

Miasto Stołeczne Warszawa

Zespół d.s. ustalenia wartości strat, jakie Warszawa poniosła w wyniku
II Wojny Światowej

Raport o stratach wojennych Warszawy

WARSZAWA
LISTOPAD 2004

*Praca powstała w ramach Zespołu Doradców Prezydenta
m. st. Warszawy*

Copyright by
Miasto Stołeczne Warszawa
Warszawa 2004

Urząd Miasta Stołecznego Warszawa

**Pl. Bankowy 3/5
00-950 Warszawa**

Osoby biorące udział w pracach nad raportem

Wojciech Fałkowski– Przewodniczący

Józef Menes– Sekretarz

Krzysztof Pawłowski - Konsultacja

Marek Barański

Eleonora Bergman

Krystyna Czarnecka

Maria Czyżowicz – Malinowska

Joanna Dojnik

Jan Jagielski

Jacek Jernajczyk

Mariusz Klarecki

Grażyna Kurpiewska

Jan Tomasz Lipski

Jacek Olszewski

Beata Piekut

Anna Repińska

Magdalena Sadza

Joanna Szapiro – Nowakowska

Krzysztof Szczyciński

Skład Zespołu ds. ustalenia wartości strat, jakie Warszawa poniosła w wyniku II Wojny Światowej, zgodnie z zarządzeniem nr 1577/2004 Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 31.05.2004 roku.

- Wojciech Fałkowski - Przewodniczący Zespołu, historyk, profesor UW
Józef Menes - Sekretarz Zespołu, doradca Prezydenta m. st. Warszawy, mgr inż.
Krzysztof Pawłowski – profesor Politechniki Łódzkiej,
dyrektor Instytutu Architektury i Urbanistyki.
Marek Barański – Prezes Zarządu Polskich Pracowni Konserwacji Zabytków S.A.
dr inż. arch.
Maria Czyżowicz-Malinowska – gł. specjalista w Biurze Prawnym Urzędu m. st.
Warszawy, mgr prawa.
Elżbieta Schmidke – specjalista ds. wyceny nieruchomości, mgr inż.
Krystyna Czarnecka – specjalista ds. wyceny nieruchomości,
profesor Politechniki Warszawskiej.
Joanna Szapiro-Nowakowska - specjalista ds. wyceny nieruchomości, mgr inż.
Grażyna Kurpiewska - specjalista ds. wyceny nieruchomości, mgr inż.
Eleonora Bergman – zastępca dyr. Żydowskiego Instytutu Historycznego,
dr inż. arch.
Jan Jagielski – Kierownik Działu Dokumentacji Zabytków Żydowskiego Instytutu
Historycznego, mgr.
Jacek Jernajczyk – historyk sztuki, konserwator zabytków, mgr.
Joanna Dojnik – archiwista, pracownik Archiwum Państwowego m. st. Warszawy.
Magdalena Sadza - archiwista, pracownik Archiwum Państwowego
m. st. Warszawy, mgr.
Mariusz Klarecki – historyk sztuki, pracownik Polskich Pracowni Konserwacji
Zabytków S.A., mgr.
Krzysztof Szczyciński - pracownik Polskich Pracowni Konserwacji Zabytków S.A.
Małgorzata Wojciechowska – historyk, dr nauk humanistycznych.
Anna Repińska – pracownik Zespołu Doradców Prezydenta m. st. Warszawy, mgr.

Spis treści	Str.
Wstęp. Szacowanie strat miasta i ludności – prace zespołu	5
Polityka niemiecka wobec Warszawy	13
Czy warto liczyć straty – opinia mieszkańców Warszawy	23
I. Straty wojenne Warszawy w świetle dokumentów dostępnych w warszawskich placówkach archiwalnych	27
II. Straty w nieruchomościach	40
II.1. Metoda określania cen jednostkowych 1 m ³ kubatury budynków	40
II. 2. Straty w zabudowie mieszkalnej i w budynkach użyteczności publicznej	51
II. 3. Straty obiektów zabytkowych	65
II. 4. Straty wojenne przemysłu warszawskiego	73
II. 5. Straty w obiektach sportowych	82
II. 6. Straty na cmentarzach	86
III. Straty w infrastrukturze	88
III.1. Instytucje obsługujące infrastrukturę	88
III.1.1. Wprowadzenie	88
III.1.2. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodne i Kanalizacyjne	88
III.1.3. Sieć gazowa	92
III.1.4. Zakłady Oczyszczania Miasta (sprzęt)	94
III.1.5. Sieć elektryczna i Elektrownia Pruszków	95
III.1.6. Straty w instytucjach obsługujących infrastrukturę – podsumowanie	97
III.2. Sieć komunikacyjna	98
III.2.1. Zniszczenia dróg, jezdni i placów	98
III.2.2. Mosty i wiadukty	101
IV. Straty w ruchomościach	106
IV.1. Wyposażenie mieszkań ludności Warszawy	106
IV.2. Rzemiosło i małe zakłady produkcyjno handlowe	121
IV. 3. Zniszczenia w MZK (sieć i tabor)	128
IV. 4. Zniszczenia samochodów, motocykli i rowerów	134
IV. 5. Zwierzęta gospodarcze	136

Aneks	Str.
1. Plan Warszawy ze schematem struktury funkcjonalno – przestrzennej miasta	
2. Straty w zabudowie w 520 kwartałach Warszawy (szacunki według typów zabudowy na podstawie zdjęć lotniczych i map kartometrycznych) - tabele	4
3. Straty obiektów zabytkowych – katalog budynków	
4. Analiza strat w wybranych 111 zakładach przemysłowych - tabela	31
5. Wyposażenie najzamożniejszych mieszkań - przykłady	
6. Spis wybranych dokumentów znajdujących się w zasobie	102
Archiwum Państwowego m.st. Warszawy	111
7. Przykład określenia kubatury i wartości kamienicy przy ul. Nowy świat 15 (róg Alei Jerozolimskich) – dokument rzeczoznawcy z 12 marca 1931 r.	125

Zamek Królewski w Warszawie. Fot. H. Poddębski, 1924 r.
Ze zbiorów Muzeum Historyczne w Warszawie

Widok na Plac Zamkowy i ruiny Zamku Królewskiego.
Fot. S. Kris - Braun, luty 1945 r. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Wstęp

Szacowanie strat miasta i ludności - prace zespołu.

Decyzja o podjęciu prac nad określeniem strat miasta i mieszkańców, zgodnie z projektem uchwały przedstawionym przez Prezydenta Warszawy, została podjęta przez Radę Warszawy na sesji w dniu 22 kwietnia 2004 r.

W maju br. zespół został skompletowany i z początkiem czerwca br. podjął prace. Działania zmierzały do określenia zakresu zniszczeń zarówno majątku komunalnego oraz własności skarbu państwa, jak i własności prywatnej mieszkańców Warszawy utraconej w okresie okupacji niemieckiej.

Obliczenia szacunkowe objęły zatem: wszystkie nieruchomości na terenie miasta (w granicach z 1939 r.) ze szczególnym, odrębnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych i historycznych, infrastrukturę miejską, ruchomy majątek komunalny i prywatny (wraz ze środkami transportu), wyposażenie mieszkań prywatnych. Należało opracować metodę pracy i metodologię szacowania tak, by materiały archiwalne mogły być uzupełniane lub nawet weryfikowane przez obecne obliczenia.

Do przeprowadzenia szacunków zastosowano dwie metody wzajemnie się uzupełniające i pozwalające na weryfikację ustaleń:

1. dokładne badania wartości zniszczeń w wybranych 40 kwartałach miasta (każda nieruchomość była analizowana osobno), szczegółowa analiza zniszczeń 133 obiektów zabytkowych (z listy zabytków z 1939 r.), ocena powojennych obliczeń wartości zniszczeń 20 mostów i wiaduktów, a także analiza zniszczeń infrastruktury miejskiej;
2. określenie wartości zniszczeń nieruchomości z terenu całego miasta według kubatury znajdujących się tam budynków na podstawie map kartometrycznych, zdjęć lotniczych oraz oględzin w terenie; szacunkowego policzenia wartości wyposażenia standardowego mieszkania zgodnie z podziałem mieszkańców na 5 grup według dochodów rocznych; szacunkowego obliczenia wartości środków komunikacji (prywatnych i miejskich), małej architektury miejskiej (latarnie, kioski, ogrodzenia parków i skwerów), cmentarzy, terenów zielonych i urządzeń sportowych.

Nie zostały natomiast przeprowadzone żadne szacunki zmierzające do ustalenia wartości utraconego życia i zdrowia mieszkańców Warszawy. W powojennych opracowaniach zostało to obliczone i określone na sumę 4 miliardów

przedwojennych złotych (co miało stanowić ok. 35% ogólnej sumy strat Warszawy). Nie podjęliśmy się tego ze względu na brak jasnej i przekonującej metodologii określania wartości pieniężnej utraconego w czasie okupacji życia, nabycia chorób wskutek ciężkich warunków egzystencji, niedożywienia i represji okupanta, a w rezultacie – krótszego życia po wojnie. Nie uczyniliśmy tego również ze względów moralnych. Żadna z kwot możliwych do wzięcia pod uwagę, bardzo umownych i wyznaczanych w sposób subiektywny, nie mogła nawet w przybliżeniu odpowiadać utraconemu życiu. Uważamy, że ludzkie życie i zdrowie są wartościami bezcennymi.

Całość strat materialnych poniesionych przez miasto i jego mieszkańców szacujemy na **18,20 miliarda zł (według wartości złotówki z sierpnia 1939 r.)**, co czyni kwotę **45,3 miliardów dolarów** (według wartości obecnej). Zostało to wyliczone przy zastosowaniu przelicznika: 1\$ = 5,31 zł (według kursu z marca 1939 r.) i po przyjęciu, że wartość dolara z lata 1939 roku była 13,24 razy wyższa niż obecnie.

Z tego wartość zniszczeń:

zabudowy	- 8,40 mld zł
majątku przemysłowego	- 2,80 mld. zł
rzemiosła	- 0,75 mld zł
obiektów zabytkowych (133 obiekty)	- 0,50 mld zł
infrastruktury miejskiej i mienia komunalnego	- 0,35 mld zł
wyposażenia mieszkań prywatnych	- 5,30 mld zł
środków transportu	- 0,10 mld zł

Uważamy, że liczby wynikające z naszych obliczeń szacunkowych można nieco podnieść przez dodanie do nich wyposażenia biur i urzędów państwowych i miejskich, szpitali i gabinetów lekarskich, instytutów naukowych, bibliotek i archiwów (państwowych, miejskich i prywatnych) oraz muzeów. Powiększyłyby to straty o ok. 2 – 3 % (350 – 500 mln zł). Niezbędna byłaby jednak szczegółowa dokumentacja, pozwalająca na dokonanie sprawdzalnych szacunków. Samo zestawienie utraconych zasobów archiwalnych, książek i dzieł sztuki nie wystarczy do obliczenia wartości strat. Osobną sprawą, do ewentualnego starannego przeanalizowania, byłaby kwestia

utraconych przez miasto wpływów z podatków i zysku z pracy spółek miejskich, chociaż pewne dane liczbowe z archiwów zamieszczamy w dalszej części raportu

Przedstawiony raport nie jest dokumentem źródłowym w rozumieniu prawa.

* * *

„Każdego mieszkańca należy zabić, nie wolno brać żadnych jeńców. Warszawa ma być zrównana z ziemią i w ten sposób ma być stworzony zastraszający przykład dla całej Europy.” Tymi słowy generał SS Erich von dem Bach – Żelewski, przesłuchiwany przed Międzynarodowym Trybunałem Wojennym w Norymberdze przez polskiego prokuratora Jerzego Sawickiego relacjonował rozkaz wydany przez Himmlera. Został on wydany ustnie w pierwszych dniach Powstania Warszawskiego. Nie był uzasadniony ani celami taktycznymi, ani strategiczną koniecznością wojskową. Miał przesądzić o losie miasta i jego mieszkańców. Jednocześnie jasno przedstawiał intencje okupantów i ich zamiary wobec Warszawy.

Z tego samego okresu pochodzi zapisek z dziennika Generalnego Gubernatora Hansa Franka: „Po tym powstaniu i jego zdławieniu, Warszawę spotka los, na który w pełni zasłużyła. Zostanie kompletnie zniszczona i starta z powierzchni ziemi.” Generał von dem Bach ani nie konsultował się z Frankiem, ani nie rozmawiał z nim w tym czasie. Zgodność opinii i całkowita zbieżność planów, które wyrażał cytowany rozkaz oraz zapis w dzienniku jasno pokazują, że intencje te były szeroko znane i akceptowane w administracji i wojsku niemieckim już w początku sierpnia 1944 roku. Zapewne odzwierciedlały one poglądy i zamierzenia ugruntowane już dużo wcześniej, na długo przed wybuchem powstania.

Już po upadku powstania, 11 października 1944 roku, powstała notatka Gubernatora Dystryktu Warszawa, Ludwika Fischera, który przedstawiał nowy rozkaz dotyczący Warszawy: „Warszawę należy spacyfikować, to znaczy jeszcze w ciągu wojny zrównać z ziemią, o ile konieczności wojskowe, związane z umocnieniami, nie stoją temu na przeszkodzie. Przed zburzeniem należy usunąć wszystkie surowce, tekstylia i meble. Główne zadanie spoczywa na administracji cywilnej. Powyższe podaję do wiadomości, ponieważ ten nowy rozkaz Führera o zburzeniu Warszawy ma olbrzymie znaczenie dla dalszej nowej polityki w sprawie Polski.” Dokument ten nie pozostawia żadnych wątpliwości co do charakteru decyzji, najpierw politycznych,

następnie wojskowych i administracyjnych podejmowanych w ostatnich miesiącach 1944 roku.

Konspiracyjne opracowanie, wykonane w 1943 roku na zlecenie Delegatury Rządu podkreślało że rozbiórka budynków wynikała z planów, jak to ujęto, „regulacji miast lub pewnych dzielnic.” W rzeczywistości okupacyjnej było to sformułowanie całkowicie zrozumiałe, które lapidarnie oddawało sens przekształceń całych miast i obszarów w taki sposób, żeby były zgodne z germańskim duchem i nazistowską estetyką.

W ślad za tym szły z najwyższego szczebla decyzje polityczne. „Führer życzy sobie, ażeby Warszawa spadła do rzędu miast prowincjonalnych” – zapisał w swoim dzienniku Hans Frank, w lipcu 1940 roku. Wszystko wskazuje na to, że bieżące potrzeby wojenne i prowadzone na wielu frontach kampanie oraz zdecydowany opór społeczeństwa odwlekały realizację tych zamierzeń. Właściwy moment przyszedł najpierw w maju 1943 roku, po zduszeniu Powstania w Getcie, kiedy wymordowano lub wywieziono do obozów eksterminacji całą ludność żydowską i przystąpiono do rabunków, palenia i wyburzania całej dzielnicy. Było to robione planowo i konsekwentnie. Po upadku Powstania Warszawskiego otworzyła się możliwość zniszczenia całego miasta. I to zadanie, tym razem na skalę całej metropolii, zostało przeprowadzone z całą bezwzględnością. Zresztą sposób prowadzenia walk ze strony niemieckiej podczas obu powstań był tyleż podyktowany potrzebami wojskowymi, co wynikał z otrzymywanych dyrektyw i przyjętych wcześniej założeń dotyczących przyszłego losu miasta. Warszawa w kształcie przedwojennym miała przestać istnieć i ten plan był realizowany etapami, w tempie zależnym od okoliczności, przy uwzględnieniu z jednej strony interesu i potrzeb władz okupacyjnych, z drugiej zaś trwającego oporu ludności. Dopuszczał stosowanie wszystkich możliwych metod, począwszy od konfiskat i kontrybucji, przez wyburzenia i wysiedlenia, do grabieży i eksterminacji mieszkańców.

*

*

*

Pierwszą trudnością, którą zespół napotkał w swojej pracy był wybór metody przeprowadzenia szacunków. Przyjaliśmy dwa sposoby działania. W pierwszej fazie dokonaliśmy dokładnej analizy 40 wybranych kwartałów miasta, usytuowanych w Śródmieściu, na Woli, Mokotowie, Pradze Północ i Saskiej Kępie. Polegało to na

szczegółowym badaniu i następnie określeniu zakresu i wartości zniszczeń wszystkich budynków znajdujących się w jednym z wybranych fragmentów miasta. Braliśmy pod uwagę wielkość obiektu, ilość pięter, technologię użytą do budowy, zaopatrzenie w elektryczność, wodę i gaz, wystrój zewnętrzny i wystrój wewnątrz. Na podstawie tych ustaleń przeprowadzaliśmy obliczenia kubatury budynku oraz ustalaliśmy wartość metra sześciennego budowli. Rezultatem było oszacowanie wartości każdego budynku w wybranym kwartale miasta, a następnie wartości zniszczeń na podstawie ubytku kubatury. Uzyskane wyniki były konfrontowane z opisami i szacunkami strat z księgi Miejskiego Towarzystwa Kredytowego, gdzie znajdujemy bardzo dokładne szacunki wartości zniszczeń około 960 budynków z centrum miasta wykonane pomiędzy październikiem 1939 r. a wrześniem 1940 r. Ceny napraw uszkodzonych lub zniszczonych budynków, które tam znajdujemy umożliwiły weryfikację przeprowadzonych szacunków.

Drugą metodą, zastosowaną do ustalenia wartości strat zabudowy miejskiej było szacowanie wielkości zniszczeń na podstawie kubatury budynków we wszystkich 520 kwartałach Warszawy. Najpierw został ustalony i zaznaczony na mapie różnymi kolorami podział miasta pod względem charakteru zabudowy, spełnianych funkcji i gęstości zabudowy. Ustalano w każdym przypadku dominujący typ zabudowy: mieszkaniowa – jednorodzinna lub wielorodzinna z zabudową (lub nie) uzupełniającą (budynki gospodarcze, warsztaty, garaże), obiekty sakralne i przemysłowe. Następnie, w oparciu o doświadczenie uzyskane przy analizie wybranych kwartałów ustalano wartość ubytków. Tak uzyskane wyniki były konfrontowane zarówno z przykładami jednostkowymi, dla których zachowały się dokładne dane określające kubaturę i zakres zniszczeń, jak i z ustaleniami dla całego miasta z archiwum Biura Odbudowy Stolicy.

Straty przemysłu warszawskiego zostały określone inną metodą. Zniszczenia dotknęły 2 940 fabryk zatrudniających ponad 100 tys. pracowników. Dokonaliśmy wyboru 111 zakładów działających w całej Warszawie we wrześniu 1939 r., które zostały zniszczone co najmniej w połowie i zatrudniały powyżej 20 pracowników. Badania objęły zarówno budynki fabryczne, jak i ich wyposażenie w instalacje sanitarne i techniczne oraz maszyny i urządzenia. Stopień zniszczenia określano na podstawie materiałów archiwalnych, zdjęć lotniczych i, niekiedy, oględzin na miejscu. Dokładna analiza 111 zakładów przemysłowych pozwoliła określić średnią wartość

zniszczeń przypadającą na jednego zatrudnionego w tych fabrykach, co następnie prowadziło do określenia wartości strat całego przemysłu warszawskiego.

Podobną metodę zastosowaliśmy dla określenia strat 133 obiektów zabytkowych. Znalazły się one na liście najwartościowszych zabytków warszawskich według ustaleń konserwatorskich sprzed 1939 r. Również i one zostały zanalizowane szczegółowo, każdy obiekt osobno. Niekiedy, ze względu na różną wartość poszczególnych partii budynku (pałac, oficyny, budowle uzupełniające) wartość strat dla każdej z części obiektu był ustalany odrębnie. Dlatego zamieszczony w „Aneksie” katalog obiektów zabytkowych w istocie zawiera 216 pozycji.

Straty w infrastrukturze miejskiej były określane przede wszystkim w oparciu o materiały archiwalne i ustalenia specjalnych komisji z lat 1945 – 1946. Zachowała się duża część dokładnej inwentaryzacji, dotyczącej strat wodociągów i kanalizacji, sieci elektrycznej i elektrowni Pruszków, dostarczającej prąd do miasta, mostów, wiaduktów i przejazdów oraz nawierzchni ulic i placów. Pozwoliło to, także w oparciu o materiały Biura Odbudowy Stolicy, na ustalenie wartości strat. Zrezygnowaliśmy natomiast z szacowania strat warszawskich obiektów sportowych, terenów zielonych oraz wartości zniszczeń na cmentarzach.

Bardzo duże straty poniosła ludność Warszawy, której większość dobytku została zniszczona lub rozgrabiona w mieszkaniach oraz przy rewizjach osobistych i rabunku osób wywożonych lub wychodzących z miasta. Szacunki dotyczące strat w wyposażeniu mieszkań zostały przeprowadzone w oparciu o materiały statystyczne. Przyjęliśmy, że istniało pięć typów wyposażenia mieszkalnego odpowiadającego pięciu grupom mieszkańców, wyodrębnionych ze względu na wysokość rocznych dochodów. Dla każdego typu mieszkania ustalono standardowe wyposażenie i następnie, biorąc pod uwagę wartość poszczególnych przedmiotów, została określona wartość całego wyposażenia. Obliczano wyłącznie wartość mebli, bielizny, artykułów gospodarstwa domowego, ewentualnie dzieł sztuki. Nie były natomiast brane pod uwagę w tych szacunkach doprowadzone media (gaz, elektryczność, bieżąca woda, kanalizacja), ponieważ zostały już one uwzględnione przy szacunkach wartości strat zabudowy.

Każda z podjętych prac, a następnie każda z części przygotowywanego raportu kończyła się ustaleniem wartości strat. Przy dokonywaniu szacunków staraliśmy się przyjmować dolną granicę uzyskiwanych kwot. Także przy sumowaniu strat dla całego miasta niewielkie zaokrąglenia były dokonywane „w dół”, a nie „w górę”.

Uzyskana kwota **18 miliardów 200 milionów złotych, według wartości z 1939 r.** określa więc raczej dolną granicę strat miasta. Jeden dolar amerykański był wart w marcu 1939 r. 5,31 zł. Natomiast, aby uzyskać obecną, z roku 2004, wartość dolara należy pomnożyć przez współczynnik 13,24. W ten sposób uzyskujemy ogólną wartość strat wyrażoną w dolarach amerykańskich, według ich obecnej wartości - **45 miliardów 300 milionów \$.**

Wydział Strat Wojennych Zarządu Miejskiego w nocy z 31 grudnia 1948 r. podawał łączną wartość strat na 15, 813 miliarda złotych, bez uwzględnienia jednak majątku państwowego oraz części utraconego dobytku ludności. Zostały natomiast uwzględnione, jak to określa dokument „straty niematerialne – śmierć, utrata zdrowia i inne”, które wyliczono na równe 4 miliardy zł. Wartość tych wyliczeń wydaje się bardzo wątpliwa, a przyjmowane kwoty niekiedy nie do przyjęcia.

Prezentowany raport jest pierwszym udostępnionym szerokiej opinii publicznej dokumentem, przedstawiającym szczegółowe szacunki i obliczenia zarówno poszczególnych kwartałów Warszawy, jak i konkretnych obiektów. Stanowi on rezultat trwającej pięć miesięcy (czerwiec – listopad 2004 r.) pracy zespołu złożonego z 19 osób. Zespół musiał najpierw opracować metody ustalania danych i szacowania wartości zniszczeń, następnie znaleźć materiały archiwalne pozwalające na analizę strat oraz weryfikację przeprowadzanych obliczeń, wreszcie zgromadzić materiał dokumentacyjny.

Uzyskane wyniki przedstawiamy w niniejszym raporcie. Z pewnością wymagają one jeszcze wielu poprawek i uzupełnień, ale podjęte prace, sposób ich prowadzenia oraz próby sprawdzania rezultatów upoważniają nas do stwierdzenia, że przedstawiane obliczenia są rzetelne i sprawdzalne. Jednocześnie trzeba jasno zaznaczyć, że podawane wyliczenia cząstkowe nie mogą być podstawą do wysuwania indywidualnych roszczeń lub żądań, ponieważ raport jest opracowaniem zbiorowym i nie jest dokumentem źródłowym w rozumieniu prawa.

Opracowanie metod szacowania zniszczeń zawdzięczamy przede wszystkim paniom: Krystynie Czarneckiej, Grażynie Kurpiewskiej i Joannie Szapiro – Nowakowskiej. One też zajęły się określeniem wartości strat w zabudowie mieszkalnej i w budynkach użyteczności publicznej. Straty w szczególnie cennych budynkach zabytkowych omówił Jacek Jernajczyk, wartość strat warszawskiego przemysłu określiła Grażyna Kurpiewska. Dane na temat strat w Miejskim Przedsiębiorstwie

Wodnym i Kanalizacyjnym, w sieci gazowej, w Zakładach Oczyszczania Miasta, sieci elektrycznej, a także strat warszawskiego rzemiosła zebrał i przeanalizował Marek Barański. Omówieniem zniszczeń w Miejskich Zakładach Komunikacyjnych, w sprzęcie komunikacyjnym, sieci drogowej, obiektach sportowych, na cmentarzach, a także wśród zwierząt gospodarczych zajął się Mariusz Klarecki. Krzysztof Szczyciński zbadał straty poniesione przez mieszkańców Warszawy na skutek zniszczenia wyposażenia ich mieszkań. Spis wybranych dokumentów znajdujących się w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy opracowały Joanna Dojnik i Magdalena Sadza. Ośrodek Konsultacji i Dialogu Społecznego zorganizował przedstawione przez Jacka Olszewskiego badanie opinii mieszkańców Warszawy na temat zasadności podjętej przez nas pracy. Biuro Polityki Finansowej przeanalizowało zmiany wartości złotego pomiędzy 1939 a 2004 r. Prace asystenckie w zespole wykonywały Beata Piekut i Anna Repińska, a Zespół Doradców Prezydenta Warszawy zapewnił wsparcie organizacyjne i techniczne. Józef Menes przeanalizował dane dostępne w warszawskich placówkach archiwalnych i przedstawił dotychczasowe próby oszacowań strat wojennych miasta. Jemu również zawdzięczamy koordynację prac zespołu. Politykę niemiecką wobec Warszawy przedstawił Krzysztof Pawłowski, z którym także konsultowaliśmy wybrane zagadnienia metodologii badań. Elenora Bergman i Jan Jagielski podjęli się weryfikacji zebranych przez członków zespołu danych i krytycznej lektury tekstów. Maria Czyżowicz – Malinowska zapewniła konsultacje prawne. Jan Tomasz Lipski opracował redakcyjnie raport i w dużym stopniu wpłynął na ostateczny kształt tekstu. Ich wysiłek sprawił, że praca została wykonana, mimo bardzo krótkiego czasu, w założonym terminie i może zostać przedstawiona opinii publicznej.

Obecny raport zostanie w najbliższym czasie uzupełniony, przeredagowany i pogłębiony przy uwzględnieniu uwag, opinii i dodatkowych propozycji.

Praca zespołu opierała się na analizach i obliczeniach wykonywanych indywidualnie lub w grupach, w ramach dokonanego podziału zadań. Bez wysiłku wszystkich uczestników, bez pomocy wielu osób z archiwów, bibliotek, personelu technicznego Urzędu Miasta nie byłoby to możliwe. Chciałbym im wszystkim w tym miejscu serdecznie podziękować.

Wojciech Fałkowski

Szef Zespołu – Redaktor Naczelny Raportu

Polityka niemiecka wobec Warszawy

Hala Kongresowa NSDAP projektowana na miejscu skazanego na zburzenie Zamku Królewskiego – symbolu państwowości polskiej stanowi kwintesencję niemieckich intencji wobec Warszawy. Narysowana w 1942 r., stanowiła tylko pośrednie ogniwo w barbarzyńskich poczynaniach najeźdźców dotyczących stolicy Polski.

Jej planowana z pełną premedytacją zagłada odbywała się etapami. Pozornie oderwane od siebie fakty i działania składają się w spójną całość. Ich ostateczny cel został wcześniej w latach 1939-1940 określony w oficjalnym dokumencie prezentującym plan budowy nowego miasta niemieckiego na miejscu z premedytacją obróconej w gruzy Warszawy.

Etap pierwszy to rozpoznanie zasobów dziedzictwa kulturowego. Współdziałają w tym uczelnie i specjalnie powołane instytuty, które metodycznie przygotowują się prowadząc studia nad kulturą polską i badając teren na wiele lat przed wojną. Szczególnie dobrze znane są działania historyka sztuki Dagoberta Freya, profesora Uniwersytetu Wrocławskiego, który od 1938 r. odwiedzał Polskę penetrując najcenniejsze zbiory, by natychmiast po wkroczeniu wojsk niemieckich we wrześniu 1939 r. rekwirować najcenniejsze obiekty. Na dwa miesiące przed wojną, w lipcu 1939r. na Międzynarodowym Kongresie Urbanistycznym w Sztokholmie polscy delegaci uzyskali poufne informacje o nominacji niejakiego Pabsta na naczelnego architekta Warszawy z dniem 1 października.

Faktem jest, że bombardowanie stolicy we wrześniu 1939 r. dokonywane było według przygotowanego zawczasu planu. Zostało to dowodnie wykazane w memoriale zredagowanym przez znakomitego historyka sztuki i znawcę Warszawy Alfreda Lauterbacha na krótko przed jego zamordowaniem 19 listopada 1943r.

Podczas gdy Zamek, siedziba prezydenta i symbol polskiej państwowości stał się jednym z pierwszych celów nalotów bombowych, to sąsiadujące z nim Stare Miasto było oszczędzone. Z późniejszych materiałów nazistowskiej propagandy można wywnioskować, że regularny układ Starego Miasta okupanci starali się przedstawiać jako świadectwo jego rzekomego niemieckiego charakteru, a więc godne zachowania.

Burzono natomiast obiekty pochodzące z epoki nowożytnej, wolne od wpływów niemieckich, a podnoszące rangę stolicy. Podobnie zastanawiające było

oszczędzenie pałacu Krasińskich podczas gdy burzone było zrzuconymi z niskiego lotu bombami jego najbliższe otoczenie. Przekonywujące jest domniemanie, że było to świadome działanie mające na celu zachowanie głównego korpusu pałacu zwieńczonego tympanonem autorstwa niemieckiego rzeźbiarza A. Schlütera. Nadana przez okupanta placowi Krasińskich nazwa Andreas Schlüter Platz jest wielce wymowna.

Przedstawiając stan zniszczeń zabytkowych gmachów dokonanych w czasie oblężenia we wrześniu 1939 roku Alfred Lauterbach wymienia pałac Czapskich, pałac Branickich, pałac Prymasowski, zespół gmachów Ministerstwa Skarbu na Placu Bankowym, Teatr Wielki, Pałac Zamoyskich, Pałac Kazimierzowski (Uniwersytet), Muzeum Przemysłu i Rolnictwa.

Z krótkiego przeglądu zniszczonych zabytków wynika, że straty najdotkliwsze poniosła Warszawa klasycystyczna – a ten właśnie styl dominował w mieście, nadawał mu swoisty koloryt i wyraz. Dotyczy to zwłaszcza ulicy Miodowej – która między Senatorską a Kapucyńską nie zachowała ani jednego domu, Nowego Świata, Senatorskiej, Bielańskiej, Elektrycznej i Nalewek.

Koncentracja na niszczeniu ośrodków kultury polskiej znalazła potwierdzenie w bombardowaniu teatrów i gmachu filharmonii. Względy praktyczne decydowały o oszczędzeniu nowych budynków biurowych przydatnych dla okupanta.

Z kolei zmasowane ataki na dzielnicę żydowską ujawniają cel pierwszoplanowy, tj. sukcesywne niszczenie miasta. Zestawienie w albumie dedykowanym generalnemu gubernatorowi Hansowi Frankowi planów nowego miasta niemieckiego ze stanem zniszczeń spowodowanych bombardowaniem i ostrzałem artyleryjskim we wrześniu 1939 roku nie pozostawia żadnych wątpliwości. Planowo przeprowadzone działania niszczeniowe miały doprowadzić miasto do stanu, w którym jego totalna zagłada stałaby się w pełni uzasadniona (straty Warszawy z września 1939 roku szacowane były na ponad 10%).

Album ten nosi datę 6 lutego 1940r. Był on opracowywany przez fachmanów z Würzburga. Profesor Jan Zachwatowicz, któremu późną jesienią w 1939 roku udało się po kryjomu zobaczyć plany na deskach kreślarskich w budynku na zapleczu pałacu Blanka, wnioskował z obfitości przygotowywanych materiałów, że praca rozpoczęta została jeszcze przed wybuchem wojny.

Tak więc dysponujemy wystarczającymi przesłankami, by bombardowanie Warszawy w czasie oblężenia we wrześniu 1939 uznać za etap w programowej akcji niszczenia miasta jako stolicy Polski i niezwykle ważnego ośrodka jej kultury.

Proste zestawienie chronologii faktów utwierdza w przekonaniu o konsekwentnej realizacji tego barbarzyńskiego programu.

6 października 1939 Hitler odbiera paradę wojskową w Alejach Ujazdowskich, które przemianowano na Aleje Zwycięstwa.

17 października Ministerstwo Propagandy Rzeszy wydaje zakaz wszelkiej publikacji na temat zniszczeń Warszawy i jej ewentualnej odbudowy. W tym też czasie wydany jest nakaz pozostawienia ruin zniszczonych budynków „by przypominały Polakom o klęsce 1939”.

26 października - utworzono Generalne Gubernatorstwo ze stolicą w Krakowie.

27 października zaaresztowany został prezydent Warszawy Stefan Starzyński. Bezpośrednio po tym niemieckim prezydentem Warszawy zostaje Oskar Dengel.

4 listopada generalny gubernator Hans Frank rozmawia z Hitlerem uzyskując akceptację decyzji o zburzeniu Zamku i nieodbudowywaniu miasta. Z relacji gubernatora dystryktu warszawskiego Ludwika Fischera wynika, że otrzymał on ponadto nakaz pozbawienia Warszawy jej charakteru jako centrum Polski i redukcji obszaru miasta.

29 listopada niemieccy saperzy rozpoczynają minowanie Zamku Królewskiego, po uprzednim jego rozgrabieniu prowadzonym przez berlińską firmę Rudolf. Niemiecki specjalista Hans Posse w swym raporcie stwierdza, że „wobec szczególnego zainteresowania jakie ma Drezno dla uratowanego inwentarza zamku królewskiego, który budowali sascy architekci i artyści, byłoby pożądane, aby ocalone części urządzenia jego wewnątrz (boazerie, drzwi, posadzki, rzeźby, lustra, żyrandole, meble, porcelana itd.) pozostały do dyspozycji celem wyposażenia pawilonów drezdeńskiego Zwingera.”

W grudniu zostają sprowadzeni przez niemieckiego prezydenta Warszawy, Hubert Gross i Otto Nurnberger, autorzy przebudowy Würzburga dla potrzeb NSDAP. Otrzymują oni polecenie przygotowania planów rozbiórki Warszawy i budowy na jej miejscu nowego niemieckiego miasta.

Plan ten, określany niesłusznie mianem „planu Pabsta”, należy do najhaniebniejszych dokumentów w dziejach cywilizacji europejskiej.

Aby stworzyć pozory, że plan oparty jest na badaniach ewolucji Warszawy w przeszłości, autorzy w cyniczny sposób wykorzystywali prace profesora Oskara Sosnowskiego, założyciela zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej i pierwszego prezesa Towarzystwa Urbanistów Polskich (zabitego 24 września 1939 roku bombą na dziedzińcu Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej) na temat sieci ulicznej Warszawy, aby przedstawić na kolejnych planszach rozplanowanie miasta w połowie XVII wieku i na początku XIX wieku.

W istocie jednak przyjęty przez okupanta schemat „Die Neue Deutsche Stadt Warschau” stanowił zaprzeczenie wielowiekowej linii rozwojowej miasta. Poza zachowanym Starym Miastem traktowanym jako rzekome świadectwo porządku germańskiego, ale z amputowanym Zamkiem, plan praktycznie nie zachowuje żadnego ciągu ulicznego. Zakłada przy tym 10-krotne zmniejszenie obszaru miasta i 10-krotną redukcję ilości mieszkańców z 1 300 000 do 130 000 na lewym brzegu Wisły z przeznaczeniem dla ludności niemieckiej i ok. 30 000 po stronie praskiej dla ludności polskiej.

Zdaniem J. Zachwatowicza obłąkana, niewiarygodna koncepcja zburzenia milionowego miasta i wzniesienia na jego miejscu nowego, była wynikiem dwóch przesłanek. Redukcja wielkości miasta miała na celu degradację stolicy do skali miasta powiatowego (Distrikt Warschau). Natomiast zburzenie prawie całości miasta i budowa na nowo miało spowodować, żeby Niemcy, przyszli jego mieszkańcy, „nie mieli poczucia, że są w obcym kraju, lecz w tym niemieckim otoczeniu czuli się jak w ojczyźnie” (F. Gollert, Warschau unter deutscher Herrschaft, 1942, s. 237).

Zbrodniczy zamysł tego planu sprawia, że jakakolwiek jego analiza uwłaczałaby godności badacza ewolucji form przestrzennych. Należy poprzestać na przedstawieniu jego konsekwencji, polegających na wymuszaniu kolejnych masowych wyburzeń całych dzielnic miasta. Przedstawione są one na planszy zatytułowanej „rozbiórka polskiego miasta” (Der Abbau der Polen Stadt) i budowa miasta niemieckiego (Der Aufbau der Deutschen Stadt).

Wśród 10-ciu typów wyznaczonych w mieście sektorów widnieje obszar „dzielnic żydowskiej” w północno-zachodniej części miasta pokrywający się w znacznym stopniu z później wytyczonymi granicami getta. Przygotowania do jego utworzenia zostały rozpoczęte w pierwszych miesiącach 1940 r. pod pretekstem

zapobiegania rozprzestrzenianiu się epidemii tyfusu. Cały teren o powierzchni 307 ha oficjalnie uznany został 2 października 1940 r. za żydowską dzielnicę mieszkaniową.

16 listopada dzielnica została w całości oddzielona od reszty miasta 3-metrowym murem. Stłoczono tu blisko pół miliona ludzi. Obszar ten do września 1939 r. zamieszkały był w dużej mierze przez ludność żydowską. Policyjne nakazy wymusiły przesiedlenie z innych dzielnic miasta do getta około 130 tys. Żydów, oraz wyprowadzkę z tego terenu około 113 tys. Polaków. Granice getta wielokrotnie ulegały zmianom. Od lutego 1942 r. , po redukcji obszaru na zachód od ul. Żelaznej, getto dzieliło się na tzw. duże i małe, połączone mostem nad ulicą Chłodną.

Przerażające warunki egzystencji w getcie są przedmiotem wielu relacji, studiów i opracowań. Głównie w 1941 r. z głodu i chorób zmarło tu około 100 tys. ludzi. W dniach od 22 lipca do 21 września 1942 r. Niemcy wymordowali w ośrodku zagłady w Treblince około 300 tys. mieszkańców getta. Jego obszar został wówczas znacznie zredukowany do kilku oddzielnych części, głównie na północ od Leszna.

Kolejne próby wywiezienia i wymordowania mieszkańców getta spotkały się z ich oporem, najpierw w dniach 18-22 stycznia, a następnie w czasie powstania rozpoczętego 19 kwietnia 1943 r. Niemcy palili dom po domu, zmuszając ludzi do opuszczenia bunkrów i kryjówek.

Całkowite zniszczenie zabudowy w getcie zostało wykonane na rozkaz Himmlera, w celu zmniejszenia „milionowego miasta Warszawy, które jest zawsze niebezpieczne i stanowi centrum rewolty”. Himmler zaznaczył, iż zburzenia należy dokonać po uprzednim zabezpieczeniu wszystkich elementów i materiałów budowlanych zdalnych do użytku, oraz oświadczył, iż „przestrzeń mieszkalna podludzi (Untermenschen) nigdy nie będzie się nadawała do mieszkania dla Niemców”. Część obszaru getta, na której miało miejsce powstanie kwietniowe, została zrównana z ziemią. Na terenie dawnego więzienia zwanego Gęsiówką został założony obóz koncentracyjny.

Systematyczna akcja zrównywania z ziemią terenów getta mogłaby zadziwić w ówczesnej sytuacji militarnej Niemiec. Widać w tym jednak konkretne działanie zapowiedziane już w planach Grossa i Pabsta, mające na celu uwolnienie terenu od zabudowy – stworzenie możliwości budowy die Neue Deutsche Stadt Warschau.

Trwające od 1 sierpnia do 2 października Powstanie Warszawskie przyniosło zniszczenia, których tylko część była rezultatem działań o charakterze wojskowym. Wbrew przeświadczeniu, że Stare Miasto stanowi najbardziej germańską część Warszawy, stało się ono symbolem walki powstańczej. Starówka walczyła przez cały sierpień a jej opór spotkał się z okrutnym odwetem - totalnym zniszczeniem.

Dla wielu warszawiaków wspnianym symbolem walki stał się gmach najwyższego budynku stolicy Prudentialu, na którym już 1 sierpnia zatknięto biało-czerwony sztandar widoczny z odległych punktów miasta. Był on wielokrotnie zestrzeliwany i wielokrotnie potem przywracany, a szkielet Prudentiala ostał się mimo wściekłych ataków artyleryjskich.

60-ta rocznica Powstania Warszawskiego była okazją do przypomnienia heroicznych zmagania ludu Warszawy. Niszczeniu miasta towarzyszyła masakra ludności cywilnej. Można przychylić się do opinii, że w misję żołnierza wpisana jest ewentualność ofiary życia. Nie dotyczy to w żadnym stopniu ponad 200 000 zamordowanych podczas Powstania Warszawskiego osób spośród ludności cywilnej. W szacowaniu strat za niemoralne bywa uznawane szacowanie wartości utraconego życia. Można to uznać za uzasadnione przyjmując, że życie jest wartością bezcenną. Z drugiej jednak strony jest wysoce niesprawiedliwe pomijanie wielkich cierpień i utraty życia w szacunkach strat poniesionych przez mieszkańców Warszawy.

21 września 1944 roku Heinrich Himmler mówiąc o Powstaniu Warszawskim stwierdza: „z historycznego punktu widzenia czyn Polaków jest błogostawieństwem, pokonamy ich w ciągu pięciu, sześciu tygodni. Wówczas jednak Warszawa, stolica, centrum tego 16-17 milionowego narodu Polaków, zostanie zlikwidowana, narodu, który od 700 lat odgradza nas od wschodu i od pierwszej bitwy pod Grunwaldem ustawicznie nam przeszkadza. Tym samym z historycznego punktu widzenia problem Polski dla naszych dzieci, dla wszystkich, którzy po nas przyjdą, a nawet już dla nas, przestanie być istotnym problemem”.

12 października Himmler konkretyzuje polecenie pacyfikacji Warszawy stwierdzając „to miasto ma całkowicie zniknąć z powierzchni ziemi i służyć jedynie jako punkt przeładunkowy dla transportu Wehrmachtu. Nie powinien pozostać kamień na kamieniu. Wszystkie budynki należy zburzyć aż do fundamentów. Pozostaną tylko urządzenia techniczne i budynki kolei żelaznej”.

Po kapitulacji wojsk powstańczych pozostała ludność lewobrzeżnej Warszawy została wypędzona z miasta. Wówczas też okupanci przystąpili do ostatniego etapu

niszczenia miasta. Utworzone zostały specjalne oddziały niszczycielskie („Vernichtungskommando” i „Brennkommando”), które prowadziły systematycznie akcje burząc i paląc dom po domu, wysadzając w powietrze urządzenia podziemne i wrywając przy pomocy czołgów przewody telegraficzne i tory tramwajowe.

Już 9 września powtórnie zaminowano Zamek Królewski i wysadzono go w powietrze. Dokumenty B.O.S. mówią, że: 18 grudnia wysadzono w powietrze pałac Brühla, a 27 grudnia pałac Saski. Spalono pałac w Łazienkach, przygotowano do wysadzenia Belweder, Pałac Pod Blachą i kościół Bernardynów, Karmelitów i Wizytek, czego nie zdążono wykonać. Od kapitulacji Warszawy, tj. od 2 października 1944 roku do 16 stycznia 1945 roku zlikwidowane zostało 30% zabudowy miasta, tzn. więcej niż uległo zniszczeniu w czasie dwóch miesięcy Powstania.

Te destrukcyjne akcje były dokumentowane przez specjalną grupę Alfreda Mensebacha ,a również ekipy filmowe (znany jest kadr z filmu „Varsovie quand même). Tym działaniom towarzyszyły prowadzone na wielką skalę grabieże powodujące niezwykle wysokie, ale trudne do oszacowania szkody.

Już w 1943 roku, podsumowując pierwsze etapy zagłady Alfred Lanterlsuch z niezwykłą przenikliwością stwierdził: „zniszczeń Warszawy nie można mierzyć jedynie sumą zburzonych i spalonych budynków wybitnie zabytkowych, lecz też zniszczeniem krajobrazu miejskiego”. Jest to spostrzeżenie niezwyklej wagi. Pojęcie krajobrazu miejskiego wiąże się z tożsamością miasta. Ogrom strat zadanych Warszawie spowodował, że tożsamość ta została zagrożona. Tak więc zniszczenie charakterystycznej zabudowy nie może być traktowane wyłącznie w kategoriach utraconej kubatury, jak to czyniono w szacunkach B.O.S.

Zauważmy przy tym, że w okresie ostatnich 60 lat wiele zrujnowanych obiektów zyskałoby na wartości – tak jak stało się to udziałem tych zachowanych. Ich znaczenie zostało potwierdzone uznaniem ich za obiekty zabytkowe. Przywrócenie potencjalnym zabytkom ich dawnego kształtu wykraczać by musiało poza ramy określone rutynowo obliczanymi kosztami odtworzeniowymi.

W swej rozprawie „Etyczne podstawy rewindykacji i odszkodowań” Władysław Tatarkiewicz w 1945 roku pisał: „zniszczenie cudzego mienia dokonane z premedytacją i planowo jest złem oczywistym, niewątpliwym, nie dającym się kwestionować. A właśnie takie zło zostało przez Niemców wyrządzone. Polska została planowo i z premedytacją zniszczona ogniem i dynamitem. Zniszczenie zostało przeprowadzone z całą świadomością, rozmysłem, przygotowaniem,

systemem, metodą. Nie było przypadkiem, chwilowym impulsem, szaleństwem wojennym. Jeśli to był impuls i szaleństwo, to trwał bez przerwy przez pięć i pół lat okupacji....”

Nazajutrz po wojnie Jan Zachwatowicz zauważył że „zniszczenie Warszawy przez Niemców nasuwa daleko idące spostrzeżenia. Wśród ruin i zgliszcz wyróżniamy zupełnie łatwo, że najbardziej gruntownym zniszczeniom uległy urządzenia techniczne, przemysłowe [...] w tej samej kategorii również obiekty zabytkowe: zamki, pałace, kościoły, pomniki. Czym tłumaczyć to szczególne natężenie niszczycielskiej pasji niemieckich zbrodniarzy w stosunku do sędziwych zabytków. Odpowiedź znajdziemy w haśle przez nich samych głoszonych. Naród żyje tak długo, jak długo żyją jego dzieła kultury. To jest bez wątpienia uzasadnienie niszczycielskiej pasji. Zniszczenie Warszawy to jedna z prób zniszczenia narodu Polskiego”.

Panorama Starego Miasta od strony Wisły. Fot. H. Poddębski. 1938 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Ruiny Starego Miasta. Fot. A. Funkiewicz. 2. października 1947 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Kościół św. Augustyna. Poczтівka z ok. 1900 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Ruiny getta i kościół św. Augustyna. Fot. Ludwik Sempoliński. 1945 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Czy warto liczyć straty – opinia mieszkańców Warszawy

W kwietniu 2004 roku powołano zespół, którego zadaniem było określenie wartości strat jakie poniosła Warszawa w wyniku II Wojny Światowej. W związku z tą inicjatywą pojawiały się pytania o zasadność obliczania tych strat. Postanowiliśmy więc zapytać samych warszawiaków to, czy ich zdaniem podjęcie działań mających na celu obliczenie strat poniesionych przez stolicę na skutek działań wojennych jest obecnie miastu potrzebne, czy też nie.

W tym celu, na przełomie lipca i sierpnia 2004 roku, na zlecenie Urzędu Miasta, CBOS przeprowadził badanie sondażowe na reprezentatywnej, 1100-osobowej próbie mieszkańców Warszawy w wieku 15 i więcej lat. Zastosowana metoda umożliwia uogólnianie wyniku na wszystkich mieszkańców Warszawy w wieku 15 i więcej lat, zaś wielkość próby gwarantuje, że maksymalny statystyczny błąd pomiaru nie przekracza +/- 3,1%.

Uczestników badania zapytano, czy słyszeli o działaniach mających na celu ustalenia wartości strat, jakie poniosła Warszawa w wyniku II Wojny Światowej oraz poproszono ich, by ocenili zasadność tej inicjatywy dla miasta. A oto jakie wyniki otrzymaliśmy.

Stopień poinformowania

55% warszawiaków zetknęło się z informacjami o inicjatywie obliczenia strat, jakie poniosła Warszawa w wyniku II Wojny Światowej. 45% stwierdza, że nic o takiej inicjatywie nie słyszało.

Stopień poinformowania badanych silnie związany jest z wiekiem oraz poziomem wykształcenia. Im respondenci starsi – tym częściej potwierdzają, że słyszeli o inicjatywie. Aż 70% osób w wieku 60 i więcej lat oraz 65% pięćdziesięciolatków (przedział wiekowy 50-59 lat) deklaruje znajomość tej kwestii. Dla porównania wśród czterdziestolatków (40-49 lat) odsetek osób, które słyszały o podjęciu takich działań wynosi 61%, wśród trzydziestolatków (30-39 lat) – 50%, wśród dwudziestolatków (20-29 lat) – 40%, zaś w grupie nastolatków (15-19 lat) już tylko jedna piąta respondentów (19%) przyznaje, że słyszała cokolwiek o tej sprawie.

Jak wspomnieliśmy, znajomość kwestii ustalenia wartości strat Warszawy jest też związana z wykształceniem mieszkańców: im poziom wykształcenia wyższy – tym częściej słyszeli o tych działaniach. W grupie osób z wykształceniem

podstawowym bądź gimnazjalnym znajomość deklaruje 37% osób, wśród respondentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 50%, w grupie badanych z wykształceniem średnim – 57%, natomiast wśród ankietowanych z wykształceniem wyższym – 62% przyznaje, że słyszało o inicjatywie władz miasta.

Stopień zainteresowania polityką jest również elementem zasadniczo różnicującym odpowiedzi badanych: osoby bardzo zainteresowane kwestiami politycznymi dwukrotnie częściej (78%) niż badani zupełnie nie interesujący się polityką (39%) stwierdzają, że słyszały o inicjatywie władz miasta.

Ponadto – częściej niż pozostali – o działaniach władz miasta w tej kwestii słyszeli emeryci i renciści (68%) oraz badani, którzy mieszkają w Warszawie od ponad 50 lat (również 68%).

Ci, którzy częściej niż inni przyznają się do niewiedzy w tej sprawie, to nastolatki (81%), gospodynie domowe (67%), uczniowie i studenci (65%), osoby najslabiej wykształcone (63%), zupełnie nie zainteresowane sprawami politycznymi (61%), a także mieszkające w Warszawie od 11 do 20 lat oraz od 3 do 10 lat (po 60% w każdej z tych grup).

Opinie na temat zasadności obliczania strat

Przyjrzyjmy się teraz, jak mieszkańcy stolicy oceniali przydatność oceniania strat.

Wśród ogółu badanych zdecydowanie przeważa pogląd, że inicjatywa jest miastu potrzebna. Tak twierdzą blisko dwie trzecie (62%) warszawiaków (32% odpowiada, iż jest ona bardzo potrzebna, zaś 30% - że jest raczej potrzebna). Ponad dwukrotnie mniejsza jest grupa respondentów, którzy są zdania, że inicjatywa taka jest stolicy niepotrzebna (24% - z czego 17% uważa, że jest raczej niepotrzebna, natomiast 7% twierdzi, że jest zupełnie niepotrzebna). Ponad jedna dziesiąta mieszkańców (14%) nie potrafi wypowiedzieć się na ten temat.

Spośród ogółu badanych, częściej niż pozostali, o potrzebie obliczania strat mówią badani bardzo zainteresowani polityką (74%), emeryci i renciści oraz najstarsi respondenci – w wieku 60 i więcej lat (po 73%), osoby mieszkające w Warszawie od ponad 50 lat (71%) a także ci mieszkańcy, którzy sytuację materialną swojej rodziny oceniają jako złą (70%).

O braku zasadności takich działań mówią najczęściej uczniowie i studenci (38%) oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści (35%). Obserwujemy

ponadto ścisłą zależność między sytuacją materialną badanych a stosunkiem do kwestii obliczania strat Warszawy. Im badani lepiej oceniają własną – i swojej rodziny – sytuację materialną, tym częściej podkreślają, że inicjatywa władz miasta nie jest stolicy potrzebna. Podobnie rzecz ma się z dochodami respondentów: im są one wyższe, tym częstsze stwierdzenia o braku zasadności działań mających na celu określenie wartości strat jakie poniosła stolica.

Dokonaliśmy też analizy odpowiedzi na temat zasadności obliczania wojennych strat Warszawy w grupie tych osób, które przyznają, że słyszały o tej inicjatywie. Okazało się, że zdecydowanie częściej niż wśród ogółu badanych pojawia się stwierdzenie, że działania takie są miastu potrzebne – opinię taką podziela ponad trzy czwarte respondentów (78% - o tym, że są one bardzo potrzebne mówi 43%, natomiast, że raczej potrzebne 35%). O tym, że miastu nie jest potrzebne obliczanie wojennych strat mówi niemal jedna piąta spośród osób, które słyszały o tej inicjatywie (18% - z czego 12% jest zdania, iż jest to raczej niepotrzebne, natomiast 6% że zupełnie niepotrzebne).

Jak widzimy, wśród mieszkańców stolicy, którzy słyszeli o tej inicjatywie odsetek jej zwolenników jest znacznie wyższy niż wśród ogółu badanych, zaś stosunek do sprawy znacznie bardziej sprecyzowany (tylko 4% odpowiadających nie ma na ten temat zdania).

Ruiny Ratusza na placu Teatralnym. Fot. S. Kris – Braun. Luty – marzec 1945 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

I

Straty wojenne Warszawy w świetle dokumentów dostępnych w warszawskich placówkach archiwalnych.

1. Placówki archiwalne

Dla ustalenia wartości strat poniesionych przez Warszawę w wyniku II Wojny Światowej niezbędne było korzystanie ze zbiorów archiwalnych dokumentów dotyczących tej problematyki i znajdujących się w placówkach archiwalnych.

Rezultat szczegółowej kwerendy przeprowadzonej w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy stanowi odrębną część niniejszego raportu. Równie istotne były poszukiwania w Archiwum Akt Nowych. Obszerny wybór źródeł z zasobu AAN został wykonany przez kierownika Oddziału V AAN p. Adama Dąbrowskiego.

Spośród wielu zespołów dokumentów do najważniejszych dla badanego zagadnienia należą:

zesp. 191 – Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, 1945-1950, ogólna sytuacja ziem polskich, organizacja i przebieg odbudowy,

zesp. 192 – Centralny Urząd Planowania , 1945- 1949, ogólna sytuacja gospodarcza Polski, organizacja i przebieg odbudowy,

zesp. 195 – Ministerstwo Przemysłu i Handlu, 1947-1949, problematyka odszkodowań, reparacji i rewindykacji,

zesp. 199 – Ministerstwo Administracji Publicznej, 1945-1950, ogólna sytuacja Polski, organizacja i przebieg odbudowy,

zesp. 287 – Biuro Rewindykacji , 1945-1951, zestawienie strat wojennych, zgłoszenia i kartoteki strat, opracowania, wykazy mienia,

zesp. 291 – Biuro Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Ministrów, 1944-1949, opracowania, zestawienia, ankiety dotyczące strat wojennych, wnioski o rejestrację strat,

zesp.314 – Ministerstwo Odbudowy, 1945-1949, organizacja i przebieg odbudowy,

zesp. 392 – Biuro Naczelnej Rady Odbudowy Warszawy i Rady Głównej SFOKiS, 1946-66, zbiórka środków finansowych i polityka inwestycyjna,

zesp. 579 – Biuro Prezydialne Krajowej Rady Narodowej, 1943- 1947, ogólna sytuacja gospodarcza , organizacja i przebieg odbudowy,

zesp. 1133 – Delegacja Polska do Polsko-Sowieckiej Komisji Mieszanej do Spraw Odszkodowań, 1945-1951, problematyka dostaw reparacyjnych,

zesp. 1595 – Ministerstwo Skarbu, 1945- 1950, ogólna sytuacja gospodarcza Polski, finansowanie odbudowy.

Korzystano również z pomocy Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz informatorium Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Warszawie. Materiał fotograficzny został udostępniony przez Muzeum Historyczne m.st. Warszawy oraz Archiwum Państwowe m.st. Warszawy.

2. Jednostki administracji publicznej szacujące straty Warszawy

W latach 1945-1951 różne zespoły organizacyjne administracji samorządowej i rządowej prowadziły prace nad oszacowaniem wartości strat wojennych Warszawy i jej mieszkańców. Wszystkie kwoty pieniężne podawano według cen obowiązujących 1 września 1939 r.

8 marca 1945 roku Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy podjęło uchwałę o utworzeniu Wydziału Strat Wojennych Zarządu Miejskiego. Jego zadaniem było przyjmowanie i rejestrowanie wniosków zgłaszanych indywidualnie przez mieszkańców Warszawy oraz określenie ogółu strat powstałych w mieście w wyniku II Wojny Światowej.

Na poziomie krajowym, w granicach powojennych, z wyłączeniem Ziem Zachodnich i Północnych, działania prowadziło Biuro Odszkodowań Wojennych powołane przy Prezydium Rady Ministrów, mające status organu centralnego [1]. Uchwałą Rady Ministrów z dnia 09.01.1947 r. BOW zostało zlikwidowane a większość spraw przez nie prowadzonych przekazano Centralnemu Urzędowi Planowania [2].

2.1 Wnioski poszkodowanych składane do Wydziału Strat Wojennych Zarządu Miejskiego.

Zgłoszeń indywidualnych dokonywano zgodnie z instrukcją opracowaną przez Biuro Odszkodowań Wojennych [3] na specjalnie opracowanym kwestionariuszu dotyczącym rejestracji szkód wojennych dla miast [4]. Rozróżniano 3 rodzaje szkód:

1/ szkody niematerialne (osobowe)

2/ szkody materialne (rzeczowe)

3/ szkody inne.

W punkcie dotyczącym strat niematerialnych wskazywano następujące pozycje:

1/ upośledzenie fizyczne

2/ upośledzenie umysłowe

3/ utrata życia żywiciela rodziny

4/ straty moralne, wśród których uwzględniano utratę życia najbliższych członków rodziny.

Utworzono w Warszawie 6 Biur Rejestracyjnych. Akcja była prowadzona od lipca 1945 roku do stycznia 1946, a więc zaledwie 7 miesięcy. Łącznie przyjęto ponad 60 tysięcy kwestionariuszy.

W listopadzie 1946 roku Szef BOW polecił rozwiązanie Wydziału Strat Wojennych. Odbęło się to mocą uchwały nr 380 Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy, na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 1946 roku polecono „wszystkie agendy dotychczasowego WSW przekazać do Archiwum Miejskiego” [5]

W tym czasie w Warszawie mieszkało około 400 tysięcy osób, które tworzyły ok. 100 tysięcy gospodarstw domowych. Oznacza to, że zaledwie 60% ogółu rodzin przebywających w mieście w 1945 roku złożyło wnioski. Jeśli zaś weźmiemy pod uwagę, że liczba rodzin warszawskich we wrześniu 1939 roku wynosiła około 300 tysięcy (1 289 500 mieszkańców) to okazuje się, że złożone dokumenty dotyczyły tylko 20 % przedwojennych mieszkańców stolicy. Nawet zakładając, że nie wszystkie gospodarstwa rodzinne w Warszawie poniosły straty możliwe do zgłoszenia, to widać, że decydującym powodem tak niskiej liczby wniosków była śmierć około 700 tys. obywateli. Nakładały się na to trudne warunki życia w zburzonym mieście zmuszające do koncentrowania się na podstawowych, egzystencjalnych czynnościach oraz krótki okres rejestracji.

Zgłoszone w drodze rejestracji szkody osób fizycznych wyniosły **7,5 mld**, a suma ta dzieliła się następująco:

a / szkody niematerialne	- 1 mld zł
b/ straty w ruchomościach	- 1,6 mld zł
c/ straty w nieruchomościach i warsztatach pracy	- 3,5 mld zł
d/ inne straty (konfiskata, rabunek, praca przymusowa)	- 1,4 mld zł

2.2 Straty oszacowane przez Wydział Strat Wojennych

Obok rejestracji wniosków osób fizycznych Wydział Strat Wojennych pracował nad określeniem szkód w różnych kategoriach majątku gminnego, prywatnego i państwowego.

Straty niematerialne określono przyjmując podział mieszkańców Warszawy na 4 grupy społeczne, które z kolei zostały uszeregowane wg płci, wieku oraz aktywności zawodowej. Dla przedstawicieli poszczególnych grup ustalono przeciętny zarobek roczny z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji zawodowej i społecznej.

Przyjęto, że w Warszawie utraciło życie 300 tysięcy osób, wywieziono na roboty przymusowe 375 tys. obywateli, do obozów 90 tys., a rannych i chorych było 175 tys. osób. Wychodząc z tych założeń, posiłkując się metodami stosowanymi przy ubezpieczeniach życiowych dokonano oceny strat wywołanych wyżej wymienionymi zdarzeniami. Uzyskano kwotę 4 miliardów złotych. Miała ona wyrażać wartość strat niematerialnych. W wyliczeniach tych nie uwzględniono szkód wywołanych utratą życia przez ok. 400 tys. warszawiaków pochodzenia żydowskiego, stanowiących 29% całej populacji. Uzasadniano to faktem, iż ludność żydowska została prawie w całości wymordowana i brak jest rodzin, które mogłyby zgłosić roszczenia z powodu szkód niematerialnych [6]. To uzasadnienie jest zupełnie niezrozumiałe, jeśli uwzględni się, iż w pracach opierano się na metodach statystycznych, a dane dotyczące sytuacji zawodowej, społecznej i materialnej wszystkich grup ludności Warszawy przedwojennej były przedstawiane w publikacjach Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy.

W wewnętrznych notatkach Wydziału opisano próby szacunku strat niematerialnych związanych z tą grupą mieszkańców, określając je na 2 miliardy złotych, jednak w końcowym zestawieniu sporządzonym na zakończenie prac Wydziału pozycja ta nie jest uwzględniona. Generalnie, wyniki prac Wydziału dotyczące strat niematerialnych budzą najwięcej zastrzeżeń.

Według zgłoszeń indywidualnych szkody w ruchomościach wyniosły 1,6 mld. zł, natomiast w opinii Wydziału straty te należy oszacować na 2,958 mld. zł. Do rachunków przyjęto, iż wartość ruchomości 1- izbowego mieszkania wynosiła 1000 zł, 2-izbowego 4000 zł, 3-izbowego 9000 zł, 4 i 5-izbowego ponad 20000 zł a 6-izbowego i większych 150 000 zł.

Pod określeniem „ruchomości” rozumiano meble, przedmioty zdobnicze i kulturalne, ubrania, zastawy stołowe, sprzęt kuchenny i zapasy. W rachunkach

uwzględniono również biżuterię, zegarki, gotówkę i inne cenne przedmioty osobistego użytku.

Wykonane przez Wydział obliczenia strat w ruchomościach są bardziej reprezentatywne dla całego miasta, ale kwota 2,958 miliarda złotych jest także zaniżona. Wiadomo bowiem, że ok. 70% mieszkań warszawskich uległo całkowitemu lub znacznemu zniszczeniu. Można więc z całą pewnością powiedzieć, że w podobnym procencie zniszczono ruchomości obywateli. Ponieważ szkody zgłosiło zaledwie 20% ogółu mieszkańców, a szkody w budynkach dotyczyły 70% wszystkich obiektów, więc uzasadnione jest przemnożenie liczby 1,6 mld przez iloraz 70/20, co daje 5,6 mld złotych. Z danych statystycznych wynika również, iż wartości ruchomości przyjęte dla różnych kategorii mieszkań są zaniżone.

Szkody w „nieruchomościach i w warsztatach pracy” zgłaszane przez poszkodowanych potraktowano łącznie i określono na 3,5 miliarda złotych, podczas gdy Wydział Strat Wojennych wprowadził oddzielne kategorie szkód. Wyodrębniono straty w budynkach mieszkalnych szacując je na 2,179 miliarda złotych, straty w budynkach gospodarczych określono na 0,109 miliarda zł, szkody w „handlu” wyrażone są sumą 1,6 miliarda złotych, w przemyśle kwotą 2,5 miliarda złotych a w rzemiośle liczbą 0,450 miliardów złotych.

Przy wycenieniach korzystano z pomocy rzeczoznawców branżowych. Opierano się na danych Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego, Głównego Urzędu Statystycznego, izb samorządowych, izby skarbowej, korzystano z materiałów planistycznych i fotograficznych a także prowadzono wizje w terenie. Oszacowano również straty w majątku Gminy m.st. Warszawy dokonując indywidualnej oceny strat poszczególnych obiektów na podstawie raportów i bezpośrednich oględzin.

Łączna kwota wyniosła 660 milionów złotych. Składają się na nią następujące główne pozycje: komunikacja – 75,5 mln. zł., wodociągi i kanalizacja – 62,7 mln. zł., zdrowotność i opieka społeczna – 87,3 mln. zł., gazownia i elektrownia wraz z siecią miejską - 151 mln. zł., Komunalna Kasa Oszczędności – 81 mln. zł., Zakład Oczyszczania Miasta – 9 mln. zł., gminne instytucje kulturalno-oświatowe – 42 mln. zł., zieleń miejska – 9,5 mln. zł., wyposażenie biur, dokumentacja – 43 mln. zł., ochrona przeciwpożarowa- 4,6 mln. zł., administracja (nieruchomości mieszkalne) – 33 mln. zł. oraz Administracja Gospodarstwa Rolnego i Leśnego m.st. Warszawy „Agril” – 25 mln. zł.

Wg danych BOS w Warszawie były 82 kościoły i 11 kaplic. 25 kościołów zostało zniszczonych całkowicie, 21 z nich w 60% a 36 w ok.20 %. Łączną wartość strat określono na 90 mln zł , co wydaje się kwotą zanizoną. Straty w instytucjach kredytowych i ubezpieczeniowych uwzględniające nie tylko kapitały własne, ale również obce, zarządzane przez te instytucje kształtują się na poziomie 850 mln. zł.

Poważną pozycją określoną przez Wydział były straty w środkach lokomocji niepublicznej, w inwentarzu gospodarczym a przede wszystkim koszty usunięcia gruzu po zburzonych budynkach. Suma wyniosła 337,5 mln zł.

Bilans wykonany przez WSW zamykają straty w prywatnym szkolnictwie – 16,5 mln zł., w szpitalach - 11,4 mln zł. oraz ubytek w majątku stowarzyszeń i zrzeszeń społecznych – 52 mln zł.

Całość wymienionych wcześniej strat w Warszawie WSW oszacował na sumę 15,813 mld zł. Kwotę powyższą uznano za ostateczną według stanu na dzień 31.12.1948 r. [7].

Jednocześnie podkreślono, iż wartość ta nie uwzględnia następujących strat , do których powstania doszło na obszarze Warszawy:

1) strat w majątku państwowym, łącznie z wojskowym, powstałych w budynkach reprezentacyjnych i administracyjnych, znajdujących się w zarządzie poszczególnych ministerstw jak i urzędów specjalnych, w ruchomościach i urządzeniach tych budynków, w przedsiębiorstwach państwowych (poczta, kolej, komunikacja wodna i powietrzna), w należnościach Skarbu Państwa,

2) strat wyższych uczelni: UW, Politechniki, SGH, ASP, Konserwatorium muzycznego, Wyższej Szkoły Dziennikarstwa i innych,

3) strat średnich szkół państwowych

4) strat w muzeach: Narodowym, Wojska, Towarzystwa Zachęty i innych,

5) strat w bibliotekach,

6) strat w klinikach uniwersyteckich i w szpitalach wojskowych,

7) strat niematerialnych powstałych na skutek utraty życia ok. 400 tys. mieszkańców Warszawy pochodzenia żydowskiego [5].

Niemniej w różnych zespołach dokumentów udało się odnaleźć informacje o wartości niektórych rodzajów strat pominiętych w końcowym zestawieniu Wydziału Strat Wojennych Zarządu Miejskiego.

2.3 Straty wojenne Warszawy oszacowane poza Wydziałem Strat Wojennych

W zespole akt Biura Odszkodowań Wojennych (sygnatura 146) znajdują się dane dotyczące strat w majątku administracji państwowej [8]. Chodzi tu o szkody powstałe w wyposażeniu wnętrz, w zbiorach dokumentów, sprzętach biurowych, środkach transportu itp., czyli w ruchomościach urzędów, zlokalizowanych na terenie Warszawy.

Odnosnie władz najwyższych w Państwie przedstawiają się one następująco:

- kancelaria cywilna (prezydenta)	- 8, 6 mln zł
- Najwyższa Izba Kontroli	- 0, 5 mln zł
- Sejm	- 2, 5 mln zł
- Prezydium Rady Ministrów	- 2, 0 mln zł

Szkody w ruchomościach centralnych urzędów resortowych oszacowano na 30 mln zł. Fakt, że były zlokalizowane w Warszawie sprawił, że urzędy te straciły ponad 90% swego przedwojennego majątku ruchomego. Straty w centralnych urzędach nieresortowych również wyniosły w zasadzie ok.100%. Obok typowych ruchomości, jak meble czy sprzęt biurowy, szkody nastąpiły w ogromnej wartości księgozbiorach, dokumentacji i wyposażeniu technicznym.

Inwentaryzacji strat dokonano w Głównym Urzędzie Statystycznym, Państwowym Urzędzie Geologicznym, Urzędzie Patentowym, Głównym Urzędzie Pomiarów Kraju, Państwowym Instytucie Higieny i innych. Osiągnęły one wartość ok. 400 mln zł.

W zespole akt BOW sygnatura 147 przedstawiono straty w zakresie ruchomości oraz zbiorów dokumentów, które dotknęły sądy mające swoje siedziby w stolicy [9]. Dla poszczególnych rodzajów sądów przedstawiają się one następująco:

- Sąd Najwyższy	6, 2 mln. zł
- Sad Apelacyjny	4, 8 mln. zł
- Sąd Okręgowy	10, 8 mln. zł
- Sąd Grodzki	13, 3 mln. zł

Łącznie stanowi to ok. 35 mln. zł.

W archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, w zbiorze dokumentów Departamentu IV [10] znajdują się dane dotyczące niektórych dziedzin strat Warszawy i tak wynoszą one dla:

- architektury zabytkowej	1. 707 mld. zł
- teatru i muzyki	0. 073 mld. zł
- muzeów	0. 257 mld. zł
- uczelni artystycznych	0. 028 mld. zł

Łącznie straty Warszawy w dziedzinie kultury i sztuki przekraczają 2 miliardy złotych.

O rozmiarach regresu cywilizacyjnego świadczą inne dane statystyczne, nie wyrażone w sumach pieniężnych.

W 1938 na terenie miasta funkcjonowało 185 szkół powszechnych publicznych i 125 prywatnych. W 1945 r. było ich odpowiednio 99 i 7. Liczba szkół średnich zmalała ze 100 na 23. Liczba studentów wyższych uczelni zmniejszyła się z 20866 na 9513. Liczba teatrów i teatrzyków została zredukowana z 20 do 5. Ogromne straty poniosła również służba zdrowia. Z 28 szpitali w 1937 roku pozostało 12 w październiku 1945 a liczba łóżek szpitalnych zmniejszyła się z 7 187 do 2300 [11].

Związki wyznaniowe poniosły straty majątkowe przekraczające 500 mln. złotych, w tym 93 miliony w budynkach i 407 milionów w ruchomościach [10].

Miasto poniosło również straty w zakresie dochodów własnych. Przed wojną składały się na nie udziały w podatkach państwowych, wpływy przedsiębiorstw miejskich, opłaty administracyjne, dochody z majątku komunalnego, podatki miejskie i inne. W ostatnim roku budżetowym przedwojennym wynosiły one 114,4 mln. zł [12]. W okresie okupacji miasto funkcjonowało, co wiązało się z pewnymi wydatkami na rzecz stolicy, ale z drugiej strony władze niemieckie ograbiły miasto inkasując ogromną kwotę podatków bezpośrednich nieściągniętych na dzień 1.09.1939 r. (ok. 147 mln. zł) oraz obciążając Warszawę własnymi wymiarami, które w latach 1939-1944 wyniosły 1.733 mld zł [13]. Ponadto zniszczenie miasta drastycznie zmniejszyło wpływy powojenne z udziałów w podatkach państwowych, przede wszystkim w podatku obrotowym i dochodowym oraz podatku od nieruchomości. Mniejsze wpływy generowały zniszczone przedsiębiorstwa miejskie. Skutkowało to także wieloletnim zahamowaniem rozwoju miasta, które musiało koncentrować się na usuwaniu zniszczeń.

2.4 Podsumowanie.

Podane w powyższym tekście wielkości, określone przez różne zespoły w poszczególnych dziedzinach strat wojennych Warszawy zebrane są w tabeli.

Wartość strat wojennych Warszawy oszacowana przez jednostki organizacyjne Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy, Biura Odszkodowań Wojennych oraz wybranych ministerstw, według cen z 1939 r. w miliardach złotych.

Kategorie strat	Wartość strat określona na podstawie zgłoszeń obywateli	Wartość strat oszacowana przez Wydział Wojennych (WSW)	Wartość strat oszacowanych przez inne jednostki organizacyjne
Straty niematerialne	1,0		
Straty w ruchomościach	1,6		
Straty w nieruchomościach i warsztatach pracy	3,5		
Inne straty (konfiskaty, rabunki, praca przymusowa)	1,4		
Straty w budynkach mieszkalnych		2,179	
Straty w budynkach gospodarczych		0,109	
Straty w ruchomościach prywatnych		2,958	
Straty w instytucjach kredytowych i ubezpieczeniowych		0,850	
Straty w handlu		1,600	
Straty w przemyśle		2,500	
Straty w rzemiośle		0,450	
Straty w majątku gm. m. st. W-wy		0,660	
Straty w szpitalach publicznych i prywatnych		0,011	
Straty w prywatnym szkolnictwie		0,016	
Straty stowarzyszeń i zrzeszeń		0,052	

Kategorie strat	Wartość strat określona na podstawie zgłoszeń obywateli	Wartość strat oszacowana przez Wydział Wojennych (WSW)	Wartość strat oszacowanych przez inne jednostki organizacyjne
Straty w kościołach		0,090	
Straty inne jak środki lokomocji, uprzątnięcie gruzów		0,337	
Straty niematerialne (śmierć, utrata zdrowia)		4,000	
Straty w obiektach najwyższych władz państwowych (Sejm, NIK, Rada Min., Kancelaria Prezydenta)			0,013
Straty w obiektach ministerstw			0,030
Straty w obiektach centralnych urzędów nie resortowych			0,400
Straty w obiektach sądów			0,035
Straty w dziedzinie kultury, sztuki, architektury zabytkowej			2,066
Straty związków wyznaniowych			0,500
Straty w podatkach bezpośrednich wyegzekwowanych w Warszawie przez władze niemieckie			1,880
ŁĄCZNE STRATY	7,5	15,812	4,924

Nie oznacza to, iż wszystkie pozycje strat Warszawy zostały uwzględnione lub policzone w sposób zadowalający. Np., jak zaznaczono wcześniej, wyliczenie strat niematerialnych budzi ogromne zastrzeżenia, zarówno z powodu pominięcia w rachunkach ofiar ok. 400tys. osób, jak również z powodu drastycznego zaniżenia wielkości strat poniesionych przez pozostałych mieszkańców stolicy.

Celem tej części raportu było przedstawienie strat wojennych podawanych przez administracje publiczną w efekcie prac realizowanych w latach 1945-1951. Łączna wartość strat określona przez Wydział Strat Wojennych i inne jednostki

organizacyjne wynosi **20 miliardów 736 milionów**, w tym straty rzeczowe **16 miliardów 736 milionów**.

Wyrażając wartość zniszczeń we współczesnych dolarach USA przyjmując, iż w styczniu 1939 r. 1 dolar USA odpowiadał 5,31 złotego a siła nabywcza 1 dolara USA z 1939 r. równa jest 13,24 dolarom USA z roku 2004 uzyskamy kwotę 51,7 mld współczesnych dolarów USA. Jest to znacznie poniżej szacunków strat wojennych przeprowadzonych przez Biuro Odszkodowań Wojennych dla całego państwa. Bezpośrednie straty materialne kraju określono na sumę 88,8 mld zł z czego 62,024 mld przypada na straty rzeczowe a 26,776 mld na produkcję i usługi przejęte w okresie okupacji [14].

Na Warszawę wg tego źródła przypada 34,5% całości strat rzeczowych, co stanowi 21, 398 mld. zł.

Co oznaczają te liczby w wymiarze życia miasta? Zniszczenia ogólnej kubatury zabudowy przekroczyły 70 %. Szkolnictwo powszechne, średnie i zawodowe uległo zniszczeniu w ok. 75 %, szkolnictwo wyższe i instytuty naukowe w ok.70 %. Zniszczenia w dziedzinie przemysłu przekroczyły 75% całości, natomiast w handlu ponad 90%. Budynki zabytkowe uległy zniszczeniu w 90% a szpitale i kliniki w 80 % . Mosty- 100%, dworce 100% - lista jest bardzo długa [15]. Generalnie, Warszawa poniosła podczas II wojny światowej najwyższe procentowo straty spośród wszystkich miast europejskich [16].

Do jakich wielkości odnoszą się te wskaźniki? Warszawa liczyła w 1939 roku ok. 1 300 000 mieszkańców. W mieście było ok. 25 000 budynków o kubaturze 103,5 milionów metrów sześciennych. Ich wartość wynosiła ok. 6 miliardów zł. W budynkach tych, obok mieszkań, mieściło się 900 szkół, 40 wyższych uczelni i instytutów, ponad 900 świątyń i budowli zabytkowych, ok. 200 muzeów, bibliotek, teatrów, sal koncertowych oraz sal kinowych. Szpitale i kliniki dysponowały ok. 8 000 łóżek.

W zakładach przemysłowych stolicy było zatrudnionych ok. 100 tys. osób, a obok funkcjonowało ponad 23 000 warsztatów rzemieślniczych. Archiwa warszawskie zawierały 56 % ogólnokrajowych zbiorów [17].

Miasto po kataklizmie wojennym potrzebowało kilkunastu lat na swoją odbudowę, natomiast w wymiarze społecznym i kulturowym została zerwana ciągłość jego rozwoju.

2.5 Wykaz podstaw źródłowych

[1] Statut Biura Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Miasta. Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Biuro Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Ministrów w Warszawie”, sygn. 1

[2] Uchwała Rady Ministrów z 09.01.1947 r. Archiwum Akt Nowych. Zespół akt pt. „Biuro Odszkodowań Wojennych”, sygn. 1

[3] Instrukcja dotycząca wypełniania kwestionariusza rejestracyjnego dla miast. Archiwum Akt Nowych. Zespół akt pt. „Ministerstwo Administracji Publicznej”, sygn. 856

[4] Kwestionariusz dotyczący rejestracji szkód wojennych dla miast. Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Ministerstwo Administracji Publicznej”, sygn. 856

[5] Wyciąg z protokołu nr 98 posiedzenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy. Uchwała nr 380. Archiwum Państwowe m. st. Warszawy. Zespół akt pt. „Zarząd Miejski”, vol. 569.

[6] „Pracownik stolicy” Nr 1-2 z 1947 roku Archiwum Państwowe m. st. Warszawy Zespół akt pt. „Zarząd Miejski”, sygn. II 6.

[7] Pismo Dyrektora Archiwum Miejskiego do Ministra Skarbu z dn. 31.12.1948 Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Ministerstwo Skarbu”, sygn. 1335.

[8] Opracowanie „Szkody, straty wojenne administracji państwowej” Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Biuro Odszkodowań Wojennych”, sygn. 146

[9] Pismo Ministerstwa Sprawiedliwości do Biura Odszkodowań Wojennych z dnia 19.11.1946 r. Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Ministerstwo Skarbu”, sygn. 147

[10] Materiały Departamentu IV MSZ dotyczące strat wojennych Polski.

Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, sygn. 11/69 wiązka 1, teczka 4.

[11] Opracowanie dotyczące strat wojennych Warszawy Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Ministerstwo Odbudowy”, sygn. 228

[12] Warszawa w liczbach 1947. Wojewódzki Urząd Statystyczny Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m. st. Warszawa.

[13] Wykaz obciążeń podatkowych w okresie okupacji. Archiwum Akt Nowych Zespół akt pt. „Biuro Odszkodowań Wojennych”, sygn. 153.

[14] Sprawozdanie w przedmiocie strat i szkód wojennych Polski w latach 1939-1945 Archiwum Akt Nowych. Zespół akt pt. „Biuro Odszkodowań Wojennych”, sygn. 11.

[15] Biuletyn informacyjny SFOS, 1964 roku. Archiwum Państwowe m. st. Warszawy.

[16] Tygodnik „Stolica” numer specjalny, Warszawa 1965 r. Archiwum Państwowe m. st. Warszawy.

[17] Straty wojenne Polski w latach 1939-1945. Archiwum Państwowe m. st. Warszawy, sygn. 9978.

Kościół św. Floriana. Pocztówka sprzed 1915 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Kościół św. Floriana. Pocztówka z 1945 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

II Straty w nieruchomościach

(zobacz też – Aneks, pozycja 1)

II.1. Metoda określania cen jednostkowych 1m³ kubatury budynków.

Dla określenia wartości strat w nieruchomościach, jakie Warszawa poniosła w wyniku II wojny światowej przyjęto następujące założenia i ustalenia:

I. Za jednostkę obliczeń przyjęto 1m³ kubatury. Zdaniem zespołu, różnorodność konstrukcji oraz różna wysokość pomieszczeń w warszawskich budynkach powodują, że przyjęcie innej jednostki, np. powierzchni użytkowej lub powierzchni ogólnej dawałoby mniej wiarygodne wyniki.

II. Kubatury poszczególnych budynków zostały przyjęte na podstawie danych archiwalnych (czasami zawartych w tzw. teczках budynków lub innych dokumentach). Gdy w archiwach danych takich nie było, kubatury zostały obliczone na podstawie pomiaru powierzchni zabudowy na kartometrycznych mapach lub szkicach. Wysokość budynków w 1939 r. została określona na podstawie dokumentów, fotografii, publikacji lub danych mapowych. Przyjęto założenie, że średnia wysokość kondygnacji wynosiła 3,5m - 4,0m - w zależności od lokalizacji budynków.

III. Nie udało się dotrzeć do publikacji scalonych wskaźników cenowych pozwalających oszacować budynek wg cen w 1939r. Poniżej podajemy zastosowaną metodę oszacowania cen jednostkowych. Przy jej opracowaniu oparliśmy się przede wszystkim na publikacjach, które wymieniamy na końcu niniejszego rozdziału.

IV. Ceny jednostkowe w 1939 r. ustalono w sposób następujący:

- Ustalono ceny jednostkowe w 2004 r. na podstawie scalonych wskaźników w 2004 r.

- Określono współczynnik relacji cen jednostkowych materiałów budowlanych i robocizny w okresie 1939/2004.

- Ustalono ceny jednostkowe w 1939r. mnożąc ceny jednostkowe w 2004r przez współczynnik relacji cen jednostkowych 1939/2004.

V. Dla określenia współczynnika relacji cen jednostkowych 1m³ kubatury budynków założono, że na wysokość cen mają wpływ przede wszystkim:

A. Rodzaj budynku (przeznaczenie, technologia, materiały, wykończenie, instalacje).

Przyjęto podział budynków pod względem rodzaju na 10 grup:

1. budynek mieszkalny wielorodzinny murowany
2. budynek mieszkalny wielorodzinny drewniany
3. budynek mieszkalny jednorodzinny murowany
4. budynek mieszkalny jednorodzinny drewniany
5. budynek użyteczności publicznej murowany
6. budynek użyteczności publicznej drewniany
7. budynek fabryczny murowany
8. budynek fabryczny drewniany
9. budynek sakralny murowany
10. budynek sakralny drewniany.

Następnie przyjęto podział budynków z uwzględnieniem wyposażenia w instalacje:

1. budynek nie wyposażony w instalacje
2. budynek częściowo wyposażony w instalacje
3. budynek wyposażony we wszystkie instalacje

UWAGI:

1. Założono, że budynki posiadające w 1939 r. wszystkie instalacje miały wyższy standard wykończenia, przy ich budowie

zastosowano materiały budowlane wyższej jakości (w tym: materiały na elewacje, klatki schodowe, ogniotrwałą konstrukcję dachu). Stąd dla potrzeb obliczeniowych „wyposażenie w instalacje” oznacza nie tylko stricte uzbrojenie budynku, ale również kwalifikuje pod względem jakości materiałów budowlanych, standardu, funkcjonalności itp. Dlatego, gdy mowa o budynku „wyposażonym w instalacje” przyjmujemy odpowiednio wyższy współczynnik zwany dalej współczynnikiem S.

2. Za „budynki użyteczności publicznej” uznano m.in. siedziby administracji, sądów, oświaty, poczty, muzea, szpitale, banki, siedziby firm.

B. Ceny materiałów budowlanych

Dla porównania cen podstawowych materiałów budowlanych z 1939 r. z cenami obecnymi przyjęto, zgodnie z dostępnymi publikacjami, następujące dane:

Ceny przedwojenne a ceny obecne

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE	J Jednostka	CENY w 1939r w zł	CENY w 2004r w zł	Współczynnik relacji
1	Cegła ceramiczna	1 000szt.	45,6	400	0,114
2	Deski podłogowe	m ³	66,4	368	0,180
3	Posadzka dębowa	10m ²	67,5	340	0,199
4	Blacha cynkowa	1t	560,0		
5	Cement portlandzki	1t	30,5	318	0,1
6	Szkoło okienne	10m ²	21,0		
	Współczynnik relacji	średnio			0,12

Średni współczynnik relacji został wyliczony jako średnia ważona procentowego udziału elementów scalonych budynku odniesionych do relacji cenowych materiałów budowlanych (przykładowo podanych w tabeli).

C. Stawki robocizny

Dla porównania stawki za roboczogodzinę z 1939 r. ze stawką obecną przyjęto (uwzględniając średnie stawki dla różnego rodzaju robót i różnych stanowisk) następujące dane:

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka	CENY w 1939r w zł	CENY w 2004r w zł	Współczynnik relacji
1	Stawka na roboty budowlane, sanitarne i elektryczne	roboczo-godzina	1,20	10,32	0,116
	Współczynnik relacji				0,12

D. Praca sprzętu

Nie określano współczynnika relacji cen jednostkowych na podstawie cen wynajmu sprzętu budowlanego. Stosowany obecnie sprzęt i metody prac budowlanych są zupełnie inne niż w 1939 r. i stawki za wynajem sprzętu są nieporównywalne.

E. Inne koszty

1. W wyliczeniach scalonych wskaźników cenowych przyjęto (wg normatywów):

zysk 13%, koszty ogólne 65%, koszty zakupu 9%.

2. Scalone wskaźniki cenowe (normatywy) nie obejmują:

kosztów projektu, nadzoru autorskiego, nadzoru autorskiego, obsługi geodezyjnej i geotechnicznej, dodatkowych kosztów związanych z zagospodarowaniem budowy płatnych przez inwestora (np. doprowadzenia wody i energii elektrycznej do placu budowy, budowy dróg dojazdowych itp.)

3. Wg literatury dotyczącej analizy cen robót budowlanych (vide W. Anderlik) poleca się do kosztów budowy doliczać tzw. „koszty administracyjne” obejmujące: „wydatki kancelaryjne, najem kancelarii, dzierżawę placu, opłaty na ubezpieczenia od wypadków, Kasa Chorych, ubezpieczenia społeczne, zużycie rusztowań i przyrządów, strata odsetek, ubezpieczenia, różne koszty oraz podatki zależne od obrotu rocznego i podatek kryzysowy” w proponowanej wysokości „11% kosztów całkowitych”.
4. Koszty związane z budową tzw. małej architektury, utwardzenia nawierzchni posesji (chodniki), ogrodzenia, kapliczki itp.

VI. Przykład obliczenia cen jednostkowych 1m³ kubatury budynku

Obliczanie 1 m³ kubatury

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE	Cena jednostkowa w 2004r zł/m ³	S	Wk	Wr 1939/2004	Cena jednostkowa w 1939r zł/m ³
1.	Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany bez instalacji	320,61	0,9	1,1 5	0,12	40
2.	Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany częściowo wyposażony w instalacje	383,25	1,1	1,1 8	0,12	60
3.	Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany wyposażony we wszystkie instalacje	430,27	1,25	1,2 1	0,12	80

W wyliczeniu tym ceny jednostkowe z 2004 r. zostały ustalone na podstawie analizy współczesnych cenników (normatywów scalonych).

S – Współczynnik pozwalający uwzględnić zastosowanie materiałów budowlanych o jakości niższej/wyższej od podanej w normatywach, np. drewniane lub marmurowe klatki schodowe, drewniane balustrady lub kute balustrady i kraty, konstrukcja dachu drewniana lub ogniotrwała, pokrycie dachu: papa lub dachówka ceramiczna itp. W dalszej części opracowania został on zastosowany przy ustalaniu cen jednostkowych budynków

Wk – współczynnik uwzględniający koszty, zwane w innych miejscach pośrednimi lub administracyjnymi: koszty projektu, nadzoru autorskiego, koszty obsługi geodezyjnej i geotechnicznej, dodatkowe koszty związane z zagospodarowaniem budowy płatne przez inwestora (np. doprowadzenia wody i energii elektrycznej do placu budowy, budowy dróg dojazdowych itp.)

Wr – średni współczynnik relacji cen 1939/2004.

VII. Opisaną powyżej metodę obliczania ceny jednostkowej 1m^3 budynku sprawdzono na przykładzie kamienicy Kościelskich, kamienicy na rogu Nowego Światu i Al. Jerozolimskich oraz na ogólnych danych statystycznych dla całej Warszawy.

Przeprowadzono następujące kontrole oszacowanych cen jednostkowych:

1. Kamienica Kościelskich – ul.Świętojańska 2

Wg dostępnych w Archiwum M.st. Warszawy danych Towarzystwo Kredytowe Miejskie obliczało w 1939 r., że wartość 1 m^3 tej kamienicy wynosi 62 zł.

Jej wartość wg ukazanej wyżej metody i wg opartej na niej, podanej w następnym punkcie tabeli, wynosi 60zł za 1m^3 .

2. Budynek przy ul. Nowy Świat Nr 15, róg Al. Jerozolimskich (vide załączony „Szacunek posesji”).

Wartość budynku (kamienica mieszkalno-użytkowa) wg „Szacunku” w 1931r wynosi: 55 4110zł; kubatura budynku: $12\ 869\text{m}^3$; wskaźnik przeliczeniowy cen za okres 1931-1939: 1,17.

Wartość jednostkowa wg „Szacunku” (określona z uwzględnieniem stopnia zużycia) wynosi:

$$55\ 4110\ \text{zł} : 12\ 869\text{m}^3\ \text{kubatury budynku} \times 1,17 = 50,38\ \text{zł/m}^3$$

Wartość jednostkowa budynku wg użytej przez nas metody i wg opartej na niej tabeli wynosi 60zł/ m^3 kubatury budynku.

3. Na podstawie danych statystycznych przyjęto dla Warszawy w 1939r:

średnie zagęszczenie w mieszkaniach: 2 osoby /izbę

średnia powierzchnia izby (liczona łącznie z pomieszczeniami przynależnymi):
30m²

ilość mieszkańców: 1 300 000

ilość budynków: 28 325

kubatura budynków mieszkalnych (wg BOS): 74,9 mln m³

wartość budynków: 3,6 mld zł

Dla kontroli określono wskaźnik: wartość mieszkania/osobę:

a. Przyjmując powyższe dane:

3,6 mld zł : 1 300 000 mieszkańców = 2 770zł/osobę.

b. Przyjmując średnią cenę budynku mieszkalnego wg tabeli w wysokości (określonej na podstawie analiz własnych zespołu) 50zł/m³ kubatury budynku, wskaźnik ten wynosi:

30m² izba : 2osoby x 3m wysokość lokalu x 50zł/m³ = 2 250zł/osobę

Ceny jednostkowe 1 m³ kubatury budynku

Przedstawiona poniżej tabela podaje ceny jednostkowe obliczone według opisanej powyżej metody. Współczynnik S został uwzględniony jako jeden z czynników różnicujących ceny budynków w zależności od wyposażenia w instalacje. Jak powiedziano wcześniej, założyliśmy, że im pełniejsze wyposażenie budynku, tym lepsze jednocześnie były materiały użyte do jego budowy.

Tabela podaje stawki porównywalne z cenami jednostkowymi określonymi przez BOS. Będziemy ją stosowali w dalszych częściach niniejszego opracowania.

Ceny jednostkowe 1 m³ budynku

Lp	RODZAJ BUDYNKU	budynek bez instalacji	budynek z niektórymi instalacjami	budynek ze wszystkimi instalacjami	współczynnik za wystrój budynku (ustalony na podstawie analiz porównawczych cenników)	koszty pośrednie	Współczynnik za małą architekturę
7	Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany	40zł/m ³	60zł/m ³	80zł/m ³	do 50%	11%	do 10%
8	Budynek mieszkalny wielorodzinny drewniany	20zł/m ³	30zł/m ³	40zł/m ³	do 20%	11%	do 10%
9	Budynek mieszkalny jednorodzinny murowany	45zł/m ³	60zł/m ³	75zł/m ³	do 30%	11%	do 10%
10	Budynek mieszkalny jednorodzinny drewniany	20zł/m ³	30zł/m ³	40zł/m ³	do 20%	11%	do 10%
11	Budynek użyteczności publicznej murowany	50zł/m ³	70zł/m ³	100zł/m ³	do 40%	11%	do 10%
12	Budynek użyteczności publicznej drewniany	20zł/m ³	30zł/m ³	40zł/m ³	do 20%	11%	do 10%
13	Budynek fabryczny murowany	30zł/m ³	45zł/m ³	60zł/m ³	do 30%	11%	do 10%
14	Budynek fabryczny drewniany	15zł/m ³	20zł/m ³	25zł/m ³	do 10%	11%	do 10%
15	Budynek sakralny murowany	od 50zł/m ³		do 100zł/m ³	do 100%	11%	do 20%

16	Budynek sakralny drewniany	Od 30zł/m ³		do 60zł/m ³	do 100%	11%	do 20%
----	----------------------------	------------------------	--	------------------------	---------	-----	--------

Wykorzystane materiały

- „Regulamin szacowania nieruchomości” – Towarzystwo Kredytowe Miejskie w Warszawie – Druk.L.Bruś, ul.NowyŚwiat 66 – 1937r
- „Analiza cen robót budowlanych” Budowniczego Wiktora Anderlika – Wydawnictwo: Heinz i Spółka, Opawa (Troppau) – 1935r”
- „Mały rocznik statystyczny 1939r” – Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej – Warszawa 1939r
- „Mały rocznik statystyczny wrzesień 1939r-czerwiec 1941” – Ministerstwo Informacji Polski, Londyn 1941r
- „Biuletyn cen obiektów budowlanych BCO – część I obiekty kubaturowe” SEKOCENBUD Zeszyt 12/2004 (870), Warszawa 2004
- „Scalone Wskaźniki do wyceny budynków, budowli i małej architektury” Zeszyt nr 68, Instytut Doradztwa Majątkowego, Warszawa 2004r
- „Warszawa w liczbach – 1939” – Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie 1939r
- „Zestawienie roczne za 1945rok” – Wydział Statystyczny Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie 1946r.

Plac Napoleona (obecnie Plac Powstańców Warszawy) Pocztówka z lat 30. XX w.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Plac Napoleona (obecnie Powstańców Warszawy) Fot. L. Jarzembski. 1945/46

Plac Trzech Krzyży i kościół św. Aleksandra. Fot. Z. Chomętowska, lata 30. XX w.

Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Plac Trzech Krzyży. Kościół św. Aleksandra. Fot. S. Kris - Braun, kwiecień 1945 r.

Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

II. 2. Straty w zabudowie mieszkalnej i w budynkach użyteczności publicznej

(Zobacz też – Aneks, pozycja 2 i 7.)

W tym rozdziale zajmiemy się oszacowaniem strat w warszawskiej zabudowie, przede wszystkim w budynkach mieszkalnych (jednorodzinnych i wielorodzinnych), budynkach użyteczności publicznej (w tym: urzędy, szkoły, uczelnie, szpitale, teatry, kina), budynkach sakralnych, budynkach gospodarczych (w tym: garaże, warsztaty). Natomiast straty spowodowane zniszczeniem obiektów przemysłowych, najbardziej wartościowych zabytków, infrastruktury miejskiej, nawierzchni ulic, itd. omawiamy w osobnych rozdziałach.

Interesuje nas tu obszar objęty granicami administracyjnymi Warszawy z roku 1939 (ok. 14 148 ha powierzchni). Dla potrzeb obliczeniowych teren miasta podzielono na rejony, okręgi i kwartały (bloki) zabudowy, które nie pokrywały się z granicami administracyjnymi dzielnic. Podobną praktykę zastosowało Biuro Odbudowy Stolicy w 1945 r.

Rejony oznaczono na mapie w sposób następujący:

- Ś - Śródmieście - teren ograniczony ulicami: 29 Listopada, Podchorążych, Stefana Batorego, Żwirki i Wigury, Towarową oraz linią PKP i Wisłą
- PD - Południe - teren ograniczony ulicami: Żwirki i Wigury, Stefana Batorego, Parkową, Podchorążych, 29 Listopada oraz Wisłą
- PN - Północ - teren ograniczony północną granicą miasta, Wisłą oraz linią PKP.
- Z - Zachód - teren ograniczony granicą miasta oraz ulicami: Obozową, Żwirki i Wigury, Raszyńską, Towarową, Długosza, Wawrzyszewską.
- WPR i WSK – Praga i Saska Kępa - teren ograniczony Wisłą oraz granicą miasta po praskiej stronie miasta.

Rejony zostały podzielone na okręgi oznaczone na mapie symbolami I, II, III..., okręgi zaś podzielono na kwartały (bloki) zabudowy oznaczone symbolami 1, 2, 3, 4, 5, 6... Ogółem miasto zostało podzielone na ca 540 kwartałów zabudowy.

Specjaliści BOS ds. wyceny strat w 1945 roku określali stopień zniszczeń – na podstawie sukcesywnie przeprowadzanych oględzin poszczególnych posesji w terenie, sporządzając protokoły stanu budynków w poszczególnych kwartałach (blokach) zabudowy. Naszym zadaniem była analiza wyników pracy BOS w świetle dzisiejszego stanu wiedzy.

Założenia

1. Czasokres badanych zniszczeń – 1 września 1939 roku do 17 stycznia 1945 roku.
2. Poziom cen – 31 sierpnia 1939 roku.
3. Określenie wartości obejmuje wyłącznie szkody rzeczywiste (damnum emergens) – czyli uszczerbek na majątku poszkodowanych (szkoda w mieniu), lecz nie uwzględnia utraconych pożytków (lucrum cessans), czyli utraty korzyści jakiej poszkodowani mogliby się spodziewać, gdyby nie wyrządzono im szkody (w tym: utracone podatki na rzecz miasta za lata 1939-1945 i inne opłaty lokalne, brak dochodu z czynszu najmu i dzierżawy, brak dochodu z oprocentowania kapitału itp.).
4. W ramach opracowania nie przewidywano badania stanu prawnego nieruchomości. W określeniu wysokości strat nie uwzględniono obciążeń nieruchomości (w tym zadłużeń hipotecznych). Opracowanie nie może stanowić materiału do podziału na roszczenia publiczno-prawne i roszczenia prywatno-prawne.
5. Biorąc pod uwagę krótki termin wykonania pracy oraz rozmiary zniszczeń – uznano, że szacunek strat ma służyć określeniu ogólnej wielkości zniszczeń i wartości strat. Nie może natomiast stanowić podstawy do określenia wartości indywidualnych roszczeń.

6. Wartość strat została określona jako wartość odtworzeniowa obiektów budowlanych. Wartość strat odpowiada kosztom koniecznym do odtworzenia substancji materialnej budynków i innych składników nieruchomości oraz rozbiórki elementów nie nadających się do odbudowy i wywozu gruzu.

7. Wartość określona w opracowaniu nie jest wartością rynkową nieruchomości, gdyż nie obejmuje wartości gruntu, lecz wyłącznie koszty odbudowy.

Zarys metody określania wysokości strat

Po dokonaniu przeglądu materiałów archiwalnych wyszczególnionych w aneksie źródłowym, a w szczególności wymienionych w punkcie I niniejszego opracowania, porównano wyniki uzyskane z różnych źródeł i wyselekcjonowano dane oraz ustalono metodę określania wysokości strat.

Całość prac podzielono na pięć etapów:

Etap pierwszy

Na podstawie szczegółowej analizy wybranych kwartałów (bloków) zabudowy określono charakterystykę przestrzenno-funkcjonalną rodzaju zabudowy oraz obliczono kubatury budynków i ubytki tej kubatury dla poszczególnych nieruchomości. Na ich podstawie określono wielkości i wartości strat w wybranych kwartałach.

W oparciu o wyniki badań szczegółowych wytypowano kwartały miasta charakteryzujące się podobnym typem zabudowy i zaznaczono je kolorami na mapie Warszawy z roku 1939, będącej podstawą wydzielenia obszarów dla przeprowadzenia dalszych obliczeń. Przy obliczaniu strat posługiwano się kubaturą i ubytkami kubatury określonymi dla poszczególnych kwartałów. W opinii zespołu, ze względu na różnorodność konstrukcji oraz różną wysokość pomieszczeń w warszawskich budynkach, przyjęcie powierzchni użytkowej albo innej jednostki porównawczej

byłoby błędem. Kubatury poszczególnych budynków zostały przyjęte do obliczeń na podstawie danych archiwalnych (czasami zawartych w tzw. teczках budynków lub innych dokumentach). W przypadku braku danych w archiwum, kubatury obliczano na podstawie graficznego pomiaru powierzchni zabudowy na dostępnych materiałach kartograficznych lub szkicach oraz na podstawie oceny ich wysokości dokonanej na według dostępnych dokumentów, archiwalnych fotografii, publikacji lub informacji uzyskiwanych w terenie. Wielkość zniszczeń (ubytek kubatury) określano na podstawie danych archiwalnych pochodzących z różnych dostępnych źródeł dla poszczególnych nieruchomości, jak również danych ogólnych (np. zdjęć lotniczych).

Uzyskane wyniki obliczeń porównano z wynikami oszacowania zniszczeń podanych przez specjalistów BOS. Rozbieżności w określaniu wielkości zniszczeń – w wybranych kwartałach (blokach) zabudowy mieściły się w granicach błędów stosowanych metod pomiaru i wynikały z przyjętych założeń.

Nasze badania indywidualne potwierdziły oszacowania kubatur zabudowy oraz kubatur zniszczeń dokonane w badaniach BOS-owskich. Zwrócono uwagę, że w pojedynczych przypadkach kubatura ubytków (zniszczeń) mogła być bezpośrednio po wojnie błędnie oszacowana. Niekiedy okazywało się, że budynek uznany początkowo za częściowo zachowany okazywał się niezdatny do odbudowy i trzeba go było rozebrać.

Etap drugi

Drugi etap prac obejmował określenie wielkości strat. Za jednostkę obliczeniową przyjęto kwartał (blok) zabudowy. Wartość strat dla obszaru całego miasta stanowi sumę wartości strat poszczególnych kwartałów oraz wyodrębnionych grup zniszczeń określanych indywidualnie.

Dla poszczególnych kwartałów (bloków) zabudowy określono:

A. Powierzchnię zabudowy oraz kubaturę kwartału (bloku) zabudowy wg stanu w 1939r. Jako źródła informacji do określenia kubatury poszczególnych kwartałów w m³ przyjęto materiały archiwalne wyszczególnione w aneksie źródłowym, przede wszystkim oparto się na pomiarach własnych na

kartometrycznym planie Warszawy oraz na informacjach zawartych w dostępnych publikacjach.

B. Wielkość strat (ubytek kubatury) kwartału (bloku) zabudowy obliczono jako różnicę stanu z roku 1945 i roku 1939. Jako źródła informacji do określenia procentowego stopnia zniszczeń oraz ubytku kubatury w m³ w poszczególnych kwartałach przyjęto materiały archiwalne wyszczególnione w aneksie źródłowym.

C. Dominujący typ zabudowy kwartału: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna z zabudową uzupełniającą (budynki gospodarcze, warsztaty i garaże), zabudowa obiektami użyteczności publicznej (urzędy, szkoły, uczelnie, szpitale, teatry, kina), obiekty sakralne i przemysłowe, nie wyodrębnione do indywidualnego oszacowania jako obiekty o znaczeniu wyjątkowym.

Etap trzeci

Oszacowanie strat wg ubytku kubatury substancji budowlanej

Obliczenia wykonano w podejściu kosztowym, metodą kosztów odtworzenia, techniką wskaźnikową wg następującego wzoru:

$$W_z = \sum_{j=1}^n C_j \times K_{ub} \times \left(1 - \frac{S_z}{100}\right)_i \times (1 + K_{ma/w}) \times (1 + K_p) \times (1 + K_{wg})$$

gdzie:

W_z – wartość zniszczeń w kwartale,

C_j – średnia cena jednostkowa,

K_{ub} – kubatura ubytku substancji budowlanej,

S_z – średni stopień zużycia technicznego,

$K_{ma/w}$ – ubytek elementów małej architektury, utwardzeń, ogrodzeń przy budynkach, itp. oraz wyposażenia obiektów handlowo-usługowych, szkół, urzędów, szpitali, itp.

K_p – koszty pośrednie (dokumentacji architektonicznej, prac geodezyjnych, nadzoru budowlanego, itd.),

K_{wg} – koszty rozbiórki i zabezpieczeń elementów budynków stanowiących zagrożenie, oraz koszty wywozu gruzu.

UWAGI:

- Uwzględniono specyfikę i procentowy udział kosztów pośrednich,
- Zwrócono uwagę na parametry techniczne obiektów budynkowych i budowli towarzyszących poprzez odniesienie do cen jednostkowych.

Wartość zniszczeń określono jako koszt odtworzenia. Uwzględniono przy tym ubytek kubatury w m³, dominujący typ zabudowy oraz ceny jednostkowe. Przy obliczaniu cen jednostkowych wzięto od uwagę rodzaj konstrukcji budynków, technologię budowy, rodzaj zastosowanych materiałów budowlanych, wyposażenie w instalacje, standard, oraz koszty pośrednie (patrz rozdział II.1. niniejszego opracowania). Uwzględniono też koszty związane z budową tzw. małej architektury, utwardzenia nawierzchni posesji (chodniki), ogrodzenia, kapliczki itp.; ceny materiałów budowlanych, robocizny i pracy sprzętu w 1939r. Jako źródła informacji przyjęto materiały archiwalne wyszczególnione w aneksie źródłowym.

Etap czwarty

Wartości zniszczeń w poszczególnych kwartałach (blokach) zabudowy zsumowano dla wszystkich rejonów miasta oraz dla całej Warszawy.

Wartość zniszczeń jako straty w zabudowie określone wg kubatur w okręgach dla całej Warszawy zostały oszacowane następująco:

Zestawienie strat w zabudowie określone wg kubatur w okręgach (po zaokrągleniu)

Lp.	Okręg	Kubatura w tys. m ³	Ubytek kubatury W tys. m ³	Wartość zniszczeń w tys. zł (z 1939 r.)
1.	S Śródmieście	68 895	53 519	6 631 769
2.	PD Południe	11 292	4 704	346 454
3.	PN Północ	7 233	2 753	189 297
4.	Z Zachód	12 524	7 718	1 142 263
5.	WPR i WSK Praga i Saska Kępa	5 854	2 067	129 341
6.	RAZEM	105 798 tys. m³	70 761 tys. m³	8 439 124 tys. zł

Ogólna charakterystyka okręgów:

1. Ś Śródmieście – ta część miasta w 1939 roku była najintensywniej zabudowana (duża powierzchnia zabudowy, wysokie budynki), miała wyższy w porównaniu z innymi rejonami standard budynków oraz najwyższy stopień zniszczeń (m.in. w granicach Śródmieścia znajdował się teren Getta zniszczony prawie w 100%)

2. PD Południe – ta część miasta w 1939 roku charakteryzowała się stosunkowo niską intensywnością zabudowy (mała powierzchnia zabudowy, niskie budynki), stosunkowo niski stopień zniszczeń

3. PN Północ – ta część miasta w 1939 roku również charakteryzowała się stosunkowo niską intensywnością zabudowy (mała powierzchnia zabudowy, niskie budynki), stosunkowo niski stopień zniszczeń

4. Z Zachód – ta część miasta w 1939 roku charakteryzowała się stosunkowo znaczną intensywnością zabudowy, stosunkowo duży stopień zniszczeń

5. WPR i WSK – Praga i Saska Kępa – ta część miasta w 1939 roku charakteryzowała się stosunkowo niską intensywnością zabudowy (mała powierzchnia zabudowy, niskie budynki), najniższy stopień zniszczeń (stąd po 1945 roku „życie miasta” przeniosło się na jego prawy brzeg).

Etap piąty – porównanie uzyskanych wyników z wynikami BOS

Porównując uzyskane wyniki w wynikami obliczeń BOS-u należy zwrócić uwagę na niewielkie rozbieżności w:

1. Określaniu wielkości zniszczeń – w wybranych kwartałach (blokach) zabudowy mieściły się w granicach błędu przyjętych dokładności obliczeń i wynikały z przyjętych założeń. BOS zakładał odbudowę wszystkich budynków, w obliczeniach gdy np. w budynku pozostała tylko ściana i piwnice przyjmowano 90% zniszczenia. Obecnie przy zniszczeniu ponad 70% budynku przyjmowano zniszczenie w 100%.

2. Różnice w przyjętym podziale przedmiotu strat (obecnie nie zastosowano m.in. podziału pod względem stanu prawnego: na straty w budynkach mieszkalnych i państwowych oraz zabytkowych, straty w ruchomościach i urządzeniach, straty w majątku gminy m.st. Warszawy, straty w ludności, straty w przemyśle i handlu oraz rzemiośle). Obecnie w tej części pracy przyjęto terytorialny podział strat miasta z uwzględnieniem strat w poszczególnych kwartałach zabudowy. Stąd wyniki obliczeń mogą się różnić.

3. Przyjęcie różnych źródeł informacji. Przy szacowaniu strat BOS opierał się m.in. na wynikach rejestracji strat zgłoszonych przez poszkodowanych. Biorąc pod uwagę zarówno fakt braku możliwości zgłaszania strat przez większość z 1,3mln jej mieszkańców z 1939r (ze względu na śmierć lub emigrację), jak również względy polityczne (część osób obawiała się rejestrować swoje roszczenia, część zawyżała ich wartość licząc na odszkodowania). Obecnie przy szacowaniu strat w zabudowie kwartałów uznano, że zgłaszane przez poszkodowanych straty są mało wiarygodne, stąd oparto się, przede wszystkim, na innych źródłach. Jednakże wyniki prac BOS

(w szczególności opisy z oględzin kwartałów dokonanych przez specjalistów w pierwszym półroczu 1945 roku) służyły jako jedno z głównych źródeł informacji o poziomie strat.

4. Różnice w określeniu wartości zniszczeń – obecnie w obliczeniach uwzględniono koszty nie szacowane przez BOS takie jak koszty robót rozbiórkowych, koszty wywozu gruzu, koszty prac projektowych i nadzoru itp.

5. Należy zwrócić uwagę również na fakt, że w ramach odbudowy Warszawy rozbierano nie tylko ruiny budynków i budynki nie nadające się do odbudowy, ale także budynki, które przetrwały w dobrym stanie technicznym, a ich rozbiórka była spowodowana albo ogólnymi planami zagospodarowania całego kwartału (np. rozbiórka ocalałych budynków po zachodniej stronie ulicy Marszałkowskiej) albo względami politycznymi.

UWAGA:

Szacunek strat odniesiono do cen z roku 1936 = 1945 (patrz Dekret z dnia 27 lipca 1949 roku o zaciąganiu nowych i określaniu wysokości nie umorzonych zobowiązań pieniężnych).

Nie zastosowano cen z dnia wyceny ze względu na duże, w stosunku do stosowanych w latach przedwojennych) różnice technologiczne konstrukcji i wykończenia obiektów budowlanych, które zmuszałyby do zastosowania metody kosztów zastąpienia, zawsze o mniejszym stopniu zaufania odnośnie doboru parametrów porównawczych.

Wartość omawianych w tym rozdziale zniszczeń warszawskiej zabudowy wyniosła 8 439 124 tys. zł

Źródła informacji

„Analiza cen robót budowlanych” Budowniczego Wiktora Anderlika – Wydawnictwo: Heinz i Spółka, Opawa (Troppau) – 1935r.,

„Architektura Mieszkaniowa Warszawy” Marek Kwiatkowski PIW1989

Atlas dawnej architektury ulic i placów Warszawy” Jarosław Zieliński. Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami. Warszawa Tom I-10.

„Atlas historyczny Warszawy” wydany w 1959r przez Miasta Stołeczne Warszawa i Wojewodę Mazowieckiego, Archiwum Miasta Stołecznego Warszawy.

„Architektura w Warszawie” Marta Leśniewska (Seria wydawnicza, w szczególności „Lata 1918-1939”) Arkada Pracownia Historii Sztuki. Warszawa.

„Biografia Warszawy” druki zwarte Muzeum Historyczne m.st.Warszawy. Wrocław 1958r

„Biuletyn cen obiektów budowlanych BCO – część I obiekty kubaturowe” SEKOCENBUD Zeszyt 12/2004 (870), Warszawa 2004.,

„Branże wiodące stołecznego przemysłu” S.Misztal

„Encyklopedia Warszawy” Wydawnictwo Naukowe PWN 1994-96r

„Korzenie miasta – Warszawskie pożegnania” Jerzy Kasprzycki. Wydawnictwo VEDA. Warszawa. Tom I-V.

Kwartalnik historyczny „KARTA” m.in. Nr 39/2003. Wydawnictwo Fundacja Ośrodka KARTA . Warszawa.

„Mały rocznik statystyczny 1939r” – Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej – Warszawa 1939r.,

„Mały rocznik statystyczny wrzesień 1939r-czerwiec 1941” – Ministerstwo Informacji Polski, Londyn 1941r.,

„Mapa przemysłu warszawskiego” Ewa Pustola-Kozłowska. Archiwum PSOZ (opracowanie historyczno-konserwatorskie)

„Mapa zniszczeń zakładów przemysłowych zatrudniających przed 1.IX.1939r ponad 50 pracowników – opracowanie Zarządu Miejskiego m.st.Warszawy.

Materiały archiwalne Wydziału Strat Wojennych Zarządu Miejskiego w m.st.Warszawie

Materiały archiwalne Biura Odbudowy Stolicy

Materiały archiwalne BOS,

„Przewodnik po warszawskich zakładach przemysłowych 1800-1960”

„Pozostałości architektury przemysłowej w warszawskiej Woli” Jolanta Wiśniewska. Muzeum Woli, materiały z sesji.

„Rozwój przemysłu warszawskiego w latach 1864-1914” W.Pruss Warszawa 1977r.

„Regulamin szacowania nieruchomości” – Towarzystwo Kredytowe Miejskie w Warszawie – Druk.L.Bruś, ul.Nowy Świat 66 – 1937r.,

Roczniki Polskiego Przemysłu i Handlu 1938r

„Saska Kępa” Hanna Faryna-Paszkiewicz Wydawnictwo MURATOR Warszawa 2001r.

„Scalone Wskaźniki do wyceny budynków, budowli i małej architektury” Zeszyt nr 68, Instytut Doradztwa Majątkowego, Warszawa 2004r.

Józef Sigalin „Warszawa 1944-1980. Z archiwum Architekta m. st. Warszawy” PIW 1986, tom I oraz komplet map,

„Urządzenia komunalne Warszawy. Dokumentacja historyczno-konserwatorska”. Joanna Giżejewska. Warszawa 1986r.

„Warszawa w liczbach – 1939” – Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, 1939.

„Warszawa - Mapa miasta w skali 1:20 000 wraz z inwentaryzacją zniszczeń popełnionych przez Niemców w latach 1939-1945. Wydawnictwo Główny Urząd Pomiaru Kraju – 1948.

„Warszawa zapomniana” Krystyna Lejko. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 1994r.

„Warszawa sprzed lat. 1900-1939” Jerzy Kasprzycki. Wydawnictwo PTTK-KRAJ. Warszawa 1989r.

„Warszawskie pożegnania” Jerzy Kasprzycki. Marian Stępień. Zakład Wydawniczo-Propagandowy PTTK. Warszawa 1982r.

„Warszawa nie odbudowana” Jerzy S.Majewski. Tomasz Markiewicz. Wydawnictwo DiG Warszawa 1998r.

„Warszawa nieodbudowana – Metropolia belle epoque.” Jerzy S.Majewski. Wydawnictwo VEDA Warszawa 2003r.

„Warszawa międzywojenna” Dobrosław Kobielski. Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne Warszawa 1968r.

„Warszawa – jaka była” Oryginalne mapy stolicy sprzed 1939 i z 1945 roku”. Wydawnictwa „ALFA” przy współpracy kartograficznej PPWK - Warszawa 1984r.

„Warszawa 1945” Leonard Sępoliński, Emilia Borecka. PWN Warszawa 1985r.

„Wielkie zakłady przemysłowe Warszawy” Dunin-Wąsowicza, J.Baczyński. Warszawa 1982r.

„Wspomnienie dawnej Warszawy” Marek Kwiatkowski Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 1993r

„Zburzenie Warszawy” Jerzy Sawicki, wyd.II. 1949r.

„Zabytki architektury przemysłowej Warszawy w świetle ewidencji i rejestru zabytków” Marek Barszcz, Zeszyty Wolskie nr 4, materiały z sesji . Warszawa 2002r

Zdjęcia lotnicze sprzed 1.09.1939 roku.

Zdjęcia lotnicze wykonane przez lotników niemieckich w 1944 roku.

Zdjęcia lotnicze wykonane przez lotników radzieckich w roku 1945 roku.

„Zestawienie roczne za 1945 rok” – Wydział Statystyczny Zarządu Miejskiego w m. st. Warszawie z roku 1946.

Inne źródła informacji, w tym archiwa prywatne.

Pałac Krasieńskich. Fot. H. Poddębski, 1930 r. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Pałac Krasieńskich. Fot. J. Sipayłło. 1945 r. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Krakowskie Przedmieście. Fot. H. Poddębski, 1937 r. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Krakowskie Przedmieście. Fot. S. Kris – Braun. Luty 1945 r.

II. 3. Straty obiektów zabytkowych

(zobacz też – Aneks, pozycja 3.)

Warszawskie budynki zabytkowe postanowiliśmy potraktować odrębnie. Dla potrzeb niniejszego opracowania nazywamy je budynkami o szczególnej wartości. Przy ustalaniu ich listy i przy określeniu ich wartości mieliśmy bowiem na względzie nie tylko wartość materialną budynków, oraz – zgodnie z definicją zabytku - indywidualną wartość historyczną, artystyczną i użytkową. Wzięliśmy również pod uwagę szczególną rolę, jaką odegrały w historii Polski (jako miejsca związane z ważnymi wydarzeniami czy postaciami), a także w historii miasta – w kształtowaniu jego urbanistycznego układu, w funkcjonalnym rozwoju, w jego życiu kulturalnym. Wreszcie – ich miejsce w przestrzeni miejskiej jako swoistych punktów orientacyjnych, elementów krajobrazu decydujących o tożsamości Warszawy.

Zamek Królewski cenny był na przykład nie tylko ze względu na swoją wartość architektoniczną czy na wartość zgromadzonych tam dzieł sztuki; był także dokumentem przeszłości. Jego zmieniające się funkcje (początkowo siedziba mazowieckich książąt, później królów, a także – carów) znajdowały wyraz w kolejnych przebudowach. Jego bryła była ważnym składnikiem sylwetki miasta. Podobnie kościół i klasztor OO Augustianów przy Pivnej – niezależnie od innych swych walorów – ważny był między innymi jako miejsce sejmików mazowieckich.

Gmachy wznoszone wzdłuż głównych szlaków miasta, również po przekształceniach i przebudowach, utrwały przebieg tych szlaków, determinując rozwój i charakter dalszej zabudowy. Można mówić o specyficznym sprzężeniu zwrotnym pomiędzy obiektem a układem urbanistycznym. Zniszczenie poszczególnych budynków powodowało zakłócenie całego układu.

Przykładowo – gmachy przy Krakowskim Przedmieściu (przez pewien czas zwanym Przedmieściem Bernardyńskim – od wzniesionego tam bernardyńskiego klasztoru i kościoła św. Anny), a więc rezydencje Koniecpolskich (obecny pałac Prezydencki), Czartoryskich-Potockich (obecnie Ministerstwo Kultury i Sztuki), pałac Kazimierzowski (UW), wreszcie zespół misjonarski z kościołem Znalezienia Krzyża Św. i pałacem Staszica nadawały ulicy charakter reprezentacyjny. Kamienice pałacowe Bonieckich, Sanguszków, Hołowczyca, Kossakowskich kształtowały oblicze Nowego Świata. Podobnie głównym szlakiem skierowanym przez Wolę na zachód charakter nadawały budynki rozmieszczone przy ul. Senatorskiej (pałace:

Prymasowski, Jabłonowskich-Ratusz, Błękitny, klasztor i kościół OO reformatów, gmach Teatru Wielkiego na miejscu dawnego Marywilu) i Długiej (pałace: Raczyńskich, Pod Wiatrami, klasztor teatynów, kościół i klasztor OO pijarów, pobliskie założenie pałacu Krasińskich, budynki Komory Celnej, hotele Polski i Niemiecki). Niektóre budynki swoim usytuowaniem przypominały o tak ważnym fakcie z historii miasta, jak obecność w nim wyodrębnionych kościelnych czy magnackich jurydyk (np. pałac Ostrogskich).

Zabytkowe gmachy, w połączeniu z budynkami nowszymi oraz pełnioną przez nie przed 1939 rokiem funkcją współtworzyły w mieście specyficzne lokalne klimaty. Przykładem może być skupienie instytucji związanych z wymiarem sprawiedliwości wokół ulicy Długiej (Ministerstwo Sprawiedliwości w pałacu Raczyńskich), Miodowej (Sąd Okręgowy w pałacu Paca i Najwyższy Trybunał Administracyjny w dawnym Collegium Nobilium) oraz przy pl. Krasińskich (Sąd Apelacyjny w pałacu Badenich i Sąd Najwyższy w pałacu Krasińskich). Do tego prawniczego charakteru dzielnicy dostosowane były okoliczne kawiarnie, księgarnie itp.

Wybór rozpatrywanych obiektów

Przy ustalaniu listy rozpatrywanych przez nas obiektów posłużyliśmy się przede wszystkim danymi zebranymi przez Pracownię Badań Naukowych – Wydział Architektury Zabytkowej BOS. Pełna ustalona przez Pracownię lista zawiera 912 obiektów zabytkowych. W dziale I umieszczono całe zabytkowe zespoły (ulice, place, założenia parkowe itd.), w dziale II – zatytułowanym „Budowle” – obiekty o indywidualnych wartościach zabytkowych, sakralne i świeckie (razem 148 adresów). W dziale III – budowle nowsze. Dla celów tego rozdziału przydatny okazał się dział II – („Budowle”; lista wymienionych tam obiektów została opublikowana w Kwartalniku Historii Sztuki i Architektury z 1946 r.). Wymieniono w nim warszawskie budynki, które przedwojenne władze konserwatorskie postanowiły wpisać do rejestru zabytków. Decyzje w tej sprawie publikowane były sukcesywnie w okresie międzywojennym w Monitorze Polskim.

Wybór obiektów zabytkowych, a szczególnie tych, którym przypisujemy „szczególną wartość” zdeterminowany jest zawsze aktualnym stanem wiedzy, poglądów i kryteriów wartościowania. Pomimo to, po przeanalizowaniu wspomnianej wyżej listy BOS, zawartej „Dziale II – Budowle” doszliśmy do wniosku, że w

przybliżeniu spełnia ona przyjęte przez nas kryteria „szczególnej wartości”. Z jednym wszakże, ważnym zastrzeżeniem. Lista, zawierająca obiekty uznane przed wojną za zabytkowe nie obejmowała gmachów wówczas jeszcze stosunkowo nowych, lecz z wielu względów szczególnie ważnych dla życia społecznego, kulturalnego czy religijnego miasta. Postanowiliśmy więc uzupełnić listę BOS, dodając do niej niektóre obiekty z końca XIX i początku XX w., takie jak Wielka Synagoga, ważny symbol i punkt odniesienia dla warszawskiej społeczności żydowskiej, Filharmonia, znana m.in. ze świetnej akustyki i bogatego wystroju, symbolizująca aspiracje kulturalne miasta, a także kościoły Zbawiciela i św. Floriana, które tworzyły charakterystyczne akcenty w panoramie miasta.

Nie będziemy się natomiast dalej zajmowali wymienionymi na omawianej tu liście zabytkami zniszczonymi w stopniu mniejszym niż 20 %, ani takimi, których zniszczenie w skutek działań wojennych wydaje się wątpliwe, a które zostały rozebrane po wojnie np. Rogatki Wolskie.

Zasady określania wartości budynków

Wpisane do wykorzystanego przez BOS przedwojennego rejestru zabytków budowle w różnym stopniu zachowywały swój pierwotny charakter. Często podlegały normalnym przekształceniom i eksploatacji, a kontrola nad tym zjawiskiem była ograniczona i trudna, chociażby ze względu na złożoną w niektórych wypadkach strukturę własności. Np. dawny klasztor teatynów przed wojną był kamienicą czynszową i miał kilku właścicieli, a wykupiony i ofiarowany Kurii Arcybiskupiej kościół św. Benona - dzierzawiony był jako fabryka. Tak przekształcone klasztory czy pałace w niewielkim stopniu zachowały swój dawny kształt. Niekiedy jednak dostosowanie części zabytku do nowej funkcji mogło być nawet korzystne. Za przykład może posłużyć urządzenie eleganckich sklepów w skrzydle pałacu Czartoryskich – Potockich na Krakowskim Przedmieściu czy popularnej stylowej cukierni Trojanowskiego w skrzydle pałacu Branickich przy Podwalu.

Obiekty zabytkowe mają wartość nierówną z zasady (np. zamek i skromna kamienica). Ponadto – jak wskazano powyżej – stopień zachowania zabytków jest rozmaity. Skoro więc chcemy ocenić wartość zabytkowych obiektów, musimy dokonać wśród nich podziału. Czasem trzeba nawet traktować odrębnie fragmenty danego obiektu. (Decyzje przedwojennych władz konserwatorskich nie zawsze

czyniły takie rozróżnienia.) Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęliśmy podział na trzy kategorie:

I - Obiekty reprezentacyjne (pałace, kościoły), które zachowały całkowicie lub w znacznej części swoją funkcję pierwotną, wykonane w sposób mistrzowski, o dużych wartościach artystycznych i historycznych.

II - Obiekty reprezentacyjne, których charakter i funkcje uległy znacznym przekształceniom, oraz obiekty o dużych wartościach artystycznych i historycznych, ale o skromniejszym sposobie wykonania i opracowania (klasztory, oficyny, skrzydła pałacowe, koszary itp.)

III - Obiekty uzupełniające o walorach historycznych, lecz prostym sposobie wykonania (obiekty gospodarcze, lub inne zachowane w stopniu szczątkowym).

Przypisanie poszczególnych obiektów do przyjętych kategorii nasuwa liczne wątpliwości. Wynikają one przede wszystkim z braku wielu informacji dotyczących wyglądu obiektów. Jeżeli dla większości zabytków (szczególnie budynków głównych lub frontowych) ich ogólna forma i wygląd są znane, to znajomość wystroju ich wnętrza przedstawia się znacznie gorzej. Podobnie nie dysponujemy pełną wiedzą co do skrzydeł lub oficyn tylnych, o których formie można wnioskować na podstawie rzutów i czasem wzmianek o ilości kondygnacji. By ocenić ich wartość, musieliśmy posłużyć się analogią: przyjęliśmy, że wartość obiektów o których wiemy niewiele była zbliżona do wartości obiektów o podobnym charakterze, o których wiemy więcej. Zakwalifikowanie niektórych oficyn może z tego powodu budzić wątpliwości, a także wymagać dodatkowej weryfikacji. Przykładem mogą być niektóre oficyny dawnej Biblioteki Załuskich przy ul. Daniłowiczowskiej lub pałacu Badenich przy Pl. Krasińskich.

Dla poszczególnych kategorii obiektów zabytkowych przyjęto elastyczne stawki bazowe:

Kategoria I od 100 do 150 zł za m³

Kategoria II od 60 do 100 zł za m³

Kategoria III do 60 zł za m³

Przy określaniu ceny metra sześciennego kubatury budynków przyjęto metodę tę samą, co w poprzednich rozdziałach. Z tą różnicą, że pominięte zostało kryterium wyposażenia w instalacje, zastąpione niejako przez kryterium historyczności i wartości indywidualnych. Równoczesne stosowanie współczynnika za wystrój (zewnątrzny i wewnątrz) do 100%, oraz współczynnika za małą architekturę (detale, rzeźby, itp.) do 20% umożliwia dużą elastyczność i różnicowanie.

Podstawowe dane dla oceny wartości zniszczeń obiektu, jakimi są kubatury, uzyskiwano - zarówno w latach czterdziestych jak i obecnie - mnożąc powierzchnię zabudowy (znaną chociażby z planów miasta) przez hipotetyczną wysokość przyjętą według ogólnej wiedzy o obiekcie, analizę fotografii itp. W materiałach roboczych BOS powierzchnie i kubatury nie są podawane, występują one w zestawieniach zbiorczych, oraz w nielicznych tylko zestawieniach dotyczących konkretnych obiektów.

Najwyższe stawki bazowe (150 zł. za metr sześcienny) i najwyższe możliwe współczynniki (100% za wystrój i 20% za małą architekturę) przyjęliśmy tylko w odniesieniu do czterech obiektów: do Pałacu na Wodzie, kościoła Św. Bonifacego, kościoła św. Anny oraz odrestaurowanych przed 1939 r. skrzydeł Zamku Królewskiego. Stawki bazowe i współczynniki przyjęte dla innych obiektów mogą być mniej lub bardziej dyskusyjne. Przykładowo można wskazać niezwykle ważny dla urbanistyki i historii Warszawy Pałac Saski - wzniesiony wg projektu Adama Idzkowskiego w latach 1838-42. Gmach ten był budynkiem reprezentacyjnym przede wszystkim w formach zewnętrznych, dlatego zakwalifikowano go do kategorii drugiej, przyjmując jednak jako stawkę bazową 100 zł za m³ oraz współczynniki: 40% za wystrój i 10% za małą architekturę.

Pierwotny charakter budynku zachowywany był na ogół dobrze, jeżeli miał on jednego właściciela - również prywatnego (pałace Czartoryskich - Potockich, Uruskich, Bonieckich, Czapskich - Raczyńskich). Zaliczono je do kategorii pierwszej.

W okresie zaborów wiele pałaców - rezydencji zostało przejętych drogą kupna lub konfiskaty przez władze rosyjskie na siedziby urzędów państwowych. Zachowano jednak ich reprezentacyjny charakter, a nawet - przynajmniej w korpusach głównych - ich dotychczasowe funkcje. Przejmując te gmachy władze RP postępowały podobnie. Np. w korpusie głównym Ministerstwa Sprawiedliwości, dawniej pałacu Raczyńskich, mieściło się reprezentacyjne mieszkanie ministra. Podobnie

zagospodarowano dawny pałac Prymasowski, który przed 1939 r. mieścił Ministerstwo Rolnictwa. Z tego powodu gmachy te zakwalifikowano do kategorii I. Do tej samej kategorii zaliczono również budynki o charakterze publicznym, budowane (tak zewnątrz jak i wewnątrz) jako reprezentacyjne gmachy miejskie, takie jak: Pałac Rządowej Komisji Przychodów i Skarbu, Bank Polski, Teatr Wielki, Resursa Obywatelska, Hotel Europejski.

Nieco inaczej musieliśmy potraktować takie budynki jak przedwojenny Ratusz, dawniej pałac Jabłonowskich. Pałac ten, wzniesiony w I połowie XVIII w., został rozbudowany i przebudowany w wieku XIX. Jego część najstarszą, o reprezentacyjnych wnętrzach, zakwalifikowaliśmy do kategorii pierwszej, zaś późniejsze skrzydła i oficyny do kategorii drugiej i trzeciej.

Obiekty pozostające w rękach kilku właścicieli, lub często przechodzące z rąk do rąk, łatwo ulegały niekorzystnym przekształceniom lub dewastacji. Np. nawet po ustabilizowaniu sytuacji własnościowej i nabyciu w 1918 r. dawnego pałacu Branickich przez F. Potockiego do wybuchu wojny nie udało się zrealizować zamierzonej całościowej renowacji. Obowiązywały umowy z najemcami poszczególnych części pałacu. Obiekty tego typu zakwalifikowaliśmy do kategorii drugiej, różnicując stawki bazowe i współczynniki dla poszczególnych części obiektu. Podobnie zakwalifikowano większość tzw. pałaców pierzejowych, przekształconych w kamienice czynszowe (pałace biskupów krakowskich, Sanguszków, Hołowczyca, Kossakowskich). Obiekty publiczne jak: szkoły, koszary, szpitale kwalifikowano do kategorii drugiej. Zwykle były to przebudowane i rozbudowane dla nowych funkcji pałace (koszary Sapieżyńskie i Sierakowskie), albo skromniejsze w formie gmachy projektowane i wznoszone jednolicie (Koszary Artylerii, Koszary Mirowskie, Szpital Św. Ducha przy ul. Elektoralnej). Wyjątkowo - adaptowany na koszary, a potem na szpital wojskowy Zamek Ujazdowski zakwalifikowano do kategorii pierwszej, ustalając stawkę bazową 140 zł, ale stosując równocześnie stosunkowo niskie współczynniki.

Budynki sakralne, jak kościoły, powstałe w większości przed 1800 r. kwalifikowano z reguły do kategorii pierwszej, a klasztory do kategorii drugiej - ze względu na znacznie skromniejszy sposób wykonania.

Dodane do BOS-owskiej listy budynki późniejsze (Wielka Synagoga, kościół św. Floriana), ze względu na ich wysoki poziom wykonania i bogaty wystrój zakwalifikowano do kategorii pierwszej.

Określanie wartości zniszczeń

Dla oceny zniszczeń zabytków Warszawy przyjęto jako materiał wyjściowy robocze inwentaryzacje strat wykonywane przez BOS w roku 1945 i początkach 1946 r. Dzięki dokumentacji tzw. Pogotowia Budowlanego można było wprowadzić korekty. Zdarzało się bowiem na przykład, że podczas inwentaryzacji strat uznano budynek za stosunkowo mało zniszczony, a wkrótce potem pogotowie musiało do niego jechać, bo runął lub groził zawaleniem. Te dwa rodzaje dokumentacji uznano za najbardziej wiarygodne, mimo że niektóre szacunki wykonywane przez BOS mogą budzić wątpliwości, szczególnie w konfrontacji z dokumentacją fotograficzną. Rozbieżności poważniejsze występują między kolejnymi dokumentacjami, gdy np. zniszczenia Białego Domku w Łazienkach w inwentaryzacji roboczej określa się jako „niewielkie – zaniedbany” a w dokumentach późniejszych – „zdevastowany 10% lub 50%”. W dokumentach późniejszych, jak można podejrzewać, wkraść się jeszcze jeden czynnik zakłócający ocenę: oceniający mogli być przekonani o celowości lub niecelowości odbudowy i z tego powodu zaniżali lub zawyżali wielkość strat. Przyczyną mogły być zarówno wyznawane przez nich doktryny urbanistyczne i architektoniczne, jak też względy polityczne.

Zniszczenia niektórych obiektów z dzisiejszego punktu widzenia wydają się wyraźnie niedoszacowane, zapewne z powodu położenia akcentu – również w odniesieniu do zabytków - przede wszystkim na zniszczenia samej substancji budowlanej. Tymczasem w niniejszej pracy uznano, że ich wartość unikatowa, zabytkowa i „szczególna” jest przynajmniej równie ważna, jeśli nie ważniejsza. Zdając sobie oczywiście sprawę z niewymierności i subiektywności tego kryterium, staraliśmy się uwzględnić je w sposób umiarkowany, przede wszystkim dobierając odpowiednio stawki bazowe i współczynniki.

Dla potrzeb niniejszej pracy stopień zniszczeń zabytku określono w procentach, konfrontując dokumentację BOS z dostępną dokumentacją fotograficzną, późniejszymi opracowaniami monograficznymi, dokumentacją zgłaszanych po 1945 roku roszczeń itp.

W zamieszczonym w Aneksie katalogu umieszczono informacje o 133 budynkach zabytkowych, o stopniu ich zniszczenia i o wartości zniszczeń.

Wartość zniszczeń omówionych w tym rozdziale obiektów określamy na 504 472 015 zł.

II. 4. Straty wojenne przemysłu warszawskiego

(zobacz też Aneks, pozycja 4.)

Wstęp

W okresie II Rzeczypospolitej wystąpiły charakterystyczne przemiany w rozwoju gospodarczym Warszawy. Intensywnie rozwijał się przemysł, którego wzrost odzwierciedlał udział zatrudnienia. Zatrudnienie w przemyśle wynosiło w 1921r - 30% zawodowo – czynnych warszawiaków, gdy w 1938 r wzrosło do 42%.

Na szybkie tempo odbudowy i rozbudowy przemysłu warszawskiego miały wpływ następujące czynniki:

- Warszawa jako stolica II Rzeczypospolitej uzyskała możliwość rekompensaty utraconego rynku wschodniego przez wewnętrzny rynek krajowy, zamknięty dotychczas granicami zaborów

- przyłączenie do Polski Górnego Śląska dało przemysłowi Warszawy nowe zaplecze surowcowe i nowe możliwości handlowe.

- znaczenie dla przemysłu Warszawy miały także rynki wielkopolski i pomorski, przy małym znaczeniu rynku galicyjskiego

- przemysł warszawski w zasadzie nie był opanowany przez kapitał zagraniczny (w porównaniu z przemysłem zagłębiowskim, śląskim i łódzkim) co sprzyjało angażowaniu kapitałów w akcje inwestycyjne .

- koncentracja przemysłu warszawskiego w Warszawskim Okręgu Przemysłowym inwestycji zbrojeniowych i pomocniczych, szczególnie w latach 1926 -1929(w pierwszych latach niepodległości) oraz w latach realizacji tzw. 6-letniego planu rozbudowy Polskich Sił zbrojnych (w latach 1936 – 1939).

Jednak przemysł warszawski w latach 1918 – 1939 miał charakter wybitnie przetwórczy. W strukturze gałęziowej dominował przemysł maszynowo – elektrotechniczny, przy odgrywających znaczącą rolę przemysłach: chemicznym, spożywczym odzieżowym i poligraficznym.

W świetle powyższych uwarunkowań społeczno – gospodarczych w wyniku działań wojennych przemysł warszawski poniósł znaczne straty, w zasadzie został

całkowicie zniszczony w rozumieniu możliwości uruchomienia w 1945r istniejących przed 1.09.1939r fabryk.

Oszacowanie strat w przemyśle warszawskim określono w analogi do czynników kształtujących jego rangę w okresie II Rzeczypospolitej.

Wartość zniszczeń w przemyśle warszawskim oszacowano na przykładzie analizy wybranych 111 fabryk zatrudniających 30 009 pracowników (wg BOS) wg niżej podanej procedury.

1.2. Przedmiot i zakres opracowania

Oszacowanie zniszczeń wojennych w przemyśle warszawskim obejmuje wg materiałów BOS - 2940 fabryk zatrudniających 101000 pracowników na 31 sierpnia 1939r.

Na terenie Warszawy funkcjonowały fabryki przemysłu metalowego i maszynowego,
elektrotechnicznego, mineralnego i budowlanego, drzewnego, spożywczego, chemicznego,
papierniczego, poligraficznego, włókienniczego, odzieżowego, tekstylnego wraz z towarzyszącymi budowlami.

Oszacowaniu podlegają straty w przemyśle warszawskim powstałe w wyniku działań wojennych w okresie od 1 września 1939 do 17 stycznia 1945 roku

1.3. Założenia procedury szacowania

Wartość zniszczeń obliczono w złotych polskich w poziomie z sierpnia 1939r

Oszacowana wartość obejmuje straty rzeczowe:

- w majątku trwałym przedsiębiorstwa tj: budynki i budowle, maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, półfabrykaty, surowce,
- straty niematerialne tj: patenty, plany projekty inwestycyjne, receptury, znaki towarowe tzw. „aktywa idealne” mające wpływ na dochód i produkcję w danej branży

Oszacowanie wartości strat nie obejmuje:

- utraconych pożytków czyli spodziewanych przez właścicieli fabryk dochodów
- obciążeń hipotecznych nieruchomości przemysłowych
- zobowiązań długoterminowych (kredytów, pożyczek)

Oszacowana wartość zniszczeń jest orientacyjna, i nie może stanowić podstawy do określenia wysokości roszczeń przez byłych właścicieli lub ich następców prawnych

Oszacowana wartość zniszczeń w przemyśle odpowiada wartości odtworzeniowej budynków, budowli, standardowi wyposażenia w maszyny i urządzenia technologiczne tj kosztom jakie należałoby ponieść na odtworzenie majątku trwałego do uruchomienia produkcji w danej branży.

1.4. Metoda szacowania

Po przeanalizowaniu materiałów archiwalnych i opracowań branżowych dotyczących sposobów szacowania i otrzymanych wartości strat przez specjalistów BOS przyjęto następującą procedurę oszacowania:

Do analiz szczegółowych wybrano 111 zakładów przemysłowych - funkcjonujących na obszarze Warszawy w 1939r charakterystycznych dla danej branży, zniszczonych w ponad 50% i zatrudniających powyżej 20 pracowników.

Lokalizacja fabryk nie miała większego wpływu na wybór.

Wybrane fabryki składały się z kilku budynków lub pojedynczych budynków wraz z towarzyszącymi niezbędnymi budowlami (studnie, mosty, bocznice kolejowe, itp.)

Dlatego przedmiotem oszacowania były zespoły zabudowań lub pojedyncze obiekty fabryczne ze szczególną oceną

- technologii budowy budynków i budowli
- wielkości obiektów wyrażone kubaturą (m^3), ze względu na brak

wiarygodnych informacji poszczególnych budynków zrezygnowano z powierzchni użytkowej jako parametru

obliczeniowego

- wyposażenia w instalacje sanitarne i techniczne
- wyposażenia w maszyny i urządzenia tj uzbrojenia produkcyjnego
- liczby zatrudnionych pracowników.

Określenie technologii budowy oraz kubatur obiektów fabrycznych przyjęto z dokumentacji

archiwalnej przede wszystkim inwentaryzacji BOS oraz opracowań konserwatorskich.

W przypadku braku danych archiwalnych wielkości kubatur budynków przyjęto wg indywidualnych obliczeń na podstawie szkiców i kartometrycznych map, a wysokość budynków określono na podstawie zdjęć lotniczych, ikonografii, publikacji branżowych.

Stopień zniszczeń obiektów określono na podstawie materiałów archiwalnych, zdjęć lotniczych i mapy zniszczeń zabudowy Warszawy wykonanej przez BOS.

Zniszczenia urządzeń technicznych, instalacji i wyposażenia określono na podstawie opracowania Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy.

Wartości niematerialne tzw „aktywa idealne” określono na podstawie Roczników Polskiego Przemysłu i Handlu z1938r, do których zaliczono informacje dotyczące:

- poziomów kapitału akcyjnego,
- poziomów kapitału założycielskiego,
- wielkości sprzedaży produkcji gotowej,
- wielkości obrotów rocznych,
- wielkości eksportu,
- terytorium zajmowanego przez fabrykę (% powierzchni zabudowanej),
- liczbę zatrudnionych z podziałem na urzędników, pracowników technicznych, pracowników produkcyjnych itp.

Przeprowadzone indywidualne obliczenia parametrów techniczno - użytkowych budynków fabrycznych, standardu wyposażenia w instalacje i urządzenia, a także udziału fabryki w danej branży (dane statystyczne), skonfrontowano z dostępnymi informacjami archiwalnymi.

Obliczone różnice poziomu zniszczeń substancji budowlanej i technicznej wynikają z oceny możliwości adaptacyjnych zachowanych elementów konstrukcyjnych obiektów fabrycznych. W przypadkach nie kwalifikujących się do remontu i modernizacji substancji budowlanej oraz urządzeń technicznych pozbawionych zdolności produkcyjnych określono - jako zniszczone w 100%.

Dla wybranych fabryk w poszczególnych branżach stopień zniszczenia określono indywidualnie.

Do określenia wartości strat w przemyśle warszawskim obliczono wartość zniszczeń dla wybranych 111 fabryk wg następującej procedury:

- skalkulowano średnią ceną jednostkową dla fabrycznego obiektu kubaturowego wg przyjętej ogólnej procedury określania cen jednostkowych 1 m³ dla oszacowania wartości zabudowy w Warszawie oraz cen jednostkowych podanych w Małym Roczniku Statystycznym 1939

- wprowadzono współczynniki korygujące cenę jednostkową za:

- 1/ standard wyposażenia fabryki w maszyny i urządzenia

- 2/ wartości niematerialne tzw aktywa idealne

wg Tabeli współczynników do obliczania finansowych i idealnych strat wojennych przemysłu w funkcji strat rzeczowych

Wartość zniszczeń obiektu fabrycznego określono jako koszt odtworzenia z uwzględnieniem stopnia zużycia, standardu wyposażenia w urządzenia i maszyny oraz produkcyjne linie technologiczne a także wartości niematerialne oraz koszty pośrednie związane z wydatkami administracyjnymi, wszystkimi ubezpieczeniami

bytowymi i społecznymi, projektów, ochrony itp. wg źródeł zamieszczonych w aneksie wg wzoru:

$$W_z = \sum_{i=1}^n C_j \times K_o \times (1 - S_z/100)_i \times (1 + K_{tm}) \times (1 + K_i) \times (1 + K_p) \times (1 + Z)$$

gdzie:

W_z – wartość zniszczeń,

C_j – średnia cena jednostkowa m³ kubatury obiektu fabrycznego,

K_o – kubatura obiektu,

S_z – średni stopień zużycia technicznego,

K_{tm} – współczynnik wyposażenia w urządzenia techniczne i maszyny,

K_i – współczynnik za wartości niematerialne (tzw. aktywa idealne),

K_p – koszty pośrednie (dokumentacji architektonicznej, prac geodezyjnych, nadzoru budowlanego, itd.).

Z – średnioważony stopień zniszczeń

UWAGI:

uwzględniono specyfikę i procentowy udział kosztów pośrednich,

zwrócono uwagę na parametry techniczno -użytkowe obiektów fabrycznych i budowli oraz standardu wyposażenia w maszyny i urządzenia poprzez odniesienie do cen jednostkowych.

Dla wybranych fabryk określono :

- wartość zniszczeń,
- liczbę zatrudnionych
- obliczono wartość zniszczeń przypadających na 1 pracownika zatrudnionego [zł / zatr] w analizowanych fabrykach

Wielkość zatrudnienia w przemyśle warszawskim na dzień 31 sierpień 1939r, BOS określił na 101 000 pracowników

Stosując parametr przeliczeniowy [zł / zatr] (jako porównawczy) dla wszystkich fabryk

warszawskich obliczono wartość zniszczeń w przemyśle Warszawy

Wartość zniszczeń w przemyśle Warszawy oszacowano na kwotę 2 808 709 000 zł.

Zniszczenia w poszczególnych gałęziach przemysłu w Warszawie rozkładają się proporcjonalnie do strat poniesionych w przeanalizowanych fabrykach.

Średni stopień zniszczeń wojennych w analizowanych fabrykach kształtuje się na poziomie 72%.

Przy założeniu że rozkład strat w poszczególnych gałęziach przemysłu warszawskiego jest wprost proporcjonalny do przeanalizowanych fabryk, straty te ilustruje poniższe zestawienie.

Straty w przemyśle w poszczególnych branżach przedstawiają się następująco:

Rodzaj przemysłu	wartość zniszczeń w zł
metalowy i maszynowy	1 825 660 850
elektrotechniczny	151 670 286
drzewny	14 043 545
spożywczy	146 614 619
chemiczny	112 348 360
papierniczy	247 166 392
poligraficzny	8 426 127
budowlany	2 246 967
włókienniczy (odzieżowy, tekstylny)	19 660 963
inny (instrumenty muzyczne, zabawki itp)	14 043 545
magazyny, składy, bazy	36 513 217
komunalny	224 696 720
Razem	2 808 709 000

Wartość zniszczeń w przemyśle Warszawy oszacowano na poziomie 2 808 709 000 zł. Jest to wartość orientacyjna najbardziej prawdopodobna.

Tak oszacowana wartość zniszczeń w przemyśle warszawskim odzwierciedla:

- stan techniczno – użytkowy i produkcyjny majątku trwałego zaangażowanego w fabrykach przemysłowych oraz jej udział w produkcji przemysłowej

- informacje powszechnie publikowane

- parametry przeliczeniowe jednolite dla wszystkich fabryk warszawskich wynikające z analiz połączonych z weryfikacją materiałów źródłowych

Zniszczenia w przemyśle warszawskim ilustruje tabela obliczeniowa zamieszczona w aneksie (pozycja 4).

Źródła informacji

- Materiały archiwalne Wydziału Strat Wojennych Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie
- Materiały archiwalne BOS
- Zdjęcia lotnicze z przed 1.09.1939r
- Zdjęcia lotnicze wykonane przez lotników niemieckich w 1944r
- Zdjęcia lotnicze wykonane przez lotników radzieckich w 1945r
- Warszawa w liczbach 1939 - wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie , 1939
- Zestawienia roczne za 1945 rok - Wydział Statystyczny Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy 1946
- Warszawa - Mapa miasta w skali 1 :20 000 wraz z inwentaryzacją zniszczeń popełnionych przez Niemców w latach 1939 -1945 . Wydanie Główny Urząd opiaru kraju 1948
- Przewodnik po warszawskich zakładach przemysłowych 1800 - 1960
- Roczniki Polskiego Przemysłu i Handlu 1938r

- Ewa Pustoła - Kozłowska - Mapa przemysłu warszawskiego, Archiwum PSOZ
opracowanie historyczno - konserwatorskie
- Mapa zniszczeń zakładów przemysłowych zatrudniających przed 1.IX.1939 ponad
50 pracowników wojennych - Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy
- Joanna Giżejewska, Urządzenia komunalne Warszawy. Dokumentacja historyczno
-
konserwatorska Warszawa 1986
- Jerzy Sawicki - Zburzenie Warszawy, wydanie II 1949r
- Dunin- Wąsowicz, J. Baczyński - Wielkie Zakłady Przemysłowe Warszawy 1982r
- S. Misztal - Branże wiodące stołecznego przemysłu
- Wielkie zakłady przemysłowe aglomeracji warszawskiej - Warszawa 1978
- Marek Barszcz - Zabytki architektury przemysłowej Warszawy w świetle ewidencji i
rejestrów zabytków , Zeszyty Wolskie nr 4 materiały z sesji Warszawa 2002
- Jolanta Wiśniewska, pozostałości architektury przemysłowej na warszawskiej Woli
2002r - Muzeum Woli materiały z sesji
- W. Pruss, Rozwój przemysłu warszawskiego w latach 1864 -1914 Warszawa 1977
- Józef Sigalin, Warszawa 1944 1980 Z archiwum architekta - mapy, Państwowy
Instytut Wydawniczy 1986
- Biografia Warszawy druki zwarte Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, Wrocław
1958
- Atlas Historyczny Warszawy – 1959r wydany przez Miasto Stołeczne Warszawa,
Wojewodę Mazowieckiego, Archiwum Miasta Stołecznego Warszawy

II. 5. Straty w obiektach sportowych

Inwentaryzacja obiektów sportowych z 1939 roku oraz ich stan po działaniach wojennych.

I Baseny kryte.

1. Basen w Domu Akademickim – Pl. Narutowicza

Nie zniszczony przez działania wojenne.

2. Basen YMCA – ul. Konopnicka

Nie zniszczony, uszkodzony w bardzo małym procencie.

3. Basen w gmachu Ubezpieczalni – ul. Wolska 52

Uszkodzony znacznie.

4. Basen Ofic. Yacht Klubu – Wybrzeże Kościuszkowskie

Zniszczony całkowicie. Cały budynek całkowicie zniszczony w 1939 r., następnie rozebrany.

II Baseny otwarte

1. Basen Legii – ul. Łazienkowska

Uszkodzony znacznie. Sam basen zachowany bez uszkodzeń, lecz bardzo zanieczyszczony. Budynek mieszczący szatnie i natryski zachowany, lecz w znacznym stopniu podziurawiony przez pociski. Brak skrzydeł okiennych i drzwiowych. Instalacje elektryczne pozrywane i poniszczone. Brak podłogi w pomieszczeniach. Brak szafek i wszelkiego sprzętu. Dach oraz tarasy podziurawione. Trybuny schodkowe wymagają drobnej naprawy.

2. Basen AZS – Park Paderewskiego

Zniszczony całkowicie. Brak jakichkolwiek śladów po pomostach i szatni.

3. Baseny na Wiśle przy klubach

Wszystkie całkowicie zniszczone.

III. Park Sportowy

1. Jedyny Park Sportowy szkolny im. J. Sobieskiego – ul. Górnośląska

Budynek – całkowicie zniszczony, boiska i bieżnie - uszkodzone. Budynek położony w środku parku, obejmujący szatnię, rozbieralnię, umywalnię, natryski i magazyn sprzętu uległ całkowitemu zniszczeniu i spaleni.

Pozostały do drobnych napraw: 6 kortów tenisowych, jedno duże boisko kształtu wydłużonej elipsy z bieżnią wokół oraz dwa boiska do siatkówki i koszykówki, ponadto tor saneczkowy.

IV. Stadiony

1. Stadion Wojska Polskiego – ul. Łazienkowska

Częściowo zniszczony. Boisko do piłki nożnej i bieżnie zdatne do użytku. Trybuny siedzące, kryte zachowane – konstrukcja żelazna dachu nad trybunami nieuszkodzona, pokrycie w dobrym stanie. W budynku częściowy brak skrzydeł drzwiowych i okiennych. Niektóre pomieszczenia wewnętrzne spalone – do odnowienia. Sala gimnastyczna w dobrym stanie. Wszelkie instalacje bez uszkodzeń. Obok znajdują się 2 boiska do siatkówki, 2 korty tenisowe, 1 boisko do koszykówki oraz piłki nożnej. Słupki i bramki zachowane. Za boiskami znajduje się reprezentacyjny kort tenisowy. Sam kort jest w stanie dobrym, budynek zachowany, bez uszkodzeń, wymaga drobnych reperacji dachu i oszklenia. Trybuny schodkowe dla widzów wymagają naprawy.

2. Stadion Polonii – ul. Konwiktorska

Całkowicie zniszczony. Boisko piłki nożnej w stanie dobrym, bieżnia wokół wymaga naprawy. Dookoła stadionu trybuny schodkowe, betonowe, oddzielone od bieżni niskim ogrodzeniem. Budynek – szatnia, całkowicie zniszczony.

3. Stadion Warszawianki – ul. Wawelska

Całkowicie zniszczony.

4. Stadion AZS – Park Paderewskiego

Całkowicie zniszczony. Boisko piłki nożnej w stanie zdatnym do użytku, bramki zachowane, bieżnia wymaga naprawy. Budynek – szatnia całkowicie spalony. Trybuny kryte zniszczone, cała konstrukcja dachowa sponad trybun, leży na ziemi, słupy zniszczone.

V. Boiska

1. Boisko Skry – ul. Okopowa

Całkowicie zniszczone. Teren skopany pod stanowiska dział. Część przylegająca do cmentarza żydowskiego, zajęta pod groby żydowskie. Zabudowania całkowicie zniszczone.

2. Boisko Orzeł – Grochów, ul. Podskarbińska

Całkowicie zniszczone. Boisko piłki nożnej w stanie dobrym, bramki zachowane. Bieżnia wymaga naprawy. Budynek zupełnie zniszczony.

3. Boisko Koła Polek – Żoliborz, ul. Potocka

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje.

4. Boisko Domu Ludowego – ul. Zieleniecka

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje.

5. Boisko Makabi – ul. Zieleniecka

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje.

6. Boisko Klubu Sportowego „Orzeł” – ul. Odrowąża

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje. Teren zajęty pod tory kolejowe, rozbudowa w czasie okupacji przez Niemców.

7. Boisko Marymontu – Wybrzeże Gdańskie

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje.

8. Boisko szkolne gier sportowych - Ogród Saski

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje.

9. Boisko szkolne – Park Ujazdowski

Całkowicie zniszczone. Nie istnieje.

10. Boisko gier sportowych – ul. Grażyny

Całkowicie zniszczone. Leje po bombach i gruzy, budynek zniszczony całkowicie.

VII. Tereny specjalne

1. Tereny zakładów hippicznych – Łazienki

Całkowicie zniszczone. Teren kształtu wydłużonej elipsy, pokryty trawą – niezniszczony. Wokół bieżnia z asfaltowego betonu mocno popękana i zniszczona. W środku umieszczona jedna przeszkoda naturalna – nasyp ziemny. Zabudowania i trybuny całkowicie zniszczone.

2. Teren Wyścigów konnych – ul. Puławska

Częściowo zniszczony. Tor wyścigowy bez uszkodzeń z całkowicie zachowanym ogrodzeniem. Wszystkie zabudowania ocalały w dobrym stanie. W budynkach – trybunach brak szyb i częściowo zerwana posadzka. Uszkodzenia dachu. Wszystkie budynki stajni zachowane w dobrym stanie.

Źródła:

- Archiwum Państwowe Miasta Stołecznego Warszawy, BOS I sygn. 2487.
- Warszawa Przedwojenna, Plan Miasta z 1939 r., skala 1: 25 000, Kartografia 2004.

Ze względu na specyficzny charakter obiektów sportowych straty trudne do określenia.

II. 6. Straty na cmentarzach

Cmentarze w przedwojennej Warszawie zajmowały ok. 257 hektarów. Największy był Cmentarz Katolicki Bródnowski, który miał powierzchnię dwukrotnie większą od Cmentarza Katolickiego na Powązkach. Do najmniejszych cmentarzy należą małe cmentarzyki przy kościołach nie uwzględnione w poniższym wykazie (np. cmentarzyk przy kościele Matki Boskiej Zwycięskiej na Kamionku). Za najstarszy cmentarz uchodzi założony w końcu XVIII w. Cmentarz Katolicki Powązkowski, choć cmentarz na Kamionku jest o kilka wieków starszy. Na cmentarzu kamionkowskim obok Polaków pochowane są również prochy Turków, Tatarów i Szwedów z wojen XVII wiecznych oraz wcześniejszych. Podczas ostatniej wojny największe straty poniosły cmentarze żydowskie na Bródnie oraz przy ul. Okopowej. Podczas Powstania Warszawskiego najbardziej ucierpiały cmentarz Ewangelicki i Kalwiński (zniszczenia ponad 60%). Pozostałe cmentarze ucierpiały mniej, średni procent zniszczenia nagrobków wynosił ok. 30 %. W podobnej skali zostało uszkodzone lub zniszczone ogrodzenie cmentarzy. Przed wybuchem wojny długość ogrodzenia cmentarzy warszawskich wynosiła ok. 21 505 m. Cmentarze ogrodzone były niemal wyłącznie ogrodzeniem murowanym. Średni procent zniszczenia ogrodzenia dla wszystkich cmentarzy wyniósł 35%, to jest: ok. 6 450 m.

Badając straty związane ze zniszczeniami cmentarzy warszawskich skupiliśmy się przede wszystkim na procentowym oszacowaniu zniszczenia powierzchni oraz ogrodzenia cmentarzy. Nie próbowaliśmy określić strat finansowych ze względu na bardzo indywidualny (niekiedy artystyczny i zabytkowy) charakter nagrobków, a także różnorodny stopień uszkodzenia. Ewentualna próba oszacowania wartości strat w nagrobkach mogłaby zawierać zbyt duży margines błędu.

Zniszczenia warszawskich cmentarzy

Lp	Nazwa	Położenie	Powierzchnia cmentarza w hektarach	% zniszczenia nagrobków	Długość ogrodzenia w metrach	% zniszczenia ogrodzenia
1.	Katolicki, Bródnowski	Odrowąza, Św. Wincentego	105,5	10	4 600	15
2.	Żydowski	Odrowąza, Św. Wincentego	18,5	90	1 750	100
3.	Katolicki wojskowy	Powązkowska	18,5	3	2 400	10
4.	Katolicki Powązkowski	Powązkowska	43,5	20	3 650	15
5.	Żydowski	Okopowa	33,4	30	2 050	40
6.	Katolicki Wolski	Wolska	9,2	10	1 625	15
7.	Prawosławny	Wolska	18,4	60	2 250	35
8.	Ewangelicki	Młynarska	7,1	60	750	70
9.	Kalwiński	Długosza, Żytnia	1,0	60	375	50
10.	Katolicki przy Kościele Św. Wawrzyńca	Wolska	1,4	30	560	10
11.	Muzułmański	Tatarska,	0,4	30	250	30
12.	Katolicki	Powsińska, Św. Bonifacego	1,6	10	525	40
13.	Katolicki	Służew	3,4	5	400	20
14.	Katolicki	Służewiec	0,8	10	320	20
15.	Wojskowy	Służewiec	0,8	5	-	-
			257,4		21 505	

Źródła

- „Warszawa w liczbach 1939”, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1939.
- Archiwum Państwowe Miasta Stołecznego Warszawy, BOS I sygn. 2487.
- „Warszawa Przedwojenna, Plan Miasta z 1939 r.”, skala 1: 25 000, Kartografia 2004

Straty finansowe nie zostały określone ze względu na bardzo indywidualny (niekiedy artystyczny i zabytkowy) charakter nagrobków, a także różnorodny stopień uszkodzenia.

III

Straty w infrastrukturze

III. 1. Instytucje obsługujące infrastrukturę

III 1.1 Wprowadzenie

Dane o wartości przedwojennej warszawskiej infrastruktury zawiera publikacja „Informacja o Budżecie M. St. Warszawy za okres 1.04.1937 – 31.03.1938”, (str. XIX). Według niej wartość poszczególnych składników infrastruktury wynosiła:

- Wodociągi i kanalizacja - 186 550 917 zł (majątek ruchomy - 10 440 313 zł, nieruchomości – 176 110 604 zł)

- Gazownia - 47 113 773 zł (majątek ruchomy – 10 517 019 zł, nieruchomości - 36 596 754 zł)

- Zakład oczyszczania - 7 578 505 zł (majątek ruchomy - 4 335 146 zł, nieruchomości - 3 243 359 zł).

- Elektrownia miejska nie została w tym zestawieniu ujęta. Z danych zawartych w pracy J. Piłatowicza „Dzieje elektryfikacji Warszawy” (Warszawa 1984 s. 219) wynika, że ogólna wartość majątku elektrowni miejskiej w połowie roku 1939 wynosiła 122 600 000 zł.

Podobne dane zawiera publikacja Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego M. St. Warszawy „Warszawa w Liczbach 1939”.

Dane procentowe o stratach wojennych w interesujących nas tutaj dziedzinach zawiera publikacja „Warszawa w Liczbach 1949”. Po zestawieniu ich z podanymi wyżej danymi o stanie przedwojennym otrzymujemy następujące wyliczenia strat:

- Wodociągi i kanalizacja - 24% utraty majątku, a więc $186\,000\,000\text{ zł} \times 24\% = 44,6\text{ mln. zł}$.

- Gazownia – 46% utraty majątku, a więc $47\,000\,000\text{ zł} \times 46\% = \text{ok. } 21,6\text{ mln. zł}$.

- Zakład Oczyszczania Miasta - 100% utraty majątku, a więc 7 – 7,5 mln zł.

- Elektrownia - 50% utraty majątku, a więc $122\,600\,000\text{ zł} \times 50\% = \text{ok. } 61,3\text{ mln zł}$.

Pozwala to szacunkowo określić łączne straty w tych składnikach majątku miejskiego na ok. 135 mln zł.

Inne źródła wskazują jednak, że straty poniesione w tych dziedzinach przez Warszawę były wyższe. Teczka BOS APW, sygn. 2476, zawiera następujące szacunkowe dane o zniszczeniach infrastruktury miejskiej:

- Wodociągi i kanalizacja (czerpnie, filtry, przepompownie, sieć miejska) zniszczone w 36%, wartość zniszczeń - 62,7 mln zł.

- Gazownia (fabryka gazu, zbiorniki, budynki, sieć miejską, lampy) zniszczona w 96%, wartość zniszczeń - 37,7 mln zł.

- Elektrownia (wytwórnia, sieć wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, podstacje wraz z budynkami, lampy uliczne, i inne) zniszczona w 31%, wartość zniszczeń - 79, 6 mln zł.

Tak obliczone straty warszawskiej infrastruktury wynoszą 180 mln zł. Tę samą sumę strat podają J. Regulski i W. Szulc w publikacji „Koszty odbudowy i rozbudowy Warszawy (1945 – 1959)” w XV tomie serii Studia Warszawskie, s.227 (Warszawa 1973).

W dalszej części opracowania poddamy te liczby sprawdzeniu w świetle zachowanych dokumentów.

Dokumentację dotyczącą interesujących nas tutaj dziedzin wykonywano w różnych okresach i według rozmaitych zasad. Pierwsze oceny strat wykonano już w 1940 roku, inne zaraz po wyzwoleniu Warszawy w lutym 1945 roku, jeszcze inne później. Raz przedmiotem oceny są zniszczenia bezpowrotne, raz wartość odtworzenia majątku, kiedy indziej zaś mowa o kosztach napraw koniecznych, by urządzenia czy zakłady można było uruchomić. W niektórych wyliczeniach podaje się utratę surowców. Dlatego też dalsze informacje mają rozmaity stopień dokładności.

Podane poniżej dane dotyczą jedynie wartości materialnej urządzeń, budynków i materiałów, nie obejmują utraconych środków pieniężnych ani nierozliczonych należności. Staraliśmy się poddać analizie przeprowadzone po wojnie kompleksowe wyliczenia strat, badając, jak wyliczane były zniszczenia najważniejszych składników majątku. Pozwoli to określić wiarygodność i sprawdzić te wyliczenia, a także uwzględnić elementy, które zostały w nich pominięte.

III.1.2 Miejskie Przedsiębiorstwo Wodne i Kanalizacyjne

Dokumentacja dotycząca Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodnego i Kanalizacyjnego znajduje się w APW BOS, sygn. 295, 2485.

Na majątek Przedsiębiorstwa Wodnego i Kanalizacyjnego składały się przede wszystkim:

- Stacja Pomp Rzecznych, która czerpała wodę z Wisły.
- Pompy pompujące wodę do filtrów i zbiorników, a stamtąd do odbiorców.
- Filtry, zbiorniki i osadniki o kubaturze łącznej 405 473 m³.
- Wodociągi długości 624 km, (w 1944 – 640 km).
- Kanały odprowadzające wodę z mieszkań i ulic. Miały 372 km długości.
- Doświadczalna stacja oczyszczania ścieków, rezerwowa elektrownia,
- 90 źródeł ulicznych, 9 wodotrysków.

W 1939 roku podano wartość MPWiK na 155 576 300 zł, według innych szacunków (patrz wyżej) wynosiła ona 188 000 000 zł

Poniesione straty

Według wyliczeń Przedsiębiorstwa (APW BOS sygn 2485), już w 1939 roku jego straty w budynkach (zniszczonych w 6%) maszynach (zniszczenia 12%) oraz straty w sieci w wodnej i kanalizacyjnej obliczano na 8 070 000 zł. Poniesione zostały nakłady na naprawy sieci wodnej i kanalizacyjnej w wysokości 6 690 000 zł.

Według szacunków znanych z tego samego dokumentu, opisujących stan z 1945 roku, sieć wodna i kanalizacyjna uległa zniszczeniom i wielokrotnemu uszkodzeniu. Jej straty, oceniane na 25%, szacowano na ok. 26 079 000 zł. (W sieci wodnej - 6 434 000 zł, w sieci kanalizacyjnej - 19 645 000 zł). W budynkach wraz urządzeniami, stacjami pomp, filtrami pospieszonymi - 11 400 000 zł.

Łączne koszty związane ze stratami poniesionymi w latach 1939 – 1945 sumowano na ok. 37 400 000 zł.

Łączny szacunek strat w MPWiK szacowanych na 1945 rok (APW BOS sygn 2476) wynosi 62 700 000 zł, gdyż do kwoty 37 400 000 zł doliczono pozycję szacowaną na 25 300 000 zł, zapisaną jako „koszty inne”. (Taka też w przybliżeniu kwota – 60 mln zł figuruje w zestawieniach ogólnych start wodociągów i kanalizacji w Warszawie).

Po pomniejszeniu kwoty 62 700 000 zł o ujęte w rozdziale poświęconym stratom warszawskiego przemysłu straty w nieruchomościach i związanych z nimi urządzeniach i instalacjach [11 400 000 zł] otrzymujemy sumę 51 300 000.

Zweryfikowane w tym rozdziale dane pozwalają określić straty Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodnego i Kanalizacyjnego na 51 300 000 zł.

III. 1. 3 Sieć gazowa

Dokumentacja dotycząca Miejskiej Gazowni znajduje się w APW BOS, sygn. APW sygn. 2476; 2481.

Na majątek gazowni warszawskiej składały się:

- Wytwórnia, oraz zakład przerobu chemicznego na Woli,
- 2 magazyny gazu przy ul Ludnej na Powiślu i zbiorniki na Woli.
- Sieć przesyłowa o długości ok. 685 km. Ponieważ wartość 1 km linii gazowej wynosiła ok. 17 500 zł, wartość całej sieci można oszacować na ok. 12 000 000 zł.

Ogólna wartość gazowni wraz z urządzeniami i siecią dostawczą wynosiła ok. 45 - 47 mln. zł.

Przy wyliczaniu poniesionych przez Warszawę strat należy do tej liczby dodać wartość urządzeń gazowych znajdujących się w rękach odbiorców, a więc liczników, kuchenek, piecyków gazowych, pieców do podgrzewania wody. Liczników było ok. 109 500, kosztowały po ok. 50 zł. Cenę pozostałych urządzeń szacujemy na 150 zł. Wprawdzie sam tylko piec do podgrzewania wody kosztował 250 zł („Wystawa Budowlano – Mieszkaniowa, Katalog”, Warszawa 1935, s. 74), przyjmujemy jednak, że tylko niektórzy odbiorcy gazu mogli posiadać pełny zestaw urządzeń, tj. kuchenkę, piec do ogrzewania wody, piecyki gazowe. Wyliczona w ten sposób wartość urządzeń wynosi 21 900 000 zł.

Straty Gazowni Miejskiej.

Straty Gazowni Miejskiej wyniosły ok. 37,7 mln zł (APW BOS sygn. 2476). Na kwotę tę składają się głównie:

Zniszczone budynki wraz z maszynami i urządzeniami
– 20, 7 mln zł

Zniszczona (ok. 70%) sieć gazowa – 8, 2 mln zł

Zniszczone latarnie – 2,7 mln zł

Zniszczony majątek ruchomy

(w tym m.in. 19 cystern kolejowych

wartości 475 000zł., 10 samochodów – 160 000 zł,

2 sprężarki samochodowe - 60 000 zł) – 6, 1 mln zł

Jeśli wymienioną wyżej sumę 37,7 mln zł pomniejszymy o straty w nieruchomościach i związanych z nimi urządzeniach i instalacjach, które ujęte

zostały w innym miejscu niniejszego opracowania, otrzymamy sumę strat wynoszącą ok. 17 000 000 zł. Do tej kwoty należy doliczyć wartość podstawowych urządzeń odbiorczych, które w przeważającej części uległy zniszczeniu lub utracie. Ich wartość, jak ukazano poprzednio, szacujemy na łączną sumę na ok. 20 mln zł.

Po weryfikacji danych straty poniesione przez gazownię w sieci gazowniczej wraz ze stratami odbiorców gazu można określić na ok. 37 mln zł

III. 1. 4 Zakłady Oczyszczania Miasta (sprzęt)

Dokumentacja dotycząca Zakładów Oczyszczania Miasta znajduje się w APW BOS sygn. 255.

Według danych BOS, w skład majątku Zakładów wchodziło 10 nieruchomości o łącznej kubaturze 36 510 m³ i wartości w 1939 ok. 5 000 000 zł. Budynki zniszczono w ok. 75%, wartość strat obliczono na 3 773 600 zł.

Majątek ruchomy uległ 100% zniszczeniu i oceniony został na kwotę 4 972 000 zł.

W jego skład wchodziły m.in.:

- Specjalistyczne pojazdy (11 samochodów Mercedes, Magirus, Henschel), o cenach jednostkowych ok. 30 000 zł.

- 60 samochodów ciężarowych Polski Fiat i Chevrolet a 20 000 zł.

- 70 wozów konnych o wartości po 5 000) zł.

- Urządzenia techniczne (m.in. motopompy), oraz warsztaty, m.in. ślusarski, stolarski, rymarski, szczotkarski, szewski o wyposażeniu wartym w sumie ok. 230 000 zł .

Razem straty Zakładu wyniosły ok. 8 774 000 zł.

Po odliczeniu strat w nieruchomościach, które są uwzględnione w innym miejscu niniejszego opracowania,

zweryfikowane w tym rozdziale dane pozwalają określić straty Zakładów Oczyszczania Miasta wynoszą ok. 5 000 000 zł

III. 1. 5. Sieć elektryczna i Elektrownia Pruszków

Dokumentacja dotycząca warszawskich elektrowni znajduje się w APW BOS, sygn. 2481, APW BOS sygn. 251, APW sygn. 517, APW BOS sygn 518.

Według dostępnej dokumentacji BOS łączny majątek Elektrowni Miejskiej wart był w 1939 r. 121 715 000 zł. Na tę sumę składały się:

Budynki	- 18 676 403 zł
Instalacje w obrębie budynków	- 33 830 935 zł
Środki ruchome i materiały	- 2 065 723 zł
Instalacje zewnętrzne	- 40 645 015 zł
Sieć kablowa	- 7 829 840 zł
Transformatory	- 5 138 184 zł
Ok. 16 000 lamp i latarni ulicznych	- 13 569 818 zł

Wyliczenie to nie obejmuje elektrowni Pruszków, która nie należała do majątku Miasta, jednakże elektrownia ta związana była z miastem i zasilala swą siecią Wolę, Żoliborz, Bielany i Pragę. Z tego też powodu zostanie ona uwzględniona w tym opracowaniu.

Straty poniesione do 1945

Straty w 1939 (wg APW BOS sygn 2481) Elektrownia szacowała na 19 497 835 zł, gdzie zniszczenia w majątku nieruchomym to ok. 2,5 mln zł, zaś w majątku ruchomym (urządzenia, sieci, stacje transformatorowe, lampy uliczne, liczniki) – ok. 17 mln zł. Stanowiło to 15,9 % ogólnej wartości majątku elektrowni.

Straty obliczane w 1945 r. były dużo większe:

Wytwórnia Powiśle: Dwa turbozespoły zniszczone całkowicie, dwa dalsze w 50%, pozostałe 5 uszkodzone. 2 kotły uszkodzone całkowicie, jeden w 50%, pozostałe 18 uszkodzone. Nastawnia, akumulatorownia, rozdzielnia i transformatorownia całkowicie zniszczone.

Sieci kablowe wysokiego napięcia zniszczone w 29%, stacje transformatorowe sieci w 42%, podstacje zniszczenia 54 %.

Lampy uliczne: z 16 000 zniszczeniu uległo ok. 7 700

Nieruchomości wraz z instalacjami wewnętrznymi były zniszczone w 37%.

Straty w środkach ruchomych i materiałach wyniosły 97%.

Instalacje i oprzyrządowanie zewnętrzne były zniszczone w 84%.

Straty z okresu od 1.10.1939 do 1945 oszacowano na 75 026 983 zł.

Razem dla Elektrowni Warszawskiej akta BOS podają kwotę łącznych strat 94 524 817 zł. Składają się na nią straty z 1939 r. (19 497 835 zł) oraz straty z okresu od 1. 10 1939 do 1945 szacowane na 75 026 983 zł.

Zestawienia powyższe nie obejmują Elektrowni Warszawa – Pruszków obsługującej miasto i wysadzone w powietrze w 1945 roku (APW sygn 517). Obejmuje to następujące pozycje

Zniszczone urządzenia mechaniczne i elektryczne – 1 493 000 zł

Zniszczone budynki i warsztaty - 1 433 000 zł

Materiały i magazyn techniczny - 4 000 000 zł

Zniszczone urządzenia techniczne - 6 000 000 zł

Razem ok. 13 000 000 zł

Sumowanie strat obu elektrowni pozwala przyjąć kwotę ok. 107 525 000 zł, zaś po odjęciu wartości zniszczeń nieruchomości i związanych z nimi urządzeń i instalacji Elektrowni Warszawskiej, które są uwzględnione wśród zniszczeń zakładów przemysłowych,

zweryfikowane w tym rozdziale dane pozwalają określić łączną stratę sieci elektrowni warszawskich oraz Elektrowni Pruszków na ok. 75 000 000 zł

III 1. 6 Straty w instytucjach obsługujących infrastrukturę - podsumowanie

Łączne straty omawianych w tym rozdziale zakładów wyniosły ok. 216 625 000 zł. Kwota ta jest wyraźnie wyższa niż cytowana uprzednio, wyliczona wcześniej wielkość strat 180 000 000 zł. Różnica jest rezultatem dodania składników takich jak: domowe urządzenia gazowe, elektrownia Pruszków, częściowo - nakłady poniesione na remonty i naprawy po zniszczeniach w 1939 roku.

Pomijając straty w nieruchomościach i związanych z nimi urządzeniach i instalacjach wewnętrznych, które są wyliczone razem z innymi stratami warszawskiego przemysłu, **zweryfikowane w tym rozdziale dane pozwalają określić wartość strat omówionych tu instytucji warszawskiej infrastruktury wynosi ok. 170 000 000 zł.**

III. 2 . Sieć komunikacyjna

III. 2.1. Zniszczenia warszawskich dróg, jezdni i placów

W rozdziale tym zajmiemy się określeniem strat spowodowanych zniszczeniem nawierzchni warszawskich ulic i placów. Jako źródła posłużą nam głównie opracowanie „Warszawa w liczbach 1939” (Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1939) oraz dokumenty przechowywane w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, BOS I sygn. 2480.

Stan przedwojenny

Przed wojną Stolica liczyła około 1 800 ulic o ogólnej długości 800 km, w tym długość ulic zabrukowanych wynosiła 504 km (63%). Spośród 49 placów 34 były zabrukowane. Przy jezdniach Warszawy założono w 1938 r. 15 miejsc parkingowych dla samochodów z 277 miejscami postojowymi. Ogólna długość ścieżek rowerowych wynosiła 17 km.

Od Dworca Głównego w kierunku wschodnim biegł najdłuższy w Polsce tunel kolejowy, dwutorowy o długości 1 400 m., szerokość tunelu wynosiła 8,10 m.

W latach 1934 – 1938 budowano rocznie średnio ok. 300 000 m² jezdni, w tym 130 000 m² jezdni ulepszonych (pokrytych kostką albo asfaltem), 170 000 m² jezdni nieulepszonych i ok. 200 000 m² chodnika. Ponadto remontowano ok. 300 000 m² jezdni ulepszonych i ok. 480 000 m² jezdni nieulepszonych.

Wyniki obliczeń stanu nawierzchni w 1945 r., wykonanych przez Wydział Dróg Zarządu Miejskiego przedstawiają poniższe tabele:

Stan jezdni w 1945 r.

Rodzaj nawierzchni	Metry kwadratowe
Asfalt	600 000
kostka i inne ulepszone	1 264 000
Szosa	84 000
<i>Razem ulepszone</i>	<i>1 864 000</i>
Kamień polny i inne nieulepszone	2 675 000
<i>Razem nieulepszone</i>	<i>2 760 000</i>

Stan chodników w 1945 r.

<i>Ulepszone</i>	<i>1 570 000</i>
<i>Nieulepszone</i>	<i>1 300 000</i>

Jak widać, powierzchnia zachowanych jezdni wyniosła w sumie 4 624 000 m², a chodników - 2 870 000 m². W sumie zachowane nawierzchnie miały 7 494 000 m².

Do obliczenia strat wojennych w nawierzchniach ulic posłużyły przedwojenne dane o powierzchni ulic, chodników i placów Warszawy oraz o rodzajach nawierzchni, którymi były pokryte. (Nawierzchnie ulepszone i nieulepszone). W aktach BOS znajdują się informacje o procencie zniszczenia oraz o cenach metra kwadratowego nawierzchni różnych rodzajów. Mnożąc wielkość zniszczonej nawierzchni danego rodzaju przez cenę jednego metra otrzymujemy przybliżoną wartość zniszczeń. Trzeba jednak zaznaczyć, że dane te uwzględniają tylko cenę materiału, pomijają zaś koszty robocizny. Wyniki tych wyliczeń wg cen przedwojennych przedstawia poniższa tabela.

Zniszczenia warszawskich ulic i placów

Lp	Rodzaj nawierzchni	Pierwotny stan w metrach kwadratowych	Procent zniszczenia	Ubytek zniszczonych nawierzchni	Cena jednostkowa w zł za metr kwadratowy	Wartość zniszczeń
1.	Jezdnia ulepszona	1 864 155	15	279 623	40,-	11 184 920,-
2.	Jezdnia nieulepszona	2 676 005	20	535 201	10,-	5 352 010,-
3.	Szosa (asfalt)	85 268	25	21 317	12,-	255 804,-
4.	Chodnik ulepszony	1 572 308	40	628 923	10,-	6 289 230,-
5.	Chodnik nieulepszony	1 288 694	20	257 739	5,-	1 288 695,-
	Razem					24 370 659,-

Jak wynika z podanych tu wyliczeń, straty spowodowane zniszczeniem nawierzchni warszawskich ulic i placów wyniosły 24 370 659 zł.

Ruiny Dworca Głównego. Fot. Z. Chomętowska. Koniec 1945 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

III. 2.2. Mosty i wiadukty

W rozdziale tym zajmiemy się określeniem strat, jakie Warszawa poniosła na skutek zniszczenia lub uszkodzenia znajdujących się w jej granicach 5 mostów i 16 wiaduktów. Nasze badania oprzemy przede wszystkim na informacjach zawartych w publikacji „Warszawa w liczbach 1939” [Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1939] oraz dokumentach BOS [Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, BOS I sygn. 2480].

Mosty i wiadukty przedwojennej Warszawy oraz ich wojenne zniszczenia

- Most drogowy im. Księcia Józefa Poniatowskiego: zbudowano w latach 1904-1913, częściowo zburzono w 1915 roku, po pierwszej wojnie światowej most odbudowano. Dnia 16 IX 1944 roku w obliczu zbliżania się wojsk radzieckich od strony Pragi, most wysadzono w powietrze. Wybuch zniszczył cztery przęsła (3,4,5,6) oraz silnie uszkodził trzy filary (3,4 i 5).

Most posiadał 8 przęseł o rozpiętości; 32, 55, 68, 80, 68, 58, 58, 38 metrów. Każde z przęseł złożone było z 7 łuków kratowych, jezdnia pokryta była kostką drewnianą. Szerokość jezdni 14,8 m, chodników 2 x 3,30. Szerokość całkowita mostu wynosiła 21,40 m.

- Wiadukt drogowy im. Księcia Józefa Poniatowskiego: zbudowano wspólnie z mostem. W 1915 roku most wysadzono w powietrze (filary pomiędzy 3 i 4 przęsłem oraz 5 i 6 przęsłem. We wrześniu 1944 roku wysadzono w powietrze czwarte przęsło od końca.

- Most drogowy Kierbedzia: zbudowano w 1864 roku, odbudowano po zniszczeniach wojennych w 1917 roku. W 1944 roku most wysadzono w powietrze, w wyniku wybuchu zawaleniu uległy cztery środkowe przęsła oraz trzy filary zostały ścięte do powierzchni wody. Całkowita długość mostu wynosiła 475 metrów, szerokość jezdni 10,5 m, chodników 2 x 3,5, wysokość dźwigarów 9,1 m.

- Wiadukt Panzera: zbudowano w roku 1846 roku. Niemcy przed opuszczeniem Warszawy w 1944 roku, wysadzili w powietrze przedostatni filar, powodując zawalenie dwóch przedostatnich przęseł. Całkowita długość wiaduktu

wynosiła 657 m, szerokość 20,7 m. Wiadukt składał się z 7 sklepień łukowych z cegły o rozpiętości 13,8 – 14,9 m, 6 filarów i 2 przyczółków ze skrzydłami.

- Most I kolejowy koło Cytadeli: zbudowano w 1875 roku, jako most kolejowo-drogowy (górną koleją, dołem wozy). Most miał 7 przęseł kratowych o rozpiętości 66 m i 2 przęsła blaszane o rozpiętości 16,5 m. W 1915 roku, kilka przęseł zostało wysadzonych w powietrze, po I wojnie światowej most odbudowano. Przebudowano go w 1920 roku. W czasie ostatniej wojny most uległ niemal całkowitemu zniszczeniu (od lewej strony rzeki górną część przyczółka zniszczono, przęsło blaszane uszkodzono, filar 1 wyburzono, na filarach 2 i 6 pojawiły się silne pęknięcia pionowe. Filary 3, 5 i 7 zburzono do powierzchni wody, 4 i 8 lekko uszkodzono).

- Most II kolejowy koło Cytadeli: zbudowano w 1908 roku jako most bliźniaczy o podobnych rozmiarach. Podczas drugiej wojny światowej most w dużym stopniu zniszczono (przyczółek od lewego brzegu zniszczono, blachownice częściowo zniszczono, 3 pierwsze filary zniszczono, 1 przęsło kratowe zniszczono, 2 silnie uszkodzono, 3 i 5 zniszczono w stopniu nadającym się do odbudowy, 4 zatopiono, 6 i 7 częściowo uszkodzono, filary; 4, 7, 8 mało zniszczono, 5 i 6 zniszczono w dużym stopniu.

- Most kolejowy „średnicowy”: dwutorowy, 5 przęseł (rozpiętość przęsła ok. 93 m), szerokość przęsła 9 m, wysokość mostu na środkowym odcinku 18 m. Most podczas działań wojennych całkowicie zniszczono.

- Wiadukt kolejowy tzw. „pocztowy”: stalowy, kratowy o rozpiętości 88 m, (krata mostu ma 21 przedziałów każdy o długości 4,19 m) wysokość środkowej części mostu 9,55, szerokość 6,35. Wiadukt częściowo zniszczono.

- Wiadukt kolejowy Powązkowski: żelbetowy, dwutorowy o rozpiętości 51,80 i wysokości 6,10 (od spodu konstrukcji do jezdni). Wiadukt podczas działań wojennych zniszczono całkowicie.

- Wiadukt kolejowy na Żoliborzu: żelbetowy, dwutorowy o rozpiętości 61 m, wysokość filarów 5,40. Wiadukt podczas działań wojennych zniszczono całkowicie.

- Wiadukt kolejowy nad ul. Jagiellońską: zbudowano z blachownic o długości 34 m, szerokość 15,25 m. Podczas działań wojennych zniszczono całkowicie.

- Wiadukt kolejowy nad stacją Warszawa Praga: zbudowano w formie dwóch dźwigarów wzmocnionych łukiem, rozpiętość 34 metry. Wiadukt podczas wojny całkowicie zniszczono.

- Wiadukt kolejowy przy ul. 11 listopada: zbudowano z blachownic, dwuprzęsłowy, sześciotorowy, rozpiętość dwóch przęseł 20 m. Wiadukt w wyniku działań wojennych częściowo zniszczono.

- Wiadukt kolejowy (km 13,737 linii Warszawa – Tłuszcz): czteroprzęsłowy, trzy torowy, rozpiętość 4 x 12 m. Wiadukt częściowo zniszczono.

- Wiadukt kolejowy (na trasie Michałów – Olszynka): jednotorowy, rozpiętość 22,4 m, wysokość 3,4 m, szerokość 5,4 m. Wiadukt częściowo zniszczono.

- Wiadukt kolejowy dwutorowy nad ul. Podskarbińską (dwa zespoły konstrukcyjne równoległe do siebie), dwa przęsła o rozpiętości 42,5 m, szerokość 5,3. Wiadukt całkowicie zniszczono.

- Wiadukt kolejowy nad ul. Targową (dwa wiadukty równoległe): żelbetowe, trzy przęsłowe, o rozpiętości 54,5 m i szerokości 4,72 m. Jeden z wiaduktów uszkodzono podczas działań wojennych, drugi wiadukt całkowicie zniszczono.

- Wiadukt kolejowy (obok żelbetowego wiaduktu Warszawa-Radom): Wiadukt zbudowano z czterech elementów tzw. ramy zamkniętej, rozpiętość 18,8 m (2 x 4,4 oraz 2 x 5). Wiadukt podczas wojny całkowicie zniszczono.

- Wiadukt kolejowy Warszawa – Radom (tzw. Wiadukt Radomski): zbudowano w konstrukcji stalowej, kratowej o rozpiętości 41,6 , wysokości 7,85 oraz szerokości 5 m. Wiadukt podczas wojny całkowicie zniszczono.

- Wiadukt kolejowy Włochy – Gołębki: wiadukt o konstrukcji stalowej, kratowej, dwa tory równoległe o rozpiętości 42 m, wysokość wiaduktu 3,6 m. Wiadukt podczas wojny zniszczono w dużym stopniu (dźwigary zniszczono w 65 %)

- Wiadukt kolejowy Warszawa – Czyste - Gołębki: wiadukt o konstrukcji żelbetowej, z ukośnie biegnącymi torami, rozpiętość wiaduktu 9,25, wysokość 5,4. Wiadukt niemal całkowicie zniszczono.

- Wejście do Portu Praskiego: wiadukt ukośny, 2 przęsła z blachownic o rozpiętości 2 x 15 m. Wiadukt całkowicie zniszczono.

Obliczanie strat

Punktem wyjścia do obliczania strat była przedwojenna wartość mostów i wiaduktów, podana w materiałach BOS. Jeśli wartość obiektów była nieznaną (dotyczyło to tylko obiektów mniejszych), oszacowano ją wykorzystując wiedzę o obiektach podobnej wielkości, wykonanych podobną techniką. Określenie procentu zniszczenia obiektu pozwala na ustalenie przybliżonej wartości zniszczeń. W kilku przypadkach takie procentowe oszacowanie zostało wykonane przez BOS. Procent zniszczenia pozostałych obiektów oszacowaliśmy na podstawie dokładnych sprawozdań oraz rysunków sporządzonych przez pracowników BOS. Do weryfikacji otrzymanych jednostkowych cen posłużyły powojenne kalkulacje wyliczające koszty odbudowy zniszczonych mostów i wiaduktów na rok 1945. Trzeba zaznaczyć, że wyliczenia nie uwzględniają kosztów związanych z usuwaniem zniszczonych elementów.

Wyniki tych wyliczeń zawiera następująca tabela:

Zniszczenia warszawskich mostów i wiaduktów

Lp	Most	Długość w metrach	Opis zniszczenia	Wartość w mln. zł. 1939	Średni % zniszczenia w stosunku do wartości	Wartość zniszczeń w mln. zł. 1939
1.	Most Poniatowskiego	504	4 przęsła zniszczono całkowicie, pozostałe częściowo	11,1	65	7,215
2.	Wiadukt Poniatowskiego	702	1 przęsło wysadzono	4,5	25	1,125
3.	Most Kierbedzia	476	całkowicie zniszczono	13,5	100	13,5
4.	Wiadukt Pancera	657	1 przęsło wysadzono	0,7	30	0,21
5.	Most pod Cytadela	505	wysadzono w powietrze	5,5	100	5,5
6.	Most Średnicowy	465	wysadzono w powietrze	10	100	10
7.	Wiadukt Żoliborski	61	Wysadzono w powietrze	1	100	1

8.	Wiadukt Powązkowski	51,8	wysadzono w powietrze	0,7	100	0,7
9.	Wiadukt Pocztowy	88	zniszczono	1,2	50	0,6
10.	Wiadukt nad ul. Jagiellońską	34	Wysadzo no w powietrze	0,1	100	0,1
11.	Wiadukt Warszawa-Praga	34	Wysadzono w powietrze	0,1	100	0,1
12.	Wiadukt Warszawa-Tłuszcz	4 x 12	wysadzono w powietrze	0,3	80	0,24
13.	Wiadukt Michałów - Olszynka	22,4	wysadzono w powietrze	0,1	80	0,08
14.	Wiadukt nad ul. Targową	2 x 54,5	Wysadzony w powietrze	2	80	1,6
15.	Wiadukt nad ul. Podskarbińską	42,5	wysadzono w powietrze	0,1	100	0,1
16.	Wiadukt obok Warszawa - Radom	18,8	wysadzono w powietrze	0,1	100	0,1
17.	Wiadukt Warszawa-Radom	41,6	wysadzono w powietrze	0,1	100	0,1
18.	Wiadukt Włochy-Gołębki	42	wysadzono w powietrze	0,3	80	0,24
19.	Wiadukt Warszawa-Czyste-Gołębki	9,25	wysadzono w powietrze	0,1	100	0,1
20.	Wejście do Portu Praskiego	2 x 15	Wysadzono w powietrze	0,1	100	0,1

Wyliczone w ten sposób straty, spowodowane zniszczeniem mostów i wiaduktów, składają się na sumę 42 710 000.

IV

Straty w ruchomościach

IV.1 Wyposażenie mieszkań ludności Warszawy

(Zobacz też – Aneks, pozycja 5)

Na przełomie lat 20-tych i 30-tych XX wieku nastąpił znaczny wzrost liczby ludności Warszawy. Wiązało się to głównie z przyłączaniem kolejnych peryferyjnych osiedli do stolicy oraz z migracją związaną z poszukiwaniem miejsc pracy. W latach 1920- 1939 liczba osób zamieszkujących w granicach miasta wzrosła o 70% i przed wybuchem II wojny światowej wynosiła ok. 1 280 000. Tak znaczny wzrost liczby mieszkańców wiązał się także z wzrostem liczby mieszkań. W latach 1931-1939 zabudowano ponad 5 000 nieruchomości co pozwoliło na oddanie do użytku ok. 140 000 nowych lokali mieszkalnych. W samym 1938 r. ukończono 8 508 mieszkań (20 253 izby).

Ludność Warszawy

Na początku 1939 r. ludność zamieszkała na terenie miasta liczyła ok. 1 280 000 osób. Największy odsetek stanowili mieszkańcy między 30 a 49 rokiem życia (ok. 336 000 osób). W latach 30-tych ubiegłego wieku ponad 70% ogólnej liczby mieszkańców stolicy należało do warstwy niższej (ok. 900 000 osób). Następna pod względem liczebności była grupa społeczna, którą nazwać należy warstwą średnią i stanowiła ok. 25% ogółu tj. ok. 350 000 osób. Najmniej liczna była najbogatsza część mieszkańców Warszawy nazwana dla potrzeb tego opracowania burżuazją. Liczyła ona ok. 3 % ogółu tj. ok. 39.000 osób. Największym zaludnieniem charakteryzował się według danych z 1939 r. okręg „Grzybowski”, w którym na 1 ha przypadało 695 osób. Dla porównania najmniej mieszkańców przypadało na 1 ha na Czerniakowie – 11 osób/ ha.

Zarówno zróżnicowanie klasowe jak i religijne mieszkańców stolicy było bardzo duże. Najliczniej reprezentowane były wyznania rzymskokatolickie – ok. 67 % ludności i mojżeszowe – ok. 30 % ludności.

Przeważała ludność o niskich dochodach. Najprężniej rozwijała się grupa nazwana dla potrzeb tego opracowania warstwą średnią, złożona z pracowników umysłowych zatrudnionych jako personel wykonawczy średniego i niższego szczebla

w instytucjach centralnych, bankach, instytucjach komunalnych, w przemyśle handlu. Grupa ta, o średnim dochodzie dwukrotnie większym od warstwy robotniczej, mieszkała przeważnie w mieszkaniach 3 izbowych. Jej dochód był jednocześnie sześć razy niższy od dochodu warstwy najbogatszej.

Najbogatsza warstwa składała się z właścicieli przedsiębiorstw, fabryk, banków, kamieniczników i rentierów.

Rozbieżności w dochodach osiąganych w klasach społecznych ilustruje następująca tablica.

Dochody przedstawicieli podstawowych warstw społecznych w Warszawie przed II wojną światową (źródło: „Portret Warszawy lat międzywojennych”)

Typ	warstwa społeczna	średni dochód roczny (zł)
1.	Warstwa wyższa:	
	a/ wielkie mieszczaństwo	105 980
	b/ bogata inteligencja	20 510
	c/ personel kierowniczy	
	wysokiego szczebla	15 210
2.	Warstwa średnia:	
	a/ drobnomieszczaństwo	5 090
	b/ pracownicy umysłowi-	
	personel średni i niższy	2 800
3.	Warstwa niższa:	
	a/ drobnomieszczaństwo	
	sproletaryzowane	1 420
	b/ pracownicy fizyczni	1 290

W dalszej części tego opracowania spróbujemy sporządzić opis mieszkania typowego dla danej warstwy.

Warunki mieszkaniowe ludności Warszawy.

Jak zauważono poprzednio, ogromna większość mieszkańców Warszawy należała do warstwy niższej i średniej. Miało to odzwierciedlenie w charakterystyce warszawskich mieszkań. Z ogólnej liczby lokali mieszkalnych w przedwojennej Warszawie tj. ok. 296 tys. Najwięcej było mieszkań 1- lub 2- izbowych (łącznie 67% mieszkań, tj. ok. 198 tys.). Następne w kolejności mieszkania o 3 izbach stanowiły

już tylko 16%, tj. ok. 48 tys. mieszkań. W podobnej liczbie ok. 48 tys. występowały mieszkania 4- i więcej izbowe.

Podział mieszkań pod względem ilości izb wg danych z 1939 r.

(źródło: „Warszawa w liczbach 1939”)

I.p.	ilość izb	Ilość mieszkań	% udział w ogólnej liczbie mieszkań
1.	1	127.646	43,1 %
2.	2	71.244	24,3 %
3.	3	48.090	16,2 %
4.	4 i więcej	48.686	16,4 %

Metoda wyliczenia wartości wyposażenia typowego dla mieszkań zajmowanych przez daną warstwę społeczną

Mając informacje o strukturze społecznej ludności Warszawy oraz dane o typach mieszkań występujących w stolicy przed wrześniem 1939 r. możemy podjąć próbę przypisania odpowiedniego typu mieszkania do danej warstwy społecznej.

Liczebność tych warstw wyglądała w sposób następujący:

Warstwa niższa

Pracownicy fizyczni i sproletaryzowane drobnomieszczaństwo - ok. 900 tys., tj. 70% ludności

Warstwa średnia - (ok. 350 tys.):

a. drobnomieszczaństwo - ok. 101 tys. tj. 7,8 % ludności

b. pracownicy umysłowi średniego i niższego szczebla - ok. 249 tys. tj. 19,3% ludności.

Warstwa wyższa (ok. 39 tys.):

a. wielkie mieszczaństwo - ok. 1,4 tys. tj. 0,1 % ludności.

b. bogata inteligencja i personel kierowniczy wyższego szczebla - ok. 37,6 tys. tj. 2,8% ludności).

Mając powyższe na uwadze przyjmujemy następujący podział mieszkań z przypisaniem do konkretnej grupy społecznej:

1. mieszkania 1 i 2 izbowe - warstwa niższa,
2. mieszkania 3 izbowe - warstwa średnia,
3. mieszkania 4 i więcej izbowe - warstwa wyższa, burżuazja.

Dochody tych grup, zwłaszcza warstwy średniej i wyższej, były zróżnicowane, co wpływało na pewno na standard wyposażenia mieszkań. Należy więc dodatkowo wprowadzić podział przypisanych tym warstwom mieszkań na mieszkania o wyższym i niższym standardzie. Z tego powodu przyjmujemy podział:

1. mieszkania 1 i 2 izbowe – zamieszkiwane przez warstwę niższą, tj. pracowników fizycznych i sproletaryzowane drobnomieszczaństwo, czyli grupę o dochodach rocznych od 1 300 do 1 400 zł.
2. mieszkania 3 lub 4 izbowe o niższym standardzie – zamieszkiwane warstwę „średnią-niższą”, głównie pracowników umysłowych stanowiących personel średni i niższy – czyli grupę społeczną o dochodach rocznych ok. 2 800 zł.
3. mieszkania 3- lub 4-izbowe o wyższym standardzie – zamieszkiwane przez warstwę „średnią-wyższą” – czyli grupę o dochodach rocznych ok. 5 000 zł.
4. mieszkania 4- i więcej izbowe o wysokim standardzie – zamieszkiwane przez warstwę wyższą, a więc bogatą inteligencję i personel kierowniczy wysokiego szczebla – czyli grupę społeczną o dochodach rocznych od 15 000 do 20 000 zł
5. mieszkania 4- i więcej izbowe o najwyższym standardzie – zamieszkiwane przez warstwę najbogatszą , o dochodach rocznych ok. 100.000 zł.

Podział mieszkań warszawskich (było ich w mieście 296 852, w tym na terenie lewobrzeżnej Warszawy- 230 tys.) przedstawiał się następująco:

a/ mieszkania 1- i 2- izbowe	– 7%, tj. 198 890 lokali.
b/ mieszkania 3- lub 4-izbowe o niższym standardzie	– 7% , tj. 20 779 lokali
c/ mieszkania 3- lub 4-izbowe o wyższym standardzie	– 10%, tj. 29 685 lokali
d/ mieszkania 4-izbowe i większe o wysokim standardzie	– 11,2% , tj. 33 247 lokali
e/ mieszkania 4-izbowe większe o najwyższym standardzie	– 4,8%, tj. 14 249 lokali

Typy wyposażenia mieszkań

Dla opisu wyposażenia skorzystaliśmy z relacji osób mieszkających w Warszawie przed II wojną światową (złożonych w formie wiarygodnych oświadczeń zawierających opis mieszkania, dokładny adres, liczbę osób zamieszkujących w mieszkaniu oraz wytypowaną klasę społeczną), zapisów pamiętnikarskich, opisów zawartych w wydawnictwach powojennych, dokumentów archiwalnych (np. oświadczenia złożone w Biurze Odszkodowań i Rewindykacji).

Bogato wyposażone mieszkanie o 4 i większej ilości izb ilustrują fragmenty opisu domu żydowskiej rodziny bankierskiej Epsteinów, położonego w okolicy Placu Krasińskich (źródło: Anna Wiernicka - „Warszawski zamożny dom bankierski”):

„Przedpokój i schody główne spełniały kilka funkcji... Dla oczekujących ustawiono niewielkie kanapy. Figury gipsowe, lustra, a także kosze i wazony dopełniały wystroju. Kolejny pokój zajmowała Pani Lange. Jej pokój mieścił: szafę, szafkę, łóżko, stół, szafkę ze szklanymi drzwiami, kilka litografii, koszyk na kwiaty. Garderobę wypełniały szafy i szafki przeznaczone do przechowywania odzieży i pościeli, a także wieszaki, krzesła i parawany. Kolejne pomieszczenia: korytarz do spiżarni, spiżarnia oraz kuchnia mieściły wszelkie statki kuchenne oraz stół lipowy, mniejszy stół z szufladami, 4 półki sosnowe oraz stolnicę. Dzień powszedni toczył się w obrębie buduarów oraz gabinetu(w nim: kasa żelazna, biurko mahoniowe, postument palisandrowy do listów, kosz oraz teki do papierów, sofa, toaleta, szachy, stoliki do gry w karty, portrety rodzinne, fotografie , figury z brązu, barometr i zegar). Buduary małżonków wyposażono w dwa identyczne komplety mebli: kanapa mahoniowa pokryta czerwonym aksamitem, 2 fotele, 3 krzesła, 2 kanapki, stoliki do gry w karty i domino. Dodatkowo znajdowały się tu jeszcze: lustro, zegar, portrety, fotografie, postumenty pod doniczki z kwiatami. W sypialni ...wyodrębniono część sypialną i część wypoczynkową. W pierwszej znajdowały się dwa duże, rzeźbione łóżka małżeńskie osłonięte firanami. Część wypoczynkową wypełniały sofa, krzesła, stół, jeden obraz, rzeźba z kości słoniowej przedstawiająca Napoleona, dwie figury z brązu oraz dwie lampy i żyrandol. W pokoju bilardowym stały szafy i biblioteki, w których przechowywano książki, biurko, fotele, krzesła, 8 lamp, dwa żyrandole i kilka lusterek...W jadalni gromadzono się na posiłki wokół stołu, tutaj też znajdowały się kredensy na zastawę stołową, sztucce i bieliznę stołową. Do oświetlenia jadalni używano kinkietów, kandelabrow i żyrandola..... Życie towarzyskie koncentrowało się w salonie, w którym znajdowały się trzy duże mahoniowe kanapy, osiem takich foteli i

dwanaście krzeseł, stół owalny, fortepian, etażerka, 3 konsolki, 2 stoliczki, dwa żyrandole, 12 kinkietów, 4 lustra, kosze na kwiaty”.

W Archiwum m.st. Warszawy, w dokumentacji dotyczącej Elektrowni Warszawskiej (sygn. akt. 247) znajduje się opis mieszkania Dyrektora elektrowni p. Straszewskiego. Spis ruchomości został dokonany wg stanu w 1940 roku i przedstawia się następująco:

- szafy ubraniowe – 2 szt.
- tapczan tapicerowany – 3 szt.
- fotele klubowe skórzane – 2 szt.
- fotel tekstylny – 1 szt.
- fotele wyściełane – 2 szt.
- stół z blatem lustrzanym – 1 szt.
- stoły okrągłe – 2 szt.
- stoliki na kółkach – 1 szt.
- stoliki (zetki) – 4 szt.
- krzesła wyściełane – 6 szt.
- obrusy – 5 szt.
- żyrandol – 1 szt.
- lampa stojąca – 1 szt.
- chodniki – 2 szt.
- kredens – 2 szt.
- szafka – 1 szt.
- stół kuchenny – 1 szt.
- taboret – 1 szt.
- świecznik – 1 szt.
- kuchenka elektr. dwupłytkowa – 1 szt.
- piekarnik elektr. – 1 szt.
- żelazko – 1 szt.

Charakterystyczne wyposażenie mieszkań o najwyższym standardzie (typ 4 i 5) opisano posługując się „Kwestionariuszami w sprawie szkód wojennych” złożonymi w wydziale szkód wojennych, m.in Łukasza Ogończyk- Dzieciołowskiego, Jerzego Lipowskiego i dr Adolfa Falkowskiego.

Na podstawie relacji, a także kwestionariuszy przechowywanych w Archiwum Akt Nowych w Grodzisku Maz. (syg. Akt ZM WSW nr 31,50 i 190) stworzymy opis wyposażenia każdego z pięciu typów mieszkań. Posłużą nam one do oszacowania wartości strat w wyposażeniu mieszkań należących do ludności Warszawy. Znając wartość każdego z 5 typów mieszkań po przemnożeniu przez ich liczbę otrzymamy wartość wyposażenia mieszkań.

Uśrednione opisy wyposażenia typów mieszkań wraz z określeniem wartości elementów wyposażenia

1. Typ I – mieszkanie robotnicze:

- kredens kuchenny, stół, szafa, 6 krzesel – 700,- zł
- szafa ubraniowa – 150,- zł
- komoda – 50,- zł
- wieszak na drzwiach – 20 zł
- łóżko metalowe dwuosobowe – 150,- zł
- łóżka metalowe jednoosobowe (3 szt.) – 300,- zł
- zegar wiszący – 90,- zł
- karnisze – 20,- zł
- zastony, firany (4 kpl.) – 200,- zł
- żyrandol – 40,- zł
- lampa naftowa – 15,- zł
- miska metalowa do mycia, wiadro, balia, tara – 150,- zł
- komplet naczyń kuchennych (garnki, maszynka do mięsa, czajnik, patelnie, brytfanny) – 300,- zł
- talerze (kpl. na 12 osób) – 100,- zł
- talerze, szklanki, kieliszki do wódki (kpl. na 24 osoby) – 350,- zł
- kubki (6 szt.) – 30,- zł
- pierzyny (5 szt.), poszwy (15 szt.) – 500,- zł
- poduszki (5 szt.), poszewki (10 szt.) – 250,- zł
- prześcieradła (15 szt.) – 100,- zł
- obrazy przedstawiające świętych (2 szt.) – 120,- zł
- patefon, płyty (50 szt.) – 350,- zł
- krucyfiks – 20,- zł
- dywany (2 szt.) – 200,- zł
- ręczniki, obrusy, kapy – 150,- zł.

Wartość wyposażenia: ok. 4 215 zł.

2. Typ II – mieszkanie 3 izbowe o niższym standardzie:

- kredens kuchenny, szafka pod miskę, miska do zmywania, komoda kuchenna, stół kuchenny, krzesła (6 szt.) – 900,- zł
- komplet naczyń kuchennych (garnki, patelnie, brytfanny, maszynka do mięsa, czajnik) – 300,- zł
- wiadro, miska, balia, tara – 150,- zł
- talerze (2 kpl. na 12 osób, w tym jeden świąteczny) – 250,- zł
- zastawy (2 kpl. na 12 osób, w tym jedna świąteczna) – 600,- zł
- kubki (12 szt.) – 60,- zł
- serwis do herbaty – 200,- zł
- serwis do kawy – 200,- zł
- wieszak na ubrania – 20,- zł
- szafa ubraniowa dwudrzwiowa – 150,- zł
- szafa bieliźniarka – 90,- zł
- stół rozsuwany z toczonymi nogami – 400,- zł
- krzesła tapicerowane (12 szt.) – 500,- zł

- otomana – 200,- zł
- tapczan (2 szt.) – 500,- zł
- kredens pokojowy – 200,- zł
- kwietnik – 50,- zł
- stolik mały (2 szt.) – 80,- zł
- biurko – 150,- zł
- łóżko metalowe (2 szt.) – 200,- zł
- tapczan dwuosobowy – 250,- zł
- szafa ubraniowa – 100,- zł
- tremo z lustrem – 150,- zł
- krzesła drewniane (4 szt.) – 100,- zł
- zegar wiszący – 100,- zł
- karnisze, zasłony, firany, kotary (5 kpl.) – 400,- zł
- makaty ścienne, kapy – 200,- zł
- żyrandol trzyramienny – 70,- zł
- żyrandol pięcioramienny – 100,- zł
- obrusy, serwety, ręczniki, ścierki – 250,- zł
- figurki porcelanowe, lichtarze, patery – 180,- zł
- patefon, płyty (100 szt.) – 400,- zł
- krucyfiks – 30,- zł
- wazon, kryształ – 250,- zł
- obrazy przedstawiające świętych (5 szt.) – 270,- zł
- dywany (3 szt.) – 300,- zł
- kołdry (5 szt.), pierzyny (1 szt.), powłoki (12 kpl.) – 700,- zł
- poduszki (6 szt.), poszewki (12 kpl.) – 300,- zł
- prześcieradła (18 szt.) – 150,- zł.

Wartość wyposażenia: 9 600 zł.

3. Typ. III – mieszkanie 3 izbowe o wyższym standardzie:

Wyposażenie podobne pod względem ilościowym i funkcjonalnym do opisanego powyżej. Jednak materiały z jakiego zostało wykonane wyposażenie i sposób jego wykonania były znacznie wyższej jakości.

Oprócz powyższego dodatkowo:

- zegar stojący zabytkowy – 350 zł
- fotele tapicerowane, biblioteczka – 700 zł
- książki – 350 zł
- lampa stojąca (2 szt.) – 200 zł
- lampka nocna (4 szt.) – 150 zł
- radio – 400 zł
- żelazko – 50 zł
- rzeźby, figurki, grafiki – 400 zł

Wartość wyposażenia: 12 150 zł.

4. Typ IV – mieszkanie 4 i więcej izbowe o wysokim standardzie:

A/ Gabinet – 8 000 zł.:

- biurko dębowe,
- biblioteka dębowa,
- biblioteki sosnowe (4 szt.),
- szafy orzechowe na książki (2 szt.)
- szafy orzechowe oszklone na książki (3 szt.)
- półki szafkowe na książki (2 szt.)
- półka mahoniowa
- tapczan
- kilimy (2 szt.)
- poduszki ozdobne (4 szt.)
- dywan duży francuski
- fotele kryte skórą (3 szt.)
- krzesła stylowe kryte adamaszkiem (3 szt.)
- firany (3 szt.)
- żyrandol szklany
- lampa stojąca na biurko

B/ Pokój stołowy – 9 000,- zł:

- kredens
- pomocnik
- stół rozsuwany
- narzuta samodziałowa na stół
- krzesła (12 szt.)
- fotele kryte skórą (2 szt.)
- tapczan
- kilimy (2 szt.)
- poduszki ozdobne (4 szt.)
- firany (2 szt.)
- obrazki różne (5 szt.)
- pianino Somerfeld – 4 000 zł
- żyrandol mosiężny

C/ Sypialnia I – 5 000 zł:

- łóżka (2 szt.)
- szafa trzydrzwiowa z lustrem
- toaletka z lustrem
- szafki nocne (2 szt.)
- stolik
- krzesła kryte jedwabiem (3 szt.)
- kilimy (2 szt.)
- dywaniki małe (2 szt.)
- firana
- kapa na łóżko
- poduszki ozdobne (2 szt.)
- materace (2 szt.)
- żyrandol witrażowy paryski
- lampa stojąca

D/ Sypialnia II – 1 000 zł:

- łóżka metalowe (2 szt.)

- szafa dębowa
- stół dębowy
- etażerka dębowa
- krzesła (4 szt.)
- firana
- żyrandol
- lampa stojąca

E/ Pokój dzienny – 5 000 zł

- biurko
- biblioteka
- stolik
- tapczan
- półka nad tapczanem
- narzuta jedwabna
- poduszki ozdobne (4 szt.)
- fotel kryty skórą
- fotel kryty gobelinem (2 szt.)
- szafa dębowa
- etażerka dębowa
- stolik pod patefon
- patefon i płyty
- materac
- kilim
- dywan
- żyrandol
- lampa stojąca

F/ Garderoba – 2 000 zł

- szafa dębowa duża
- szafa dębowa średnia
- szafa orzechowa
- szafa mahoniowa
- tapczan
- narzuta
- poduszki ozdobne (3 szt.)
- stół dębowy
- firanki
- żyrandol

G/ Hol – 500 zł:

- wieszak
- wieszak dębowy
- stolik
- fotele (2 szt.)
- lustro
- chodnik kokosowy
- żyrandol

H/ Przedpokój – 1 000 zł:

- wieszak dębowy
- krzesła wiedeńskie (6 szt.)
- szafa dębowa
- półka

- lodówka
 - żyrandol
 - I/ Zbiory biblioteczne – 40 000 zł
 - J/ Zbiory malarstwa I rzeźby – 22 000,- zł
 - K/ Patery, srebra, kryształy, porcelana – 5 000 zł
 - L/ Bielizna pościelowa – 2 000 zł
 - Ł/ Naczynia, garnki, przybory kuchenne – 1 000 zł
- Wartość wyposażenia: 100 500 .zł.**

5. Typ V – mieszkanie 4 i więcej izbowe o bardzo wysokim standardzie:

A/ Przedpokój – 430 zł:

- komplet mebli w przedpokoju (stolik, 2 krzesła, wieszak, lustro, kufer, 6 obrazków na ścianach) – 430 zł

B/ Gabinet – 69 150 zł:

- biblioteka Ks. Warszawskie – 3 000 zł
- szafy orzechowe oszklone na książki (3 szt.) – 3 000 zł
- szafy orzechowe na książki (2 szt.) – 1 500 zł
- książki, czasopisma (ok. 2 000 szt.) – 40 500 zł
- sekretera Ludwik XV – 2 000 zł
- gablotka Ludwik XV – 2 500 zł
- stół mahoniowy
- krzesła inkrustowane drzewem różanym (6 szt.)
- fotele inkrustowane drzewem różanym (2 szt.)
- kanapa inkrustowana drzewem różanym – 8 000 zł
- kanapka mahoniowa (Ordynacja Zamoyskich) – 750 zł
- stolik mahoniowy do kart – 500 zł
- stoliczek mahoniowy – 150 zł
- tapczan z materacem – 250 zł
- lampa porcelanowa z XVIII w. – 1 000,- zł
- żyrandol z brązu z XVIII lub XIX w. – 1 000 zł
- firanka z lambrekinem – 350 zł
- zegar francuski z brązu z XVIII w. – 4 000 zł
- wazon porcelanowe (2 szt.) Rosenthal – 100 zł
- portiera na drzwi – 150 zł
- zdjęcia w ramach rzeźbionych lub z skóry (3 szt.) – 150 zł
- przybory biurowe – 250 zł

C/ Pokój stołowy – 55 600 zł:

- stół fornirowany, inkrustowany hebanem z XVIII w.
- kredens duży
- kredens mniejszy
- krzesła kryte gobelinem (12 szt.)
- zegar stojący (angielski z XVIII w.)
- stolik pomocniczy
- stolik mahoniowy – 150 zł
- serweta jedwabna – 100 zł
- żyrandol francuski z brązu z XVIII lub XIX w. – 1 200 zł
- lambrekiny empirowe (3 szt.) – 1 500 zł
- wazon kryształowy w srebrze – 150 zł

- zegar z brązu i marmuru z XVIII lub XIX w. – 4 000 zł
- wazony kryształowe w brązie i złoczone (2 szt.) – 5 000 zł
- sztychy francuskie z XVIII w. (4 szt.) – 5 000 zł
- dywan duży – 1 500 zł
- świeczniki ściennie z brązu XVIII lub XIX w. (2 szt.) – 500 zł
- fortepian Bluchner – 25 000 zł
- patefon – 2 400 zł
- płyty – (50 szt.) – 750 zł
- radio Telefunken – 1 000 zł

D/ Sypialnia – 15 000 zł:

- 2 łóżka empir mahoniowe z rzeźbą połączoną, 2 szafki nocne, toaletka z trzema lustrami, stół okrągły, 2 krzesła, krzesło do toaletki – cena zestawu 8 500 zł
- materac – 150 zł
- materac włosień – 250 zł
- sztychy francuskie z XIX w. (6 szt.) – 600 zł
- obraz Matki Boskiej Częstochowskiej – 100 zł
- makata ścienna – 250 zł
- miniaturka z kości słoniowej – 400 zł
- żyrandol z brązu z XVIII lub XIX w. – 1 000 zł
- zegar stojący z brązu i marmuru złoczone – 2 500 zł
- lampy (2 szt.) – 100 zł
- dywanik – 100 zł
- pudełko kryształowe – 250 zł

E/ Pokój przy gabinecie – 2 990 zł:

- łóżko podwójne niklowane – 500 zł
- materac – 200 zł
- materac włosień – 250 zł
- kredensik mahoniowy z blatem marmurowym – 350 zł
- krzesła mahoniowe inkrustowane (4 szt.) – 400 zł
- portiera – 100 zł
- dywanik – 40 zł
- firanka z lambrekinem – 250 zł
- sztych angielski – 250 zł
- grafiki w ramach mahoniowych (10 szt.) – 500 zł
- sztch francuski w złotej ramie – 200 zł

F/ Pokój przy przedpokoju – 1 370 zł:

- sztychy w ramach mahoniowych (10 szt.) – 400 zł
- elektrolux – 750 zł
- suszarka, żelazko, imbryczek elektryczny – 220 zł

G/ Przedpokój przy łazience – 575 zł:

- szafka z blatem marmurowym – 300 zł
- kuchenka elektryczna – 250 zł
- paka na węgiel – 25 zł
- grafiki w ramach mahoniowych (6 szt.) – 200 zł

H/ Pokój kąpielowy – 4.675 zł:

- stół biały – 100 zł
- fotele białe (2 szt.) – 100 zł
- apteczka – 50 zł
- szafka toaletowa – 50 zł
- lustro ściennie – 100 zł

- lustro na stole – 25 zł
 - obrazy olejne (2 szt.) – 200 zł
 - przybory toaletowe – 500 zł
 - dywanik – 50 zł
 - I/ Kolekcja malarstwa – 75 100,- zł
 - J/ Kolekcja rzeźby – 3 250 zł
 - K/ Ceramika zabytkowa (np. serwisy Branówek, talerze Meissen,, talerze Dagoty-Paris, wazony Sevres, figurki Meissen, zabytkowe kieliszki itp.) – 42 300,- zł
 - L/ Bielizna pościelowa i pościel – 5 160 zł:
 - kołdra puchowa – 800 zł
 - kołdra watowana – 250 zł
 - kapy (2 szt.) – 500 zł
 - 2 poduszki – 150 zł
 - 2 jaśki – 50 zł
 - 14 prześcieradeł – 420 zł
 - 12 poszewek – 160 zł
 - 16 ręczników – 210 zł
 - Ł/ Obrusy i serwety – 3 600 zł
 - M/ Nakrycia stołowe – 4.470 zł:
 - plater srebrny – 1 000 zł
 - serwis porcelanowy – 1 200 zł
 - serwis fajansowy – 700 zł
 - talerze i półmiski – 250 zł
 - kieliszki różnych wielkości – 400 zł
 - karafka kryształowa (3 szt.) – 120 zł
 - naczynia kuchenne - - 200 zł
 - taca posrebrzana – 50 zł
- Wartość wyposażenia: 284 000 zł**

Wartość wyposażenia charakterystycznego dla każdego typu mieszkania
mnożymy przez ilość mieszkań w danej grupie:

a/	4 215 zł	x	198 890 mieszkań	=	838 321 350 zł
b/	9 600 zł	x	20 779 mieszkań	=	199 478 400 zł
c/	12 150,- zł	x	23 088 mieszkań	=	280 519 200 zł
d/	100 500 zł	x	33 247 mieszkań	=	3 341 323 500 zł
e/	284 000 zł	x	14 249 mieszkań	=	4 046 716 000 zł.

Otrzymaliśmy w ten sposób przybliżoną wartość wyposażenia wszystkich mieszkań w Warszawie na dzień 31.08.1939 r. Wynosi ona: 8 706 358 350 zł.
(słownie: osiem miliardów siedemset sześć milionów trzysta pięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta pięćdziesiąt złotych).

Obliczenie wartości strat w wyposażeniu mieszkań

Niniejszych obliczeń postanowiliśmy nie ograniczać do strat w mieszkaniach znajdujących się w lewobrzeżnej Warszawie, chociaż prawobrzeżna część miasta została zniszczona w dużo mniejszym stopniu. Jak pisano wyżej, na lewym brzegu rzeki znajdowało się ok. 78% warszawskich mieszkań (ok. 230 000).

Jednak część mieszkań lewobrzeżnej Warszawy, a co za tym idzie - także ich wyposażenia nie uległa zniszczeniu. Należy więc przyjąć, iż część z 78 % wyposażonych lokali mieszkalnych pozostała w stanie niezniszczonym. Dla naszych dalszych wyliczeń przyjmujemy, że zniszczeniu uległo jedynie 70% lokali mieszkalnych w lewobrzeżnej części miasta. Natomiast w części prawobrzeżnej ubytek zabudowy wyniósł 30%.

Wobec powyższego mnożąc wartość wyposażenia (wg cen z 1939 r.) przez procent lokali mieszkalnych w lewobrzeżnej części stolicy otrzymujemy przybliżoną wartość wyposażenia mieszkań na lewym brzegu Wisły:

$$8\ 706\ 358\ 350\ \text{zł} \times 78\ \% = 6\ 790\ 959\ 513\ \text{zł}.$$

Natomiast wartość mieszkań w prawobrzeżnej Warszawie wynosiła:

$$8\ 706\ 358\ 350\ \text{zł} \times 22\ \% = 1\ 915\ 398\ 837$$

Straty w wyposażeniu mieszkań w lewobrzeżnej Warszawie wyniosły 70%, a więc:

$$6\ 790\ 959\ 513\ \text{zł} \times 70\ \% = 4\ 753\ 671\ 659$$

Straty w wyposażeniu mieszkań w prawobrzeżnej Warszawie wyniosły 30%, a więc:

$$1\ 915\ 398\ 837 \times 30\ \% = 574\ 619\ 651$$

Dlatego straty w mieszkaniach w całym mieście wyniosły:

$$4\ 753\ 671\ 659 + 574\ 619\ 651 = 5\ 328\ 291\ 310$$

Straty w warszawskich mieszkaniach można więc oszacować na 5 328 291 310

Wyżej podana kwota stanowi wyliczenie wartości strat, jakie powstały w wyposażeniu mieszkań na terenie Warszawy w wyniku działań wojennych w latach

1939 - 1945. Wartość ta jest wartością wyliczoną wg cen obowiązujących na dzień 31.08.1939 r.

Bibliografia:

- „Warszawa w liczbach 1939 r.”, Wyd. Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy
- „Portret Warszawy lat międzywojennych”, Emilia Borecka, Wyd. Arkady, Warszawa 1974
- „Warszawa- jej dzieje i kultura”, praca zbiorowa, Wyd. Arkady, Warszawa 1980
- „Od klasycyzmu do nowoczesności”, Tadeusz Jaroszewski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996,
- „Straty wojenne zbiorów polskich w dziedzinie rzemiosła artystycznego”, praca zbiorowa , nr 12 i 13, tom I i II, MkiS, Warszawa 1953,
- „Wystawa budowlano- mieszkaniowa” Katalog, Warszawa 1935
- „Elektrownia Warszawska” Archiwum m.st. Warszawy, sygn. akt 247 str. 16
- kwestionariusze A w sprawie szkód wojennych (Archiwum Akt Nowych w Grodzisku Mazowieckim (sygn. akt ZM WSW 31, 50, 190)
- katalogi aukcyjne

V.2. Rzemiosło i małe zakłady produkcyjno - handlowe

Zgodnie z rozporządzeniami Ministerstwa Przemysłu i Handlu (K. Sokołowski, „Przemysł fabryczny i rzemiosło” w: „Polska Gospodarcza”, nr 51, 1935), zakład rzemieślniczy odróżniają od przemysłowego następujące cechy:

- liczba pracowników nie większa niż 30 osób, (w praktyce ogromna większość zakładów, o których mowa w tym rozdziale, zatrudniała ok. 5 osób)
- udział maszyn w produkcji nie większy niż 50 %
- moc silników używanych do produkcji nie większa niż 20KM
- słabo rozwinięty podział pracy
- kwalifikacje zawodowe właściciela (dowód uznania, papiery mistrzowskie)
- wykupione świadectwo kwalifikacji przemysłowej kategorii VI-VIII, adekwatne dla skali i formy produkcji zakładów rzemieślniczych

Małe zakłady produkcyjne prowadzone były również przez chałupników, którzy, jeśli chcieli zachować swój status, nie mogli zatrudniać pracowników. Często zdarzało się, że właściciele małych warsztatów nie wykupywali świadectw rzemieślniczych, by korzystać z ulg podatkowych przysługujących chałupnikom. W 1937 roku na 23 166 posiadaczy kart rzemieślniczych świadectwa miało wykupionych jedynie 13 986, tj ok. 60 %. Dlatego też tabela pokazująca ilość wykupionych w 1936 roku świadectw rzemieślniczych nie w pełni określa ilość zakładów rzemieślniczych w Warszawie w poszczególnych dziedzinach. Możemy mówić, iż było ich nie mniej niż 16 300 (inne dane statystyczne podają liczbę 16 464):

Działalność	Świad. przem.VI	Świad. przem.VII	Świad. Przem VIII	Świad. handl. II	Świad. handl. III	Świad. handl IV
Budowlana	36	101	586	5	6	3
Drzewna	16	81	743	24	66	30
Włókiennicza	45	316	4182	131	340	465
Metalowa	31	132	1723	43	131	55
Spożywcza	27	135	646	85	937	1069
Skórzana	51	161	1746	47	229	203
Usługi osobiste	14	69	1559	2	5	-
	220	995	11185	342	1731	1827

Razem 16 300

Inna tabela wykaże strukturę zatrudnienia w zakładach rzemieślniczych. Pozwala to na wyciągnięcie wniosków co do wielkości tych zakładów. (modyfikowana

I tabela za rok 1936, „Stan rzemiosła w Polsce”, Warszawa 1938). Pozwoli to na określenie skali gospodarczego rozwoju, a tym samym majątku firm rzemieślniczych.

Struktura zatrudnienia w zakładach rzemieślniczych

Działalność	Właściciele	Pracownicy	Średnia
budowlana	758	6 012	7,93
Drzewna	853	2 345	2,74
włókiennicza	4 576	10 335	2,25
Metalowa	1 913	6 974	3,64
spożywcza	2 211	5 084	2,29
Skórzana	2 490	6 506	2,61
Usługi osobiste	1 643	2 777	1,69
	14 444	40 033	2,77

Zaznaczyć jednak trzeba, że po kryzysie ekonomicznym lat 1929 –1934 zakłady rzemieślnicze, łamiąc zasady Izby Rzemieślniczej wielokrotnie korzystały z pracy podzlecanej chałupnikom i nie zarejestrowanym rzemieślnikom, bądź też korzystały z pracy członków rodziny. Dlatego też podane tu ilości zatrudnionych należy traktować w jako minimalne. Przynajmniej w połowie zakładów zatrudnienie było pewnie o 20% większe. W większości analiz statystycznych (m. in. „Warszawa w liczbach 1939”) przyjmuje się, że w przeciętnym zakładzie rzemieślniczym pracowało 5 osób.

Zakłady handlowe

Sytuację zakładów rzemieślniczych obrazuje również ich umiejscowienie pomiędzy firmami handlowymi. Według wykupionych świadectw w Warszawie na koniec 1937 roku było 32 146 zakładów handlowych w następujących kategoriach:

I kat. (handel hurtowy) – 328

II. kat i III kat. (półhurt i handel detaliczny) – 14 239

IV kat. (drobny handel prowadzony przez właścicieli) – 17 488

V kat. (handel rozwożny i obnośny) – 91.

Do zakładów handlowych oprócz przedsiębiorstw sprzedających towary zaliczano również zakłady gastronomiczne, hotelarskie, transport, apteki, banki.

Zaznaczyć trzeba iż w ramach kat. II, III, i IV, które obejmowały łącznie 31 727 firm, było 3 900 zakładów rzemieślniczych, detalicznie sprzedających swoją produkcję i tym samym zobligowanych do wykupu świadectw handlowych.

Z innego zestawienia z 1938 roku dotyczącego wykupienia świadectw przemysłowych przez zakłady handlowe wynika iż na łączną ilość 33 115 zakładów handlowych ich wielkości układają się następująco:

kat. I przypada 333,

kat. II – 4 583,
kat. III – 10 162,
kat. IV – 17 865,
kat. V – 152

Prawdopodobnie tutaj w ramach kat II - IV także mamy uwzględnioną część zakładów rzemieślniczych.

Zestawienie wykonane po wojnie w warszawskiej Izbie Rzemieślniczej prezentuje następujące ilości zakładów rzemieślniczych działających w 1939 roku. Wielkości te nie odpowiadają podanym we wcześniejszym zestawieniu z 1936 roku (tutaj podane w nawiasie), co może być zarówno efektem wzrostu ilościowego w poszczególnych grupach, jak i nie do końca jednoznacznej kwalifikacji w opracowanych zestawieniach:

Grupa budowlana (mularstwo, ciesielstwo, malarstwo, lakiernictwo, zduństwo, kamieniarstwo, sztukatorstwo, szklarstwo) – 598 (1936 – 737)

Grupa drewna (stolarstwo, kołodziejstwo, bednarstwo, szczotkarstwo itp.) – 1 084 (1936 – 960)

Grupa włókiennicza (krawiectwo, kapelusznictwo, tapicerstwo, bielizniarstwo, chemiczne czyszczenie, itp.) – 4 640 (1936 – 5 479)

Grupa metalowa (ślusarstwo, blacharstwo, kowalstwo, elektroinstalacje, naprawa samochodów, jubilerstwo, itp.) – 4 194 (1936 – 2 115)

Grupa spożywcza (piekarstwo, masarnie,) – 1 532 (1936 – 2 899)

Grupa skórzana (garbarstwo, szewstwo, introligatorstwo, kuśnierstwo itp.) – 2 330 (1936 – 2 437)

Grupa usług osobistych (fryzjerstwo, perukarstwo, fotografia) – 1 771 (1936 – 1667)

Pozostałe - 162

Globalne zestawienie zakładów rzemieślniczych w Warszawie w roku 1939 podaje liczbę – 16 311, zaś za rok 1936 – 16 300

Wartość zakładów rzemieślniczych jest pochodną posiadanych urządzeń, narzędzi i wyposażenia. Dane możemy zweryfikować analizując i konfrontując ze sobą średnie wyliczenia zgłoszonych po wojnie strat rzemieślników dostarczonych do Izby Rzemieślniczej przez jej członków:

Grupa budowlana: 89 zgłoszeń - średnia 105 000 zł (min 26 400 zł / max 530 400). W grupie tej możemy dla przykładu podać następujące wycenienia

Zgłaszający	Maszyny	silniki	Jednostki miary	narzędzia	Urządzenia	Surowce produkty	transport
Strzelecki Wacław mularz	9950	-	1050	2950	4900	5800	-
Turalski Jan Mularz	2500	1100	280	450	4900	20500	-
Gruca Michał, mularz	-	-	-	5950	8800	25600	850
Bogacki Wacław, malarz	-	-	-	680	2575	960	
Bazarnik Kazimierz, malarz	3 500	-	-	200	18000	3 190	
Bogusławski Stefan, Zdun	3800	2000	300	9950	4000	45150	
Jankowiak Ignacy, szklarz	15500	10150	2 850	27600	13700	226900	
Dąbrowski Kacper, szklarz	-	-	-	200	400	1150	
Kowalski Adam, kamieniarz	4000	1800	700	11750	2750	21450	

Grupa drzewna: 113 zgłoszeń – średnia 58 000 zł

Zgłaszający	Maszyny	Silniki	Jednostki miary	Narzędzia	Urządzenia	Surowce produkty	transport
Adamski Mieczysław, Stolarz	3200	-	-	2000	7000	31600	-
Lubieniecki Józef	16000	1800	1200	2250	-	1800	

Grupa włókiennicza: 382 zgłoszenia – średnia ok. 23 000 zł (min 20 000 zł / max 37 500 zł)

Zgłaszający	Maszy ny	silniki	Jednostki miary	Narzędzia	urządzenia	Surowce produkty	Transport
Aczkiewicz Maria, Krawcowa	-	-	-	700	5 550	6850	-
Hurda Władysław, kapelusznik	4200	-	-	1310	1470	11730	-

- **Grupa metalowa : 301 zgłoszenia -średnia ok. 170 000 zł (min 34 000 zł / max 257 000 zł)**

Zgłaszający	Maszyny	Silniki pędnice	Jedn. miary	Narzędzia	urządzenia	Surowce produkty	Transport
Bracia Brzozowscy	16700	2800	-	1300	-	-	-
Zakład Diana	53150	4150		850	5400	48650	-

- **Grupa spożywcza : 142 zgłoszenia – średnia ok. 66 000 zł (min 38 000zł / 92 000 zł)**

zgłaszający	Maszyny	Silniki	Jednostki miary	Narzędzia	urządzenia	Surowce produkty	Transport
Woźniak Franciszek, Piekarz	14400	1200	-	84000	-	12760	7500
Ziemienski, Władysław, rzeźnik	12150	1300	-	2300	1000	9800	-

- **Grupa skórzana: 251 zgłoszeń - średnia ok. 53 000 zł (min 36 000 zł / max 92 000 zł)**

zgłaszający	Maszyny	Silniki	Jednostki miary	Narzędzia	urządzenia	Surowce produkty	Transport
Fleśniński Czesław, szewc	9450	400	-	1000	3850	15800	-
Rudak, Stanisław, kuśnierz	7600	-	-	730	2610	6800	-

Grupa usług osobistych : 80 zgłoszeń - średnia 25 000 zł (min 22 000 zł / 36 000zł)

zgłaszający	Maszyny	Silniki	Jednostki miary	Narzędzia	urządzenia	Surowce produkty	Transport
Ćwikło Jan, fryzjer	800	-	-	1900	2100	1200	
Miernicki Władysław, Fotograf	4000	300	-	10000	16200	8000	-

- Grupa „inne”: 37 zgłoszeń – średnia 68 000 zł

Suma strat zadeklarowanych w 1 395 zgłoszeniach wyniosła ok. 103 017 484 zł. Opierając się na tych deklaracjach Izba Rzemieśnicza obliczyła, że straty wszystkich 16 311 zakładów istniejących przed wojną w Warszawie wyniosły 765 404 474 zł.

Jak jednak widać z podanych powyżej zestawień, na wysokość strat niejednokrotnie wpływa nie sama wartość sprzętu, urządzeń, czy maszyn pracujących w zakładzie, lecz wartość utraconego materiału, półproduktów, gotowych wyrobów, która wielokrotnie przewyższa wartość posiadanych urządzeń. Na wyliczoną wartość z pewnością ma wpływ cena materiałów deficytowych,

szczególnie w okresie wojny i po zniszczeniu miasta – np. szkła okiennego, materiałów tekstylnych, tarcicy drewnianej, futer. Po odjęciu wartości utraconych materiałów, sama wartość warsztatów w zakładach rzemieślniczych zmniejszyłaby się znacząco, być może nawet o 1/3. W takim razie straty poniesione przez warsztaty rzemieślnicze wynosiłyby ok. 500 000 000 zł. (O rozmiarach możliwych rozbieżności w ocenach może świadczyć fakt, że w zestawieniu strat wojennych M.St. Warszawy z 1946 roku szacuje się łączne straty zakładów rzemieślniczych - zaliczono do nich wszystkie zakłady przemysłowe VIII kategorii - na 450 000 000 zł.)

Są jednak także argumenty za uznaniem, że liczba podana przez Izbę Rzemieślniczą jest bliska prawdy. Wyliczone przez Izbę straty dotyczą zakładów, które w większości, mimo strat wojennych w mniejszym lub większym stopniu mogły podjąć działanie. Posiadały one lokal oraz podstawowe wyposażenie. Starty zakładów, które nie mogły podjąć już żadnej działalności, musiały być dużo większe. Powojenne zgłoszenia strat dotyczyły tylko 1 395 zakładów, praktycznie stanowiło to zaledwie 8,5 % ogólnej liczby 16 400 zakładów rzemieślniczych zarejestrowanych w Warszawie, które praktycznie zostały zlikwidowane. Podana przez Izbę Rzemieślniczą w Warszawie ogólna strata wynosi 765 404 474 zł i jest obliczona na podstawie zgłoszeń tych członków Izby, którzy przeżyli.

Warsztaty chałupnicze

Ceny jednostkowych urządzeń i narzędzi charakterystycznych dla niektórych zawodów kształtowały się następująco:

- maszyna do szycia „Singer” – ok. 700 zł,
- zestaw narzędzi szewskich, bądź prostych ślusarskich – ok. 1 300 zł – 3 000 zł.

W zaokrągleniu średnia wartość warsztatu chałupniczego musiała się kształtować w granicach 1000 – 2500 zł, co w przypadku istniejących przed wojną 40 000 chałupników pozwala szacować straty tej grupy zawodowej na ok. 6 000 000 zł do 8 000 000 zł.

Rekapitulując zweryfikowane w tym rozdziale dane pozwalają przyjąć, że straty warszawskich zakładów rzemieślniczych i chałupniczych wyniosły ok. 765 400 000 zł.

Ul. Marszałkowska przed 1915 r. Reprodukacja pocztówki.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Ul. Marszałkowska, róg Wilczej. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

IV.3. Zniszczenia w Miejskich Zakładach Komunikacyjnych

Miejskie Zakłady Komunikacyjne przed wybuchem drugiej wojny światowej

„Tramwaje i Autobusy m.st. Warszawy” – nazwane potocznie w czasie wojny Miejskimi Zakładami Komunikacyjnymi, przed wybuchem drugiej wojny światowej były dobrze zorganizowanym i sprawnie funkcjonującym przedsiębiorstwem. MZK znane były na terenie międzynarodowym jako przedsiębiorstwo nowoczesnie wyposażone i stojące na wysokim poziomie technicznym. Przed wojną wielokrotnie przyjeżdżały do Warszawy delegacje zagraniczne, aby zapoznać się z urządzeniami przedsiębiorstwa i sposobami ich eksploatacji. Dla zobrazowania przedwojennych rozmiarów i skali przedsiębiorstwa niech posłużą następujące dane z dnia 31 marca 1939 roku:

MZK w 1939 r.

Liczba wozów tramwajowych osobowych silnikowych	398
Liczba wozów tramwajowych osobowych doczepnych	324
Liczba wozów tramwajowych towarowych silnikowych	13
Liczba wozów tramwajowych towarowych doczepnych	44
Liczba wozów tramwajowych technicznych	9
Liczba autobusów i autokarów	135
Liczba samochodów osobowych	10
Liczba samochodów technicznych i ciężarowych	37
Kubatura budynków murowanych	897 500 m ³
Kubatura budynków drewnianych	10 395 m ³
Powierzchnia placów	292 000 m ²
Długość pojedynczych torów tramwajowych	256 000 m.
Długość tramwajowej sieci jezdnej	255 000 m.
Długość tramwajowej sieci kablowej	233 000 m.
Liczba zwrotnic samoczynnych	8
Moc zainstalowana elektrowni tramwajowej	12 900 kW
Moc podstacji prostownikowej „Praga”	3 000 kW
Moc podstacji prostownikowej „Mokotów”	2 000 kW
Moc podstacji prostownikowej „Żoliborz”	1 200 kW
Pojemność zajezdni tramwajowej „Wola”	164 wag.
Pojemność zajezdni tramwajowej „Praga”	220 wag.

Pojemność zajezdni tramwajowej „Rakowiec”	118 wag.
Pojemność zajezdni tramwajowej „Muranów”	82 wag.
Pojemność zajezdni tramwajowej „Mokotów”	47 wag.
Pojemność 3 zajezdni autobusowych (czwarta zajezdnia na ul. Żoliborskiej nie była jeszcze wykończona)	100 woz.
Przedsiębiorstwo zatrudniało	8 205 os.
Wartość inwentarzowa zasobów magazynowych	6 136 000 zł
Wartość inwentarzowa majątku stałego	111 389 000 zł

Dane z eksploatacji MZK w roku 1938/39

Liczba eksploatowanych linii dziennych	30
Liczba eksploatowanych linii nocnych	9
Liczba wożo-km przejechanych tramwajami	48 823 000
Liczba eksploatowanych linii autobusami	4 841 000
Liczba pasażerów przewiezionych tramwajami	248 063 000
Liczba pasażerów przewiezionych autobusami	27 491 000
Wpływy z ruchu tramwajowego	46 478 000 zł.
Wpływy z ruchu autobusowego	5 486 000 zł.

Wybuch drugiej wojny światowej poważnie ograniczył działalność komunikacyjną przedsiębiorstwa. Poniesiono wiele strat i szkód, które przez następny rok niemal całkowicie odbudowano.

W okresie Powstania Warszawskiego oraz po jego upadku, aż do wyzwolenia 17-go stycznia 1945 roku, niemal wszystkie urządzenia komunikacyjne uległy zniszczeniu. Z sieci jezdnej w lewobrzeżnej Warszawie niemal nic nie ocalało. Budynki należące do przedsiębiorstwa uległy zburzeniu. Do nielicznych wyjątków należy gmach szkolny na Woli, mieszczący od maja 1945 roku Dyрекcję Miejskich Zakładów Komunikacyjnych. Elektrownia tramwajowa była zburzona w stopniu nie nadającym się do odbudowy, pozostał jedynie będący w montażu kocioł parowy o powierzchni ogrzewalnej 665 m² dostarczony przez fabrykę H. Cegielski w Poznaniu. Warsztaty, zajezdnie tramwajowe i autobusowe, podstacje prostownikowe, magazyny wraz z zasobami prawie całkowicie zburzono lub spalono. Ocalałe wagony tramwajowe, obrabiarki z warsztatów naprawczych, cenne narzędzia, przyrządy i części maszyn z elektrowni, części składowe sieci jezdnej oraz cenniejsze zasoby

magazynowe zostały przez okupanta wywiezione. Zdołano uratować zaledwie znikome ilości urządzeń i sprzętu.

Miejskie Zakłady Komunikacyjne doznały największych strat spośród wszystkich przedsiębiorstw miejskich. Niniejszy rozdział zawiera analizę stanu majątku MZK przed wybuchem drugiej wojny światowej, procentu zniszczenia majątku na dzień wyzwolenia Warszawy oraz obliczenie strat wynikających z utraty majątku MZK w stosunku do stanu przedwojennego.

Badanie nie uwzględnia kosztów związanych z rozbiórką rumowisk, usuwaniem gruzu, odbudową MZK po wojnie, odtwarzaniem zaginionych planów, wyszkoleniem nowych pracowników, wypłatą emerytur i świadczeń na rzecz rodzin poszkodowanych przez wojnę. Wykaz głównych źródeł, na których się oparliśmy, zamieszczamy na końcu rozdziału.

Sposoby ustalenia wartości przed zniszczeniem

W ustaleniu wartości poniesionych strat wykorzystano raport sporządzony 15.04.1946 r. przez MZK na zamówienie Archiwum Miejskiego, stosownie do zalecenia Prezydenta Miasta z dn. 16.08.1945 r., raport zawiera dane z inwentaryzacji majątku MZK z 31.03.1939 r. oraz dane z eksploatacji linii komunikacyjnych w roku 1938/39. Powyższe dane potwierdziło wydawnictwo Wydziału Statystycznego w m.st. Warszawie – Warszawa w liczbach 1939.

Ostatecznej weryfikacji dokonał BOS (sygn. 2480) w zestawieniu strat wojennych w Warszawie wykonanym na podstawie materiałów zebranych od poszczególnych przedsiębiorstw lub komórek urzędowych.

Straty MZK

		Wartość inwentarzowa z dn. 31.03.1939 r.	Zniszczenia w %	Zniszczenia w zł.
1.	Nieruchomości			
	Budynki administracyjne i inne Ogólna kubatura 149 084 m ³	5 955 059,-	31%	1 844 740,-
	Budynki fabryczne, warsztaty, zajezdnie i podstacje Ogólna kubatura 708 320 m ³	20 064 822,-	91%	18 279 091,-
2.	Trakcje			
	Tory tramwajowe, skrzyżowania i rozjazdy, dł. 255,8 km toru pojedynczego (uszkodzono w 450 punktach na ogólnej długości 12 850 mb Przez co unieruchomiono całą sieć torów)	24 652 412,-	10%	2 465 241,-
	Kable 233 km bież.	7 247 580,-	5%	362 379,-
	Siec jezdna 243,8 km bież. (ocalały częściowo słupy)	5 354 796,-	90%	4 819 316,-
	Przewody zasilające i sygnalizacyjne długości 18,4 km bież.	105 248,-	80%	84 198,-
	Zwrotnice samoczynne	82 259,-	50%	41 000,-
3.	<i>Wyposażenie budynków administracyjnych</i>			
	Meble	798 684,-	80%	638 947,-
	Przyrządy instalacyjne dla światła i siły, aparaty telefoniczne, grzejniki itp.	377 378,-	80%	339 640,-
	Maszyny do pisania i liczenia ręczne i elektryczne	269 951,-	85%	227 674,-
	Dzieła sztuki i zbiory muzealne	35 142,-	100%	35 142,-
	Narzędzia i przyrządy razem	1 326 604,-	80%	1 061 283,-
	Sprzęt kuchenny i gospodarczy	55 963,-	100%	55 965,-
	Bielizna odzieżowa i pościelowa	46 464,-	100%	46 464,-
	Biblioteka techniczna	13 435,-	100%	13 435,-
4.	Tabor			
	<u>Wozy tramwajowe:</u>			
	Osobowe silnikowe 398 (pozostało 90)	11 073 009,-	76%	8 415 436,-
		8 669 190,-	72%	6 675 276,-

	Osobowe doczepne 324 (pozostało 88)	143 000,-	100%	143 000,-
		163 975,-	100%	163 975,-
	Silnikowe wieżowe 4	35 000,-	100%	35 000,-
	Do czyszczenia szyn 3	255 883,-	70%	180 623,-
	Montażowe 1	6 397 331,-	80%	117 865,-
	Inne doczepne - techniczne			
	Gospodarcze i towarowe			
	Silniki tramwajowe			
	<u>Autobusy:</u> (wszystkie zniszczono)			
	Autobusy różne 132	4 538 573,-	100%	4 538 573,-
	Doczepki autobusowe 4	121 724,-	100%	121 724,-
	Gazogeneratory 15	105 275,-	100%	105 275,-
	Silniki autobusowe-zapasy 3	33 600,-	100%	33 600,-
	<u>Pojazdy techniczne i pomocnicze:</u>			
	Motocykle	5 000,-	100%	5 000,-
	Samochody osobowe	45 375,-	100%	45 375,-
	Samochody półciężarowe	77 000,-	100%	77 000,-
	Samochody ciężarowe	132 150,-	100%	132 150,-
	Samochód z kompresorem „Sullivan”	15 000,-	100%	15 000,-
	Samochody techniczne i specjalistyczne	106 456,-	100%	106 456,-
	Środki przewozowe (wózki, platformki itp.)	126 109,-	90%	113 498,-
5.	<i>Wyposażenie warsztatów naprawczych</i>			
	Maszyny, tokarki, frezarki, szlifierki, wiertarki elektryczne, transformatory i inne urządzenia fabryczne	8 866 970,-	90%	7 980 273,-
6.	Urządzenia podstacji			
	Urządzenia podstacji prostownikowej „Wierzbno” o mocy 2000 km	257 571,-	95%	244 692,-
	Urządzenia podstacji prostownikowej „Żoliborz” o mocy 1200 km	231 139,-	90%	208 025,-
7.	Inne			
	Kwota wpłacona przed wybuchem wojny Państwowemu Monopolowi Spirytusowemu niezrealizowane dostawy			45 000,-
	Kaucja na PKP			30 000,-
	Papiery wartościowe			58 000,-
	W roku 1939/40 – nie zrealizowany w ciągu ok. czterech miesięcy zysk z ruchu tramwajowego, który przy			5 333 000,-

	przedwojennych wpływach rocznych ok. 48 000 000,- i współczynnikiem eksploatacyjnym 0,66 mógłby wynieść:			
	W roku 1944/45 nie zrealizowany w ciągu 12 miesięcy od 01.08.44. do 31.07.45 zysk z ruchu tramwajowego przy założeniach jw. (wznowiony dn. 20.06.45 ograniczony ruch na Pradze nie jest tu wzięty pod uwagę)			16 000 000,-
	Wartość spalonych w 1944 r. zasobów magazynowych			8 200 000,-
	Gotowizna spalona w 1944 r. w skarbcu w gmachu dyrekcyjnym przy ul. Marszałkowskiej 134			800 000,-
	Saldo na rachunku „Postschenck-konto”, stracone przy wybuchu powstania w 1944 r.			75 000,-
	Wartość straconego inwentarza żywego, zakupionego podczas wojny: 6 koni oraz ok. 70 świń			805 000,-
	Poniesione przez MZK koszty wykonanych w latach 1939-44 napraw szkód, spowodowanych działaniami wojennymi: 1939/40 1940/41 1941/42 1942/43 1943/44			3 338 133,- 3 650 596,- 1 030 162,- 5 242 383,- 8 000 000,-
	W sumie:	107 785 127,-		112 379 605,-

Źródła - Wykaz ważniejszych pozycji:

- Fudakowski Jerzy; Dzieje Miejskich Zakładów Komunikacyjnych w Warszawie podczas wojny i okupacji w latach 1939-45, Opracowanie MZK na zamówienie Archiwum Miejskiego, stosownie do zalecenia Prezydenta Miasta z dn. 16.08.1945 roku, Warszawa 1946.
- Kotuszewski Adam; Warszawskie Tramwaje Elektryczne 1908-1998, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 1998.
- Piłatowicz Józef; Dzieje elektryfikacji Warszawy, PWN, Warszawa 1984.
- Warszawa w liczbach 1939, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1939.
- Warszawa w liczbach 1946, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1947.
- Zniszczenia wojenne Miejskich Zakładów Komunikacyjnych – opracowania, zestawienia, inwentaryzacja strat z lat 1939-1945, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Biuro Odbudowy Stolicy I, sygn.2480.

-

W latach 1939 – 1945 Miejskie Zakłady Komunikacyjne poniosły straty o łącznej wartości 112 379 605 zł.00

IV.4. Zniszczenia samochodów, motocykli i rowerów

W tym rozdziale zajmiemy się wyliczeniem wartości zniszczeń znajdujących się w Warszawie samochodów osobowych, samochodów ciężarowych, autobusów oraz motorów i rowerów. Określenie „dorożki samochodowe osobowe” oraz „dorożki samochodowe bagażowe”, występujące w cytowanych niżej źródłach, należy rozumieć jako taksówki osobowe oraz bagażowe. W obliczeniu wartości strat w przypadku autobusów pominięto pojazdy Miejskich Zakładów Komunikacyjnych, ponieważ starty MZK są zawarte w odrębnym rozdziale. W określeniu strat środków transportu nie uwzględniono również strat związanych z dorożkami konnymi oraz wozami i platformami konnymi, chociaż ich liczba ujęta jest we wstępie. Wartość strat miasta w koniach jest podana w odrębnym rozdziale dotyczącym strat zwierząt gospodarczych w Warszawie.

Wykaz podstawowych źródeł, którymi się posłużyliśmy zamieszczamy na końcu rozdziału.

Stan przedwojenny

Według rocznika statystycznego Warszawy z 1938 roku, zarejestrowano w Warszawie:

- samochodów osobowych 4 867
- dorożek samochodowych osobowych 2 306
- samochodów ciężarowych 2 171
- dorożek samochodowych bagażowych 130
- autobusów 310
- motocykli 1 791
- rowerów 36 423
- dorożek konnych 1 006
- wozów ciężarowych i platform konnych 2 401
- wózków ręcznych 1536

Dla poszczególnych środków transportu przyjęto następujące średnie ceny:

- samochód osobowy: 8 000 zł,
- samochód ciężarowy: 12 000 zł

- motocykl: 2000, zł
- rower: 150 zł
- wartość konia: 400 zł

Obliczenia strat dokonano przy założeniu, że wszystkie pojazdy zostały, szczególnie podczas Powstania Warszawskiego, zniszczone lub zagrabione.

Wyliczona wartość nie obejmuje przyrostu środków kołowych od lipca do września 1939 roku.

Zniszczenia środków transportu (poza MZK)

Lp.	Środek transportu	Ilość szt.	Przybliżona cena	Przybliżona wartość w zł 1939
1.	Samochody osobowe	4 867	8000	38 936 000,-
2.	Dorożki samochodowe osobowe	2 306	8000	18 448 000,-
3.	Samochody ciężarowe	2 171	12 000	26 052 000,-
4.	Dorożki samochodowe bagażowe	130	12 000	1 560 000,-
5.	Autobusy	175	30 000	5 250 000,-
6.	Motocykle	1 791	2 000	3 582 000,-
7.	Rowery	36 423	150	5 463 450,-
				99 291 450-

Źródła

- Warszawa w liczbach 1935, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1936.
- Warszawa w liczbach 1936, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1937.
- Warszawa w liczbach 1937, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1938.
- Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, BOS I sygn. 2480.
- Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Zarząd Miejski Wydział Strat Wojennych sygn. 31 (Miasto Stołeczne Warszawa, Kwestionariusze w sprawie szkód wojennych, Rozdział 4 – Pojazdy)
-

Zweryfikowane w tym rozdziale dane pozwalają wyliczyć straty w samochodach, motocyklach i rowerach na 99 291 450 zł.

IV.7. Zwierzęta gospodarcze

W rozdziale tym zajmiemy się wyliczeniem strat spowodowanych utratą zwierząt gospodarczych znajdujących się w granicach Warszawy w 1939 roku.

Według rocznika statystycznego, w Warszawie w 1938 r. było:

- 8 000 koni
- 3 000 sztuk bydła
- 1 000 sztuk trzody chlewnej

Z powodu braku dokładniejszych danych, zakładamy, że stan zwierząt w Warszawie 1938 roku odpowiadał stanowi zwierząt w 1939 roku oraz że wszystkie zwierzęta zostały pozbawione życia lub wywiezione w wyniku działań wojennych.

Utracone zwierzęta gospodarcze

Lp	Zwierzęta	Ilość w szt.	Cena	Wartość
1.	Konie	8 000	400,-	3 200 000,-
2.	Bydło rogate	3 000	200,-	600 000,-
3.	Trzoda chlewna	1 000	100,-	100 000,-
4.	Kozy	1 000	30,-	30 000,-
				3 930 000,-

Źródła

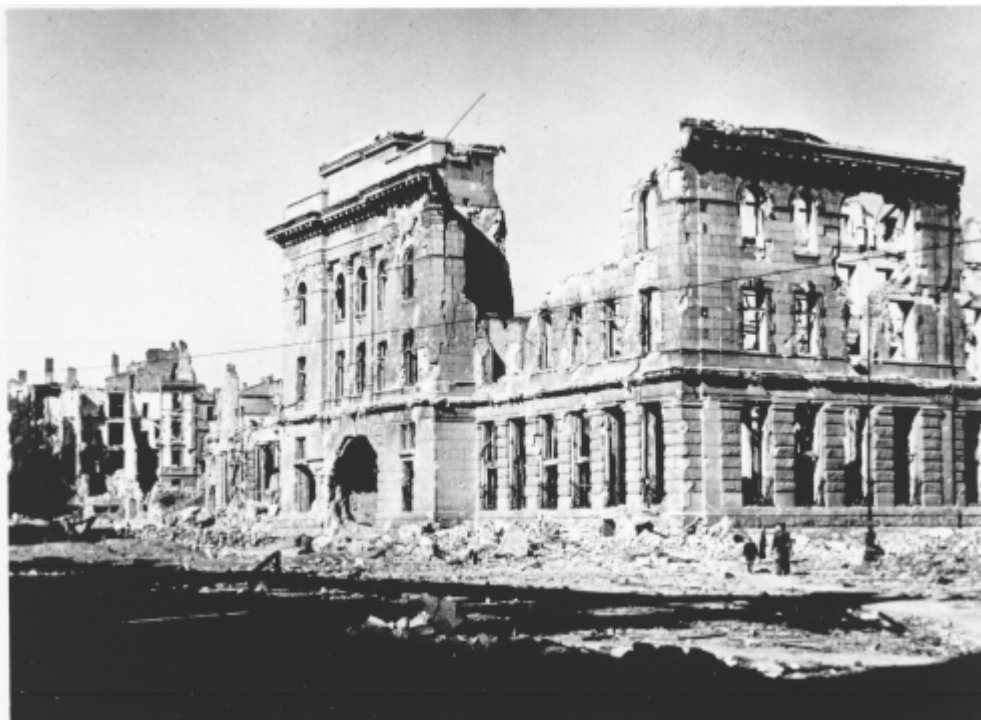
- Warszawa w liczbach 1938, Wydawnictwo Wydziału Statystycznego Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie, Warszawa 1939.

- Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, BOS I sygn. 2480.

Zebrane w tym rozdziale informacje pozwalają ocenić straty spowodowane utratą zwierząt gospodarczych na 3 930 000

Plac Napoleona, gmach Poczty Głównej. Fot. H. Poddębski, 1930 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Plac Napoleona, gmach Poczty Głównej. Fot. Leonard Sempoliński, 1945.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Mury obronne. Fot. H. Poddebski, 1939 r. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Mury obronne. Fot. L. Sempoliński, marzec 1945 r.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Ruiny Starego Miasta. Zdjęcie lotnicze z 1945 r.
Muzeum Historyczne w Warszawie

Śródmieście z ul. Bielańską, placem Teatralnym i placem Piłsudskiego. Zdjęcie lotnicze z 1945 r.
Repr. A. Funkiewicz. Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Warszawie

Zespół d.s. ustalenia wartości strat, jakie Warszawa poniosła w wyniku
II Wojny Światowej

Aneks do raportu o stratach wojennych Warszawy

Straty w zabudowie w 520 kwartałach Warszawy (szacunki według typów zabudowy na podstawie zdjęć lotniczych i map kartometrycznych)

Straty w zabudowie w północnej części miasta

Lp	Okrąg	Kwartał (Blok)	Kubatura [m ³]	Ubytek kubatury [m ³]	Wartość zniszczeń [złotych]
1	PN I	1	30593	4978	358416
2	PN I	2	120000	10164	731808
3	PN I	3	10305	3442	247824
4	PN I	4	42270	27478	1978416
5	PN I	5	13200	2904	209088
Razem			216368	48966	3525552
6	PN II	31	495	28	1596
7	PN II	32	16270	1221	69597
8	PN II	33	20980	3504	199728
9	PN II	34	9720	627	35739
10	PN II	35	7200	396	22572
11	PN II	12	19840	1166	66462
12	PN II	13	3150	286	16302
13	PN II	1	4270	2112	120384
14	PN II	3	5400	1518	86526
15	PN II	4	11250	616	35112
16	PN II	5			
17	PN II	6	7550	1661	94677
18	PN II	7	9360	1540	87780
19	PN II	8	8680	979	55803
20	PN II	9	6030	660	37620
21	PN II	10	2970	242	13794
22	PN II	11	6660	2057	117249
23	PN II	21	20880	968	55176
24	PN II	23			
25	PN II	24	24750	9158	522006
26	PN II	14			
27	PN II	15	11700	644	36708
28	PN II	16	33300	1832	104424
29	PN II	17	49500	2728	155496
30	PN II	18	27000	1485	84645
31	PN II	45	12600	2079	118503
32	PN II	44	27050	4433	252681
33	PN II	43	19395	3768	214776
34	PN II	42	10800	2673	152361
35	PN II	40	10525	2816	160512
36	PN II	39	16420	5808	331056
37	PN II	38	22600	15983	911031
38	PN II	37	19800	6732	383724

39	PN II	36	8280	451	25707
40	PN II	25	25830	14663	835791
41	PN II	20	17360	8074	460218
42	PN II	2			
43	PN II	19	3600	198	11286
44	PN II	41			
45	PN II	46			
46	PN II	20a	18450	8069	459933
47	PN II	22	5400	2376	135432
48	PN II	28	12970	6556	373692
49	PN II	29	27530	12518	713526
50	PN II	30	25350	5225	297825
51	PN II	26	11160	9658	550506
52	PN II	27	15120	13189	751773
Razem			617195	160697	9159729
53	PN III	1	1770	98	5586
54	PN III	2	9638	530	30210
55	PN III	3	10441	2264	129048
56	PN III	4	14460	11134	634638
Razem			36309	14026	799482
57	PN IV	1	7425	1634	93138
58	PN IV	2			
59	PN IV	3	9007	6463	368391
60	PN IV	4	5204	4844	276108
61	PN IV	5	2730	575	32775
62	PN IV	12	10500	7553	430521
63	PN IV	13	20100	14916	850212
64	PN IV	14	9825	9825	560025
65	PN IV	15	5325	824	46968
66	PN IV	16	4950	273	15561
67	PN IV	17	12711	7885	449445
68	PN IV	18	9037	5271	300447
69	PN IV	19	5220	3376	192432
70	PN IV	20	5025	1106	63042
71	PN IV	21	32662	18728	1067496
72	PN IV	22	28100	11207	638799
73	PN IV	23	21562	8220	468540
74	PN IV	33	1650	726	41382
75	PN IV	34	10940	8406	479142
76	PN IV	35	13720	5827	332139
77	PN IV	36	3820	1302	74214
78	PN IV	37	8690	2208	125856
79	PN IV	38	13230	3689	210273
80	PN IV	39	12000	6138	349866
81	PN IV	6,7,8	23470	14271	813447
82	PN IV	9,10,11	20400	13332	759924
83	PN IV	40	20782	9098	518586
84	PN IV	41	12908	3090	176130
85	PN IV	42	33826	6773	386061
86	PN IV	43	6803	2454	139878

87	PN IV	44	938	207	11799
88	PN IV	45	5415	3141	179037
89	PN IV	46	6833	3081	175617
90	PN IV	47,48,52	23550	17200	980400
91	PN IV	49, 50	34441	16935	965295
92	PN IV	51	12384	7030	400710
93	PN IV	24	5690	3509	2000013
94	PN IV	25	1870	103	5871
95	PN IV	26	14900	6317	360069
96	PN IV	27	25550	10346	589722
97	PN IV	28	21555	12540	714780
98	PN IV	29	18100	4070	231990
99	PN IV	30			
100	PN IV	31	4230	2515	143355
101	PN IV	32			
Razem			547078	267008	17019456
102	PN V	1,2,3,4,5,6,7	53400	40821	2326797
103	PN V	8			
104	PN V	9,1	50700	32505	1852785
105	PN V	19	8400	4851	276507
106	PN V	20	111480	26785	1526745
107	PN V	21	58200	15873	904761
108	PN V	4	17400	6171	351747
109	PN V	12,13,14	5640	4323	246411
110	PN V	15,16,17,18	112800	47454	2705049
111	PN V	22,23	13500	14850	846450
112	PN V	24	10800	1276	72732
113	PN V	25,26,27,28	37200	10692	609444
114	PN V	29,30,31,32,33,34,35,36, 37,38	144000	22572	1286604
Razem			623520	228173	13006032
115	PN VI	15,16,18,19,20,21,22,23, 24,25,26,27,28,29,30	153770	70136	3997752
116	PN VI	2,3,4,5,7,8,9,10,11	125000	53812	3067284
117	PN VI	1,6,17,14			
119	PN VI	13	12750	6677	380589
Razem			291520	130625	7445625
120	PN VII	1	75835	11540	657780
121	PN VII	2	206537	25661	1462677
122	PN VII	3	4000	2815	160455
123	PN VII	4,5,6,7,8	81900	62519	3563583

124	PN VII	9			
125	PN VII	10	14662	14662	835734
Razem			382934	117197	6680229
126	PN VIII	1	19100	7374	530928
127	PN VIII	2	23275	9076	653472
128	PN VIII	3	37775	2078	149616
129	PN VIII	4	17250	2674	192528
130	PN VIII	5	28774	14627	1053144
131	PN VIII	6	2675	147	10584
132	PN VIII	7	33012	9506	684432
133	PN VIII	8	40787	12502	900144
134	PN VIII	9	25137	13742	989424
135	PN VIII	10	29562	29562	2365120
136	PN VIII	11	45162	13091	942552
137	PN VIII	12	31250	10863	869040
138	PN VIII	13	65500	3603	288240
139	PN VIII	14	20012	1948	155840
140	PN VIII	15	36887	22319	1785520
141	PN VIII	16	900	50	4000
142	PN VIII	17,18,20	53050	2918	233440
143	PN VIII	19	32762	15926	1274080
144	PN VIII	21	62537	62537	5002960
145	PN VIII	22	31587	11223	897840
146	PN VIII	23	47250	2599	207920
147	PN VIII	24	19500	1073	85840
149	PN VIII	25	84762	27393	2191440
150	PN VIII	26	49937	2648	211840
151	PN VIII	27			
152	PN VIII	28	35787	1968	157440
153	PN VIII	29	21749	4964	397120
154	PN VIII	30	63612	18193	1309896
155	PN VIII	31	27561	11122	800784
156	PN VIII	32	26324	15871	1142712
157	PN VIII	33	21837	13460	969120
158	PN VIII	34	16250	8705	626760
159	PN VIII	35	26549	3198	230256
160	PN VIII	36	104024	8039	578808
161	PN VIII	37	27612	5842	420624
162	PN VIII	38	29500	4010	288720
163	PN VIII	39	32249	12431	895032
164	PN VIII	40	39562	6897	496584
165	PN VIII	41	24662	12043	843010
166	PN VIII	42	39249	22667	1632024
167	PN VIII	43	21300	21300	1640000
Razem			1396270	450189	34108834
168	PN IX	6	11250	8250	594000
169	PN IX	1			
170	PN IX	7	46562	23856	1717632
171	PN IX	8	49054	20748	1493856
172	PN IX	4	20000	8525	613800

173	PN IX	5	18500	16500	1188000
174	PN IX	2	40125	15098	1087056
175	PN IX	3	23000	7522	541584
176	PN IX	18	58113	25872	1862784
177	PN IX	14,15	6250	5947	475760
178	PN IX	12	64426	9602	768160
179	PN IX	13,17	55874	26687	2134960
180	PN IX	11	25312	2474	197920
181	PN IX	10	49000	6658	532640
182	PN IX	9	47437	9133	730640
183	PN IX	16	815000	591608	42595776
Razem			1329903	778480	56534568
184	PN X	22	42937	13323	1065840
185	PN X	21	32812	4022	321760
186	PN X	20	46687	18349	1467920
187	PN X	17,18,19	15300	15300	1023100
188	PN X	16	32187	11962	956960
189	PN X	15	39658	10731	858480
190	PN X	14	46562	19113	1529040
191	PN X	13	28750	7597	607760
192	PN X	6	3000	165	13200
193	PN X	12	59260	31845	2292840
194	PN X	11	51300	18216	1311552
195	PN X	10	60550	24486	1958880
196	PN X	4	50000	7557	544104
197	PN X	9	16480	13420	1073600
198	PN X	1	30670	11198	895840
199	PN X	2	20000	5742	459360
200	PN X	3	31600	6050	484000
201	PN X	5	8740	2640	211200
202	PN X	7	87700	38720	3097600
203	PN X	8	28540	28314	2265280
Razem			732733	288750	22438316
204	PN XI	1	101150	22627	1516009
205	PN XI	2	95760	33673	2256091
206	PN XI	3	111700	35134	2353978
207	PN XI	4,5	62175	10027	802160
208	PN XI	6,7	37800	15758	1260640
209	PN XI	8	23100	19470	1557600
Razem			431685	136689	9746478
211	PN XII	1	233250	79695	5339565
212	PN XII	2	394500	52140	3493380
Razem			627750	131835	8832945

Straty w północnej części miasta wyniosły ok. 189 297 000 zł

Straty w zabudowie w południowej części miasta

Lp	Okrąg	Kwartal (Blok)	Kubatura [m ³]	Ubytek kubatury [m ³]	Wartość zniszczeń [złotych]
1	PD I	1	56950	15389	1692790
2	PD I	2	21800	1199	131890
3	PD I	3	39000	17160	1818960
4	PD I	4	87210	30789	3263634
5	PD I	5	51380	23287	2468422
6	PD I	7	117820	48609	5152554
7	PD I	6	83640	30041	3184346
8	PD I	8	18590	7810	827860
9	PD I	9	74750	17578	1863268
10	PD I	10	26860	14586	1546116
11	PD I	11	10810	2244	237864
12	PD I	12	37000	8162	865172
13	PD I	13	34375	31625	3352250
14	PD I	14	22700	17138	1816628
Razem			682885	265617	28221754
15	PD II	1	123150	17600	1936000
16	PD II	2	49850	27016	2971760
17	PD II	3	74200	37895	4016870
18	PD II	4	155900	38434	4074004
19	PD II	5	219300	79607	8438342
20	PD II	6	79700	48268	5116408
21	PD II	7	76930	44539	4721134
22	PD II	8	66550	21076	2234056
23	PD II	9	65660	28710	3043260
24	PD II	10	74150	14289	1514634
25	PD II	11	102550	77814	8248284
26	PD II	12	38800	21340	2262040
27	PD II	13	185800	85624	9076144
28	PD II	14	105620	14839	1572934
Razem			1418160	557051	59225870
29	PD III	1	61500	24008	2544848
30	PD III	2	167560	134987	14308622
31	PD III	3	44720	14080	1492480
32	PD III	4	49795	17807	1887542
33	PD III	5	15620	2785	295210
34	PD III	6			
35	PD III	7	70450	30501	3233106
36	PD III	8	126230	31658	3355748
37	PD III	9,11	42120	24869	5654543
38	PD III	10	7500	413	43778
39	PD III	12			
40	PD III	13	3120	3120	330720
41	PD III	14	95620	33693	3571458
42	PD III	15	27300	9620	1019720
43	PD III	16	13250	5830	617980
44	PD III	17			
45	PD III	18	14000	14000	1484000

46	PD III	19			
47	PD III	20	31250	1718	182108
48	PD III	21			
49	PD III	22	10000	550	58300
50	PD III	23	74370	32445	3239170
51	PD III	24	6875	378	40068
52	PD III	25	84095	29260	3101560
53	PD III	26	85120	33055	3503830
54	PD III	27	41250	8868	886800
Razem			1071745	453645	50851591
55	PD IV	1	25662	1411	108647
56	PD IV	2	75925	62189	4788553
57	PD IV	3,26	66874	57560	4432120
58	PD IV	4	52412	20462	1575574
59	PD IV	5,6	42962	2363	181951
60	PD IV	27	55624	45236	3308074
61	PD IV	7,28	110000	69884	5381068
62	PD IV	14	88600	88028	6778156
63	PD IV	17	28687	28687	2208899
64	PD IV	11	73087	55290	4257330
65	PD IV	8	79125	79125	6092625
66	PD IV	9	405000	22997	1609790
67	PD IV	18,19,20	63124	63124	4671176
68	PD IV	29,30,31, 32	38750	27157	2009618
69	PD IV	15,16,21,22	91612	62095	4595030
70	PD IV	33	7250	398	29452
71	PD IV	34			
72	PD IV	35	10787	9165	678210
73	PD IV	36,37	50875	34705	2568170
74	PD IV	38	13687	13687	1012838
75	PD IV	39	31657	31657	2342618
76	PD IV	40	22813	22344	983136
77	PD IV	41	18887	9272	407968
78	PD IV	24	58175	23706	1754244
79	PD IV	25,13	187938	167709	7379196
80	PD IV	23,12	68750	26641	1864870
81	PD IV	10	64062	20109	1407630
Razem			1832325	1045001	72426943
82	PD V	1	100800	51392	1541760
83	PD V	2	55900	24783	743580
Razem			156700	76175	2285340
84	PD VI	1			
85	PD VI	2	54000	11726	515944
86	PD VI	3	14400	2178	95832
87	PD VI	4	30900	7722	339768
88	PD VI	5			
89	PD VI	6	3600	1331	58564

90	PD VI	7	24340	7645	336380
91	PD VI	8			
92	PD VI	9	13490	9471	416724
93	PD VI	10			
Razem			140730	40073	1763212
94	PD VII	1			
95	PD VII	2	41750	26345	1475320
96	PD VII	3	30360	28281	1583736
97	PD VII	4	7180	396	22176
98	PD VII	5	43800	2409	134904
99	PD VII	6	22205	12309	689304
100	PD VII	7	4250	231	12936
101	PD VII	8			
102	PD VII	9	11250	7722	432432
103	PD VII	10	9400	10340	579040
104	PD VII	11	3440	187	10472
105	PD VII	12	9970	4983	279048
106	PD VII	13	7840	4609	258104
107	PD VII	14	13040	4477	250712
108	PD VII	15	14210	15631	875336
109	PD VII	16			
110	PD VII	17			
111	PD VII	18			
112	PD VII	19			
113	PD VII	20			
114	PD VII	21			
115	PD VII	22			
116	PD VII	23,24,25			
Razem			218695	117920	6603520
117	PD VIII	1	6450	1568	87808
118	PD VIII	2	38313	10629	595224
119	PD VIII	3	126001	54611	3058216
120	PD VIII	4	40500	14493	811608
121	PD VIII	5	37500	18597	1041432
122	PD VIII	6	31813	22859	1280104
123	PD VIII	7	31188	28085	1472760
124	PD VIII	8	22875	22875	1281000
125	PD VIII	9	35000	22825	1278200
126	PD VIII	10	70938	29700	1989900
127	PD VIII	11	62750	25402	1701934
128	PD VIII	12	17875	1464	81984
129	PD VIII	13	33000	3259	182504
130	PD VIII	14	46125	5858	392486
131	PD VIII	15	108751	48387	2709672
132	PD VIII	16	21125	6078	340368
133	PD VIII	17	20875	5610	314160
134	PD VIII	18	57500	6050	405350
135	PD VIII	19	9663	5645	316120
136	PD VIII	20	1000	1000	56000
137	PD VIII	21	39375	6401	358456

138	PD VIII	22	75625	19525	1308175
139	PD VIII	23	17125	6139	343784
140	PD VIII	24	35625	11248	629888
141	PD VIII	25	53125	11344	635264
142	PD VIII	26	68375	41058	2750886
143	PD VIII	27,28	54625	17917	1003352
144	PD VIII	29	54000	34692	1942752
145	PD VIII	30	77750	42914	2875238
Razem			1294867	526233	31244625
146	PD IX	1	89070	67342	3771152
147	PD IX	2	9380	6439	360584
148	PD IX	3	55000	32588	2476688
149	PD IX	4	54640	40442	2264752
150	PD IX	5	41350	36342	2035152
151	PD IX	6	26550	19512	1092672
152	PD IX	7	34100	26158	1464848
153	PD IX	8	46300	36674	2053744
154	PD IX	9	40500	38022	2129232
155	PD IX	10	9900	9009	504504
Razem			406790	312528	18153328
156	PD X	1	22360	12734	1044188
157	PD X	2	18920	17635	1446070
158	PD X	3	33750	20642	1692644
159	PD X	4	60620	26202	2148564
160	PD X	5	47550	39228	3216696
161	PD X	6	1047600	73326	6012732
162	PD X	7	80450	30569	2506658
163	PD X	8	136300	91509	7503738
164	PD X	9	58320	58320	4782240
165	PD X	10	57950	57950	4404200
166	PD X	8a	67450	8406	731322
167	PD X	11	63500	32820	2494320
168	PD X	12	84280	21065	1600940
169	PD X	13	25235	19494	1481544
170	PD X	14			
Razem			1804285	509900	41065856
170	PD XI	1	4725	2079	116256
172	PD XI	2	8370	7247	405832
173	PD XI	3	7880	7880	441280
174	PD XI	4	7635	5279	295624
175	PD XI	5	5000	275	15400
176	PD XI	6	4400	4400	246400
Razem			38010	27160	1520792
177	PD XII	1	11016	4410	246960
178	PD XII	2	42768	9928	555968
179	PD XII	3	55575	49666	2781296
180	PD XII	4	1305	1305	73080
181	PD XII	5	13856	8065	451640

182	PD XII	6	15309	4970	278320
183	PD XII	7	22815	9951	557256
184	PD XII	8	1350	695	38920
185	PD XII	9	4266	1302	72912
186	PD XII	10	27000	6742	377552
187	PD XII	11	7182	5316	297696
188	PD XII	12	4887	2151	120456
189	PD XII	13	12420	4127	231112
190	PD XII	14	24453	7842	439152
191	PD XII	15	9576	3721	208376
192	PD XII	16	56951	26081	1460536
193	PD XII	17			
194	PD XII	18	5868	986	55216
195	PD XII	19	16434	2422	135632
196	PD XII	20	7704	2083	116648
197	PD XII	21	18000	4732	264992
198	PD XII	22	4986	579	32424
199	PD XII	23,24	5472	1338	74928
200	PD XII	25	3042	167	9352
201	PD XII	26,27	35100	17355	971880
202	PD XII	28,29	40527	13576	760256
203	PD XII	30	2673	147	8232
Razem			450535	189657	10620792
204	PD XIII	1	40400	11231	628936
205	PD XIII	2	37500	17738	993328
206	PD XIII	3	87200	53702	3007312
207	PD XIII	4	13520	7799	436744
208	PD XIII	5	28070	2717	152152
209	PD XIII	6	14120	3850	215600
210	PD XIII	7	32200	5115	286440
211	PD XIII	8	11430	4013	224728
212	PD XIII	9	8930	3034	169904
Razem			273370	109199	6115144
213	PD XIV	1	93100	16093	724185
214	PD XIV	2	24950	3685	165825
215	PD XIV	3	83150	18447	830115
Razem			201200	38225	1720125
216	PD XV	1	3240	176	7920
Razem			3240	176	7920
217	PD XVI	5	17940	17940	645840
218	PD XVI	4	15900	5962	214632
219	PD XVI	7	80000	4400	158400
220	PD XVI	6	23900	12595	453420
221	PD XVI	1			
223	PD XVI	2	40350	17941	645876
224	PD XVI	9	9150	1441	51876
225	PD XVI	10	5400	297	10692
226	PD XVI	3			
227	PD XVI	8	109500	605	21780

Razem			302140	61181	2202516
228	PD XVII	1	82800	33319	1199484
229	PD XVII	2	79505	15934	573624
230	PD XVII	3			
231	PD XVII	4	35550	27819	1001484
232	PD XVII	5	50100	31152	1121472
Razem			247955	108224	3896064
233	PD XVIII	1,2	11860	957	53592
234	PD XVIII	3			
235	PD XVIII	4			
236	PD XVIII	5	42260	6303	352968
237	PD XVIII	6			
238	PD XVIII	7	2680	143	8176
239	PD XVIII	8	6680	363	20328
240	PD XVIII	9	7990	5731	320936
241	PD XVIII	10			
242	PD XVIII	11	2250	1595	89320
243	PD XVIII	12	2500	1188	66528
244	PD XVIII	13	4620	253	14168
245	PD XVIII	14			
246	PD XVIII	15	5930	319	17864
247	PD XVIII	16	137400	81851	
Razem			224170	98703	943880
248	PD XIX	2	106790	20988	1175328
249	PD XIX	3	62960	15945	892920
250	PD XIX	4	71450	40123	2246888
251	PD XIX	1	24770	20383	733788
Razem			265970	97439	5048924
252	PD XX	3	66850	23947	862092
253	PD XX	2	31500	1727	62172
254	PD XX	1	100300	22550	811800
255	PD XX	4	59520	22209	799524
Razem			258170	70433	2535588

Straty w południowej części miasta wyniosły ok. 346 454 000 zł

Straty w zabudowie w Śródmieściu

Lp	Okrąg	Kwartal (Blok)	Kubatura [m ³]	Ubytek kubatury [m ³]	Wartość zniszczeń [złotych]
1	Ś I	1	10000	10000	360000
2	Ś I	2	15000	15000	540000
3	Ś I	3,4,5,6, 7,8	10857	10857	390852
4	Ś I	9	203700	162041	7129804
5	Ś I	10	3750	3750	165000
6	Ś I	11,12,13, 39,31,30	245500	127490	5609560
7	Ś I	34			
8	Ś I	33			
9	Ś I	24	23150	16008	1408704
10	Ś I	17			
11	Ś I	18,19,20,21	138700	119658	10529904
12	Ś I	22			
13	Ś I	32	40400	40400	3555200
14	Ś I	35,36,40	112400	108196	4760624
15	Ś I	37	194000	194000	17072000
16	Ś I	38			
17	Ś I	41	14800	14800	1302400
18	Ś I	42	43300	40480	3562240
19	Ś I	25,26,29			
20	Ś I	28			
21	Ś I	27	50000	50000	2800000
22	Ś I	23	219000	142670	7989520
23	Ś I	14	62550	61587	2709828
24	Ś I	15	97850	97850	4305400
25	Ś I	16	41600	12320	542080
Razem			1526557	1227107	74733116
26	Ś II	1	265000	152845	10240615
27	Ś II	2	160000	160000	10720000
28	Ś II	4			16214250
29	Ś II	3			12715365
30	Ś II	12			57569823
31	Ś II	11			70071885
32	Ś II	5	130000	130000	9100000
33	Ś II	7	66000	3630	254100
34	Ś II	8	62000	62000	4340000
35	Ś II	9	256000	256000	1792000
36	Ś II	13	108000	108000	7560000
37	Ś II	16	304700	295196	20663720
38	Ś II	19	345400	345400	24178000
39	Ś II	25	132520	132520	8878840
40	Ś II	27	440000	440000	30800000
Razem			2269620	2085591	285098598

41	Ś III	15	121264	120526	11208918
42	Ś III	16	116800	116800	10862400
43	Ś III	5	300800	300800	27374400
44	Ś III	8	177600	177600	16516800
45	Ś III	9	24288	24288	2258784
46	Ś III	10	57600	57600	5356800
47	Ś III	4	118800	40263	3462618
48	Ś III	1	849920	46746	3646188
49	Ś III	2	66384	59043	4605354
50	Ś III	3	14400	15840	1473120
51	Ś III	18	284368	284368	26446224
52	Ś III	19	176384	176384	67471600
53	Ś III	12	518400	518400	48211200
54	Ś III	11	82800	82800	7700400
55	Ś III	6	131984	110706	10295658
56	Ś III	17	43200	43200	1017600
57	Ś III	13	72000	72000	6696000
58	Ś III	7	51200	42521	3954453
59	Ś III	14	54400	54400	10789104
Razem			3262592	2344285	269347621
60	Ś IV	20	303800	303800	37671200
61	Ś IV	23	28300	28300	3509200
62	Ś IV	22	32800	32800	4067200
63	Ś IV	19	138000	138000	17112000
64	Ś IV	18	76330	74019	9178356
65	Ś IV	17	64000	64000	7936000
66	Ś IV	1	156200	145178	15243690
67	Ś IV	2	202300	187776	19716480
68	Ś IV	3	320400	320400	33642000
69	Ś IV	14	291730	291730	36174520
70	Ś IV	10	774500	695398	86229352
71	Ś IV	5	852500	852500	105710000
72	Ś IV	4	259200	259200	32140800
73	Ś IV	15	842800	842800	104507200
74	Ś IV	16	472500	421823	52306052
75	Ś IV	7	90000	90000	11160000
76	Ś IV	6	505260	505260	62652240
77	Ś IV	21	14210	14210	1889930
78	Ś IV	8	270500	253000	31372000
79	Ś IV	9	316000	300685	21950005
80	Ś IV	11	325500	325500	40362000
81	Ś IV	12	365500	332068	24240964
82	Ś IV	13	567140	567140	70325360
Razem			7269470	7045587	829096549
83	Ś V	7	250560	250560	35078400
84	Ś V	8	60000	60000	8400000
85	Ś V	9	129160	129160	18082400
86	Ś V	4	107520	107520	15052800
87	Ś V	3	15120	6600	924000
88	Ś V	5	14992	14992	2098880

89	Ś V	2	63568	63568	8899520
90	Ś V	1	61440	61440	8601600
91	Ś V	6	68000	48015	6722100
92	Ś V	10	112672	112672	15774080
93	Ś V	12	498080	498080	69731200
94	Ś V	13	236528	236528	33113920
95	Ś V	14	401134	389598	54543720
96	Ś V	15	255310	241989	33878460
97	Ś V	11	1323040	1210110	16941540
98	Ś V	17	174390	174390	24414600
99	Ś V	21	73360	32230	4512200
100	Ś V	22	109210	5940	831600
101	Ś V	20	28440	28440	3981600
102	Ś V	16	249280	249280	34899200
103	Ś V	19	113990	113990	15958600
104	Ś V	18	246960	237402	33236280
Razem			4592754	4272504	445676700
105	Ś VI	28	288600	222706	27615544
106	Ś VI	29	90000	90000	11160000
107	Ś VI	30	58270	43134	5348616
108	Ś VI	31	385000	161260	19996240
109	Ś VI	32	217500	121737	15095388
110	Ś VI	33	79900	79900	9907600
111	Ś VI	16			7221920
112	Ś VI	17			31391152
113	Ś VI	1-15, 18-27	559000	282700	35054800
Razem			1678270	1001437	162791260
114	Ś VII	21	43300	31570	3914680
115	Ś VII	22	221600	171875	21312500
116	Ś VII	23	132060	132060	16375440
117	Ś VII	24	76670	69245	8586380
119	Ś VII	25	163200	126555	15692820
120	Ś VII	26	133200	22880	2837120
121	Ś VII	27	127100	49033	6080092
122	Ś VII	1	169000	169000	20956000
123	Ś VII	2	273140	272269	27226900
124	Ś VII	3	36800	27522	3412728
125	Ś VII	4	259870	259870	32223880
126	Ś VII	5	331700	331700	41130800
127	Ś VII	6	145500	132660	18572400
128	Ś VII	7	407128	333905	41404220
129	Ś VII	8	395800	298705	37039420
130	Ś VII	9	68100	68100	8444400
131	Ś VII	10	376200	376200	46648800
132	Ś VII	11	735300	735300	102942000
133	Ś VII	12	326150	326150	40442600
134	Ś VII	13	517000	497970	60748280
135	Ś VII	14	114000	67507	8370868
136	Ś VII	15	315600	272998	33851752

137	Ś VII	16	941500	785895	82518975
138	Ś VII	17	240000	214555	26604820
139	Ś VII	18	412000	311850	22765050
140	Ś VII	19	162000	162000	20088000
141	Ś VII	20	353000	303655	22166815
142	Ś VII	28	135700	135700	16826800
143	Ś VII	29	254000	195305	24217820
144	Ś VII	30	258500	239470	29694280
145	Ś VII	31	86100	79420	9848080
146	Ś VII	32	91500	38473	2808529
Razem			8302718	7239397	855753249
147	Ś VIII	1	178380	178380	24973200
149	Ś VIII	2	166550	102740	23160205
150	Ś VIII	3	141740	141740	17660214
151	Ś VIII	4	387220	349883	43385492
152	Ś VIII	5	484310	463991	57534884
153	Ś VIII	6	201020	163742	22923880
154	Ś VIII	7	168910	163083	22831620
155	Ś VIII	8	330600	220054	15019573
156	Ś VIII	9,11	590900	411359	24066314
157	Ś VIII	10	157700	116670	7836179
158	Ś VIII	12	110200	99869	13981660
159	Ś VIII	13	157700	169521	22078000
160	Ś VIII	14	503500	470998	58403752
161	Ś VIII	15	528197	528197	65496428
162	Ś VIII	16	74100	74100	9188400
163	Ś VIII	17	106400	97845	12132780
164	Ś VIII	18	609520	99726	12366024
165	Ś VIII	19	587100	481558	59713192
166	Ś VIII	20	471200	462583	64761620
167	Ś VIII	21	81700	71995	10079300
168	Ś VIII	22	93100	84920	11888800
169	Ś VIII	23	237800	155122	19235128
170	Ś VIII	24a	273700	97240	13613600
171	Ś VIII	24	119750	70345	9848300
172	Ś VIII	25	98880	95139	13319460
Razem			6860177	5370800	655498005
173	Ś IX	17	72500	48620	6806800
174	Ś IX	13	100200	75944	10632160
175	Ś IX	11	118800	70400	9856000
176	Ś IX	19	267900	150700	21098000
177	Ś IX	15	83500	65670	9193800
178	Ś IX	16	55200	55200	6041520
179	Ś IX	12	131600	131600	18424000
180	Ś IX	10	125900	88660	12412400
181	Ś IX	5	75800	75800	10612000
182	Ś IX	6	103400	90937	12731180
183	Ś IX	3	337700	269390	37714600
184	Ś IX	9	422900	394460	55224400
185	Ś IX	8	380000	357610	50065400

186	Ś IX	14	637200	637200	89208000
187	Ś IX	21	870200	870200	121828000
188	Ś IX	24	442700	442700	61978000
189	Ś IX	23	366700	365640	51189600
190	Ś IX	22	347300	169070	23669800
191	Ś IX	20	49400	7040	985600
192	Ś IX	18	89100	89100	12474000
193	Ś IX	4	64600	51040	7145600
194	Ś IX	7	448400	386210	54069400
195	Ś IX	1	387600	330440	46261600
196	Ś IX	2	76000	45870	6421800
Razem			6054600	5269501	736043660
197	Ś X	4	35438	35438	4394312
198	Ś X	3	167625	107034	13272216
199	Ś X	2	150150	150150	18618600
200	Ś X	1	44638	44638	5535112
201	Ś X	5	396562	396562	49173688
202	Ś X	14	40070	38137	4968680
203	Ś X	13	70300	56430	6997320
204	Ś X	10	194900	105710	13108040
205	Ś X	9	92500	79420	9848080
206	Ś X	7	83700	76945	9541180
207	Ś X	8	27400	22286	2763464
208	Ś X	6	85000	67507	8370868
209	Ś X	27	78700	38154	4731096
210	Ś X	26	126200	46404	5754096
211	Ś X	15	177400	149644	20950160
212	Ś X	11	77400	68211	9549540
213	Ś X	12,16	257400	217828	30495920
214	Ś X	17	44900	40299	5641860
215	Ś X	18	92400	70048	8685952
216	Ś X	19	52400	47636	5906864
217	Ś X	24	500138	439567	61539380
218	Ś X	30	97263	96392	13494880
219	Ś X	21	237663	237663	61497429
220	Ś X	22	103176	90516	12672240
221	Ś X	23	7125	7125	997500
223	Ś X	20	74738	42874	6002360
224	Ś X	25	161250	108909	15247260
225	Ś X	37	26813	4776	668640
226	Ś X	36	28600	10380	1453200
227	Ś X	35	51700	15761	2206540
228	Ś X	34	31213	8325	1165500
229	Ś X	33	95401	56508	7006992
230	Ś X	32	15125	832	103168
231	Ś X	31	41001	32140	4499600
232	Ś X	29	197500	96054	13447560
233	Ś X	28	86250	22391	3134740
Razem			4050039	3128694	443444037
234	Ś XI	6	189525	12405	1736700

235	Ś XI	8,9,10	186589	180617	27995635
236	Ś XI	7	991569	51160	7929800
237	Ś XI	5	176415	42880	6646400
238	Ś XI	1	169576	108376	15172640
239	Ś XI	2	247951	33957	4753980
240	Ś XI	3	95333	5244	734160
241	Ś XI	4	255788	75539	11708545
Razem			2312746	510178	76677860
242	Ś XII	1	153800	33517	4692380
243	Ś XII	2	294000	159335	22306900
244	Ś XII	3	171350	32362	4530680
245	Ś XII	5	392600	221375	30992500
246	Ś XII	8	133150	72573	10160220
247	Ś XII	6	155700	109929	15390060
248	Ś XII	7	137000	96415	13498100
249	Ś XII	4	146900	77050	10787000
250	Ś XII	9	354300	285780	40009200
251	Ś XII	10	174500	149408	20917120
252	Ś XII	11	154000	62810	8793400
253	Ś XII	12	353700	173470	11622490
254	Ś XII	13	351600	290939	40731460
255	Ś XII	14	54760	14504	2030560
256	Ś XII	15	261200	195943	27432020
257	Ś XII	16	151500	117068	16389520
258	Ś XII	17	536000	454355	63609700
259	Ś XII	18	222150	234427	32819780
260	Ś XII	19	428200	201355	32216800
261	Ś XII	20	362000	214940	30091600
262	Ś XII	21	327400	226906	22670637
263	Ś XII	22	419500	386458	54104120
Razem			5735310	3810919	515796247
264	Ś XIII	1	351400	270985	39834795
265	Ś XIII	2	185300	159005	23373735
266	Ś XIII	3	218700	131863	19383861
267	Ś XIII	4	262800	260986	38364942
268	Ś XIII	5	327000	281325	41354775
269	Ś XIII	6	311200	311200	45746400
270	Ś XIII	7	264636	240389	23978267
271	Ś XIII	8	299600	282953	41594091
272	Ś XIII	17	340500	254430	37401210
273	Ś XIII	18	263500	228261	33554367
274	Ś XIII	19	225360	190685	28030695
275	Ś XIII	20	182000	108295	15919365
276	Ś XIII	21	220500	216480	31822560
277	Ś XIII	22	156300	156300	22976100
278	Ś XIII	23	142250	142250	20910750
279	Ś XIII	24	192508	31735	4665045
280	Ś XIII	9	324600	168420	16969113
281	Ś XIII	10	98100	45210	6645870
282	Ś XIII	11	132000	56540	8311380

283	Ś XIII	12	371504	268184	28085094
284	Ś XIII	13	76500	64565	9491055
285	Ś XIII	15	353000	353000	51891000
286	Ś XIII	14	619000	413380	60766860
287	Ś XIII	16	205100	205100	30149700
Razem			6123358	4841541	681221030
288	Ś XIV	5,6	231500	80603	11848641
289	Ś XIV	7	61900	9900	1455300
290	Ś XIV	8,9	1880	110	16170
291	Ś XIV	10	11890	5288	777336
292	Ś XIV	11	31225	13454	1977738
293	Ś XIV	12	35000	38500	5659500
294	Ś XIV	14	125150	84247	10446628
295	Ś XIV	22	40910	39608	4911392
296	Ś XIV	21	46800	11594	1437656
297	Ś XIV	20			
298	Ś XIV	24	29500	3548	439952
299	Ś XIV	25	48100	23023	2854852
300	Ś XIV	26	31240	9867	1223508
301	Ś XIV	27	50400	16280	2018720
302	Ś XIV	13	23700	23562	2921688
303	Ś XIV	1	353600	327938	50830390
304	Ś XIV	2	271500	206525	25609100
305	Ś XIV	3	163400	138413	17163212
306	Ś XIV	4	305000	305000	2043500
307	Ś XIV	17	13720	5060	339020
308	Ś XIV	16	153000	54065	6704060
309	Ś XIV	15	155800	140470	17418280
310	Ś XIV	23	340100	325914	40413336
311	Ś XIV	19	232000	134530	19775910
312	Ś XIV	18	156900	156900	23064300
313	Ś XIV	17a	324000	187110	12536370
Razem			3238215	2341509	263886559
314	Ś XV	1	20900	20900	2591600
315	Ś XV	2	25600	11220	1391280
316	Ś XV	3	35600	15730	1950520
317	Ś XV	4	32100	14080	1745920
318	Ś XV	5	30800	13640	1691360
319	Ś XV	8	32100	14080	1745920
320	Ś XV	9	38000	13255	1643620
321	Ś XV	10	34470	19384	2403616
322	Ś XV	11	38550	16720	2073280
323	Ś XV	12	55500	24200	2178000
324	Ś XV	13	21600	1188	147312
325	Ś XV	14	29800	13200	1636800
326	Ś XV	15			
327	Ś XV	16			
328	Ś XV	17	55500	3053	378572
329	Ś XV	18	27500	27500	3410000
340	Ś XV	19	979	924	114576

341	Ś XV	20	20650	17270	2141480
342	Ś XV	21	27500	14100	1269000
343	Ś XV	22	18900	8305	1029820
344	Ś XV	23	37000	16280	2018720
345	Ś XV	24	10400	4565	566060
346	Ś XV	25	25000	1375	170500
347	Ś XV	6			
348	Ś XV	7			
349	Ś XV	26			
Razem			618449	270969	32297956
350	Ś XVI	2	308350	308350	38235400
351	Ś XVI	3	135800	105171	13041204
352	Ś XVI	4	283400	76120	10656800
353	Ś XVI	5	140000	66176	8205824
354	Ś XVI	6	261900	206921	25658204
355	Ś XVI	7	445900	206085	28851900
356	Ś XVI	8	451600	206250	28875000
357	Ś XVI	10	321500	61578	8620920
358	Ś XVI	11	34600	15180	2125200
359	Ś XVI	12	91600	58850	8239000
360	Ś XVI	13	40300	2420	300080
361	Ś XVI	9,14,15	148800	46618	4475328
362	Ś XVI	1	263000	75350	12056000
Razem			2926750	1435069	189340860
363	ŚXVII	1	403900	264605	24608265
364	ŚXVII	2	28100	7392	717024
365	ŚXVII	3	51800	14388	1395636
366	ŚXVII	4	75500	16027	1554619
367	ŚXVII	5	88300	125543	12177671
368	ŚXVII	6	43300	25938	2515986
369	ŚXVII	7	191900	98450	9549650
370	ŚXVII	8	86300	86300	5782100
371	ŚXVII	9,9a	397700	330693	29762370
372	ŚXVII	10	31150	9790	655930
373	ŚXVII	11,13	290330	200090	13406030
374	ŚXVII	12	65980	32132	2152844
375	ŚXVII	14	92700	49720	4474800
376	ŚXVII	15	226100	63129	6312900
Razem			2073060	1324197	115065825

Straty w zabudowie w Śródmieściu wyniosły ok. 6 631 769 000 zł

Straty w zabudowie w zachodniej części miasta

Lp	Okrąg	Kwartal (Blok)	Kubatura [m ³]	Ubytek kubatury [m ³]	Wartość zniszczeń [złotych]
1	Z I	1	87930	53292	2344848
2	Z I	2	18216	14060	618640
3	Z I	3	95895	39026	1717144
4	Z I	4	13770	6673	293612
5	Z I	5	3276	2463	108372
6	Z I	6	14580	9860	433840
7	Z I	7	23823	15587	685828
8	Z I	8	118251	99221	4365724
9	Z I	9,10,11	75978	40682	1790008
10	Z I	12	32742	16573	729212
11	Z I	13	11250	3354	147576
Razem			495711	300791	13234804
12	Z II	1	132800	89947	2968251
13	Z II	2	34480	30668	1717408
14	Z II	3,4	70850	54604	3057824
15	Z II	5,6,12,13	117600	77682	4350192
16	Z II	7,8	52950	41965	2350040
17	Z II	9, 10	10510	4961	277816
18	Z II	11			
19	Z II	14	37750	29557	1655192
20	Z II	15	41820	28545	1598520
21	Z II	16,17,18	96970	48081	2692536
22	Z II	20	39560	37367	2092552
23	Z II	21	26220	21428	707124
24	Z II	19,35,36,37,38,39,40, 41,42,43	66600	44990	1979560
25	Z II	22,23,24,25,26,30,31, 32,33	188200	138160	6079040
26	Z II	27,28,29	25215	12056	530464
27	Z II	34	3960	2926	128744
28	Z II	44			
29	Z II	45			
30	Z II	46	67700	67700	2978800
Razem			1013185	730637	35164063
31	Z III	3	16420	12573	414909
32	Z III	1,4	10740	297	9801
33	Z III	2,5			
34	Z III	6,7	24300	5830	192390
Razem			51460	18700	617100
35	Z IV	1	60720	8899	293667
36	Z IV	2	34380	32604	1075932

37	Z IV	3	17280	8756	385264
38	Z IV	4			
39	Z IV	5	13210	4543	199892
40	Z IV	6	34980	32505	1072665
Razem			160570	87307	3027420
41	Z V	1,2,3,14	79600	58630	3283280
42	Z V	4,5,6,15,16,17	159250	129514	7252784
43	Z V	7,8,9	98600	54428	3047968
44	Z V	10	24420	9966	558096
45	Z V	11	63000	27720	1552320
46	Z V	12,13	90630	28468	1594208
47	Z V	18	26790	16973	950488
48	Z V	19	10300	4543	254408
49	Z V	20	35000	16060	706640
50	Z V	21	180400	152702	5039166
51	Z V	22	103460	89463	3936372
52	Z V	23,25,29,30,31	154130	68805	3027420
53	Z V	24,26,27,28,32,33,34, 35	280000	126280	7071680
54	Z V	36,38	113900	32615	2185205
55	Z V	37,39,40	183200	152064	10188288
56	Z V	41	126280	119988	8039196
57	Z V	42	125430	107349	7192383
58	Z V	43	130800	112827	7559409
Razem			1985190	1308395	73439311
59	Z VI	1	14130	8107	267531
60	Z VI	2	22220	13695	451935
61	Z VI	3	17940	4422	145926
62	Z VI	4,5	74970	29788	1310672
63	Z VI	6	5990	8470	372680
64	Z VI	7	15180	12672	418176
65	Z VI	8	66550	10758	355014
66	Z VI	9	21590	16808	554664
67	Z VI	10,11	45950	27258	1199352
68	Z VI	12	21690	9757	429308
69	Z VI	13	7660	4785	157905
70	Z VI	14	38580	19888	656304
Razem			352450	166408	6319467
71	Z VII	1	19440	6926	855360
72	Z VII	2	20223	20223	889812
73	Z VII	3	17190	17190	756360
74	Z VII	4	57078	57078	3196368
75	Z VII	5	9360	9360	524160
76	Z VII	6, 10	53910	40808	2285248
77	Z VII	7,8,12,13	348840	234942	13156752
78	Z VII	9	148500	44035	1937540
79	Z VII	11	45360	22706	999064

80	Z VII	14	73620	54836	1809588
Razem			793521	508104	26410252
82	Z VIII	18	99450	39743	2662781
83	Z VIII	27	42350	16357	1095919
84	Z VIII	21,22	36500	2959	198253
85	Z VIII	8,9	29380	1617	90552
86	Z VIII	7			
87	Z VIII	20	12110	715	40040
88	Z VIII	19	145800	76131	5100777
89	Z VIII	6	64600	3564	238788
90	Z VIII	1	151100	133617	8952339
91	Z VIII	3	190600	145200	9728400
92	Z VIII	4	81200	73920	4952640
93	Z VIII	2	90000	90000	6030000
94	Z VIII	10			
95	Z VIII	11	48350	43725	2929575
96	Z VIII	12	25600	25600	1715200
97	Z VIII	13	11220	11220	751740
98	Z VIII	14	135725	135725	9093575
99	Z VIII	15	160210	160210	10734070
100	Z VIII	23			
101	Z VIII	24	38730	14828	993476
102	Z VIII	28	14050	6193	414931
103	Z VIII	25	61870	45199	3028333
104	Z VIII	26	4270	2068	138556
105	Z VIII	29	35180	35180	2357060
106	Z VIII	30	105150	30503	2043701
107	Z VIII	31	157500	147015	9850005
108	Z VIII	17	69600	47300	3169100
109	Z VIII	16	52690	27236	1824812
110	Z VIII	5	56330	34430	2306810
111	Z VIII	32	263550	254573	17056391
Razem			2183115	1604828	107497824
112	Z IX	1	60700	52360	3769920
113	Z IX	2	419250	73161	5267592
114	Z IX	3	62446	40717	2684859
115	Z IX	4	155726	49201	3543778
116	Z IX	5	25000	25000	1800000
117	Z IX	6	1870	1870	134640
118	Z IX	7	22000	1210	87120
119	Z IX	12			
120	Z IX	16,17	57700	43538	2481666
121	Z IX	18,19	61840	37807	2154999
122	Z IX	21	82630	51898	2958186
123	Z IX	8,9	103500	69707	3973299
124	Z IX	10	46900	26840	1529880
125	Z IX	11	140850	55693	3174501
126	Z IX	20	12475	12475	711075
127	Z IX	22	391840	69278	3948846
128	Z IX	13	45230	22132	1261524

129	Z IX	14	33470	17215	981255
130	Z IX	15	10305	5291	301587
131	Z IX	23	89650	85503	4873671
Razem			1823382	740896	45638398
132	Z X	1	5400	5400	237600
133	Z X	2	6780	5544	243936
134	Z X	3	3060	561	18513
135	Z X	4	41700	33099	1092267
136	Z X	5	4500	1925	63525
137	Z X	6	1200	1320	43560
138	Z X	7	4860	4860	160380
139	Z X	8	9060	9060	298980
Razem			76560	61769	2158761
140	Z XI	1	54120	48763	1609179
Razem			54120	48763	1609179
141	Z XII	1	13120	7524	729828
142	Z XII	2,3	87100	47146	4573162
143	Z XII	4	82010	37103	3598991
144	Z XII	5	151850	101937	9887889
145	Z XII	6	71580	29590	2870231
146	Z XII	7	29580	16115	1321430
147	Z XII	8	183800	91135	7473070
148	Z XII	9	111162	57783	8247843
149	Z XII	10	63850	26698	2589706
150	Z XII	11	209550	209550	7087526
151	Z XII	12	184760	131571	12762387
152	Z XII	13	292580	237160	23004520
Razem			1480942	993312	84146583
153	Z XIII	1	92500	43681	5809573
154	Z XIII	2	103425	44044	5857852
155	Z XIII	3	416500	297627	39584391
156	Z XIII	4	133900	23133	3076689
157	Z XIII	5	126760	72435	9633855
158	Z XIII	6	163000	51810	6890730
159	Z XIII	7	181900	62689	8337637
160	Z XIII	8	290100	192390	25587870
161	Z XIII	11	145920	22154	2946482
162	Z XIII	12			
163	Z XIII	9	93650	76747	610207351
164	Z XIII	10	152980	147642	19636386
Razem			1900635	1034352	737568816
165	Z XIV	1	48000	52800	2323200
166	Z XIV	2			
167	Z XIV	3	16200	13728	604032
Razem			64200	66528	2927232
168	Z XV	1	27600	4400	246400
169	Z XV	2	48000	29931	1676136
170	Z XV	3			

171	Z XV	4	13200	13200	580800
Razem			88800	47531	2503336

Straty w zabudowie w zachodniej części miasta wyniosły ok. 1 142 263 000 zł

Straty w zabudowie na Pradze i Saskiej Kępie

Lp	Okrąg	Kwartal (Blok)	Kubatura [m ³]	Ubytek kubatury [m ³]	Wartość zniszczeń [złotych]
1	WPR XX	1	135760	33940	2377100
		2	407280	162912	4606400
		3	100500	30150	1653392
		4	195000	29250	29310
		5	60000	30000	1980000
Razem			898540	286252	10646202
2	WPR IXX	6	60000	24000	1320000
		5	130000	65000	4550000
		7	140000	21000	1617000
		1	125000	75000	5775000
		2	80000	64000	4224000
		3	85000	42500	2805000
		4	10000	6000	180000
Razem			630000	297500	20471000
3	WPR XXI	1	50000	5000	275000
		2	50000	5000	275000
		3	60000	9000	405000
		4	5000	4000	100000
		5	120000	30000	1980000
		6	64000	25600	1689600
		7	150000	30000	1276000
		8	30000	4500	252000
		9	16800	10080	655200
		10	140000	28000	1848000
		11	140000	28000	1848000
		12	18480	7400	518000
		13	44200	30940	2165800
Razem			888480	217520	13287600
4	WPR XXII	1	28800	7200	403200
		2	55200	13800	910800
		3	80000	20000	1320000
		4	75000	18750	1125000
		5	60000	15000	900000
		6	20000	4000	200000
		7	50945	15300	1071000
		8	55000	55000	3025000
		9	3000	600	18000
Razem			427945	149650	8973000
5	WPR XXIII	1	50000	25000	1175000
Razem			50000	25000	1175000
6	WPR XXIV		50000	20000	800000

Razem			50000	20000	800000
7	WPR XXV	1	55000	13750	756250
		2	61000	24400	1610400
		3	10000	1500	75000
		4	8000	6400	422400
		5	6000	1800	72000
		6,-7	52500	15750	1039500
Razem			192500	63600	3975550
8	WPR XXVI	1	22000	2200	101200
		2	2000	1000	46000
		3	1800	900	41400
		4,5,6	15000	3000	165000
Razem			40800	7100	353600
9	WPR XXVII	1,2,3	36000	18000	990000
		4,5,6,7	3000	900	39600
Razem			39000	18900	1029600
10	WPR XXVIII	1	11730	11730	774180
		1	6000	1200	66000
		1	3000	900	39600
		2,3,4,5,6,7	9600	4800	211200
Razem			30330	18630	1090980
11	WPR XXIX	1,-7	52000	20800	915200
			1200	240	14400
			600	600	18000
Razem			53800	21640	947600
12	WPR XXX		22000	15400	677600
Razem			22000	15400	677600
13	WPR XXXI		22800	3420	150480
Razem			22800	3420	150480
14	WSK II	5, 8	76277	19857	1774042
		II,III,IV.I	1442000	576800	44413600
Razem			1518277	596657	46187642
15	WPR V	5	100000	40000	200000
			150000	37500	3300000
			30000	9000	594000
Razem			280000	86500	4094000
16	WPR VI		90000	22500	1485000
			45000	6750	519750
Razem			135000	29250	2004750
17	WPR VII-		34000	10200	571200

	VIII				
Razem			34000	10200	571200
18	WPR IX		20800	8320	465920
Razem			20800	8320	465920
19	WPR X		16000	4800	268800
Razem			16000	4800	268800
20	WPR XI- XII		36000	14400	720000
Razem			36000	14400	720000
21	WPR XIII-XIV - XV	razem	54250	16275	895125
Razem			54250	16275	895125
22	WPR XVI	razem	32800	13120	721600
Razem			32800	13120	721600
23	WPR XII- XVIII	razem	1600	480	33600
			21600	6480	453600
			8400	2520	176400
			7200	2160	151200
			126000	56700	3969000
			9000	2700	189000
			9800	2940	205800
			24000	7200	504000
			80000	24000	1680000
			93600	37440	2471040
Razem			381200	142620	9833640

Straty w zabudowie na Pradze i Saskiej Kępie wyniosły ok. 129 341 000 zł

Straty obiektów zabytkowych – katalog budynków

W załączonym poniżej katalogu budowli zabytkowych wypunktowano:

Adres, ewentualnie numer hipoteczny wg listy BOS.

Nazwę obiektu z podaniem kategorii.

Czas powstania, daty najważniejszych przebudów, nazwiska autorów i styl.

Określenie zniszczeń - rodzaj procent.

Kubaturę obiektu.

Określenie stawki bazowej pod skrótem cb.

Współczynnik wystroju pod skrótem w. wystr.

Współczynnik za małą architekturę pod skrótem w. ma

Współczynnik kosztów pośrednich pod skrótem w.kp

Cena za metr sześcienny obiektu pod skrótem m³. ob.

Kubatura zniszczeń w metrach sześciennych

Wartość zniszczeń w złotych

Budowle sakralne

1. Bielany, ul. Kamedułów 87

**Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP, d. OO Kamedułów, przed 1939 r.
siedziba OO Marianów.**

Kat. I

Wzniesiony w latach 1669 – 1758, barokowy, z bogatym wystrojem sztukatorskim i rzeźbiarskim, kapitularz z freskiem M. Palloniego.

Zniszczenia: m.in. przebity dach i sklepienie - ok. 30 %

Kubatura: ok. 1 304 m³

cb -140 zł, w.wystr.-70% ,w.ma – 20% w.kp -11%, 1m³ob. -317 zł

Kubatura zniszczeń: 391 m³

Wartość zniszczeń: 123 953 zł

2. Bonifraterska 12; hip. 2166/7

a. Kościół św. Jana Bożego OO Bonifratrów

Kat. I

Wzniesiony ok. 1728 r. z udziałem A. Solariego i J. Fontany

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony - ok. 80 %

Kubatura: ok. 3800 m³

Cb - 120 zł, w.wystr. - 60%, w.ma - 10%, w.kp - 11%, m³ ob. - 234 zł

Kubatura zniszczeń: 3 040 m³

Wartość zniszczeń: 712 673 zł

b. Klasztor ze szpitalem

Kat. II

Wznoszony w latach 1729 - 53 z udziałem jw.

Zniszczenia: jw. - ok.90%

jkKubatura: ok. 9 376 m³

Cb - 60 zł, w. wystr. - 60%, w ma - 5%, w.kp - 11%,m³ ob. - 112zł

Kubatura zniszczeń: 8 439 m³

Wartość zniszczeń: 944 178 zł

3. Cytadela

Kościół św. Jerzego, d. cerkiew św. Aleksandra Newskiego

Kat.II

Wzniesiony w latach 1834-5 wg projektu A.Gołońskiego, klasycystyczny.

Zniszczenia: zburzona część absydy, uszkodzony dach, sygnaturka, wieża - ok. 30%

Kubatura - 5 640 m³

cb - 80 zł , w.wystr. - 50% ,w.ma – 5% , w.kp - 11% , m³ ob. - 140 zł

Kubatura zniszczeń: 1 692 m³

Wartość zniszczeń: 236 643 zł

4. Czerniakowska

a. Kościół św. Bonifacego OO Bernardynów

Kat I

Wzniesiony ok. 1689 r. wg projektu Tylmana z Gameren, przez I. Affaitę, barokowy, freski A. Giorgiolo, sztukaterie A. Schlütera

Zniszczenia: dach nad nawą - ok. 25%

Kubatura: 4 512 m³

Cb - 150zł, w.wystr. -100% , w.ma-20%, w.kp - 11%, m³ ob. - 400 zł

Kubatura zniszczeń: 1 128 m³

Wartość zniszczeń: 450 749 zł

b. Klasztor

Wznoszony ok. 1693 r. wg projektu Tylmana z Gameren przez I. Affaitę

Kat.II

Barokowy

Zniszczenia: część dachu, wnętrza zdewastowane - ok. 30%

Kubatura: 6 408 m³

Cb - 60 zł, w.wystr. -60%, w.ma- 5%, w. kp- 11%, m³ ob. 112 zł

Kubatura zniszczeń: 1 922 m³

Wartość zniszczeń: 215 093 zł

5. Chłodna 21 a; hip.774/8

Kościół św. Karola Boromeusza

Kat.I

Wzniesiony w 1849 r. wg projektu H. Marconiego, w stylu historycystycznym.

Zniszczenia: zburzona absyda - ok. 20 %

Kubatura: 9 485 m³

Cb - 120 zł., w.wystr. - 60%, w.ma - 20%, w.kp - 11%, m³ob. 256 zł.

Kubatura zniszczeń: 1897 m³

Wartość zniszczeń: 485 146 zł

6. Długa 15 hip.558

a. Kościół NMP Królowej Korony Polskiej, d. OO Pijarów

Kat I

Wznoszony w latach 1688 przez J. Fontanę, późnobarokowy.

Zniszczenia: zniszczony dach, wnętrze, elewacja, uszkodzone wieże - ok. 45% - 50%

Kubatura: 12 800 m³

Cb - 140 zł, w .wystr. - 60%, w.ma - 20%, w.kp - 11%, m³ob. 298 zł

Kubatura zniszczeń: 5 760 m³

Wartość zniszczeń: 1718 600 zł

b. dawny klasztor

Kat.II

Wzniesiony ok. 1834 r. przez A. Corazziego i A. Gołońskiego, klasycystyczny

Zniszczenia: zburzony - ok. 80%

Kubatura: 5 800 m³

cb - 80 zł, w.wystr.-60%, w.ma - 5%, w.kp - 11%, m³ob. - 149 zł

Kubatura zniszczeń: 4 640 m³

Wartość zniszczeń: 692 214 zł

c. Collegium Nobilium (Miodowa 22/24/26 hip.487/8)

Kat.I

Przed 1939 r. - Najwyższy Trybunał Administracyjny

Wznoszony przez J. Fontanę (ok. 1754) St. Zawadzkiego (1786) i H. Mintera (1811), późnobarokowy.

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony – ok. 80%

Kubatura: 16 500 m³

cb - 100 zł, w.wystr. - 60%, w.ma - 10%, w.kp - 11%, m³ ob. -195 zł

Kubatura zniszczeń: 13 250 m³

Wartość zniszczeń: 258 8520 zł

7. Freta 8/10; hip. 251 a , b

a. kościół św. Jacka, d. OO Dominikanów

Przed 1939 r. kościół filialny parafii Nawiedzenia NMP

Kat.I

Wznoszony ok. 1639 r. (J.Bapt. Trwano) - 1717r., barokowy.

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok. 75%

Kubatura: 29 040 m³

cb – 150 zł, w. wystr. - 70%, w.ma - 20%, w.kp - 11%, m³ ob. - 340zł

Kubatura zniszczeń: 21 780 m³

Wartość zniszczeń: 7 397 795 zł

b. dzwonnica

Kat.I

Wzniesiona w 1717r.

Zniszczenia: zburzona - ok.70%

Kubatura: 956 m³

Cb - 100 zł, w.wystr. - 20%, w.ma - 10%, w.kp - 11% , m³ ob. - 146 zł

Kubatura zniszczeń: 669 m³

Wartość zniszczeń: 97 703 zł

c. Klasztor, przed 1939 r. Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności

Kat.II

Wznoszony w latach 1639-51, rozbudowany w XVIII i XIX w.

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok.75 %

Kubatura: 21 500 m³

cb - 80 zł, w.wystr. - 60%, w.ma - 5%, w.kp -11%, m³ob. -149 zł

Kubatura zniszczeń: 16 125 m³

Wartość zniszczeń: 2 405 592 zł

8. Gdańska 6 Marymont

Kościół MB Królowej Polski „na Tarasie”

Kat. III

Wniesiony w latach 1816 i 1925 z wykorzystaniem murów dawnego pałacu letniego królowej Marii Kazimiery z 1691 r.

Zniszczenia: uszkodzenia od pocisków - ok.30%

Kubatura: 3 700 m³

Cb - 80 zł, w.wystr. – 30 w.kp - 11%, m³ ob - 115 zł

Kubatura zniszczeń: 1 110 m³

Wartość zniszczeń: 128 138

9. pl. Grzybowski 3/5 hip. 1084

Kościół Wszystkich Świętych

Kat.I

Wznoszony w latach 1861 – 1892 m.in. przez H.Marconiego, neorenesansowy

Zniszczenia: spalony dach, zawalone sklepienie, zniszczona lewa wieża - ok. 65%

Kubatura: 45 600 m³

cb - 120 zł, w.wystr. - 70 %, w.ma - 10 %, w.kp - 11%, m³ ob. – 249 zł

Kubatura zniszczeń: 29 640 m³

Wartość zniszczeń: 7 382 850 zł

10. Kościelna – Przyrynek 4 hip. 1882

a. Kościół Nawiedzenia NMP i przyległy budynek parafialny

Kat.I

Wzniesiony ok. 1497 r., przebudowy m.in. w 1829 r. (H.Szpilowski), gotycki.

Zniszczenia: zburzony - ok.70%

Kubatura: 21 510 m³

cb – 150 zł, w.wystr. - 60% , w.ma – 10%, w.kp -11% , m³ob. 293 zł

Kubatura zniszczeń: 15 057 m³

Wartość zniszczeń: 4 412 303 zł

b. Wieża

Kat.I

Wzniesiona ok. 1581 r., przebudowana i rekonstruowana w 1936 r.

Zniszczenia: częściowo zburzona - ok. 50%.

Kubatura: ok. 2 532 m³

cb – 140 zł, w.wystr. - 20%, w.ma - 10%, w.kp - 11%, m³ob. - 205 zł

Kubatura zniszczeń: 1 266 m³

Wartość zniszczeń: 259 692 zł

11. Krakowskie Przedmieście 3

Kościół Znalezienia Krzyża Św.

Kat.I

Wznoszony w latach 1656 –1696; 1737 i 1818, z udziałem: J. Belottiego, J. Fontany, P. Aignera i innych, wewnątrz liczne pomniki memorialne, barokowy.

Zniszczenia: dach spalony, wieża zburzona, fasada uszkodzona, wypalony - ok.60%

Kubatura: ok. 42 000 m³

cb - 140 zł, w.wystr. - 80% , w.ma - 20%, w.kp - 11%, m³ob. - 336 zł

Kubatura zniszczeń: 25 200 m³

Wartość zniszczeń: 8 458 733 zł

12. Krakowskie Przedmieście 34

Klasztor Panien Wizytek

Kat II

Wznoszony w XVII i XVIII w., barokowy

Zniszczenia: uszkodzony dach, kaplica zburzona - ok 25%.

Kubatura: 11 436 m³

cb – 80 zł, w.wystr - 40, w.ma - 10%, w.kp - 11%, m³ob. 137 zł

Kubatura zniszczeń: 2 859 m³

Wartość zniszczeń: 390 974 zł

13. Krakowskie Przedmieście 68 hip.367

a. kościół św. Anny ,d. OO Bernardynów z kaplicami

Kat I

Wznoszony w latach 1454 - 1544 -1667 - 1788 (m.in. Ch. P. Aigner)

Freski W. Żebrowskiego, rzeźby na fasadzie – J. Monaldiego, kaplica NMP

Loretańskiej z 1837 r. wg proj. H. Marconiego. Gotycki, barokowy i klasycystyczny.

Zniszczenia: częściowo spalony (1939 r.), kaplica zburzona (1944r.)

- ok.25%

Kubatura: 13 978 m³

cb- 150 zł, w.wystr. - 100%, w.ma - 20%, w.kp - 11% , m³ob. - 400 zł

Kubatura zniszczeń: 3 494 m³

Wartość zniszczeń :1 396 362 zł

b./ Dzwonnica

Kat.I

Wznoszona w 1578 r. i przebudowana w 1821 r. (P.Aigner), neorenesansowa.

Zniszczenia - ok.50%

Kubatura: ok. 2 574 m³

cb – 120 zł, w.wystr. - 60%, w.ma – 10%, w.kp - 11%, m³ob. 234

Kubatura zniszczeń: 1 287 m³

Wartość zniszczeń: 301 714 zł

14. Leszno 32/34; hip.671 a

a. Kościół Narodzenia NMP, d. OO Karmelitów Trzewickowych

Kat.I

Wzniesiony w latach 1682 - 1732, kaplica dobudowana w 1853 r., barokowy.

Zniszczenia – ok. 40%

Kubatura: 9 720 m³

cb – 100 zł, w.wystr - 50%, w.ma - 10% , w.kp - 11%, m³ob. - 183zł

Kubatura zniszczeń: 3 888 m³

Wartość zniszczeń: 717 087 zł

b. dawny klasztor

Kat.II

Wzniesiony ok. 1732 r

Zniszczenia: częściowo wypalony, mury zachowane - ok.40%.

Kubatura: 3 690 m³

cb – 60 zł, w.wystr. - 60%, w.ma - 5%, w.kp – 11%, m³ob.- 112 zł

Kubatura zniszczeń: 1 476 m³

Wartość zniszczeń: 165 147 zł

15. pl. Małachowskiego; hip. 1071 a

Kościół Św.Trójcy, Ewangelicko – Augsburski

Kat I

Wzniesiony w 1778 r. wg projektu Sz.B. Zuga, klasycystyczny.

Zniszczenia: spalony w 1939 r., kopuła zwalona - ok. 60%

Kubatura: 38 643 m³

cb - 120 zł, w.wystr. - 70%, w.ma - 10%, w.kp -11%, m³ob. - 249zł

Kubatura zniszczeń: 23 185 m³

Wartość zniszczeń: 5 775 013 zł

16. Miodowa 13, hip.9742

a. Kościół Przemienienia Pańskiego OO Kapucynów

Kat I

Wzniesiony w latach 1683 - 1692 r. wg projektu Tylmana z Gameren z udziałem

A. Locciego; kaplice dobudowane w XVIII i XIX w, barokowy.

Zniszczenia: spalony, zawalone sklepienie - ok.60% (wg BOS 40%)

Kubatura: 11 232 m³

cb- 120 zł, w.wystr -70%, w.ma – 20%, w.kp -11%, m³ob - 272 zł

Kubatura zniszczeń: 6 739 m³

Wartość zniszczeń: 1 831 229 zł

b. klasztor

Kat.II

Wzniesiony ok. 1683 r. i ok. 1695 r. wg projektu Tylmana z Gameren.

Zniszczenia: spalony, zwalona część stropów - ok.50%

Kubatura: 3 400 m³

cb - 80 zł, w.wystr. - 50%, w.ma - 5% w.kp - 11%, m³ob. - 140 zł

Kubatura zniszczeń: 1 700 m³

Wartość zniszczeń: 237 762 zł

17. Miodowa 16 hip 485

a. kościół Wniebowzięcia NMP z klasztorem OO Bazylianów

Kat I

Wzniesiony ok. 1784 wg projektu D. Merliniego, klasycystyczny

Zniszczenia: spalony, front częściowo zburzony - ok. 60%

Kubatura: 17 428,3 m³

cb – 120 zł, w.wystr - 60%, w.ma - 10%, w.kp - 11%, m³ob - 234 zł

Kubatura zniszczeń: 10 457 m³

Wartość zniszczeń: 2 451 432 zł

b. oficyna klasztoru (skrzydło tylne)

Kat.II

Wzniesiony - jw.

Zniszczenia: częściowo zburzony - ok. 60%

Kubatura: 5 041 m³

cb – 60 zł, w. wystr. - 60%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ob - 112zł.

Kubatura zniszczeń: 3 025 m³

Wartość zniszczeń: 338 416zł

18. Młynarska 54/58; hip.3106 D

Kaplica Halpertów (cmentarna)

Kat II

Wzniesiona w 1834 r. wg proj. J. Heuricha, klasycystyczna

Zniszczenia: uszkodzenia - ok.20%

Kubatura: 2 260 m³

cb – 50 zł, w. wystr – 40%, w. ma – 5%, w. kp -11%, m³ob. - 82 zł

Kubatura zniszczeń: 452 m³

Wartość zniszczeń: 36 876

19. Moniuszki 3; hip.6439

Kościół Imienia Jezus d. kaplica szpitalna

Kat.II

Wzniesiony ok. 1757 r. (J. Fontana). barokowy

Zniszczenia: wypalone wnętrze - ok.60%

Kubatura: 3 682 m³

cb -100 zł, w.wystr.-60%, w.ma - 10%, w.kp - 11%, m³ob. - 195 zł

Kubatura zniszczeń: 2 209 m³

Wartość zniszczeń: 431 531 zł

20. Nowomiejska 23 - Długa 5 - Podwale 25/27; hip. 591a ,167,501, 502

a. Kościół św Ducha OO Paulinów

Kat I

Wzniesiony w 1707 -17 r. wg projektu J.Pioli i J.Bellotiego, barokowy

Zniszczenia: wypalony, zburzone sklepienie, uszkodzone wieże - ok.70%

Kubatura: 11 800 m³

cb - 140 zł, w. wystr. - 70%, w. ma - 20%, w. kp - 11%, m³ob. - 317 zł

Kubatura zniszczeń: 8 260 m³

Wartość zniszczeń: 2 618 552 zł

b. Klasztor

Kat II

Wzniesiony na początku XVIII w., przebudowany w końcu XIX w.

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony - ok.70%

Kubatura: ok. 13 500 m³

Cb - 60 zł, w. wystr - 50%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob. - 105 zł

Kubatura zniszczeń: 9 450 m³

Wartość zniszczeń: 991 258 zł

c. Szpital św. Ducha - Podwale 29

Kat II

Wzniesiony w XIV w., przebudowany w XVIII w

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok. 70%

Kubatura: 9 179 m³

cb – 80 zł, w.wystr - 50%, w.ma - 10%, w.kp – 11%, m³ob. – 147 zł

Kubatura zniszczeń: 6 425 m³

Wartość zniszczeń: 941 391 zł

21. Piesza; 1hip. 1877

Kościół św. Benona

Kat. III

Wzniesiony ok. 1713 r., po 1808 r. zmieniony w fabrykę, barokowy

Zniszczenia: zburzony - ok.70%

Kubatura: ok. 6 484 m³

cb – 90 zł, w.wystr.-10% w.kp -11%, m³ob. -110 zł.

Kubatura zniszczeń: 4 539 m³

Wartość zniszczeń: 498 802 zł

22. Piwna 9/11; hip. 113 b

Kościół św Marcina, d.OO Augustianów, przed 1939 filialny Katedry

Kat.I

Wznoszony w latach – 1494; 1631-6, 1705-47 z udziałem m.in. K. Baya, barokowy.

Zniszczenia: wypalony, zburzony - ok.80%

Kubatura: 11 810 m³

cb – 140 zł, w. wystr - 80%, w. ma - 20%, w. kp -11%, m³ob - 336 zł

Kubatura zniszczeń: 9 448 m³

Wartość zniszczeń: 3 171 353 zł

b. Klasztor

Kat II

Wzniesiony ok. 1636 r. na miejscu wcześniejszego (XV w.), przed 1939 r. -

Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności.

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok.80%

Kubatura: 11 436 m³

cb - 80 zł, w. wystr. - 50%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ob. – 140 zł

Kubatura zniszczeń: 9 149 m³

Wartość zniszczeń: 1 279 551 zł

c. Dzwonnica

Kat I

Wzniesiona w połowa XV w, nadbudowana w XVIII w., gotycka i barokowa

Zniszczenia: zniszczona część górna i hełm - ok.70%

Kubatura: ok. 1 090 m³

cb -120 zł, w. wystr. - 20%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob. - 168 zł

Kubatura zniszczeń: 763 m³

Wartość zniszczeń: 128 056 zł

d. dawny szpital św. Ducha (Piwna 13 hip 112)

Kat II

Wzniesiony ok. 1444 r. rozbudowany w – XVI i XVII w., piwnice gotyckie.

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony, mury stoją - ok. 70%

Kubatura: 5 494 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 50%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob. - 140 zł

Kubatura zniszczeń: 3 846 m³

Wartość zniszczeń: 537 874 zł

**23. Podwale 5; hip. 497 c
Kaplica - (cerkiew) Św. Trójcy**

Kat II

Wzniesiona w 1818 r. wg projektu J. Kubickiego, klasycystyczna.

Zniszczenia: zrujnowana - ok.80%

Kubatura: 6 660 m³

cb – 80zł, w. wystr. - 60%, w. ma - 10%, w. kp – 11%, m³ ob – 156 zł

Kubatura zniszczeń: 5 328 m³

Wartość zniszczeń: 832 702 zł

24. Powązkowska 1

Kościół św. Karola Boromeusza

Kat. I

Wznoszony od końca XVIII w. do 1888 r. wg projektu A. Pius Dziekońskiego, historycystyczny.

Zniszczenia: między innymi spalony dach - ok. 50%

Kubatura: 12 500 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 50%, w. ma - 20%, w. kp - 11%, m³ ob. - 200 zł

Kubatura zniszczeń: 6 250 m³

Wartość zniszczeń: 1 248 750 zł

25. Ratuszowa 8

Kościół MB Loretańskiej

Kat.I

Wzniesiony ok.1645 r wg projektu K. Tencalli, barokowy

Zniszczenia - ok. 40%

Kubatura: ok. 6 200 m³

cb – 140 zł, w. wystr. - 60%, w. ma - 10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 274 zł

Kubatura zniszczeń: 2 480 m³

Wartość zniszczeń: 678 290 zł

26. Rynek Nowego Miasta 2, hip.314

a. Kościół św. Kazimierza, Panien Sakramentek

Kat. I

Wzniesiony w latach 1693 – 1715 wg projektu Tylmana z Gameren

Zniszczenia: zburzony - ok. 80%

Kubatura: ok. 6 765 m³

cb – 150 zł , w. wystr. - 80%, w. ma 20%, w. kp - 11%, m³ ob – 360 zł

Kubatura zniszczeń: 5 412 m³ **Wartość zniszczeń: 1 946392zł**

b. Klasztor (zespół)

Kat II

Wznoszony etapami z adaptacją dawnego pałacu Kotowskich od 1688 r.

(Tylman z Gameren), szkoła klasztorna – ok. 1740 r (A.Solari)

Zniszczenia: częściowo zburzony, wypalony - ok80%

Kubatura: ok. 2 9219 m³

cb – 80zł , w.wystr. - 60%, w.ma - 10%, w. kp -11%, m³ob. - 156 zł

kubatura zniszczeń: 23 375 m³ **Wartość zniszczeń: 3 653 263**

27. Senatorska 18; hip. 7058

a. Kościół św. Andrzeja Ap.; Panien Kanoniczek

Kat I

Wzniesiony w I połowie XVII w, klasycystyczny

Zniszczenia: spalony, mury zarysowane, – ok. 80%

Kubatura: ok. 7 219 m³

cb – 120 zł, w. wystr. - 60%, w. ma - 10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 234 zł

Kubatura zniszczeń: 5 775 m³ **Wartość zniszczeń: 1 353 868 zł**

b. Klasztor (oficyny)

Kat.II

Wzniesiony - jw.

Zniszczenia: - jw. - ok. 80%

Kubatura: 13 431 m³

cb -60, w. wystr. - 60%, w. ma -10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 117 zł

Kubatura zniszczeń: 10 745 m³ **Wartość zniszczeń: 1 259 486 zł**

28. Senatorska 31; hip 473 a

a. Kościół św. Antoniego, OO Reformatów (z kaplicami)

Kat I

Wzniesiony w latach 1671- 81, remont w 1872 r., barokowy

Zniszczenia: częściowo wypalony, sklepienia zachowane - ok. 60%

Kubatura: ok. 12 000 m³

cb -120 zł, w. wystr - 70%, w. ma - 20%, w. kp - 11%, m³ ob. - 272zł

Kubatura zniszczeń: 7 200 m³

Wartość zniszczeń: 1 956 442 zł

b. Klasztor

Kat II

Wzniesiony w latach 1671 –1722, częściowo przebudowy w XIX w.

Zniszczenia: - ok. 45%

Kubatura: ok. 12 528 m³

cb – 60 zł, w. wystr - 60%, w. ma - 10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 117 zł

Kubatura zniszczeń: 5 637 m³

Wartość zniszczeń: 660 747 zł

29. Solec 61; hip. 2 920 a

a. Kościół Św. Trójcy, d. OO Trynitarzy

Kat I

Wzniesiony w latach 1699 – 1726, rozbudowany w 1882 r., barokowy.

Zniszczenia: spalony w 1939 r., w 1944r. zawalone sklepienia - ok. 75%

Kubatura: 9 796 m³

cb – 120 zł , w. wystr. - 60%, w. ma 10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 234 zł

Kubatura zniszczeń: 7347 m³

Wartość zniszczeń: 1 722 372 zł

b. Klasztor

Kat II

Wzniesiony po 1773 r., przekształcony częściowo na fabrykę po 1826r.

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony - ok. 75%

Kubatura : 8 412 m³

cb – 60 zł, w. wystr. -60%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob – 112 zł

Kubatura zniszczeń: 6 309 m³

Wartość zniszczeń: 705 901 zł

30. Świętojańska 8; hip.4

Archikatedra św. Jana Chrzciciela (z kaplicami)

Kat I

Wznoszona od początku XV w., 1836-40 r. przebudowana wg projektu

A. Idźkowskiego

Zniszczenia: wysadzona w powietrze - ok. 90%

Kubatura: ok. 34 000 m³

cb – 150 zł, w. wystr. - 80%, w. ma - 20 %, w. kp -11%, m³ ob. - 360 zł

Kubatura zniszczeń: 30 600 m³

Wartość zniszczeń: 11 004 984 zł

b. Dzwonnica

Kat I

Wzniesiona w I poł. XVII w., przekształcana.

Zniszczenia: zburzona - ok. 90 %

Kubatura: ok. 2 200 m³

cb – 100 zł, w. wystr - 20%, w. ma - 10%, w. kp -11%, m³ ob. - 147 zł

Kubatura zniszczeń: 1980 m³.

Wartość zniszczeń: 290 110 zł

31. Świętojańska 10 hip 5

Kościół MB Łaskawej, OO Jezuitów

Kat I

Wzniesiony w latach 1608 - 20, kaplica dobudowana w 1622 r., manierystyczny.

Zniszczenia: zburzony - ok. 95%

Kubatura: 15 500 m³

cb. - 140 zł, w. wystr. – 80%, w. ma - 20%, w. kp - 11%, m³ ob. – 336 zł

Kubatura zniszczeń: 14 725 m³ **Wartość zniszczeń: 112 783 zł**

b. Klasztor

Kat II

Dom kupiony w 1597 r. przez Piotra Skargę, przebudowany w wieku XVII i XVIII.

Zniszczenia: kompletnie zrujnowany - 100%

Kubatura: ok. 2 000 m³

cb – 80 zł, w. wystr – 60%, w. ma - 10%, w. kp – 11%, m³ ob. – 156 zł

Kubatura zniszczeń: 2 000 m³ **Wartość zniszczeń: 312 576 zł**

32. Tamka 35; hip. 2858

a. Kościół św. Kazimierza, ss. Miłosierdzia

Kat I

Wzniesiony ok. 1699, renowacja 1842 r. - H. Marconi, barok

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok. 75%

Kubatura: ok. 9 477 m³

cb - 120 zł. w. wystr. – 60%, w. ma 10%, w. kp – 11%, m³ ob – 234 zł

Kubatura zniszczeń: 7 108m³

Wartość zniszczeń: 1 666 272 zł

b. Klasztor

Kat II

Wzniesiony w połowie XVIII w

Zniszczenia: zburzony - ok.75%

kubatura: 1 1021 m³

cb - 60 zł, w. wystr. – 60%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob – 112 zł

Kubatura zniszczeń: 8 266 m³

Wartość zniszczeń: 924 833 zł

33. Plac Trzech Krzyży; hip.1280

Kościół św. Aleksandra

Kat I

Wzniesiony w 1826 r wg projektu P. Aignera, przebudowany w 1894 r wg projektu J.

Piusa Dziekońskiego, neorenesansowy.

Zniszczenia: zburzony, podziemia zachowane - ok. 80%

Kubatura: ok. 20 245,6 m³

cb -120 zł, w. wystr. - 70%, w.ma - 20%, w, kp -11%, m³ ob. – 272 zł

Kubatura zniszczeń: 16 197 m³

Wartość zniszczeń: 4 401 070 zł

34. Wolska 140 a

Kościół św. Wawrzyńca

Kat I

Wzniesiony ok. 1695 r., przebudowany w 1756 r. (J.D.Jauch)

Zniszczenia: uszkodzenia - do ok. 40%

Kubatura: 4 800 m³

cb -120 zł, w. wystr. - 60%, w. ma - 10% , w. kp - 11%, m³ ob – 234 zł

Kubatura zniszczeń: 1 920 m³.

Wartość zniszczeń: 450 109 zł

35. Wspólna 68; hip 1600 b

Kościół (kaplica) św. Barbary

Kat II

Wzniesiony ok. 1783 r., d. cmentarny OO Misjonarzy

Zniszczenia: - ok. 20%

Kubatura: 1 225 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 20%, w. ma - 5%, w. kp – 11%, m³ ob. - 140 zł

Kubatura zniszczeń: 245 m³.

Wartość zniszczeń: 34 266 zł

36. Zakroczymska 1; hip.1863 bc

a. Kościół św. Franciszka Serafickiego, OO Franciszkanów

Kat. I

Wznoszony w latach 1689 - 1750 wg. J. Ch. Ceroniego, J. Fontany (fasada), barok

Zniszczenia: brak dachu, spalony częściowo - ok. 65%

Kubatura: ok. 2 600 m³

cb – 140 zł, w. wystr. - 70%, w. ma - 20%, w. kp - 11%, m³ ob. -317 zł

Kubatura zniszczeń: 1 690m³.

Wartość zniszczeń: 535 757 zł

b. Klasztor

Kat.II

Wzniesiony ok. 1727 r.

Zniszczenia: ok. 65%

Kubatura: 8 950 m³

cb. - 80zł, w. wystr. - 50%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob. – 140 zł

Kubatura zniszczeń: 5 817 m³.

Wartość zniszczeń: 813 566 zł

Budowle świeckie

37. Agrykola 9 – Łazienki; hip. 11567

Pałac na Wodzie

Kat.I

Wznoszony w 1680 r. (Tylman z Gameren), 1774 -80r., 1783 - 95 r.

(D. Merlini), Ch. Kamzetter i inni. Klasycystyczny.

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony - ok. 80%

Kubatura: 11 399 m³

cb – 150 zł, w. wystr. - 100%, w. ma – 20%, w. kp -11%, m³ ob. – 400 zł

Kubatura zniszczeń: 9 119 m³

Wartość zniszczeń: 3 644 032 z

b. Pałac Myślewicki

Kat.I

Wzniesiony – 1775-78 r. wg projektu D. Merliniego

Zniszczenia: od pocisków - ok. 25%

Kubatura: 2 387

Cb - 140 zł, w. wystr. - 100%, w. ma - 20%, w. kp - 11%, m³ ob. - 373 zł

Kubatura zniszczeń: 597 m³

Wartość zniszczeń: 222 545 zł

c. Stara Pomarańczarnia z teatrem

Kat.I

Wzniesiona w 1784 - 88 r. (D. Merlini)

Zniszczenia: ok. 30%

Kubatura: 21 200 m³

cb – 120 zł, w. wystr - 60%, w. ma - 20%, w. kp – 11%, m³ ob. – 256 zł

Kubatura zniszczeń: 6 360 m³

Wartość zniszczeń: 1 626 532 zł

d. Amfiteatr

Kat.I

wzniesiony w 1791r. (Ch. Kamzetter)

Zniszczenia: uszkodzenia budowli i rzeźb - ok. 30%

Kubatura: ok. 3 779 m³

cb – 100 zł , w. wystr - 60%, w. ma -20%, w. kp – 11%, m³ ob. – 213 zł

Kubatura zniszczeń: 1 134 m³

Wartość zniszczeń : 241 614 zł

e. Biały Domek

Kat I

Wzniesiony 1774 - 77 r. wg D. Merliniego

Zniszczenia: ok. 40%

Kubatura: ok. 1 755 m³

cb – 140 zł, w. wystr. - 100%, w. ma - 20%, w. kp – 11%, m³ob. - 373 zł

Kubatura zniszczeń: 702 m³

Wartość zniszczeń: 261 818 zł

f. Stara Kordegarda

Kat II

Wzniesiona w latach 1793 -94 wg projektu J. Ch. Kammsetzera

Zniszczenia: uszkodzona, zdewastowana - ok. 25%

Kubatura: ok. 1 600 m³

Cb - 100 zł, w. wystr.– 20%, w. ma 5%, w. kp -11%, m³ ob. -140 zł

Kubatura zniszczeń: 400 m³

Wartość zniszczeń: 55 944 zł

38. Bagatela 1/3 hip. 1761 A

Pałacyk Bacciarellego, Warszawskie Towarzystwo Ogrodnicze

Kat II

Wzniesiony ok. 1793 r. wg projektu J. Ch. Kamzetzera, częściowo przebudowany w XIX w, klasycystyczny.

Zniszczenia: spalony, częściowo zwalone stropy i dach - ok. 70%

Kubatura: 6 692 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 50%, w. ma - 10%, w. kp - 11%, m³ob. - 147 zł

Kubatura zniszczeń: 4685 m³

Wartość zniszczeń: 686 388 zł

39. Bagno 6/8/10; hip. 1761 A

Kramy tzw. Pociejów

Kat.II

Wzniesiony na początku XIX w., klasycystyczny.

Zniszczenia: wypalony, elewacja zdewastowana - ok. 60%

Kubatura: ok. 14 200 m³

cb – 60 zł, w. wystr - 40%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob. - 98 zł

Kubatura zniszczeń: 8 520 m³

Wartość zniszczeń: 834 125 zł

40. Bednarska 2/4, hip. 2683

Komora Wodna (Dom Łazienki)

Kat II

Wzniesiony ok. 1832 r. wg projektu A. Kropiwnickiego, klasycystyczny.

Zniszczenia: wypalony, zburzone skrzydło - ok.60%

Kubatura: 9 072 m³

cb -100 zł, w. wystr. – 50%, w. ma 10% , w. kp – 11%, m³ ob. - 183 zł

Kubatura zniszczeń: 5 443 m³

Wartość zniszczeń: 996 922 zł

41. Bednarska 7, Dobra 85; hip. 2683

Hotel Bawarski

Kat.II

Wzniesiony w początkach XIX w. wg projektu J. Ch. Kamzetzera, klasycystyczny.

Zniszczenia: wypalony, skrzydło zawalone - ok.60%

Kubatura: 2 851 m³

cb – 100zł, w. wystr. – 50%, w. ma - 10%, w. kp. -11%, m³ ob. - 183 zł

Kubatura zniszczeń: 1 711 m³

Wartość zniszczeń: 313278 zł

42. Belwederska 54/56; hip.1720

Pałac „Belweder”

Kat I

Wzniesiony w latach 1730-50 wg projektu J. Fontany, gruntownie przebudowany wg. J.Kubickiego.

Zniszczenia: zdewastowany - ok. 30%

Kubatura: 13 500 m³

cb – 120 zł, w. wystr. - 60%, w. ma -10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 234 zł

Kubatura zniszczeń: 4 050 m³

Wartość zniszczeń: 949 450 zł

43. Bielańska 14/16; hip 608

Pałac Przebendowskich – Radziwiłłów

Kat I

Wzniesiony ok. 1726 r wg projekt J. Z. Deybla, późnobarokowy.

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok.70%

Kubatura: ok. 15 000 m³

cb – 140 zł, w. wystr. – 80%, w. ma - 10%, w. kp - 11%, m³ ob. – 308 zł

Kubatura zniszczeń: 10 500 m³

Wartość zniszczeń: 3 230 766 zł

b. Oficyny

Kat III

Wniesione w XVIII – XIX w

Zniszczenia: zburzone - ok. 100%

Kubatura: ok. 2600 m³

cb - 50 zł, w. wystr. – 0%, w. ma- 0%, w. kp - 11%, m³ ob – 56 zł

Kubatura zniszczeń: 2 600 m³

Wartość zniszczeń: 144 300 zł

44. Brzozowa 22; hip. 210

Dawny spichlerz

Kat II

Wniesiony w XVI w., przebudowany w 1819 r. na kamienicę czynszową

Zniszczenia: zburzony - ok.80%

Kubatura: ok. 3 083 m³

cb – 80 zł, w. wystr.. - 40%, w. ma – 0%, w. kp -11%, m³ ob. -124 zł

Kubatura zniszczeń: 2 466 m³

Wartość zniszczeń: 306 610 zł

45. Daniłowiczowska 14; hip 617

Dawna Biblioteka Załuskich - „Dom pod Królami”

Kat II

Wznoszony w XVII-XVIII w. latach 1740-61-80 wg Melana, przebudowany w 1826 r. wg K. Gallego.

Zniszczenia: wypalona, częściowo zburzona - ok.80%

Kubatura: 14 584 m³

cb -90zł, w. wystr. – 30%, w. ma - 10%, w. kp -11%, m³ ob. - 143 zł

Kubatura zniszczeń: 11 667 m³ **Wartość zniszczeń: 1 666 741 zł**

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia - jw. - ok. 80%

Kubatura: ok. 1 283 m³

cb- 50 zł, w. wystr.- 0%, w. ma – 0%, w. kp -11%, m³ ob – 56 zł

Kubatura zniszczeń: 1 026 m³ **Wartość zniszczeń: 56 943 zł**

46. Długa 7; hip.591

Pałac Raczyńskich, Ministerstwo Sprawiedliwości

Kat I

Wznoszony w 1786 r. m. in. wg projektu J. Ch. Kamzetzera, przebudowany.

Zniszczenia: wypalony, bez dachu - ok. 70%

Kubatura: 8 050 m³

cb – 120 zł , w. wystr. - 90%, w. ma - 10%, w. kp - 11%, m³ ob – 278 zł

Kubatura zniszczeń: 5 635 m³ **Wartość zniszczeń: 1 568 633 zł**

b. oficyny (skrzydła) od ul. Kilińskiego i Podwala

Kat II

Wznoszone w XVIII i XIX w.

Zniszczenia: wypalone., częściowo zburzone (od Kilińskiego) - ok. 70%

Kubatura: 17 304 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 20%, w. ma – 5%, w. kp - 11%, m³ ob - 112 zł

Kubatura zniszczeń: 12 113 m³

Wartość zniszczeń: 1 355 299 zł

47. Długa 12/14; hip.543

Klasztor Teatynów, przed 1939r. kamienica czynszowa

Kat II

Wzniesiony w XVIII w

Zniszczenia: front zburzony, oficyny wypalone, bez dachów - ok. 80%

Kubatura: ok. 32 380 m³

cb – 70 zł, w. wystr. -10%, w. ma - 5%, w. kp -5%, m³ ob. - 85 zł

Kubatura zniszczeń: 25 904 m³ **Wartość zniszczeń: 2 199 038 zł**

48. Długa 24; hip.549

Dawna Komora Celna Archiwum Główne

Kat.II

Wzniesiony ok. 1792 r. wg projektu St. Zawadzkiego

Zniszczenia: wypalony, zburzony - ok. 80%

Kubatura: 12 380 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 20%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob -112 zł

Kubatura zniszczeń: 9 904 m³ **Wartość zniszczeń: 1 108 139 zł**

49. Długa 26; hip. 550

a. Pałac Radziwiłłowej

Kat II

Wzniesiony ok. 1734 r. barok -klasycyzm

Zniszczenia : spalony - ok. 60%

Kubatura: ok. 6 700 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 60%, w. ma - 10%, w. kp -11%, m³ ob -156 zł

Kubatura zniszczeń: 4 020 m³ **Wartość zniszczeń: 628 278 zł**

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: lewa zburzona, prawa spalona - ok.60%

Kubatura: ok. 4 600 m³

cb – 60 zł, w. wystr. - 20%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob - 84 zł

Kubatura zniszczeń: 3 680 m³ **Wartość zniszczeń: 308 811 zł**

50. Długa 29; hip 585

a. Hotel Polski

Kat II

Wzniesiony ok. 1784 r. w 1819 r. przebudowany, klasycystyczny

Zniszczenia: spalony, cz. Zburzony -ok.80%

Kubatura: 13 436 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -147 zł

Kubatura zniszczeń: 10 748

Wartość zniszczeń: 1 574 856 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione ok. 1819 r.

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: 26 934 m³

cb – 50 zł, w. wystr. - 20%, w. ma – 0%, wam.kp -11%, m³ ob – 67 zł

Kubatura zniszczeń: 21 547

Wartość zniszczeń:1 435 010

51. Długa 31; hip. 584

a. Hotel Niemiecki, wykupiony przez Skarb Państwa

Kat II

Wzniesiony w I poł. XIX w, klasycystyczny

Zniszczenia: spalony i zburzony - ok. 90%

Kubatura: ok. 9 302 m³

cb – 80 zł, w. wystr. -50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 147 zł

Kubatura zniszczeń: 8 371 m³

Wartość zniszczeń: 1 226 563 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione jw.

Zniszczenia : jw. - ok. 90%

Kubatura: ok. 11 232 m³

cb – 50 zł, w. wystr. -20%, w. ma – 0%, w. kp -11%, m³ ob - 67 zł

Kubatura zniszczeń: 10 108 m³

Wartość zniszczeń: 673 193 zł

52. Długa 38/40; hip.556

a. Pałac Duckerta „pod wiatrami” Ministerstwo Opieki Społecznej i Zdrowia

Kat I

Wzniesiony ok. 1680 r. przebudowywany w 1769-80 wg

Sz. B. Zuga, barok klasycyzm

Zniszczenia: wypalony ,bez dachu - ok.60%

Kubatura: 7 682 m³

cb – 120zł , w. wystr. – 60%, w. ma -20%, w. kp-11%, m³ ob -256 zł

Kubatura zniszczeń: 4 609 m³

Wartość zniszczeń: 1 178 801 zł

b. Oficyny (skrzydła)

Kat II

Wzniesione jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 60%

Kubatura: 12 718 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob -112 zł

Kubatura zniszczeń: 7 631 m³

Wartość zniszczeń: 853 784 zł

53. Długa 52/ Nalewki 1; hip 563

Arsenał przed 1939r więzienie

Kat.I

Wznoszony 1638-43 r. (S. Grodzicki, S. Arciszewski), XVIII w J. D. Jauch

1817 r - W. H. Minter przebudowa

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony, - ok. 75%

Kubatura: 36 500 m³

cb -100 zł, w. wystr. - 10%, w. ma - 10%, w. kp -11%, m³ ob – 134 zł

Kubatura zniszczeń: 27 375 m³

Wartość zniszczeń: 3 676 736 zł

54. Dzika 19; hip. 2317

Koszary Artylerii przed 1939 r Straż Ogniowa

Kat II

Wzniesione ok. 1786 r wg proj. St. Zawadzkiego, klasycystyczne

Zniszczenia: wypalone, zniszczony dach, - ok. 60%

Kubatura: 47 871 m³

cb – 100 zł, w. wystr. – 20%, w. ma - 5%, w.kp -11%, m³ ob – 140 zł

Kubatura zniszczeń: 28 722 m³

Wartość zniszczeń: 4 017 101 zł

55. Elektoralna 6; hip. 753

a. Pałac Wielopolskich

Kat II

Wzniesiony w połowie XIX w, klasycystyczny

Zniszczenia: wypalony, mury uszkodzone - ok. 60%

Kubatura: 8 512 m³

cb – 90 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -10%, w. kp-11%, m³ ob -132 zł

Kubatura zniszczeń: 5 107 m³

Wartość zniszczeń: 673 450 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 60%

Kubatura: 5 281 m³

cb – 50 zł, w. wystr. – 20%, w. ma – 0%, w. kp -11%, m³ ob - 67 zł

Kubatura zniszczeń: 3 168 m³

Wartość zniszczeń: 211 009zł

56. Elektoralna 12; hip. 750/51

Szpital św. Ducha

Kat II

Wzniesiony w 1861 r wg projektu J. Orłowskiego, neorenesans

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony – ok. 60%

Kubatura: ok. 12 300 m³

cb -90 zł, w. wystr. – 50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 165zł

Kubatura zniszczeń: 7380 m³

Wartość zniszczeń: 1 216 482 zł

57. Gdańska 6; Marymont

Dawny Pałacyk Marii Kazimiery; Instytut Agronomiczny

Kat II

Wzniesiony w końcu XVII w. w 1844 r. przebudowany wg projektu

A. Corazziego

Zniszczenia: uszkodzone mury, wypalony - ok.75%

Kubatura : ok. 3 000 m³

cb – 90 zł, w. wystr. - 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 132zł

Kubatura zniszczeń: 2 250 m³

Wartość zniszczeń: 296 703 zł

58. Grzybowska 19; hip.1055 d

a. Pałacyk Gaya Kat II

Wzniesiony w połowie XIX w wg projektu właściciela

Zniszczenia: spalony, zagrożone mury - ok. 60%

Kubatura: 9 617 m³

cb – 90 zł, w. wystr. - 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob - 132 zł

Kubatura zniszczeń: 5 770 m³

Wartość zniszczeń: 760 931 zł

b. Oficyny Kat III

Wzniesione jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 60%

Kubatura: ok. 4 032 m³

cb -50zł, w. wystr. – 20%, w. ma –0%, wam. kp –11%, m³ ob - 67 zł

Kubatura zniszczeń: 2 419 m³

Wartość zniszczeń: 162 119 zł

59. Jezuicka 4; hip 73/200

a. Gimnasium Zaluscianum

Kat I

Wzniesione ok. 1727 r. wg projektu K. Baya, rozbudowane 1773 r.

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 80%

Kubatura: 4 071 m³

cb – 100 zł, w. wystr - 20%, w. ma - 20%, w. kp -11%, m³ ob – 160 zł

Kubatura zniszczeń: 3 257 m³

Wartość zniszczeń: 520 599 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione ok. 1773 r.

Zniszczenia : jw.

Kubatura: 4 071 m³

cb – 90 zł, w. wystr – 20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob -126 zł

Kubatura zniszczeń: 3257 m³

Wartość zniszczeń: 409 946 zł

60. Konwiktorska 1/3; hip .2181

a. Koszary Sierakowskie, dawny pałacyk Kat II

Wzniesiony 1754-57 r. dla konwiktów jezuitów, własność Sierakowskiego 1820 r
przebudowane rozbudowane na koszary

Zniszczenia: zburzone - ok. 90%

kubatura: 9 296 m³

cb- 90 zł, w. wystr. - 20%, w. ma -20%, w.kp -11%, m³ ob – 144 zł

Kubatura zniszczeń: 8 366m³

Wartość zniszczeń: 1 203 557 zł

b. Budynki koszarowe

Kat III

Wzniesione ok. 1820 r

Zniszczenia : jw. - ok. 90%

Kubatura: ok. 135 000 m³

cb- 60 zł, w. wystr -10%, w. ma – 0%, wam. kp -11%, m³ ob – 73 zł

Kubatura zniszczeń: 121 500 m³

Wartość zniszczeń: 8 901 090 zł

61. Krakowskie Przedmieście 5; hip.410

a. Pałac Czapskich – Raczyńskich

Kat I

Wznoszony 1705 r. wg Tylmana z Gameren, 1721 r. K. Bay , 1852 r. H. Marconi i inni, barokowy

Zniszczenia: wypalony, stopy częściowo zawalone, - ok.70%

Kubatura: 31 372 m³

cb- 140 zł, w. wystr . -80%, w. ma -10%, w. kp – 11%, m³ ob – 308 zł

Kubatura zniszczeń: 21 960 m³

Wartość zniszczeń: 6 757 039 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione ok. 1786 r. wg projektu H. Marconiego, klasycyzm

Zniszczenia: - ok. 70%

Kubatura: 21 364 m³

cb- 80zł, w. wystr -20%, w. ma – 5%, w. kp- 11%, m³ ob – 112 zł

Kubatura zniszczeń: 14 955 m³

Wartość zniszczeń: 1 673 263 zł

62. Krakowskie Przedmieście 13; hip.414 ab

Hotel Europejski

Kat I

Wzniesiony w 1857 r wg projektu H. Marconiego, neorenesans

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony front, - ok.80%

Kubatura: 98 000 m³

cb -120zł, w. wystr. – 80%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob- 264 zł

Kubatura zniszczeń: 78 400 m³

Wartość zniszczeń: 20 676 902 zł

63. Krakowskie Przedmieście 15; hip.415

a. Pałac Czartoryskich-Potockich

Kat I

Wznoszony od XVII w – w latach 1766, 1784 z udziałem

J. Ch. Kamzetzera

Zniszczenia: wypalony - ok. 60%

Kubatura:16 017,3 m³

cb -140 zł, w. wystr - 80%, w. ma -10%, w. kp - 11%, m³ ob. - 308 zł

Kubatura zniszczeń: 9 610 m³

Wartość zniszczeń: 2 957 043zł

b. Skrzydła i Kordegarda

Kat II

Wznoszone: jw. kordegarda wg E. Szregera

Zniszczenia: jw. - ok. 60%

Kubatura: 15 432 m³

cb -80zł, w. wystr. - 40%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob -131 zł

Kubatura zniszczeń: 9 259 m³

Wartość zniszczeń : 1 208 672 zł

64. Krakowskie Przedmieście 24; hip .395

a. Szpital św. Rocha

Kat II

Wznoszony ok. 1707

Zniszczenia: spalony -ok. 65%

Kubatura: 6 608 m³

cb – 80 zł, w. wystr – 40%, w. ma -10%, w.kp -11%, m³ ob – 137 zł

Kubatura zniszczeń: 4 295 m³

Wartość zniszczeń: 587 377 zł

b. Skrzydła

Kat.II

Wzniesione ok. 1749 r. wg projektu J. Fontany

Zniszczenia: jw. ok. 50%

Kubatura: 10 170 m³

cb – 80zł, w. wystr. – 20%, w. ma – 0%, w.kp-11%, m³ ob – 107 zł

Kubatura zniszczeń: 5 085 m³

Wartość zniszczeń: 541 858 zł

65.Krakowskie Przedmieście 25; hip.421

Dawna Poczta Saska – Pałac Wessla

Kat II

Wzniesiony w połowie XVIII w. przebudowany w latach 1879-82 pod kierunkiem A.

Woydego i W. Marconiego

Zniszczenia: wypalony, - ok.60%

Kubatura: 10 500 m³

cb- 90zł, w. wystr – 20%, w. ma - 10%, w. kp -11%, m³ ob -132 zł

Kubatura zniszczeń: 6 300 m³

Wartość zniszczeń: 830 768 zł

66. Krakowskie Przedmieście 26/28

a. Pałac Kazimierzowski, UW

Kat I

Wznoszony i przebudowywany od 1634 r. z udziałem K. Pöppelmana,

J. Z. Deybla, D. Merliniego, H. Szpilowskiego i w 1824 r. W. Ritschla, klasycyzm

Zniszczenia: spalony, ok. 50%

Kubatura: 37 450 m³

cb – 140 zł, w. wystr. - 50%, w. ma -10%, w. kp - 11%, m³ ob. -256 zł

Kubatura zniszczeń: 18 725 m³

Wartość zniszczeń : 4 801 277 zł

b. Pawilon porektorski

Kat II

Wzniesiony ok. 1817 r. wg projektu J. Kubickiego

Zniszczenia: jw. - ok. 50%

Kubatura: 11 480 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 147 zł

Kubatura zniszczeń: 5 740 m³

Wartość zniszczeń 841 025 m³

c. Pawilon seminaryjny

Kat II

Wzniesiony jw.

Zniszczenia : jw. - ok. 50%

Kubatura: 12 787 m³

cb- 80zł, w. wystr. - 40%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ob -131 zł

Kubatura zniszczeń: 6 394 m³

Wartość zniszczeń: 834 647 zł

d. Zakład Chemii

Kat II

Wzniesiony w XVIII w

Zniszczenia: jw. - ok. 50%

Kubatura: 11 548 m³

cb – 80 zł, w. wystr - 40%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob- 131zł

Kubatura zniszczeń: 5 774 m³

Wartość zniszczeń: 753 715 zł

e. Dawna Szkoła Główna

Kat II

Wzniesiona ok. 1847 r. wg projektu A. Corazziego

Zniszczenia: jw. - ok. 50%

Kubatura: 18 458 m³

cb -80 zł, w. wystr. - 40%, w. ma - 5%, w. kp - 11%, m³ ob -131 zł

Kubatura zniszczeń: 9 229 m³

Wartość zniszczeń: 1 204 717 zł

67. Krakowskie Przedmieście 30; hip.393 b

a. Pałac Uruskich- Czetwertyńskich

Kat I

Wzniesiony na miejscu poprzedniego w latach 1844 -47

wg projektu A. Gołńskiego, neorenesans

Zniszczenia: spalony - ok.50%

Kubatura: 12 152 m³

cb- 120, w. wystr. -80%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 264 zł

Kubatura zniszczeń: 6076 m³

Wartość zniszczeń: 1 602 460 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. - ok.50%

Kubatura: 12 621 m³

cb – 60 zł, w. wystr. - 40%, w. ma -5%, w. kp – 11%, m³ ob - 98 zł

Kubatura zniszczeń: 6 310m³

Wartość zniszczeń: 617 801 zł

68. Krakowskie Przedmieście 32, hip.393 a

a. Pałac Tyszkiewiczów – Potockich wł. B.G.K

Kat I

Wzniesiony ok. 1786 r. wg projektu St. Zawadzkiego, wnętrza

J. Ch. Kamzetter, klasycyzm

Zniszczenia: spalony - ok.50%

Kubatura: 9 571 m³

cb -120 zł, w. wystr - 80%, w. ma - 10%, w. kp – 11%, m³ob -264 zł

Kubatura zniszczeń: 4 785 m³

Wartość zniszczeń: 1 262 056

zł

b. oficyny

Kat II

Wzniesione ok. 1820 r. wg projektu F. A. Lessla

Zniszczenia : jw.- ok. 50%

Kubatura: ok. 7 894 m³

cb -60 zł, w. wystr. – 40%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob -98 zł

Kubatura zniszczeń: 3 947 m³

Wartość zniszczeń: 386 400 zł

69. Krakowskie Przedmieście 56; hip.2668

a. Dziekanka

Kat II

Wzniesiony w latach 1770- 84, przed 1939 r. zajazd z restauracją

Zniszczenia: spalony, - ok.50%

Kubatura: ok. 3 990 m³

cb – 90zł, w. wystr -40%, w.ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob -147zł

Kubatura zniszczeń: 1 995 m³

Wartość zniszczeń: 292 972 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia: jw. - ok. 50%

Kubatura: 4 575 m³

cb – 60 zł, w. wystr – 20%, w. ma – 0%, w.kp -11%, m³ ob. - 80 zł

Kubatura zniszczeń: 2288 m³

Wartość zniszczeń: 182817 zł

70. Krakowskie Przedmieście 62; hip. 370

a. „ Res Sacra Miser” z dawną kaplicą pałacu Kazanowskich

Kat I

Wzniesiony - przebudowany ok. 1819 r wg projektu A. Corazziego

Zniszczenia: spalony, front mocno uszkodzony - ok. 50%

Kubatura: ok. 19 387 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 40%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 137 zł

Kubatura zniszczeń: 9 694 m³

Wartość zniszczeń: 1325606 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w.

Zniszczenia: częściowo spalone - ok.35%

Kubatura: ok. 7 250 m³

cb – 60%, w. wystr. -10%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ob - 77 zł

Kubatura zniszczeń: 2 538 m³

Wartość zniszczeń: 195192 zł

71. Krakowskie Przedmieście 64; hip.369 a

Resursa Obywatelska

Kat I

Wzniesiony w latach 1860-61 wg projektu E. Cichockiego, neorenesans

Zniszczenia: spalony doszczętnie, zrujnowany - ok.90%

Kubatura: ok. 16 356 m³

cb -100zł, w. wystr - 60%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -195 zł

Kubatura zniszczeń: 14720 m³

Wartość zniszczeń: 2 875 777 zł

72. Krakowskie Przedmieście 66; hip.368

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, dawny Odwach

Kat I

Wzniesiony w latach 1820-21 wg projektu Ch. P. Aignera,
przebudowany w 1875 wg projektu W. Rakiewicza (w głąb)

Zniszczenia: spalony - ok. 40%

Kubatura: 21 070 m³

cb – 100 zł, w. wystr – 60%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 195 zł

Kubatura zniszczeń: 8 428 m³

Wartość zniszczeń: 1 646 494 zł

73. pl.Krasińskich 3; hip.549 a

a. Pałac Badenich, przed 1939 r Sąd Apelacyjny

Kat I

Wzniesiony w 1837 r. wg projektu A. Gołońskiego

Zniszczenia: wypalony - ok. 65%

Kubatura: ok. 9 424 m³

cb – 100zł, w. wystr. -70%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 208 zł

Kubatura zniszczeń: 6 126m³

Wartość zniszczeń: 1 271 532 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 65%

Kubatura: ok. 5 776 m³

cb – 60zł, w. wystr. – 10%, w. ma –0%, w. kp -11%, m³ ob – 73 zł

Kubatura zniszczeń: 3 754 m³

Wartość zniszczeń: 275 040 zł

74. pl. Krasieńskich 5; hip 549

a. Pałac Rzeczypospolitej (Krasieńskich) Sąd Najwyższy

Kat I

Wznoszony w latach 1677- 82 i 1697 r. według projektu Tylmana z Gameren z płaskorzeźbami A. Schlütera, przebudowy w XVIII i XIX w, barok

Zniszczenia: wypalony, elewacja zachodnia cz. zburzona, - ok. 80%

Kubatura: 32 800 m³

cb – 150 zł, w. wystr – 90%, w. ma - 20%, w. kp -11%, m³ob – 380zł

Kubatura zniszczeń: 26 240 m³

Wartość zniszczeń: 9 961 229 zł

b. Oficyna (skrzydło) - pl.Krasieńskich 12, Sąd Okręgowy

Kat II

Wzniesiona w II połowie XVII w. przebudowywana

Zniszczenia: wypalona - ok. 60%

Kubatura : ok. 11 500 m³

cb – 80 zł, w. wystr. - 20%, w, ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -117 zł

Kubatura zniszczeń: 6 900 m³

Wartość zniszczeń: 808 790 zł

75. Kredytowa 1; hip1349

a. Towarzystwo Kredytowe Ziemskie

Kat I

Wzniesione w latach 1854 - 58 wg projektu H. Marconiego, neorenesans

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony - ok. 80%

Kubatura: ok. 30 221 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -60%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -195 zł

Kubatura zniszczeń: 24 177 zł

Wartość zniszczeń: 4 723 180 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: ok. 5 288 m³

cb – 50 zł, w. wystr. - 10%, w. ma – 0%, w. kp -11%, m³ ob – 61 zł

Kubatura zniszczeń: 4 231 m³

Wartość zniszczeń: 258 303 zł

76. Królewska 14; hip. 412 e

Giełda, dawna ujeżdżalnia

Kat II

Wzniesiona w początku XIX w

Zniszczenia: spalona, zburzona, - ok. 80 %

Kubatura: ok. 16 263 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -117zł

Kubatura zniszczeń: 13 090 m³

Wartość zniszczeń: 1 534 357 zł

77. Książęca 2; hip 1751

Szpital św. Łazarza

Kat II

Wzniesiony w I połowa XIX w

Zniszczenia: wypalony - ok. 80%

Kubatura ok. 21 727 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 20%, w. ma - 10%, w. kp -11%, m³ ob- 147zł

Kubatura zniszczeń: 17 382 m³

Wartość zniszczeń: 2 546 737 zł

78. Leszno 16 - Mylna 11; hip. 661/2

Biblioteka Działyńskich

Kat I

Wzniesiona w latach 1762 -88 z udziałem Ch. P. Aignera, klasycyzm

Zniszczenia: spalony, - ok. 50%

Kubatura: ok. 4 850 m³

cb – 100zł, w. wystr. – 50%, w. ma-10%, w. kp- 11%, m³ob -183 zł

Kubatura zniszczeń: 2 425 m³

Wartość zniszczeń: 444 139 zł

79. Leszno 20; hip.666

Dawny Zbór Ewangelicki

Kat II

Wzniesiony ok. 1780 r.

Zniszczenia: częściowo zniszczony, - ok.30%

Kubatura: 8 567 m³

cb – 90zł, w. wystr. – 20%, w. ma-5%, w. kp-11%, m³ ob – 126 zł

Kubatura zniszczeń: 2 570 m³

Wartość zniszczeń: 323 509 zł

80. Małachowskiego 4; hip.1348

a. Pałac Kronenberga

Kat I

Wzniesiony w latach 1868-71 wg proj. J. F. Hitziga, neorenesans

Zniszczenia: wypalony, - ok. 70%

Kubatura: 29 838 m³

cb – 100zł, w. wystr.-100%, w. ma-20%, w. kp-11%, m³ ob. - 266 zł

Kubatura zniszczeń: 20 887m³

Wartość zniszczeń: 5 564 190 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 70%

Kubatura: 4 784 m³

cb- 60 zł, w. wystr. – 20%, w. ma – 0%, w. kp-11%, m³ ob – 80zł

Kubatura zniszczeń: 3 349 m³

Wartość zniszczeń: 267 636 zł

81. Miodowa 5 – Senatorska 4; hip.496

Dawny Pałac bp. Krakowskich

Kat II

Wznoszony w latach 1622- 41, 1760-62 wg projektu J. Fontany, późnobarokowy, przebudowany w poł. XIX w na kamienicę czynszową

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok.80%

Kubatura: ok. 22 200 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 20%, w. ma-10%, w. kp- 11%, m³ ob -147 zł

Kubatura zniszczeń:17 760 m³

Wartość zniszczeń: 2 602 195 m³

82. Miodowa 6; hip 497a

a. Pałac Branickich –Potockich

Kat II

Wznoszony w latach 1740 wg projektu J. Z. Deybla, 1750 wg projektu J. Fontany
liczne przebudowy w XIX w

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony, - ok. 80%

Kubatura: 18 808 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 50%, w. ma-20%, w. kp-11%, m³ ob – 200 zł

Kubatura zniszczeń: 15 046 m³

Wartość zniszczeń: 3 006 211 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione w XIX w.

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: 10 507 m³

cb – 80 zł, w. wystr. -20%, w. ma-, w. kp -11%, m³ ob -107 zł

Kubatura zniszczeń: 8 405 m³

Wartość zniszczeń: 895 658 zł

83. Miodowa 7; hip. 495

Pałac Teppera

Kat II

Wzniesiony ok. 1774 r. wg projektu E. Szregera

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony, - ok. 80%

Kubatura: ok. 8 908 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -147 zł

Kubatura zniszczeń: 7 126 m³

Wartość zniszczeń: 1 044 102 zł

84. Miodowa 8; hip. 481

a. Pałac Szaniawskich

Kat II

Wzniesiony ok. 1743 r., przebudowany ok. 1812 r. wg projektu
F. A. Lessla

Zniszczenia: zburzony, - ok80%

Kubatura: 5 990 m³

cb -100 zł, w. ma -20%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob. - 140 zł

Kubatura zniszczeń: 4 792 m³

Wartość zniszczeń: 670 251 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: 4 805 m³

cb- 60 zł, w. wystr. -20%, w. ma - 0%, w. kp-11%, m³ ob - 80 zł

Kubatura zniszczeń: 3 844 m³

Wartość zniszczeń: 307 196 zł

85. Miodowa 10; hip. 482

a. Pałac Młodziejowskich

Kat II

Wznoszony (pierwotny) w końcu XVII w, ok. 1771 r. i przebudowany w XIX w

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 85%

Kubatura: 9 313 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob – 140 zł

Kubatura zniszczeń: 7 916 m³

Wartość zniszczeń: 1 107 160zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia: jw. - ok. 85%

Kubatura: 4 037 m³

cb – 60 zł, w. wystr. 20%, w. ma – 0%, w. kp -11%, m³ ob – 80zł

Kubatura zniszczeń: 3 431 m³

Wartość zniszczeń: 274 222 zł

86. Miodowa 14; hip .484 a

a. Pałac Chodkiewiczów

Kat II

Wznoszony w XVII i XVIII w rozbudowany w XIX w.

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 80%

Kubatura: 11 825 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 20%, w. ma-5%, w. kp -11%, m³ ob – 140 zł

Kubatura zniszczeń: 9 460 m³

Wartość zniszczeń: 1 323 048 zł

b. Oficyny

Kat III

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia: jw. ok. 80%

Kubatura: ok. 10 753 m³

cb – 60 zł, w. wystr. – 20%, w. ma- , w. kp -11%, m³ ob- 80zł

Kubatura zniszczeń: 8 603 m³

Wartość zniszczeń: 687 512 zł

87. Miodowa 15; hip. 493

a. Pałac Paca, Sąd Okręgowy

Kat I

Wzniesiony w latach 1681-97 wg projektu Tylmana z Gameren

w latach 1824- 28 przebudowany wg projektu H. Marconiego

Zniszczenia: spalony - ok. 60%

Kubatura: 20 100 m³

cb – 140 zł, w. wystr. -80%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -308 zł

Kubatura zniszczeń: 12 060 m³

Wartość zniszczeń: 3 710 766 zł

b. Oficyny (skrzydła) frontowe bramą

Kat II

Wzniesione w latach 1824-26 wg projektu H. Marconiego

Zniszczenia: spalone, - ok. 65%

Kubatura: ok. 31 100 m³

cb – 80zł, w. wystr. - 20%, w. ma-5%, w. kp-11%, m³ ob – 112 zł

Kubatura zniszczeń: 20 215 m³

Wartość zniszczeń: 2 261 816 zł

88. Miodowa 17; hip .492

a. Pałac Arcybiskupi

Kat I

wzniesiony ok. 1780 r. wg projektu D. Merliniego

Zniszczenia: wypalony - ok. 80%

Kubatura: 9 165 m³

cb – 120 zł, w. wystr. - 50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 220 zł

Kubatura zniszczeń: 7 332 m³

Wartość zniszczeń: 1 611 427 zł

b. Skrzydła

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: 9 231 m³

cb – 80zł, w. wystr. - 20%, w. ma - 5%, w. kp -11%, m³ ob -112 zł

Kubatura zniszczeń: 7 385 m³

Wartość zniszczeń: 826 293 zł

89. pl.Mirowski 3

Koszary Mirowskie

Kat II

Wzniesione ok. 1732 r. wg projektu J. D. Jaucha ok. 1780 r. wg projektu

St. Zawadzkiego

Zniszczenia: spalone i częściowo zburzone - ok. 70%

Kubatura: 5 150 m³

cb -100 zł, w. wystr.-20%, w. ma - 5%, w. kp – 11%, m³ ob -140 zł

Kubatura zniszczeń: 3 605 m³

Wartość zniszczeń: 504 195 zł

90. Mostowa 7/9: hip. 247 a

Dawny Szpital św. Łazarza

Kat II

Wzniesiony w XVI w przebudowany wielokrotnie w XIX w

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 80%

Kubatura : ok. 13 216 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob -112 zł

Kubatura zniszczeń: 10 572 m³

Wartość zniszczeń: 1 182 880 zł

91. Nowolipki 1- Przejazd 10/12 - Nalewki 3; hip 2235 b

a. Koszary Artylerii Gwardii, przed 1939 r.

Kat II

Wzniesione w latach 1809- 31

Zniszczenia: wypalone - ok. 60%

Kubatura: ok.19 791 m

cb -100 zł, w. wystr. -20 %, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob – 140 zł

Kubatura zniszczeń: 11 874

Wartość zniszczeń : 1 660 740 zł

b. Skrzydła

Kat II

Wzniesione w II połowie XIX w

Zniszczenia jw. - ok. 60%

Kubatura: 33 731 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma-5%, w. kp -11%, m³ ob – 112 zł

Kubatura zniszczeń: 20 239 m³

Wartość zniszczeń: 2 264 456 zł

92. Nowy Świat 19; hip. 1265 a

a. Pałac Kossakowskich

Kat II

wzniesiony ok.1775 r. wg projektu E. Szregera, przebudowany 1848 -9

wg projektu H. Marconiego

Zniszczenia: zburzony - ok. 95%

Kubatura: 9 592 m³

cb – 100 zł, w. wystr. – 20, w. ma - 20%, w. kp- 11%, m³ ob -160 zł

Kubatura zniszczeń: 9 113zł

Wartość zniszczeń: 1 456 574 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 95%

Kubatura: 8 880 m³

cb – 60 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob - 84 zł

Kubatura zniszczeń: 8 436 m³

Wartość zniszczeń: 707 932 zł

93. Nowy Świat 18/20; hip. 1290/1

a. Pałac Branickich, przed 1939 r. Ambasada W. Brytanii

Kat II

Wzniesiony w końcu XVIII w, przebudowany w połowie XIX w wg projektu H. Marconiego

Zniszczenia: spalony, zburzony, - ok.90%

Kubatura: 7511 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -20%, w. ma -10%, w. kp-11%, m³ ob – 147 zł

Kubatura zniszczeń: 6 760 m³

Wartość zniszczeń: 990 505 zł

b. Skrzydła i oficyny

Kat II

Wzniesione jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 90%

Kubatura: 5 203 m³

cb – 60zł, w. wystr. - 20%, w. ma-5%, w. kp 11%, m³ ob. - 84 zł

Kubatura zniszczeń: 4 682 m³

Wartość zniszczeń: 392 920 zł

94. Nowy Świat 35; hip. 1259 c

a. Pałac Hołowczyca

Kat II

wzniesiony ok. 1820 r wg projektu A. Corazziego, klasycyzm

Zniszczenia: wypalona, zburzona - ok. 80%

Kubatura: 7 523 m³

cb – 100zł, w. wystr. -20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -147 zł

Kubatura zniszczeń: 6 018 m³

Wartość zniszczeń: 881 816

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione w XIX w

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: 8 967 m³

cb – 60 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob – 84 zł

Kubatura zniszczeń: 7 174 m³

Wartość zniszczeń: 601 971 zł

95. Nowy Świat 51; hip .1253

Pałac Sanguszków

Kat II

Wzniesiony ok. poł XVIII w przebudowany w XIX w.

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 80%

Kubatura: 4 332 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -147 zł

Kubatura zniszczeń: 3 466 m³

Wartość zniszczeń: 507 765

96. Nowy Świat 53; hip. 1252

a. Pałac Bonieckich

Kat I

Wzniesiony w latach 1820 –30, klasycyzm

Zniszczenia: spalona, częściowo zburzona, - ok.80%

Kubatura: 8 816 m³

cb – 100 zł, w. wystr. - 40%, w. ma-10 %, w. kp -11%, m³ ob -171 zł

Kubatura zniszczeń: 7 053 m³

Wartość zniszczeń: 1 205 589 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. – ok. 80%

Kubatura: 7 480 m³

cb – 60zł, w. wystr. -20%, w. ma-10 %, w. kp -11%, m³ ob – 88 zł

Kubatura zniszczeń: 7053 m³

Wartość zniszczeń: 620 071 zł

97. Nowy Świat 67/69; hip.1245 ab

a. Pałac A.Zamoyskiego, Min. Spraw Wewnętrznych

Kat I

Wzniesiony w latach 1843 – 46 wg proj. H. Marconiego, neorenesans

Zniszczenia: zburzony, wypalony - ok.90%

Kubatura: 28 109 m³

cb – 120 zł, w. wystr. – 40%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ob -205 zł

Kubatura zniszczeń: 25 298 m³

Wartość zniszczeń: 5 189 328zł

b. Skrzydła i oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia jw. - ok.90%

Kubatura: 28 175 m³

cb -80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma- 0%, w. kp -11%, m³ob – 107 zł

Kubatura zniszczeń: 48 453 m³

Wartość zniszczeń: 5 163 184 zł

98. Nowy Świat 72/74; hip.1319/20/1

a. Pałac Staszica

Kat I

Wzniesiony w latach 1820 -23 wg projektu A. Corazziego, klasycyzm przebudowany w XIX w rekonstruowany w latach 1924-26

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony, - ok. 70%

Kubatura: 16 224 m³

cb – 120 zł, w. wystr. - 20%, w. ma – 10%, w. kp -11%, m³ ob -176 zł

Kubatura zniszczeń: 11 357 m³

Wartość zniszczeń: 1 996 798 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 70%

Kubatura: 18 704 m³

b – 80zł, w. wystr. – 20%, w. ma -, w. kp -11%, m³ob -107 zł

Kubatura zniszczeń: 13 093 m³

Wartość zniszczeń: 1 395 190 zł

99. Przejazd 15;hip.645/6

Pałac Mostowskich

Kat I

Wzniesiony w XVIII w przebudowany w 1823 r. wg projektu

A. Corazziego

Zniszczenia: wypalony, - ok. 70%

Kubatura: ok. 59 000 m³

cb- 120 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 176 zł

Kubatura zniszczeń: 41 300 m³

Wartość zniszczeń: 7 261 531 m³

100. Puławska 59; hip. 7917

a. Pałac Szustra

Kat I

Wniesiony w latach 1772-74 wg projektu E. Szregera, gruntownie przebudowany w latach 1822-25 wg projektu H. Marconiego, neogotyck

Zniszczenia: spalony, bez dachu, - ok.70%

Kubatura: 4 823 m³

cb – 120 zł, w. wystr. -50%, w. ma -10%, w. kp- 11%, m³ ob – 220 zł

Kubatura zniszczeń: 3 376 m³

Wartość zniszczeń: 741 999 z

b. Domek Mauretański

Kat II

Wzniesiony ok. 1825 r

Zniszczenia: ok. 80%

Kubatura: ok. 370 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma-5%, w. kp -11%, m³ ob -112 zł

Kubatura zniszczeń: 296 m³

Wartość zniszczeń: 33 119 zł

101. Puławska 107 a; hip.8426

Pałacyk Henryków

Kat I

Wzniesiony w I połowie XIX w

Zniszczenia: uszkodzenia drobne, - ok. 20%

Kubatura: 3 850 m³

cb – 100 zł, w. wystr. – 40 %, w. ma – 10%, w. kp – 11%, m³ ob. – 171 zł

Kubatura zniszczeń: 770 m³

Wartość zniszczeń: 131 624 zł

102. Puławska 113 a

a. Pałac Królikarnia

Kat I

Wzniesiony w latach 1782-86 wg projektu D. Merliniego, klasycyzm, rekonstrukcja po spaleniu w 1880 r. wg projektu J. Husa

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony ok. 60%

Kubatura: 8454 m³

cb – 140 zł, w. wystr. – 80%, w. ma – 10%, w. kp -11%, m³ob -308 zł

Kubatura zniszczeń: 5 072 m³

Wartość zniszczeń: 1 560 737 zł

b. Rotunda

Kat II

Wzniesiony ok. 1782 r. wg projektu D. Merliniego

Zniszczenia: częściowo zburzona - ok. 50%

Kubatura: ok. 1877 m³

cb – 100 zł, w. wystr. – 40%, w. ma – 5%, w. kp- 11%, m³ ob – 163 zł

Kubatura zniszczeń: 939 m³

Wartość zniszczeń: 153 135 zł

c. Most

Kat II

Wzniesiony ok. 1846 r. wg projektu F. M. Lanciego

Zniszczenia: uszkodzony, rozbite rzeźby, - ok. 50%

Kubatura: ok. 681 m³

cb- 100 zł, w. wystr.-, w. ma – 10%, w. kp -11%, m³ ob – 122 zł

Kubatura zniszczeń: 341 m³

Wartość zniszczeń: 41 575 zł

103. Rymarska 1 – Elektoralna 2; hip. 743 ac

a. Bank Polski

Kat I

Wzniesiony w latach 1825- 28 wg projektu A. Corazziego, klasycyzm

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony - ok. 70%

Kubatura: ok. 25 249 m³

cb- 120 zł, w. wystr. – 60%, w. ma- 10%, w. kp -11%, m³ ob -234 zł

Kubatura zniszczeń: 17 674 m³

Wartość zniszczeń : 4 143 351 zł

b. Budynek; (Elektoralna 2)

Kat II

Wzniesiony w latach 1828 -30 wg projektu J. Gaya

Zniszczenia: jw. ok. 70%

Kubatura: 26 785 m³

cb – 120, w. wystr.- 60%, w. ma-10%, w. kp -11%, m³ ob – 234 zł

Kubatura zniszczeń: 18 750 m³

Wartość zniszczeń: 4 395 506 zł

c. Oficyny

Kat III

Wzniesione jw.

Zniszczenia jw. - ok. 70%

Kubatura: ok. 7 784 m³

cb – 60 zł, w. wystr. – 20%, w. ma-, w. kp -11%, m³ ob – 80 zł

Kubatura zniszczeń: 5 449 m³

Wartość zniszczeń: 435 468 zł

104. Rymarska 3; hip . 743 b

a. Pałac Min. Lubeckiego

Kat I

Wzniesiony w XVIII w, gruntownie przebudowany w latach 1825-30

wg projektu A. Corazziego

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony, - ok. 70%

Kubatura: 41 445 m³

cb – 120 zł, w. wystr. -60%, w. ma-10%, w. kp -11%, m³ob – 234 zł

Kubatura zniszczeń: 29 011 m³

Wartość zniszczeń: 6 801 130 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione ok. 1830 r

Zniszczenia : jw. - ok. 70%

Kubatura: 3 147 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20 zł, w. ma-, w. kp -11%, m³ob – 107 zł

Kubatura zniszczeń: 2 203 m³

Wartość zniszczeń: 234 762 zł

105. Rymarska 5; hip . 744

Pałac Komisji Przychodów Skarbu Min. Finansów

Kat I

Wzniesiony w połowie XVII w, gruntownie przebudowany w latach 1823 –25 wg projektu A. Corazziego

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 70%

Kubatura: ok. 42 245 m³

cb- 120 zł, w. wystr. – 60%, w. ma -10%, w. kp-11%, m³ob -234 zł

Kubatura zniszczeń: 29 571 m³

Wartość zniszczeń: 6 932 459 zł

106. pl. Saski 3, 5, 7; hip. 413 a

a. Pałac Saski, Sztab Generalny

Kat II

Wzniesiony w początkach XVIII w, gruntownie przebudowany w latach 1838 - 42 wg projektu A. Idzkowskiego

Zniszczenia: kompletnie zburzony - 100%

Kubatura: 75 605 m³

cb – 100 zł, w. wystr. – 40%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ob – 171 zł

Kubatura zniszczeń: 75 605 m³

Wartość zniszczeń: 12 923 987 zł

107. pl. Saski 9 -Fredry 3; hip .612

a. Pałac Brühla, Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Kat I

Wzniesiony ok. 1759 r wg proj. G. Knobla

Zniszczenia: spalony i zburzony – ok. 90%

Kubatura: ok. 18 283 m³

cb – 140 zł, w. wystr. -40%, w. ma- 10% ,w. kp -11%, m³ ob -239 zł

Kubatura zniszczeń: 16 455 m³

Wartość zniszczeń: 3 937 897 zł

b. Skrzydła –oficyny

Kat II

Wzniesione: jw.

Zniszczenia: jw. – ok. 90%

Kubatura: ok. 19 868 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -5% , w. kp -11%, m³ ob- 112 zł

Kubatura zniszczeń: 17 881 m³

Wartość zniszczeń: 2 000 692 zł

108. Senatorska 11; hip. 415

Pałac Lupy - Małachowskiego

Kat II

Wzniesiony w latach 1731- 50 częściowo przebudowany ok. 1888r.

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony, - ok. 80%

Kubatura: 8 780 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -40%, w. ma -10%, w. kp-11%, m³ ob – 171 zł

Kubatura zniszczeń: 7 024 m³

Wartość zniszczeń: 1 200 683 zł

109. Senatorska 12; hip. 461

Pałac Blanka

Kat I

Wzniesiony ok. 1762 -64 r wg projektu Sz.B.Zuga

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony, - ok. 80%

Kubatura: 9274 m³

cb – 120zł, w. wystr. -50%, w. ma-10%, w. kp -11%, m³ ob – 220 zł

Kubatura zniszczeń: 7 419 m³

Wartość zniszczeń : 1 630 614 zł

110. Senatorska 13/15; hip. 479

a. Pałac Prymasowski, Ministerstwo Rolnictwa

Kat I

Wznoszony ok. 1691 wg projektu Tylmana z Gameren

rozbudowany w latach 1777- 83 wg projektu Sz. B. Zuga i E. Szregera

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok. 65%

Kubatura: 23 306 m³

cb – 140zł, w. wystr. - 80%, w. ma-10% ,w. kp -11%, m³ob – 308 zł

Kubatura zniszczeń: 15 149 m³

Wartość zniszczeń: 4 661 257 zł

b. Pawilony – oficyny

Kat II

Wzniesione w XVIII w

Zniszczenia: jw. - ok. 65%

Kubatura: 28 618 m³

cb- 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ob – 147 zł

Kubatura zniszczeń: 18 602 m³

Wartość zniszczeń: 2 180 452 zł

111. Senatorska 14; hip 462

a. Ratusz, dawny Pałac Jabłonowskich

Kat I

Wzniesiony w I połowie XVIII w przebudowany i rozbudowany w I połowie XIX w

Zniszczenia: wypalony, częściowo zburzony ok. 80%

Kubatura: 26 068 m³

cb -120zł, w. wystr. – 60%, w,ma- 10%, w,kp 11%, m³ ob – 234 zł

Kubatura zniszczeń: 20 854 m³

Wartość zniszczeń: 4 888 845 zł

b. Skrzydła – oficyny

Kat II

Wzniesione w poł XIX w

Zniszczenia: jw. ok. 80%

Kubatura: 36 910 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 117 zł

Kubatura zniszczeń: 29 528 m³

Wartość zniszczeń: 3 461 107 zł

c. Oficyny

Kat III

Wzniesione jw.

Zniszczenia: jw. - ok. 80%

Kubatura: 42 272 m³

cb – 60 zł, w. wystr – 20%, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob – 84zł

Kubatura zniszczeń: 33 818 m³

Wartość zniszczeń: 2 837 838 zł

112. Senatorska 21/23/25; hip. 474/5/6 a

Teatr Wielki

Kat I

Wzniesiony w latach 1825 -33 wg projektu A. Corazziego

Zniszczenia: spalony w 1939 r. następnie częściowo zburzony,
ok.80%

Kubatura:136 705 m³

cb – 140 zł, w. wystr. -80%, w. ma – 10%, w. kp -11%, m³ ob – 308 zł

Kubatura zniszczeń:109 360 m³

Wartość zniszczeń: 33 649 197 zł

113. Senatorska 35/37; hip.472

a. Pałac Błękitny

Kat I

Wznoszony w XVIII w, przebudowany w latach 1812- 15
wg proj. F. A. Lessla

Zniszczenia: spalony - ok. 65%

Kubatura: 25 026 m³

cb- 120 zł, w. wystr. -80%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 264 zł

Kubatura zniszczeń: 16 267 m³

Wartość zniszczeń: 4 290 194 zł

b. Skrzydła i oficyny

Kat II

Wzniesione ok. 1819 r

Zniszczenia: spalone, częściowo zburzone ok. 70%

Kubatura: 37 323 m³

cb – 80 zł, w. wystr. – 50%, w. ma -, w. kp -11%, m³ ob -133 zł

Kubatura zniszczeń: 26 126 m³

Wartość zniszczeń: 3 479 983 zł

114. Senatorska 40; hip. 471 d

Resursa Kupiecka, dawny Pałac Mniszków

Kat I

Wzniesiony w latach 1715 -18 wg projektu B. K. Munnicha, przebudowany w 1829 r wg projektu A. Schucha

Zniszczenia: spalony, zburzony - ok. 90%

Kubatura: ok. 5 700 m³

b -120zł, w. wystr. -80%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 264 zł

Kubatura zniszczeń: 5 130 m³

Wartość zniszczeń: 1 352 966 zł

115. Al. Na Skarpie 27; hip.10600

Dawny pałac Księcia Podkomorzego

Kat II

Wzniesiony w ok. 1783 r przebudowany w XIX i XX w

Zniszczenia: spalony częściowo zburzony - ok. 75%

Kubatura: ok. 4 500 m³

cb -80 zł, w. wystr. – 20%, w. ma- 5%, w. kp -11%, m³ ob -115 zł

Kubatura zniszczeń: 3 375 m³

Wartość zniszczeń: 377 622 zł

116. Solec 37; hip 2932

Pałac Szymonowicza

Kat II

Wzniesiony ok. 1770 r., późnobarokowy

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony ok. 80%

Kubatura: 3 627 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -183 zł

Kubatura zniszczeń: 2 902 m³

Wartość zniszczeń: 531 428 zł

117. Szeroka 1/3; hip. 414

Komora wodna

Kat II

Wzniesiona w początku XIX w

Zniszczenia: uszkodzenia ? ok. 30%

Kubatura: ok. 2100 m³

cb- 90 zł, w. wystr. – 20%, w. ma-10%, w. kp -11%, m³ ob – 132 m³

Kubatura zniszczeń: 630 m³

Wartość zniszczeń: 83 077 zł

118. Tamka 41; hip. 2874 c

Zamek ks. Ostrojskich, Konserwatorium

Kat I

wzniesiony ok. 1681 r. wg projektu Tylmana z Gameren, modernizowany w 1719 r.
wg projektu K.Baya, przebudowany ok. 1820 r

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony, - ok. 70%

Kubatura: 17 185 m³

cb – 150, w. wystr. – 60%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 293 zł

Kubatura zniszczeń: 12 030 m³

Wartość zniszczeń: 3 525 217 zł

119. Tłomackie 4/6; hip. 599 c, 570/1

Hotel „Pod Orłem”

Kat II

Wzniesiony w końcu XVIII w.

Zniszczenia : zburzony - 100%

Kubatura: ok. 6 669 m³

cb -80zł, w. wystr. -20%, w. ma -5% , w. kp -11%, m³ ob – 112 zł

Kubatura zniszczeń: 6 669 m³

Wartość zniszczeń: 746 181 zł

120. pl. Trzech Krzyży 4, hip. 1736/7

a. Instytut Głuchoniemych

Kat II

Wzniesiony w latach 1827 -30 przebudowany w latach 1845-49

wg projektu St. Pszczółkowskiego, neorenesans

Zniszczenia: spalony , częściowo zburzony, - ok. 70%

Kubatura: 23 500 m³

cb – 100zł, w. wystr. - 40%, w. ma -10%,w. kp -11%, m³ob -171zł

Kubatura zniszczeń: 16 450 m³

Wartość zniszczeń: 2 811 963 zł

b. Oficyny

Kat II

Wzniesione ok. 1830 r.

Zniszczenia : jw. Ok. 50%

Kubatura: ok. 5000 m³

cb -80zł, w. wystr.- 20 %, w. ma -5%, w. kp -11%, m³ ob -112 zł

Kubatura zniszczeń: 2 500 m³

Wartość zniszczeń: 279 720 zł

121. Ujazdowskie 6/8; hip.2987 –b

Obserwatorium Astronomiczne

Kat I

Wzniesione w latach 1820-24 wg projektu M. Kado i H. Szpilowskiego

Zniszczenia: wypalone - ok. 75%

Kubatura: ok. 9 650 m³

cb -120zł, w. wystr. -20% ,w. ma -10% ,w. kp -11%, m³ob -176 zł

Kubatura zniszczeń: 7 238 m³

Wartość zniszczeń: 1 272 526 zł

122. Ujazdowskie 10 - Górnośląska 45; hip 1720

Zamek Ujazdowski, Szpital Wojskowy

Kat I.

Wznoszony w latach 1620 – J. B. Trevano, 1690 –Tylman z Gameren
1750 - 71 D. Merlini, J. Ch. Kamzetter i inni

Zniszczenia: wypalony - ok. 70%

Kubatura: 39 500 m³

cb – 140 zł, w. wystr. -20%, w. ma -10%, w. kp 11%, m³ ob -205 zł

Kubatura zniszczeń: 27 650 m³

Wartość zniszczeń: 5 671 789 zł

123. Ujazdowskie 16; hip. 1726 f

Pałacyk Lilpoppa

Kat I

Wzniesiony ok. 1850 r wg projektu F. M. Lanciego

Kubatura:15 678 m³

Zniszczenia: spalony - ok. 60 %

cb – 100 zł, w. wystr. -60 %, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -195 zł

Kubatura zniszczeń: 9 407 m³

Wartość zniszczeń: 1 837 752 zł

124. Ujazdowskie 25; hip.1713 b

Pałacyk Śleszyńskich

Kat I

Wzniesiony ok. 1826 r wg projektu A. Corazziego

Zniszczenia: zburzony - ok. 80%

Kubatura: 2 430 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -60% , w. ma – 10%, w. kp -11%, m³ ob -195 zł

Kubatura zniszczeń: 1 944 m³

Wartość zniszczeń: 379 780 m³

125. Zakroczymska 2; hip. 327

Pałac Mokronowskich

Kat II

Wzniesiony w latach 1770-71 wg projektu J. Fontany, przebudowany w XIX w
Zniszczenia: zburzony ok. 85%

Kubatura: 5 610 m³

cb- 90 zł, w. wystr. – 20%, w. ma -5% , w. kp -11%, m³ ob -126 zł

Kubatura zniszczeń: 4 769 m³

Wartość zniszczeń: 600 230 m³

126. Zakroczymska 6; hip. 1826

Koszary Sapieżyńskie, dawny pałac

Kat II

Wzniesiony ok. 1734 r wg projektu J. Z. Debla, przebudowany w 1820 r.
wg projektu W. Mintera

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok. 85 %

Kubatura: 22 478 m³

cb – 100zł, w. wystr. – 20%, w. ma 10%, w. kp -11%, m³ ob – 147 zł

Kubatura zniszczeń: 19 106 m³

Wartość zniszczeń: 2 799 411zł

127. pl.Zamkowy 2; hip .1

a. Zamek Królewski

Kat I

Wznoszony od ok. 1339 r.

Zniszczenia: spalony, wysadzony w powietrze - ok. 95%

Kubatura: 112 806 m³

cb – 150 zł, w. wystr. – 100%, w. ma -20%, w. kp -11%, m³ ob - 400zł

Kubatura zniszczeń: 107 165 m³

Wartość zniszczeń: 42 823 294 zł

b. Skrzydła zamkowe zachowane w gorszym stanie

Kat. I

Kubatura: 33 793 m³

cb – 150zł, w. wystr. - 80%, w. ma -20%, w. kp -11%, m³ ob – 360zł

Kubatura zniszczeń: 32 104 m³

Wartość zniszczeń: 11 545 703 zł

c. Biblioteka Stanisławowska

Kat I

Wzniesiona w 1780 - 84 wg projektu D. Merliniego i J. Ch. Kametzera

Zniszczenia: spalona - ok. 40%

Kubatura: ok. 5 800 m³

cb- 150 zł, w. wystr. -80%, w. ma-10%,w. kp -11%, m³ ob -330 zł

Kubatura zniszczeń: 2 320 m³

Wartość zniszczeń: 764 834 zł

128. pl.Zamkowy 2; hip 364-a /2621

a. Pałac pod Blachą

Kat I

Wzniesiony ok. 1720 r. przebudowany ok. 1780r wg projektu

D. Merliniego

Zniszczenia: spalony - ok. 60%

Kubatura: ok. 8 150 m³

cb – 140 zł, w. wystr. -60%, w. ma-20%, w. kp -11%, m³ ob – 298 zł

Kubatura zniszczeń: 4 890 m³

Wartość zniszczeń:1 459 020 zł

b. Skrzydła oficyny

Kat I

Wzniesione jw.

Zniszczenia jw. - ok60%

Kubatura: 5 867 m³

cb- 100zł, w. wystr. – 50%, w. ma -10%, w. kp – 11%, m³ob – 183 zł

Kubatura zniszczeń: 3 519 m³

Wartość zniszczeń: 644 560 zł

129. pl. Żelaznej Bramy 10; hip.957

Pałac Lubomirskich

Kat II

Wzniesiony w latach 1712 i 1760 przebudowany w XIX w

Zniszczenia: spalony, częściowo zburzony - ok. 85 %

Kubatura: ok. 20 260 m³

cb – 100 zł, w. wystr. -50%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob -183 zł

Kubatura zniszczeń: 17 221 m³

Wartość zniszczeń: 3 154 026 zł

130. Jasna 5; hip .6310

Filharmonia

Kat I

Wzniesiona w 1901 r. wg proj. K Kozłowskiego, z bogatym wystrojem m. in. malarstwo H. Siemiradzkiego i W. Gersona

Zniszczenia: wypalona, częściowo zburzona - ok. 65%

Kubatura: ok. 48 843 m³

cb – 120 zł, w. wystr. -80%, w. ma -20%, w. kp -11%, m³ ob -288zł

Kubatura zniszczeń: 31 748 m³

Wartość zniszczeń: 9 134 281 zł

131. Tłomackie

Wielka Synagoga

Kat I

Wzniesiona w latach 1876 - 78 wg projektu Leandra Marconiego

Zniszczenia: wysadzona w powietrze - 100%

Kubatura: ok. 52 360 m³

cb – 120 zł, w. wystr. – 60%, w. ma-10%, w. kp -11%, m³ ob -234 zł

Kubatura zniszczeń: 52 360 m³

Wartość zniszczeń: 12 274 860 zł

132. pl. Weteranów

kościół św. Michała Archanioła i św. Floriana

Kat I

Wzniesiony w latach 1888 - 1901 wg projektu J. P. Dziekońskiego

Zniszczenia: zburzony - ok. 70%

Kubatura: ok. 28 000 m³

cb – 120zł, w. wystr. – 40%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob – 205 zł

Kubatura zniszczeń: 19 600 m³

Wartość zniszczeń: 4 020 509 zł

133. pl Zbawiciela

kościół Najświętszego Zbawiciela

Kat I

Wzniesiony w latach 1901- 11 wg projektu J. P. Dziekońskiego

Zniszczenia: wypalony, zawalona część dachu ,sklepień i wież, - ok. 70%

Kubatura: ok. 29 500 m³

cb – 120, w. wystr. -60%, w. ma -10%, w. kp -11%, m³ ob. - 234zł

Kubatura zniszczeń: 20 650 m³

Wartość zniszczeń: 4 841 021 zł

Straty Wojenne przemysłu warszawskiego – analiza strat
w wybranych zakładach przemysłowych

Straty wojenne przemysłu warszawskiego - analiza strat w wybranych 111 zakładach przemysłowych													
Lp	Branża	Nazwa fabryki	Technologia*	Liczba zatrudnionych	Wyposażenie w instalacje**	Kubatura [m ³]	Cena jedn. bazowa [zł/m ³]	Współczynnik za wyposażenie w maszyny i urządzenia	Współczynnik za wartości idealne	Koszty pośrednie	Cena jednostkowa dla obiektu fabrycznego w [zł/m ³]	Zniszczenia [%]	Wartość zniszczeń [zł]
S		Śródmieście				548 162							74 468 122
1	Met	Fabryka WYROBÓW PłATEROWYCH FRAGET	M	240	B	30 000	60	60%	80%	11%	192	100%	5 760 000
2	Met	Tow. Akc. Odlewni Czcionek, Drukarni i Litografia Samuela Orgelbranda Synów	M	45	B	24 670	60	40%	70%	11%	158	90%	3 508 074
3	Pol	Prasa Polska Sp. Akcyjna Fabryka Dzwigów R. Groniowski	M	67	B	15 250	75	40%	60%	11%	186	80%	2 244 800
4	Met	Państwowa Wytwórnia Papierów Wartościowych Sp. Akc.	M	30	B	6 000	60	50%	70%	11%	170	80%	816 000
5	Pap		M	189	B	61 200	75	80%	80%	11%	270	80%	13 219 200

6	Met	Fabryka Wyrobów z Brązu i Srebra Cyzelnia i Odlewnia, Bracia Łopiehsy	M	45	B	8 020	60	60%	70%	11%	181	70%	1 016 134
7	Met	Fabryka Armatur, Aparatów Miedzianych i Odlewnia A. Witt	M	30	B	10 200	60	40%	70%	11%	158	80%	1 289 280
8		Dom Handlowo Przemysłowy F. Fuch i Synowie Cyrkon Tow. Akc. Warszawskiej Fabryki Lamp Elektrycznych	M	118	B	27 200	75	20%	40%	11%	140	80%	3 046 400
9	E	Fabryka Mebli Stylowych K. Trenerowski	M	21	B	1 400	75	70%	80%	11%	255	80%	285 600
10	D	Wytwórnia Siatek St. Ledóchowski S.A.	M	23	B	18 000	60	40%	60%	11%	149	70%	1 877 400
11	Met	Fabryka Fortepianów i Pianin	M	20	B	23 800	75	50%	70%	11%	212	50%	2 522 800
12	I	Fabryka Musztardy Arthur i Spółka	M	25	B	7 550	60	20%	30%	11%	104	100%	785 200
13	Sp	Piekarnia Cukiernicza K. Bieseneister i Syn	M	22	B	7 000	60	40%	60%	11%	149	100%	1 043 000
14	Sp	Bacutili Tow. Przemysłowo Handlowe Przetwory Mięsne	M	48	B	1 890	60	20%	50%	11%	120	90%	204 120
15	Sp	Fabryka Ultramaryny Setzer i Werner S.A.	M	42	B	5 600	50	30%	60%	11%	115	90%	579 600
16	CH	Przemysł Konfekcyjny	M	23	B	9 240	60	25%	50%	11%	125	85%	981 750
17	O	Elektrowania Warszawska	M	22	B	12 232	60	20%	40%	11%	112	100%	1 369 984
18	K	Warszawski Urząd Probierczy	M	2318	B	264 840	75	50%	40%	11%	175	70%	32 442 900
19	I	Wielkopolanka Wytwornia Bielizny	M	22	B	5 250	60	40%	50%	11%	140	100%	735 000
20	O		M	45	B	8 820	60	50%	40%	11%	140	60%	740 880
Pn		Północ (Bielany)				68 619							9 931 403
21	Met	PWU Sprawdziany Państwowa Wytwornia Uzbrojeń	M	60	B	30 000	75	50%	70%	11%	212	85%	5 406 000

22	B	Robdos inż. Ulatowski Józef Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych	M	124	B	1 230	50	20%	40%	11%	93	60%	68 634
23	Met	Zakłady Przemysłowe Bielany S.A.	M	310	B	37 389	60	40%	60%	11%	149	80%	4 456 769
Z													
		Zachód (Wola)				2 624 439							585 321 794
24	Met	Lilpop, Rau i Loewenstein Sp. Akc., Towarzystwo Przemysłowe Zakładów Mechanicznych	M	3500	B	1 350 000	75	80%	90%	11%	285	100%	384 750 000
25	Met	Odlęwnia Żelaza i Metali, Ambrożewicz Władysław	M	108	B	4 372	60	30%	40%	11%	121	90%	476 111
26	Met	Fabryka Wyrobów Metalowych, W. Czajkowski	M	150	B	12 700	60	30%	40%	11%	121	75%	1 152 525
27	Met	Fabryka Maszyn Narzędziowych I Kas Ogniotwalczych,	M	30	B	8 500	60	50%	70%	11%	170	70%	1 011 500
28	Sp	Matyjaszkiewicz Wacław Nalęcz Fabryka Makaronu	M	28	B	9 375	60	50%	70%	11%	170	70%	1 115 625
29	Met	Tow. Akc. Warszawskie Fabryki Wyrobów Metalowych M. Weszyci	M	41	B	8 500	60	60%	80%	11%	192	80%	1 305 600
30	Met	Nordlin, Bracia Buch, T. Werner. Tow. Akc. Fabryk Metalowych	M	2000	B	133 583	60	80%	80%	11%	216	85%	24 525 839
31	CH	Pal F. A. G. Fabryka Przetworów Chemicznych Dobrolin	M	71	B	12 400	60	70%	70%	11%	192	90%	2 142 720
32	O	Warszawska Fabryka Koronek S. Landau Sp. Akc.	M	62	B	5 400	60	70%	50%	11%	170	70%	642 600
33	CH	Fabryka Chemiczno - Farmaceutyczna A. Kowalski	M	93	B	4 550	60	50%	60%	11%	160	70%	509 600
34		Pierwsza Polska Wytwórnia Kańcuchów Rolkowych S.	M	25	B	6 570	60	40%	50%	11%	140	60%	551 880

49	CH	Fabryka Chemiczna Klein Edward i S-ka	M	28	B	11 320	60	50%	50%	11%	150	90%	1 528 200
50	CH	Garbarnia Kowalski Emil	M	27	B	2 160	60	20%	20%	11%	96	60%	124 416
51	Met	Zakłady Kotlarskie i Mechaniczne W i M Dmowscy	M	25	B	8 980	60	30%	20%	11%	104	60%	560 352
52	Met	Fabryka Piór Stalowych, Wasilewski Konrad	M	29	B	9 380	60	30%	40%	11%	121	70%	794 486
53	T	Jakor Fabryka Guzików i Tektury	M	29	B	23 950	60	60%	70%	11%	181	70%	3 034 465
54	Met	Sztancownia Galanterii Metalowej	M	70	B	21 890	60	50%	70%	11%	170	80%	2 977 040
55	Met	Tow. Akc. Zakładów Mechanicznych, Borman, Szwede i S-ka	M	89	B	30 375	60	70%	80%	11%	204	90%	5 576 850
56	CH	Garbarnia i Fabryka Pasów J. Solecki	M	21	B	4 500	60	50%	70%	11%	170	100%	765 000
57	P	Fabryka Obić i Papierow Kolorowych, Józef Franaszk	M	100	B	330 000	60	60%	80%	11%	192	90%	57 024 000
58	Met	Państwowa Fabryka Karabinów	M	120	B	12 000	60	60%	80%	11%	192	80%	1 843 200
59	K	Fabryka Gazu Gazownia Miejska m.st. Warszawy	M	835	B	226 300	75	70%	70%	11%	241	60%	32 722 980
60	K	Elektrowania Tramwajów Miejskich	M	98	B	21 124	60	60%	50%	11%	160	50%	1 689 920
Pd		Południe (Mokotów)				32 800							3 849 920
61	CH	Mokotowska Fabryka Chemiczno - Farmaceutyczna Gasecki Adolf i Synowie Sp. Akc.	M	252	B	16 700	60	50%	60%	11%	160	70%	1 870 400
62	Sp	Fabryka Czekolady	M	23	B	6 500	60	60%	80%	11%	192	70%	873 600
63	E	Polskie Towarzystwo Radiologiczne	M	26	B	9 600	60	70%	70%	11%	192	60%	1 105 920

WPr					1 056 765								160 93439 3
64	mag	Tow. Akc. Przechowywanie i Transportowanie Mebli i Towarów, Wróblewski A. I S-ka	M	52	B	33 537	60	10%	10%	11%	81	40%	10 865 988
65	Sp	Napoli Tow. Przemysłu Spożywczego, Poruczek Jan Fabryka Kondensatorów i Oporów Inż. Horkewicz	M	26	B	5 400	60	50%	40%	11%	140	40%	302 400
66	Sp	Warszawska Pielarnia Mechaniczna, Murawski S	M	23	B	960	60	40%	40%	11%	131	40%	50 304
67	CH	Akc. Tow. Fabryki Lamp, Brunner B-cia, H. Schneider R. Dietmar, Schicht-Lever Sp. Akc - Przemysł Tłuszczowy	M	812	B	50 945	75	60%	60%	11%	213	60%	6 510 771
68	Masz	Fabryka Maszyn Młynarskich i Kamieni Francuskich, Łęglewski, Hartwig i S-ka	M	28	B	12 117	60	50%	60%	11%	160	70%	3 295 824
69	CH	Kijewski, Scholtze i S-ka Tow. Akc. Fabryk Chemicznych i Huty Szklanej	M	27	B	11 730	60	50%	60%	11%	160	90%	1 689 120
70	Sp	Emil Wedel, Fabryka Czekolady	M	988	B	150 000	75	70%	80%	11%	255	50%	19 125 000
71	Sp	Państwowy Monopol Spirytusowy	M	398	B	60 000	60	70%	80%	11%	204	90%	11 016 000
72	Met	Brun Krzysztof i Syn Sp. Akc. Handlu Towarami Żelaznymi	M	45	B	10 800	60	20%	20%	11%	96	40%	414 720
73	Sp	Młyn Parowy, Schutz i Parzyński	M	40	B	4 209	60	30%	40%	11%	121	100%	509 289
74	CH	Rygawar Warszawsko - Ryska Fabryka Wyrobów Gumowych	M	90	B	6 000	75	40%	40%	11%	163	40%	391 200
75	Sp	Piekarnia Teodora Rajcherta	M	28	B	1 600	60	40%	20%	11%	112	50%	89 600
76	Met	Perun Fabryka Sprzętu Spawalniczego Sp. Akc.	M	70	B	21 600	60	50%	60%	11%	160	70%	2 419 200

77	E	Zakłady Elektrotechniczne B-cia Borkowscy Sp. Akc.	M	83	B	8 400	60	60%	50%	11%	160	60%	806 400
78	Met	Fabryka Armatur. Odlewnia Metali, Niklowania, Barwich K.L. I S-ka	M	52	B	33 537	75	70%	50%	11%	212	50%	3 554 922
79	Met	Fabryka Wyrobów Blacharskich Jung K.	M	34	B	4 200	60	30%	30%	11%	113	65%	308 490
80	W	Fabryka Koronek i Haftów Pypke A.	M	36	B	5 250	60	40%	40%	11%	131	30%	206 325
81	D	Parowa Fabryka Listw Na Ramy i Do Tapet, Domański W., Zabłocki S.	M	100	B	15 400	60	40%	50%	11%	140	40%	862 400
82	Sp	Fabryka Cukrów Anczewski N	M	25	B	3 600	60	40%	50%	11%	140	40%	201 600
83	CH	Fabryka Wyrobów Gumowych	M	325	B	9 600	60	50%	50%	11%	150	40%	576 000
84	CH	Garbarnia Lejzerowicz B-cia i S-ka	M	30	B	5 200	60	50%	50%	11%	150	50%	390 000
85	W	Tow. Akc. Lnianej i Jutowej Manufakturty	M	35	B	7 200	60	50%	60%	11%	160	50%	576 000
86	Met	Zakłady Amunicyjne "Pocisk" Warszawska Fabryka Wyrobów Okowianych i Cynowych Kemnitz Wojciech	M	450	B	126 000	75	80%	80%	11%	270	80%	27 216 000
87	Met	Beljiska Sp. Akc.	M	295	B	9 000	60	40%	60%	11%	149	60%	804 600
88	Met	Warszawskiej Fabryki Druku, Szytów i Gwoździ	M	3400	B	28 800	60	60%	70%	11%	181	100%	5 212 800
89	Sp	Tow. Akc. Młyna Parowego	M	20	B	10 200	60	60%	60%	11%	170	90%	1 560 600
90	Met	Fabryka Ślusarska, Ogórkiewicz L., Zagórny J.	M	25	B	3 200	60	30%	30%	11%	113	50%	180 800
91	Sz	Huta Szkła Targówek	M	350	B	12 600	60	50%	70%	11%	170	80%	1 713 600
92	Met	Fabryka Kas Pancernych i Stalobetonowych, Zwierzchowski i Synowie	M	25	B	3 600	60	30%	40%	11%	121	80%	384 480
93	Sp	Franboli Fabryka Cukrów i Czekolady	M	39	B	8 100	60	50%	60%	11%	160	70%	907 200
94	Sp	Praga Młyn Parowy	M	34	B	12 600	60	50%	50%	11%	150	50%	945 000

95	Met	Sirius Warszawskie Tow. Fabryk Maszyn	M	22	B	4 500	75	30%	30%	11%	141	50%	317 250
		Fabryka Narzędzi Chirurgicznych, Weterynaryjnych i WYROBÓW Stalowych Ostych, Mann A. Sp. Akc.	M	144	B	6 600	60	50%	60%	11%	160	60%	633 600
96	Met	Zakłady Mechaniczne Twardowski S.	M	70	B	9 800	60	60%	70%	11%	181	50%	886 900
97	Met	Polskie Zakłady Optyczne	M	800	B	24 000	60	70%	80%	11%	204	90%	4 406 400
98	Met	Państwowa Wytwórnia Aparatów Telefonicznych i Telegraficznych	M	4500	B	86 400	75	70%	80%	11%	255	100%	22 032 000
99	Met	Zakłady W. Adamczewskiego i S-ka	M	172	B	11 400	60	50%	50%	11%	150	50%	855 000
100	Met	Fabryka Mydła "Sport" Zylberman Aron i Synowie	M	23	B	4 050	60	40%	50%	11%	140	40%	226 800
101	E	Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpołański Sp. Akc.	M	1500	B	80 000	60	60%	70%	11%	181	70%	10 136 000
102	E	Garbaria Skór Chromowych i Galanteryjnych Gemza B. Krassowski i Synowie	M	35	B	9 600	60	40%	50%	11%	140	60%	806 400
103	CH	Tow. Akc. Fabryki Wstażek Gumowych i Tasiem Jaeger i Ziegler	M	36	B	3 150	60	50%	60%	11%	160	70%	352 800
104	WV	Fabryka WYROBÓW Żelaznych, Konstrukcji i Ornamentacji H. Zieleziński	M	24	B	3 200	60	50%	40%	11%	140	40%	179 200
105	Met	Zakłady Mechaniczne Budowy Dźwigów Unhuh i Liebig	M	20	B	3 150	60	40%	40%	11%	131	60%	247 590
106	Met	Stolarnia Głoech Ludwik	M	21	B	3 050	60	50%	50%	11%	150	60%	247 500
107	D	Avia Wytwórnia Maszyn Precyzyjnych, Nowiński, Kosiński, Szomański	M	184	B	88 480	60	60%	60%	11%	170	70%	10 529 120

109	Met	"Sito" Wytwornia Blach Dziurkowanych	M	32	B	4 100	60	40%	50%	11%	140	80%	459 200
110	CH	Fabryka Chemiczna Kljewski i Scholtze	M	24	B	9 900	60	50%	50%	11%	150	80%	1 188 000
111	E	Państwowy Instytut Tele i Radiotechniczny Sprzęt Telefoniczny	M	245	B	30 000	60	70%	60%	11%	181	80%	4 344 000
OGÓLEM						4 330 785							834 505 632

Kubatura [m³]

4 330 785

Wartość zniszczeń [zł]

834 505 632

Liczba zatrudnionych **30 009**

[zł/zatr] **27 809**

Met - Przemysł metalowy

E - Przemysł elektrotechniczny

B - Przemysł budowlany

D - Przemysł drzewny

Sp - Przemysł spożywczy

CH - Przemysł chemiczny

S - Przemysł szklany

Średnia cena jednostkowa budynku fabrycznego **69 zł/m³**
Średnia cena jednostkowa zakładu przemysłowego **162 zł/m³**

zł/m³

P - Przemysł papierniczy

W - Przemysł włókienniczy,
odzieżowy,

F132:N133ekstylny

K - Usługi komunalne

mag - Bazy, składy, magazyny

M -Muruwany

B - budynek wyposażony w
instalacje niezbędne dla
funkcjonowania fabryki

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

zł/m³

Wyposażenie mieszkania rodziny o wysokim i bardzo wysokim statusie majątkowym

Badanie przeprowadzono na przykładzie informacji zawartych w wybranych „Kwestionariuszach w sprawie szkód wojennych” złożonych przez mieszkańców Warszawy w 1945 roku do Wydziału Strat Wojennych.

Do badania posłużyły kwestionariusze osobowe wybrane z niemal 60 000 zgłoszonych podań. Za podstawę wyboru uznano wyjątkowo dokładnie sporządzone spisy oraz kwestionariusze zawierające wiarygodne załączniki (często inwentaryzujące stan posiadania osób jeszcze przede wybuchem drugiej wojny światowej jak np. intercyzy małżeńskie), załączone kwestionariusze na których oparto badanie wyłoniono na podstawie:

- adresu zamieszkania (Centrum Warszawy z zabudową należącą do bardzo wysokiego standardu mieszkań)
- ilości izb (zwykle 6 izb)
- bogatego wyposażenia mieszkania w przedmioty użytku codziennego
- bogatego wyposażenia mieszkania w dzieła sztuki i antyki
- dużych oszczędności na kontach bankowych i w skrytkach bankowych
- stanu posiadania nieruchomości i gruntów

1. Wyposażenie mieszkania rodziny o bardzo wysokim statusie majątkowym.

Badanie przeprowadzono na przykładzie spisu ruchomości sporządzonego przez Władysława Łukasza Ogończyk-Dzięciołowskiego, zamieszkałego w Warszawie przy ul. Królewskiej nr 1 m. 10. Przedmioty zostały pozostawione w chwili usunięcia właściciela z mieszkania, przez niemieckie władze wojskowe w dniu 5 sierpnia 1944 roku. Spis przedstawiony przez p. Łukasza Ogończyk- Dzięciołowskiego jest wyjątkowo skrupulatny i po zweryfikowaniu go z innymi wybranymi wnioskami i cenami przedwojennymi uznano za najrzetelniej oddający stan posiadania w odniesieniu do tej grupy społeczno-majątkowej. Na podstawie informacji zawartych w formularzu wynika, że opisywana osoba była właścicielem

ziemskim na stałe mieszkającą w Stolicy i prowadzącą tutaj interesy. Autor formularza był kawalerem. Przyjmując, że formularz dotyczy rodziny, w rozdziałach „Garderoba i bielizna” oraz „Pościel i bielizna pościelowa” wycenę stanu posiadania pomnożono razy dwa. Ponadto z racji na wiek autora w 1939 roku (55 lat) założono, że w statystycznej rodzinie składającej się z męża i żony w tym wieku, ewentualne dzieci nie są już na utrzymaniu rodziców. Właściciel mieszkania poza sprzętami użytkowymi, często o dużej wartości artystyczno-historycznej nie posiadał większych zbiorów związanych z dziełami sztuki oraz biblioteki. Nie wymieniono również kilku sprzętów, które najczęściej były w innych tego typu domach (np. fortepian, gramofon, aparat fotograficzny itd.). Dane uzupełniono o informacje z innych formularzy z podobnej grupy społeczno-majątkowej ograniczając się jedynie w przypadku „kolekcji malarstwa i porcelany” do jednego formularza (p. Jerzego Lipowskiego, zam. w Warszawie na ul. Filtrowej 81 m.13 z zawodu przemysłowca, właściciela Domu Handlowego Jerzy Lipowski), tak aby w sposób wiarygodny przedstawić prawdopodobny zbiór dzieł sztuki w jednym domu z badanej grupy. Ponadto wszelkie uwagi i uzupełnienia danych (np. w tym przypadku brak uwzględnienia biblioteki w gabinecie) naniesiono w tekście kursywą i odnoszą się do innych kwestionariuszy załączonych do tekstu. W celu podania jeszcze dokładniejszych informacji na temat cytowanych przedmiotów (nie podanych przez autora spisu) oraz uzmysłowienia wartości artystycznej dodano komentarz dotyczący poszczególnych przedmiotów oraz na załączenie fotografii sprzętów o podobnej wartości materialnej i artystycznej. Na podstawie szerokiego spektrum stanu posiadania związanego z dziełami sztuki i antykami, przed wojną, niektóre pozycje (dotyczące np. obrazów czy grafik) znajdują rozwinięcie w postaci domniemanego, lecz prawdopodobnego dokładniejszego opisu.

**Opis wyposażenia mieszkania rodziny o bardzo wysokim statusie majątkowym
na przykładzie kwestionariusza złożonego przez Władysława Łukasza
Ogończyk-Dzięciołowskiego**

Opis przedmiotu	Złoty	Suma
- Przedpokój		430,-

1 stolik	50,-	
2 krzeselka	50,-	
1 wieszak	30,-	
1 lustro	50,-	
6 obrazków w ramach	150,-	
1 kufer duży	100,-	
- Gabinet		69 150,-
1 biblioteka Księstwo Warszawskie	3 000,-	
3 szafy orzechowe do książek oszklone	3 000,-	
2 szafy orzechowe do książek	1 500,-	
Zawartość biblioteki; medycyna, psychologia, filozofia, prawo, historia, logika, beletrystyka. Razem ok. 2 000 książek oraz ok. 500 egzemplarzy czasopism	40 500,-	
Stara sekretera Ludwik XV	2 000,-	
Stara gablotka Ludwik XV	2 500,-	
1 stół mahoniowy inkrustowany drzewem różanym		
8 krzesel inkrustowanych drzewem różanym		
2 fotele inkrustowane drzewem różanym		
1 kanapa inkrustowana drzewem różanym	8 000,-	
1 kanapka mahoniowa, mebel z Ordynacji Zamoyskich	750,-	
1 stolik mahoniowy do kart	500,-	
1 stoliczek mahoniowy	150,-	
1 łóżko tapczan z materacem włosianym	250,-	
1 lampa porcelanowa saska (sądząc po opisie i cenie; XVIII wieczny duży wazon porcelanowy wyprodukowany w manufakturze Augusta II Sasa w Miśni, przerobiony na lampę elektryczną), (oprawiona w) brąz (zapewne złocony)	1 000,-	
1 żyrandol brąz (zapewne złocony) francuski (sądząc po cenie i opisie przedmiot wysokiej klasy rzemiosła artystycznego XVIII lub XIX wieku)	1000,-	
1 firanka z lambrekinem, francuska, pluszowa	350,-	
1 zegar francuski brąz (złocony, sądząc po opisie i cenie wysokiej klasy pałacowy zegar np. XVIII w. lub empirowy francuski) (nabyty od p. J.Epsteina).	4000,-	
2 wazon porcelanowe (sądząc po cenie masowa produkcja z pocz XX w. np. Rosenthal)	100,-	
1 portiera na drzwi	150,-	
3 ramki rzeźbione i 3 skórzane (z fotografiami)	150,-	
Przybory biurowe i dwa pióra wieczne	250,-	
- Pokój stołowy		55 650,-
1 stół (fornirowany) gruszą, inkrustowany czarnym drzewem (hebanem?). Opis przedmiotów oraz cena wskazują na bardzo wysoką wartość historyczno-artystyczną mebli np. meble francuskie w stylu Ludwika XV – I poł XVIII w. (krzesła „kryte gobelinem”)	Cena zestawu 10 000,-	
1 kredens duży	Jw.	
1 kredens mniejszy	Jw.	
12 krzesel krytych gobelinem	Jw.	
1 zegar stojący duży (np. angielski XVIII w.)	Jw.	
1 stolik pomocniczy	Jw.	
1 stolik mahoniowy	150,-	
1 serweta jedwabna na stół	100,-	
1 żyrandol francuski brąz (złocony, zapewne XVIII lub XIX w.)	1 200,-	
3 otwory pełne portier w lambrekinach empirowych (jak rozumiem dekoracja wnęć architektonicznych ozdobiona bogatymi tkaninami i lambrekinami ze złoconymi aplikacjami w stylu Empire – pocz. XIX w.)	1 500,-	

1 wazon kryształowy w srebrze na stół	150,-	
1 zegar antyk bronz marmur, francuski (z pewnością wysokiej klasy artystycznej XVIII lub XIX wiecznej)	4 000,-	
2 wazon kryształowe bronz cyzelowany połączony francuski (bardzo wysoka klasa artystyczna XVIII lub XIX w.)	5 000,-	
4 sztychy francuskie (rokokowe - XVIII w.?)	500,-	
1 dywan duży	1 500,-	
2 świeczniki ścienne bronz francuski cyzelowany (XVIII lub XIX w.)	500,-	
Fortepian półkoncertowy Bluchnera	25 000,-	
Patefon „This masters voice”, stojąca skrzynka	2 400,-	
Płyty gramofonowe (50 płyt x 20,- szt.)	750,-	
Radio „Telefunken”	1 000,-	
Aparat fotograficzny Leica	600,-	
Teleobiektyw	400,-	
Komplet cyrkli	200,-	
2 Zegarki na rękę	400,-	
Zegarek budzik kieszonkowy	150,-	
2 papierośnice srebrne	150,-	
- Sypialnia		15 000,-
2 łóżka Empire mahoń rzeźba złocona (bardzo wysokiej klasy artystycznej prawdopodobnie komplet mebli z pocz. XIX w.)	Cena zestawu 8 500,-	
2 szafki nocne	Jw.	
1 szafa 3-drzwiowa z lustrem	Jw.	
1 toaletka o 3 lustrach	Jw.	
1 stół okrągły	Jw.	
2 krzesła	Jw.	
1 krzesło do toaletki	Jw.	
1 materac amerykański	150,-	
1 materac włosień, gruby	250,-	
1 skóra łosiowa na materac	200,-	
6 sztychów kolorowych francuskich (np. XIX w. sztychy z serii „moda paryska”)	600,-	
1 obrazek Matki Boskiej Częstochowskiej w ramie z bronzu	100,-	
1 makata duża na ścianę (np. tkanina z manufaktury Potockich w Buczaczu)	250,-	
1 miniaturowa na kości słoniowej, (oprawiona) w bronz. Cena wskazuje na wysoką klasę miniatury np. Marszałkiewicza – najświetniejszego polskiego miniaturzysty	400,-	
1 żyrandol bronz (złocony) francuski (XVIII lub XIX w.)	1 000,-	
1 zegar antyk bronz (złocony) z marmurem, francuski (XVIII lub XIX w.)	2 500,-	
2 lampy	100,-	
1 pudełko kryształowe w srebrze	250,-	
1 dywanik	100,-	
- Pokój przy gabinecie		2 990,-
1 łóżko podwójne niklowane francuskie	500,-	
1 materac amerykański	200,-	
1 materac włosień	200,-	
1 kredensik mahoniowy z blatem marmurowym	350,-	
4 krzesła mahoniowe inkrustowane	400,-	
1 portiera	100,-	
1 dywanik	40,-	
1 firanka z lambrekinem, francuska pluszowa	250,-	
1 sztych angielski duży (np. polowanie)	250,-	

10 obrazków (grafik) w ramach mahoniowych	500,-	
1 sztych francuski w ramie złotej (wynajęty Stanisław Bogusławski)	200,-	
- Pokój od przedpokoju na prawo		1 370,-
10 sztychów w ramach mahoniowych (Meble hr. Wł. Brzozowskiego wynajęty „Olgierd”)	400,-	
Elektrolux	750,-	
Suszarka do włosów, żelazko elektryczne, imbryczek elektryczny	220,-	
- Przedpokój przy łazience		575,-
1 szafka – kredensik z marmurowym blatem	100,-	
1 gazowa i elektryczna kuchnia	250,-	
1 paka na węgiel	25,-	
6 obrazków (grafik) w ramach mahoniowych	200,-	
- Pokój kąpielowy		4 675,-
Pełne urządzenie łazienki, instalacja włącznie ze sprzętem (osobista własność nie należąca do właściciela domu)	3 500,-	
1 stół biały toaleta	100,-	
2 fotele białe	100,-	
1 apteczka	50,-	
1 szafka toaletowa biała	50,-	
1 lustro ścienne	100,-	
1 lustro na stół	25,-	
2 obrazy olejny i pastel	200,-	
Przybory toaletowe i maszynki	200,-	
2 szczotki oprawione w kość słoniową	300,-	
1 dywanik kąpielowy	50,-	
- Kolekcja malarstwa (włączone również kilka sztuk rzeźby)		75 100,-
L. Wyczółkowski; Kwiaty (pastel)	1000,-	
L. Wyczółkowski; Pejzaż leśny	1000,-	
L. Wyczółkowski; Widok Sandomierza	1500,-	
J. Stanisławski; Obłok (olej)	750,-	
J. Stanisławski; 7 pejzaży (olej)	3 600,-	
T. Axentowicz; Portret (pastel)	1 000,-	
Klimowicz; W teatrzyku (pastel)	1 000,-	
T. Ziomek; Rybacy (olej)	1 500,-	
T. Ziomek; Zima (olej)	500,-	
W. Hoffman; Aniołek (olej)	750,-	
W. Hoffman; Główka (olej)	500,-	
H. Rudzka; Przed balem (pastel)	900,-	
H. Rudzka; Portret (pastel)	700,-	
M. Czepita; Narkotyk (olej)	1 000,-	
M. Czepita; Akt kobiecy (olej)	1 000,-	
M. Czepita; Bzy (olej)	950,-	
M. Czepita; Kwiaty (olej)	750,-	
M. Czepita; Portret (olej)	1 000,-	
Sliwińska; W parze (olej)	1 000,-	
H. Rodakowski; córka pasterza (gwasz)	1 000,-	
H. Rodakowski; Głowa	800,-	
H. Rodakowski; Mazepa	300,-	
Stachiewicz; Góralka	500,-	

Bagiński; Główka (pastel)	300,-	
Bagiński; Portret kobiety (olej)	1 500,-	
AN; W klasztorze – 2 obrazy (olej)	600,-	
Górski; Góral (pastel)	200,-	
Monastyrski; Pejzaż (olej)	300,-	
W. Gerson; Wędzawice (rysunek)	700,-	
J. Fałat; Pejzaż zimowy (olej)	3 000,-	
T. Kostrzewski; Z Warszawy (olej)	500,-	
K. Sichulski; Pasterz (olej)	1 000,-	
Fr. Żmurko; Głowa (olej)	2 000,-	
Cz. Moniuszko; Scena z Pana Tadeusza (olej)	900,-	
J. Szokalska; Portret (olej)	2 000,-	
Jagodziński; Tancerka (olej)	300,-	
A. Kędziński; Pejzaż (olej)	2 000,-	
W. Weiss; Akt kobiety (olej)	2 000,-	
M. Bianca; Wagoressa	750,-	
J. Szermentowski; Pejzaż (olej)	1 500,-	
J. Szermentowski; Las (olej)	1 000,-	
Rudnicki; Portret (olej)	750,-	
Rudnicki; Głowa artysty	350,-	
Rudnicki; Portret	1 000,-	
M. Płoński; 2 grafiki Koszykarz	2 000,-	
M. Płoński; Głowa Napoleona	500,-	
AN; Orłątka	500,-	
Sz. Czechowicz; Chrystus (olej)	5 000,-	
Sz. Czechowicz; Matka Boska (olej)	5 000,-	
Vernet; Neapolitanka (olej)	1 500,-	
Salvatore Rosa; Pejzaż (olej)	1 500,-	
Salvatore Rosa; Pejzaż (olej)	1 500,-	
Francois Midy; La depart (olej)	2 500,-	
Bregnat; Kupcy (olej)	3 000,-	
W. Schillings; W porcie (olej)	2 500,-	
Grigoriane; góry Kaukazu (olej)	1 000,-	
Grigoriane; góry Kaukazu (olej)	1 000,-	
- Rzeźba artystyczna		3 250,-
O. Niewska; Głowa	1 000,-	
Jackowski; Tancerka	1 500,-	
AN.; Napoleon	750,-	
- Ceramika zabytkowa (do kolekcji zaliczono zbiór starych kieliszków szklanych oraz sreber)		42 300,-
Serwis porcelanowy Baranówka; 31 szt.	3 000,-	
13 talerzy porcelanowych Baranówka	1 000,-	
14 talerzy fajansowych Coppeland	1 400,-	
16 talerzy Korzec	900,-	
6 talerzy Dagoty-Paris	1 500,-	
7 talerzy Meissen	1 000,-	
Imbryk Baranówka	100,-	
6 filiżanek Dagoty-Paris	600,-	
8 filiżanek fajansowych Wedgwood	800,-	
Komplet 9 sztuk Chińskiej porcelany z okresu Wanli	5 000,-	
4 wazony Sevres	3 000,-	
11 figurek; Meissen, Vincennes, Wiedeń	1 000,-	
36 sztuk starych srebrnych solniczek	14 000,-	
30 starych szklanych kieliszków	9 000,-	
	11 600,-	23 200,-

- Garderoba i bielizna (w tym wypadku wyszczególnienie dotyczy tylko mężczyzny, biorąc pod uwagę również kobietę otrzymaną kwotę mnożę razy dwa)		
6 ubrań, garnitury marynarkowe, P. Borkowski	1 200,-	
1 futro czarne, foki	3 600,-	
1 futro sportowe, opasy amerykańskie, brązowe, karakułowy kołnierz	1 500,-	
1 futro sportowe, krótkie, lisy, kołnierz małpy	300,-	
1 palto zimowe z karakułowym kołnierzem	300,-	
2 palta jesienne	500,-	
1 kamizelka myśliwska renifer	200,-	
1 kamizelka kolorowa, żakiet	100,-	
1 kamizelka biała, frakowa	75,-	
1 para butów długich złotych	75,-	
2 pary kamaszy	100,-	
3 pary półbucików	150,-	
4 koszule białe frakowe	80,-	
4 koszule białe jedwabne żakiet	100,-	
6 kompletów (koszule i kalesony) angielskie	450,-	
10 kompletów popelina i zefir	600,-	
6 kompletów jedwabnych	600,-	
2 piżamy jedwabne	250,-	
2 szlafroki	250,-	
10 par pończoch ciepłych wełnianych	100,-	
12 par pończoch letnich fil d'ecose	60,-	
3 pary pończoch sportowych	100,-	
10 krawatów	100,-	
6 chusteczek jedwabnych	50,-	
20 chusteczek płóciennych z monogramem	100,-	
120 kołnierzyków sztywnych	120,-	
4 kapelusze filcowe „Old England”	160,-	
2 meloniki	80,-	
1 cylinder	50,-	
1 czapka karakułowa	60,-	
6 par rękawiczek reniferowych i łosiowych	150,-	
4 szale na szyję, jedwabne i wełniane angielskie	100,-	
- Pościel i bielizna pościelowa (w tym wypadku wyszczególnienie dotyczy tylko mężczyzny, biorąc pod uwagę również kobietę otrzymaną kwotę mnożę razy dwa)	2 620,-	5 240,-
1 kołdra puchowa jedwabna	800,-	
1 kołdra watawana	250,-	
2 kapy na łóżko: chińska i jedwabna	500,-	
2 poduszki	150,-	
2 jaśki	50,-	
8 prześcieradeł na materac	120,-	
6 prześcieradeł pod kołdrę	300,-	
6 poszewek na poduszki	120,-	
6 poszewek na jaśki	40,-	
6 ręczników grubych	30,-	
10 ręczników czeskich z monogramem	180,-	
2 prześcieradła kąpielowe	40,-	
1 szlafrok kąpielowy	40,-	
- Bielizna stołowa		3 600,-
3 obrusy haftowane (1 na 12 osób, 2 na 6 osób)	1 000,-	
24 serwetki haftowane	500,-	
3 obrusy płótno czeskie na 12 osób i 36 serwetek do nich	1 000,-	

3 obrusy płótno czeskie na 6 osób i 18 serwetek do nich	600,-	
2 serwety kolorowe, 12 serwetek	200,-	
10 serwetek różnych haftowanych na stolik	250,-	
1 kapa jedwabna na stolik	50,-	
- Nakrycia stołowe, porcelana, szkło		4 470,-
Sztućce na 12 osób, plater (<i>srebrzone</i>) Fraget	1 000,-	
Serwis porcelanowy ze złoceniami Sewrski (XIX w.)– 140 sztuk	1200,-	
Serwis fajans angielski oryg. (<i>Wedgwood</i>) – 80 sztuk	700,-	
18 szt. różnych talerzy i półmisek	250,-	
5 szt. salatek, podstawek	100,-	
Szkło Baccarat, kryształ różnych wielkości – 60 sztuk	400,-	
3 karafki kryształowe	120,-	
1 kryształ na owoce w srebrze	300,-	
Naczynia kuchenne	200,-	
3 kryształy na ser z podstawą	150,-	
1 taca <i>posrebrzana</i> Fraget	50,-	
- Rzeczy w szafie ściennej		2 125,-
1 neseser z przyborami - z żółtej skóry	500,-	
2 walizki z żółtej skóry	200,-	
2 walizki z żółtej skóry, małe	100,-	
2 worki podróżne z pasami	50,-	
1 pudełko ze świńskiej skóry dla cylindra	100,-	
1 pudełko na melonik, czarne skórą obszyte	25,-	
250 różnych książek	1000,-	
5 obrazków sztychów nie oprawionych	150,-	
- Piwnica		500,-
15 butelek wódki różnej	150,-	
15 butelek wina różnego	150,-	
2 tony węgla	150,-	
1 tona drewna	50,-	
- Papiery wartościowe w szafie ściennej		?
Listy zastawne Banku Kijowskiego (Kijewskij Poziemietryj Bank – zwrócone przez Departament Likwidacji Ministerstwa Skarbu) nominal Rubli: 591 000,-	?	
Listy Banku Połtawskiego Rubli: 2 000,-	?	
Listy zastawne Banku Szlacheckiego (Dworskij Ziemski Bank) Rubli: 100 000,- (Rejestrowane w BGK)	?	
- W neseserze przygotowane i pozostawione		(nie liczone)
Gotówką	2 950,-	
Listy zastawne Towarzystwa Kredytowego Warszawskiego 1933 r., nominal zł. 8 500,-	6 000,-	
- Rzeczy znajdujące się na przechowaniu u S.S. Urszulanek w Warszawie, ul. Gęsta 1		2 375,-
1 garnitur nowy marynarkowy	400,-	
1 garnitur nowy żakietowy	500,-	
1 garnitur nowy smokingowy	400,-	
1 garnitur nowy frakowy	500,-	
1 para półbucików nowych (Leszczyński)	75,-	

1 pled szkocki – puszysty	300,-	
1 walizka żółta, nowa	200,-	
- Rzeczy wypożyczone w 1940 r. W.P.P.Wł.Hahn i Jadwidze Mineckiej, zam. w Warszawie przy ul. Puławskiej 44		2 600,-
2 nowe łóżka z siatką od Jarnuszkiewicza	250,-	
1 nowy tapczan	100,-	
1 otomana dywanowa	150,-	
1 szafa trzy drzwiowa z lustrem (dębowa)	150,-	
1 szafka mahoniowa trójkątna	200,-	
4 obrazy: 3 olejne, 1 akwarela	950,-	
1 dywan perski	800,-	
- Straty poniesione przez zburzenie przez Niemców Warszawy i rozgrabienie kasy w Banku Handlowym w Warszawie w 1944 r. (Kasetka nr 466)		(nie liczone)
Gotówka ok. 3 500,-	200,-	
1 zegarek złoty	700,-	
1 dewizka złota	300,-	
1 szczyrek złoty	120,-	
1 para spinek złotych z szafirami man.	800,-	
2 spinki złote do gorsu z perłą	300,-	
1 szpilka do krawata – perła	700,-	
1 brelok złoty – główka psa – cyzelowany	200,-	
1 pierścionek platynowy z perłą	1 500,-	
1 pierścionek platynowy z czarną perłą	5 000,-	
2 obrączki złote cyzelowane	500,-	
5 dolarówek \$ 25,-	100,-	
Listów zastawnych m. Warszawy 1933 r., nominal ok. 56.500,-	40 000,-	
Listów zastawnych Banku Wileńskiego, nominal zł. 600,-	400,-	
Różnych kuponów od listów	5 000,-	
Dawnych Mikołaj Rubli ok. 38 000,-	?	
Ponadto różnego rodzaju dokumenty i weksle (39 pozycji w załączniku)		
W sumie:		314 600,-

Inne przykładowe wybrane z kwestionariuszy osobowych rodzin o bardzo wysokim statusie majątkowym:

- George Franciszek, zam. przed 01.09.39. w Warszawie na ul. Ceglanej 11, Dyrektor Zakładów Ogrodniczych, na utrzymaniu 3 osoby. Zestawienie wysokości żądanego odszkodowania w ruchomościach: 258 400,-
- Lipowski Jerzy, zam. przed 01.09.39. w Warszawie na ul. Filtrowej 81 m.13, przemysłowiec, właściciel Domu Handlowego Jerzy Lipowski, na

utrzymaniu 1 osoba. Zestawienie wysokości żądanego odszkodowania w ruchomościach: 359 965,-

- Millerowa Stefania zam. przed 01.09.39. w Warszawie na ul. Wilcza 14a m. 5 i 6, śpiewaczka, wdowa. Zestawienie wysokości żądanego odszkodowania w ruchomościach: 300 000,-

2. Wyposażenie mieszkania rodziny o bardzo wysokim statusie majątkowym.

Badanie przeprowadzono na przykładzie spisu ruchomości sporządzonym przez Dr Adolfa Falkowskiego, zamieszkałego w Warszawie przy ul. Bonifraterskiej nr. 12 w mieszkaniu służbowym w murach Szpitala Św. Jana Bożego. Przedmioty zostały zniszczone poprzez działania wojenne podczas Powstania Warszawskiego (bombardowanie oraz ostrzał, a następnie podpalenie) w dniach od 1 sierpnia do 1 września 1944 roku. Cytowany kwestionariusz dotyczy typowej dla tej grupy społeczno-majątkowej, rodziny inteligenckiej, w której jedna z osób zajmuje tytułowane stanowisko w dużej instytucji publicznej (lekarz, dyrektor Szpitala Św. Jana Bożego w Warszawie). Na utrzymaniu dr Adolfa Falkowskiego (ur. w 1886 r.) pozostawała; żona (w 1945 r. 39 lat), córka (w 1945 r. 29 lat), córka (w 1945 r. 27 lat), pasierb (w 1945 r. 22 lata - najprawdopodobniej powstaniec; ciężko ranny odłamkiem granatu, z przebitym prawym płucem, uszkodzoną tętnicą oraz powstałym tętniakiem, czekający na operację).

Opis wyposażenia mieszkania rodziny o wysokim statusie majątkowym na przykładzie kwestionariusza złożonego przez Dr Adolfa Falkowskiego

Opis przedmiotu	Wartość ogółem
- Gabinet	8 000,-
1 biurko dębowe	
1 biblioteka dębowa	
4 biblioteki sosnowe, nowoczesne, oszklone	
2 szafy orzechowe do książek	
3 szafy orzechowe do książek oszklone	
2 półki szafkowe, dębowe do książek	
1 półka mahoniowa do książek automat	
1 szafka dębowa na akta	
1 tapczan	

2 kilimy	
4 poduszki ozdobne	
1 duży dywan francuski	
3 fotele kryte skórą	
3 krzesła stylowe wyściełane, kryte adamaszkiem	
3 firanki	
1 obraz Wojciecha Kossaka	
11 różnych obrazów	
1 żyrandol nowoczesny szklany	
1 lampa stojąca na biurko	
-	9 000,-
- Pokój stołowy (komplet dębowy)	
1 kredens	
1 pomocnik	
1 stół rozsuwany	
1 narzuta samodiałowa na stół	
12 krzeseł i dwa fotele kryte skórą z kompletu dębowego	
1 tapczan	
2 kilimy, 4 poduszki ozdobne	
2 firanki	
5 obrazków różnych	
1 pianino firmy Somerfelda – Bydgoszcz (cena 4 000,-)	
1 żyrandol mosiężny	
-	5 000,-
- Sypialnia (komplet nowoczesny - jasny dąb)	
2 łóżka	
1 szafa trzydrzwiowa z lustrem	
1 toaleta lustrzana	
2 szafki nocne	
1 stolik	
3 krzeselka wyściełane, kryte jedwabiem	
2 kilimy	
2 dywaniki pod nogi	
1 firanka	
1 kapa na łóżko	
2 poduszki zdobne	
2 materace	
Pościel	
3 obrazy	
1 żyrandol witrażowy paryski	
1 lampa stojąca	
-	1 000,-
- Drugi pokój sypialny	
2 łóżka metalowe	
1 szafa dębowa	
1 stół dębowy	

1 etażerka dębowa	
4 krzesła	
1 firanka	
1 żyrandol	
1 lampa stojąca	
Pościel	
- Pokój uniwersalny (komplet orzechowy)	2 000,-
1 biurko	
1 biblioteka	
1 stolik	
1 tapczan	
1 półeczka do tapczanu	
1 narzuta jedwabna	
4 poduszki ozdobne	
1 fotel kryty skórą	
2 foteliki kryte gobelinem	
1 szafa dębowa	
1 etażerka dębowa	
1 stolik po patefon	
1 patefon i płyty	
4 obrazy	
1 materac	
1 duży kilim	
1 mały dywanik	
1 żyrandol	
1 lampa stojąca	
- Pokój garderobiany	2 000,-
1 szafa dębowa duża	
1 szafa dębowa średnia	
1 szafa mahoniowa	
1 szafa orzechowa	
1 tapczan	
1 narzuta, 3 poduszki ozdobne	
1 stół dębowy	
1 maszyna do szycia Singera	
2 firanki	
1 żyrandol	
- Hol (komplet nowoczesny lakierowany)	500,-
1 wieszak lak.	
1 wieszak dębowy	
1 stolik	
2 foteliki	
1 lustro	

1 chodnik kokosowy - 6 metrowy	
1 żyrandol	
- Przedpokój	1 000,-
1 wieszak dębowy	
6 krzesel wiedeńskich	
1 szafa dębowa	
1 półka	
1 lodówka	
1 żyrandol	
- Kuchnia (komplet lakierowany)	600,-
1 kredens lakierowany	
1 kredens jesionowy	
1 szafka lakierowana	
1 stół	
2 krzesła	
1 skrzynia do węgla	
1 półka	
1 żyrandol	
- zawartość biblioteki	40 000,-
Medycyna, psychologia, filozofia, prawo, historia, logika, beletrystyka, razem około 2 000 książek	
Czasopisma, około 500 egzemplarzy	500,-
- narzędzia lekarskie	7 000,-
Chirurgiczne, położnicze, laryngologiczne, okulistyczne (zestaw szkieł), kleszcze do zębów, aparat do mierzenia ciśnienia, mikroskop	
- Różne przedmioty	9 600,-
Przybory chemiczne wart. ok.; 500,-	
Komplet cyrkli wart. ok.; 200,-	
Maszyna do pisania wart. ok. 400,-	
Aparat fotograficzny Leica wart. ok. 600,-	
Teleobiektyw wart. ok. 400,-	
Srebro, platery, kryształy, porcelana wart. ok. 5 000,-	
Papiery wartościowe wart. ok. 2 000,-	
Zegarek budzik kieszonkowy 150,-	
Zegarek na rękę ze stoperem 200,-	
2 papierośnice srebrne 150,-	
- Futra	18 700,-

1 futro męskie na nurkach, kołnierz szopy; wart. ok. 3 000,-	
1 futro męskie cybety, kołnierz bobrowy; 4 000,-	
1 futro męskie na baranach, kołnierz bobrowy; 1 500,-	
1 palto skórzane męskie na baranku do połowy; 1 000,-	
1 futro damskie fokowe; 1 000,-	
3 palta damskie na popielicach; 4 000,-	
1 kurtka damska na baranku; 300,-	
1 żakiet żrebakowy; 300,-	
1 lis jasnoszary; 400,-	
1 lis ogromny mongolski; 500,-	
1 kołnierz bobrowy oryginalny; 2 500,-	
1 kołnierz bobrowy krajowy; 200,-	
- Garderoba	20 300,-
Garderoba męska zimowa i letnia wartości ok.; 6 000,-	
Bielizna męska zimowa i letnia wartości ok.; 2 000,-	
Obuwie męska zimowa i letnia wartości ok.; 1 500,-	
Garderoba damska zimowa i letnia wartości ok.; 4 000,-	
bielizna damska zimowa i letnia wartości ok.; 1 000,-	
Obuwie damska zimowa i letnia wartości ok.; 1 000,-	
Torebki skórzane damskie zimowe i letnie wart. ok.; 300,-	
Kapelusze męskie i damskie wartości ok.; 500,-	
Bielizna pościelowa i stołowa wartości ok.; 2 000,-	
Walizy wartości ok.; 1 000,-	
Naczynia, garnki i różne przybory kuchenne i gospodarskie wartości ok.; 1 000,-	
Ogólna suma strat	125 200,-

Inne przykłady wybrane z kwestionariuszy osobowych rodzin o wysokim statusie majątkowym:

- Babiński Leon, zam. przed 01.09.39. w Warszawie na ul. Hoża 4, Radca Ministerialny, profesor wyższych uczelni, na utrzymaniu 4 osoby. Zestawienie wysokości żądanego odszkodowania w ruchomościach: 141 000.
- Raczyński Władysław, zam. przed 01.09.39. w Warszawie na ul. Filtrowej 81 m. 26, na utrzymaniu 3 osoby. Zestawienie wysokości żądanego odszkodowania w ruchomościach: 153 627.

Wybór dokumentów znajdujących się w zasobie Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, dotyczących strat, jakie Warszawa poniosła w wyniku drugiej wojny światowej

W zasobie Archiwum Państwowego m.st. Warszawy znajdują się następujące akta dotyczące poszczególnych nieruchomości na terenie Warszawy:

1. przedwojenne akta nieruchomości /do roku 1944/ :
 - Akta Miasta Warszawy – akta nieruchomości, nr zespołu 3/IV;
 - Komisariat Rządu na m.st. Warszawę, nr zespołu 1/I;
2. powojenne akta nieruchomości:
 - Biuro Odbudowy Stolicy, nr zespołu 25/I;
 - Wydział Architektury Zabytkowej Biura Odbudowy Stolicy i Urzędu Konserwatorskiego na m. st. Warszawę, nr zespołu 27/I;
 - Warszawska Dyrekcja Odbudowy, nr zespołu 26/I;
 - Społeczne Przedsiębiorstwo Budowlane, nr zespołu 448/I;
 - Akta Miasta Warszawy w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Zarząd Nieruchomości Miejskich, nr zespołu 3/I;
3. ilustracje BOS z 1945 i 1946 r.
 - Biuro Odbudowy Stolicy, nr zespołu 25/I/IV;
4. fotografie zniszczeń
 - Akta Miasta Warszawy w części Wydział Planowania Miasta, Sekcja Planowania, Referat Gabarytów, nr zespołu 3/IK;
 - Zbiór otwarty fotografii XX w., nr zespołu 1950/IK;
 - Archiwum fotografii Warszawy Aleksandra Leszczyńskiego, nr zespołu 1704/IK;

- Warszawa w obiektywie nieznanego Niemca w latach okupacji, nr zespołu 1629/IK;
 - Zbiór fotografii z II wojny światowej, nr zespołu 1620/IK;
 - Archiwum Józefa Sigalina, nr zespołu 1559/IV;
 - Zniszczenia Warszawy, nr zespołu 1945/IK;
 - Zbiór fotografii warszawskich Tadeusza Falkowskiego, nr zespołu 2290/IK;
 - Zbiór Tadeusza Parczewskiego, nr zespołu 1771/I;
 - Biuro Odbudowy Stolicy, 25/I /album Chomentowskiej/;
5. dokumentacja dotycząca Pałacu Brühla; Zarząd Inwestycji Oświetlenia Miasta i Zieleni Miejskiej, nr zespołu 1368/IV, sygnatura 39.

Biuro Odbudowy Stolicy, (BOS, 25/I lub 25/IV)

W teczkach:

BOS, 25/I, sygn. 2493 *Dzielnica Południe*

BOS, 25/I, sygn. 2494 *Dzielnica Północ*

BOS, 25/I, sygn. 2495 *Dzielnica Śródmieście*

BOS, 25/I, sygn. 2496 *Dzielnica Zachód*

można uzyskać informacje o gruzie, ujęte w rubryki tabeli:

- kwartał planszy,
- powierzchnia kwartału,
- współczynnik zabudowy,
- powierzchnia zabudowana /ogółem/,
- grupa zniszczeń, % stosunek grup zniszczeń.,
- powierzchnia zabudowana /dla grup zniszczeń /
- średnia wysokość zabudowy,
- kubatura,
- ubytki kubatury,
- ilość gruzu,
- ilość cegieł,
- uwagi

oraz dla każdej z dzielnic sumaryczne zestawienie ilości gruzu i cegieł:

- nr bloku

- ilość gruzu
- ilość cegieł
- uwagi

BOS, 25/I, sygn. 2480,

tytuł teczki: *Urządzenia komunikacyjne /kolej, komunikacja miejska samochodowa, poczta, radio, telekomunikacja, porty, ulice, tunele, wiadukty, mosty, lotniska, - opracowania, zestawienia, inwentaryzacja strat z lat 1939-1945/*

zawartość teczki:

1. sieć drogowa /dane statystyczne 1934-1938, zamierzenia inwestycyjne, zestawienia powierzchni dla jezdni i chodników/, od karty 85
2. zestawienie zniszczeń nawierzchni i chodników w W-wie lewobrzeżnej, karta 91
3. przybliżona ocena strat wojennych w nawierzchniach ulic warszawskich wg cen przedwojennych, karta 92

straty w warszawskim węźle komunikacyjnym

1. zestawienie ilustrujące zniszczenie torów w węźle kolejowym warszawskim /wyszczególnia a)dworce, stacje, łącznice węzła warszawskiego; b) długość torów głównych, długość torów stacyjnych, długość torów bocznicy; c) % zniszczenia/; stan na 1-09-1939 i na 17-01-1945
2. zestawienie ilustrujące zniszczenia w poszczególnych grupach budynków /a) dworce; b) parowozownie, warsztaty; c) elektrownie wraz z warsztatami; d) magazyny i warsztaty służby drogowej; e) posterunki ruchu drogowego; f) domy administracyjne; g) samodzielne domy dla celów humanitarnych; h) domy mieszkalne; i) budynki gospodarcze; j) % zniszczenia
3. zestawienie zniszczeń mostów i wiaduktów w obrębie m.st. Warszawy i węzła kolejowego
4. zestawienie zniszczeń dworców kolejowych
5. pobieżna inwentaryzacja mostów i wiaduktów /opis i kalka z wymiarami/

zniszczenia tuneli

1. koszt odbudowy zniszczonych mostów miejskich /czynności i koszt/
2. ogólna tabela: tunele zakwalifikowane do grup zniszczeń A, B, C

3. pobieżna inwentaryzacja mostów i wiaduktów w obrębie m.st. Warszawy
/opisy i rysunki/

zniszczenia lotnisk Warszawy

1. opis zniszczeń
2. wykaz zniszczeń na Lotnisku Cywilnym Warszawa – Okęcie /nazwa obiektu i % zniszczenia/
3. wykaz zniszczeń na lotnisku wojskowym na Okęciu /nazwa obiektu i % zniszczenia/
4. wykaz zniszczeń na lotnisku wojskowym w Instytucie Badań Technicznych Lotnictwa /nazwa obiektu i % zniszczenia/
5. wykaz zniszczeń na Lotnisku Okęcie Państwowe Zakłady Lotnicze Wytw. Płat. /nazwa obiektu i % zniszczenia/
6. statystyka ruchu na Okęciu za rok 1938 odloty-przyloty
7. 3 fotografie zniszczeń
8. zestawienie przybliżonych strat wojennych wg szacunku w tysiącach zł z r. 1939

zniszczenia wojenne w Miejskich Zakładach Komunikacyjnych

1. zniszczenia wojenne w Miejskich Zakładach Komunikacyjnych (opis)
2. zestawienie strat poniesionych przez MZK
3. stopień zniszczeń nieruchomości /1. zajezdnie autobusowe i tramwajowe; 2. garaże/

zniszczenia poczt i telegrafów

1. stopień zniszczeń nieruchomości /gmachy i dworce pocztowe/
2. stopień zniszczeń nieruchomości /radio i centrale telefoniczne/

zniszczenia portów rzecznych

1. opis portu handlowego na Pradze przy ul. Zamojskiego, portu czerniakowskiego, w tym dwa zestawienia zniszczeń we wrześniu 1939 r. i 1944/1945
2. przybliżona wartość zniszczeń w portach rzecznych w zł wg szacunku 1939

BOS, 25/I, sygn. 2473

tytuł teczki: Dane inwentaryzacji ulic w częściach dzielnic Mokotów, Ochota, Żoliborz, Bielany, Saska Kępa, przeznaczonych do odbudowy w II etapie 1945/1946

zawartość teczki:

1. zasady przyjęte przy znakowaniu i obliczaniu nawierzchni ulic
2. oznaczenia przyjęte przy inwentaryzacji – tablica
3. zestawienia ogólne ilościowe i procentowe zniszczeń w częściach dzielnic Mokotów, Ochota, Saska Kępa, Bielany, Żoliborz przeznaczonych do odbudowy w I etapie dane na podstawie inwentaryzacji w czasie od 25-05-1945 do 25-06-1945 dla chodników, jezdni, obiektów nad powierzchnią, jak słupy sieci tramwajowej, słupy ogłoszeniowe ustępy itp. oraz pod powierzchnią, jak kanalizacyjne, gazowe, wodociągowe itp., rumowisk i dołów
4. plany dla dzielnic Mokotów, Bielany, Ochota, Żoliborz i Saska Kępa
5. dla dzielnicy Ochota, Saska Kępa karty inwentaryzacyjne ulic

BOS, 25/I, sygn. 2474

tytuł teczki: Dane inwentaryzacji ulic dzielnicy rządowej

zawartość teczki:

1. zasady przyjęte przy znakowaniu i obliczaniu nawierzchni ulic
2. oznaczenia przyjęte przy inwentaryzacji – tablica
3. plan dzielnicy rządowej z oznaczeniem inwentaryzacji ulic
4. wykaz budynków państwowych przeznaczonych do odbudowy i zabezpieczenia w roku 1948-1949 /nazwa ulicy, numer policyjny budynku, informacja o zabezpieczeniu budynku/

BOS, 25/I, sygn. 2472

tytuł teczki: Dane inwentaryzacji ulic dla komunikacji samochodowej, autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej. Ulice Czerniakowska, Grójecka, Krakowskie Przedmieście, Długa, Marszałkowska, Towarowa, Al. Jerozolimskie, Al. Ujazdowskie, Puławska, Mickiewicza, Marymoncka, Wolska

zawartość teczki:

1. ilościowe i procentowe zestawienie nawierzchni i obiektów ulicznych w arteriach komunikacyjnych
2. plany inwentaryzacyjne poszczególnych ulic

BOS, 25/I, sygn. 2471

tytuł teczki: album rysunków do Biuletynu Statystycznego. Album I Wydziału „IS”

zawartość teczki:

1. plany inwentaryzacyjne ulic:
 - Mokotów S3W1;
 - Ochota S2W1;
 - Żoliborz N3W2, N3W1, N1W2, N1W1;
 - Bielany N4W3, N4W2, N3W3, N3W2 ;
 - Saka Kępa S1O2;
 - Dzielnica Rządowa S1W1, S1O1, S2W1, S2O1, S3W1, S3O1;
2. zasady przyjęte przy znakowaniu u obliczaniu nawierzchni ulic wraz z legendą do planów
3. plan miasta z zaznaczeniem dzielnic i bloków wg podziału Wydziału Inwentaryzacji i Statystyki /kalka/
4. plan zniszczenia zabudowy Warszawy wg inwentaryzacji przeprowadzonej w miesiącach lutym i marcu 1945 r., skala 1:20000 /z oznaczeniem terenów niezabudowanych, budynków zachowanych z drobnymi uszkodzeniami, budynków do remontu z dużymi uszkodzeniami łącznymi, budynków zniszczonych do rozbiórki
5. arkusze inwentaryzacji dla S II 1 /Pl. Zbawiciela, Ujazdów, Łazienki Królewskie/, skala 1:2500, wraz z legendą do inwentaryzacji

BOS, 25/I, sygn. 2481

tytuł teczki: *Urządzenia energetyczne /Elektrownia, Gazownia – opracowanie, zestawienie strat z lat 1939-1945/*

zawartość teczki:

Elektrownia Warszawska

1. zniszczenia przybliżone zniszczenia w tysiącach zł wg szacunku z 1939 r.
2. zestawienie zniszczeń /budynki, sprzęt, urządzenia, kasa itp./ z opisem zniszczeń i celowości zniszczeń /potłuczone z premedytacją, wywiezione/
3. sumaryczne zestawienie, wyszczególnienie strat 01-09-1939 do 30-09-1939 oraz 01-10-1939 do 17-01-1945

Gazownia Miejska

1. opis rozwój, stan obecny i jaki powinien być, w tym wykaz zniszczeń poszczególnych zakładów przy ul. Ludnej, ul. Kredytowej
2. wykaz sprzętu wywiezionego przez okupanta /nazwa przedmiotu, opis i charakterystyka techniczna, ilość, wartość w 1939 r./

3. zestawienie przybliżonych strat wojennych wg szacunku z r. 1939 w podziale na majątek ruchomy i nieruchomy

BOS, 25/I, sygn. 2484

tytuł teczki: *Straż Ogniowa – opracowanie, zestawienie strat z lat 1939-1945*

zawartość teczki:

1. zestawienie przybliżonych strat wojennych w ruchomościach i nieruchomościach w zł wg szacunku z r. 1939
2. wykaz zniszczeń i uszkodzeń wojennych w nieruchomościach /w podziale na oddziały i komendy opisowo/ wraz z wykazem strat w inwentarzu ruchomym
3. wykaz zniszczeń i uszkodzeń wojennych w nieruchomościach; rubryki tabeli / adres, opis nieruchomości, kubatura, wartość w zł z 1939 r./

BOS, 25/I, sygn. 2485

tytuł teczki: *Urządzenia sanitarne /wodociągi, kanalizacja, Zakład Oczyszczania*

Miasta – zestawienie strat z lat 1939-1945, opracowanie, korespondencja/

zawartość teczki:

Wodociągi i kanalizacja

1. zestawienie przybliżonych strat wojennych w ruchomościach i nieruchomościach w zł wg szacunku z r. 1939
2. zniszczenia urządzeń wodociągów i kanalizacji w latach 1939-1945 - opracowanie wraz z kalką /rysunek stanu urządzeń centralnych przed 1939 r., w październiku 1939 r. w styczniu 1945 r./rubryki tabeli: przybliżona liczba pocisków, które spadły na zakład, zestawienia uszkodzeń, napraw, sumaryczne straty, zniszczenia szczegółowo, wartość urządzeń 1938, 1939, 1943, 1945/
3. 3 fotografie: zniszczony zespół maszyn w hali nr 1, zniszczona kotłownia i zespół maszyn w hali nr 3, zniszczone maszyny parowe w hali nr 3 w Stacji Pomp przy ul. Czerniakowskiej

Zakład Oczyszczania Miasta

1. zestawienie przybliżonych strat wojennych w ruchomościach i nieruchomościach w zł wg szacunku z r. 1939
2. zniszczenia /tekst/
3. zestawienie strat – nieruchomości i urządzenia nieruchome

4. zestawienie strat – sprzęt i urządzenia ruchome
5. wykaz nieruchomości i ruchomości zniszczonych i zabranych przez okupanta /rubryki tabeli: wyszczególnienie, opis, wartość
6. wyjaśnienie szczegółowe do grupy 12 /rodzaj, marka, nr boczny, nr silnika, wartość, np. autopompa, Mercedes-Benz, nr boczn. 204, nr siln. 66813, wart. 35000,-/
7. wyjaśnienie szczegółowe do grupy 13 jw. dot. motopomp i sprężarki
8. wyjaśnienie szczegółowe do grupy 13, dotyczy węży pożarniczych różnych, połączeni i wartości narzędzi rzemieślniczych

BOS, 25/I, sygn. 2487

tytuł teczki: *Zieleń /cmentarze, ogrody, parki, ulice, tereny sportowe – opracowanie, zestawienie strat z lat 1939-1945/*

zawartość teczki:

Cmentarze, parki, ogrody

1. zestawienie ogólnych powierzchni zieleńców, parków i innych terenów zielonych,
2. zestawienie przybliżonych strat wojennych cmentarzy różnych wyznań /rubryki tabeli: nazwa, groby, drzewa, ogrodzenie, kategoria budynków, nawierzchnia/
3. wykaz cmentarzy, zieleńców przy kościołach, zieleńców publicznych – podano położenie i liczbę hektarów
4. procent zniszczenia zieleni na cmentarzach, w parkach, ogrodach i zieleńcach, skwerach /rubryki tabeli: nazwa, adres, nr policyjny, zniszczenia drzew, krzewów, trawników/
5. zestawienie zniszczeń drzewostanu ulic Warszawy /rubryki tabeli: ogółem, żywych, martwych/ bez drzew rosnących bezplanowo/
6. procentowy stan zniszczonych drzew na ulicach /ulica i procent zniszczeń/
7. tereny częściowo zadrzewione przy instytucjach użyteczności publicznej

Tereny sportowe

1. zestawienie zniszczeń basenów /w rozbiciu na kryte i otwarte/, pływalni i stadionów sportowych, boisk
2. inwentaryzacja basenów i urządzeń sportowych /opisowa obiekt i tekst/

BOS, 25/I, sygn. 2486

tytuł teczki: Sanitariat /opieka społeczna, ośrodki zdrowia, ubezpieczalnia, Pogotowie Ratunkowe, szpitale, kliniki, zakłady sanitarne – zestawienie strat 1939-1945 r./

zawartość teczki:

Ośrodki zdrowia

1. zestawienie przybliżonych strat wojennych w nieruchomościach ośrodków zdrowia, ubezpieczalni społecznych, schronisk i sierocińców, opieki społecznej, pogotowia ratunkowego, szpitali, klinik, zakładów kąpielowych
2. wykaz ośrodków kombatanatów, ubezpieczalni społecznych, opieki społecznej, pogotowia ratunkowego, szpitali, klinik, zakładów kąpielowych /podano adres i kategorię zniszczeń/
3. obliczenie strat szpitalnictwa przez Miejski Resort Zdrowia w zł sprzed 1-09-1939 r. /rubryki tabeli: obiekt, kubatura w podziale na kategorie I-VII, suma/

BOS, 25/I, sygn. 2482

tytuł teczki: Kultura /archiwa, biblioteki, kina, muzea, wystawy, prasa, sale koncertowe, stowarzyszenia kulturalno-oświatowe, świątynie, teatry, zabytki – zestawienie strat 1939-1945/

zawartość teczki:

Archiwa

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela - dzielnica Śródmieście/
2. wykaz archiwów z adresem i kategorią zniszczeń

Biblioteki

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/
2. zestawienie ilościowe i procentowe budynków bibliotecznych z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń
3. wykaz bibliotek w Warszawie na dzień 1-09-1939 z adresem i kategorią zniszczeń

Kina

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/
2. wykaz kin z adresem i kategorią zniszczeń

Muzea i wystawy

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/
2. wykaz muzeów i wystaw z adresem i kategorią zniszczeń

Prasa

1. stopień zniszczeń nieruchomości dla agencji prasowych, oddzielnie dla czasopism oraz dzienników /tabela w podziale na dzielnice/
2. wykaz agencji prasowych, siedzib pracy codziennej, czasopism z adresem i kategorią zniszczeń

Sale koncertowe

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/
2. inwentaryzacja /rubryki tabeli: nazwa, adres, opis budynku np. bud. murowany, monument., specjalny; kategoria zniszczeń, stan po zniszczeniu, stan obecny/

Stowarzyszenia Kulturalno - Oświatowe

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/
2. wykaz stowarzyszeń kulturalno-oświatowych i zawodowych z adresem i kategorią zniszczeń

Świątynie

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/

Teatry

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/

Zabytki

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tabela w podziale na dzielnice/
3. wykaz zabytków – odbudowa, podano adres i kubaturę oraz uwagi dotyczące stanu odbudowy
4. wykaz obiektów zabytkowych, które mogą być odbudowane na użytek instytucji i urzędów /obiekt, kubatura/
5. wyburzenia i wywóz gruzu: wykonane prace i plany do realizacji

Kultura - Dzielnica Południe i Północ

1. zestawienie ilościowe i procentowe budynków bibliotecznych z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń
2. wykaz świątyń wszystkich wyznań z opisem stanu technicznego i podaniem kategorii zniszczeń /opis stanu zniszczeń, wnioski dotyczące dalszych działań
3. wykaz teatrów z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń; uwzględniono również **Dzielnice Wschód**

Kultura - Dzielnica Śródmieście

1. zestawienie ilościowe i procentowe budynków bibliotecznych z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń
2. wykaz świątyń wszystkich wyznań z opisem stanu technicznego i podaniem kategorii zniszczeń /opis stanu zniszczeń, wnioski dotyczące dalszych działań, np. kwalifikacja: do odbudowy/
3. wykaz teatrów z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń; w wykazie została uwzględniona również **Dzielnica Praga**
4. zestawienie ilościowe i procentowe budynków muzealnych z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń

Kultura - Dzielnica Śródmieście

1. zestawienie ilościowe i procentowe budynków bibliotecznych z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń
2. wykaz świątyń wszystkich wyznań z opisem stanu technicznego i podaniem kategorii zniszczeń /opis stanu zniszczeń, wnioski dotyczące dalszych działań, np. kwalifikacja do odbudowy/
3. wykaz teatrów z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń
4. zestawienie ilościowe i procentowe budynków muzealnych z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń

BOS, 25/I, sygn. 2483

tytuł teczki: *Oświata /szkoły powszechne, specjalne, średnie, wyższe, zawodowe, instytuty i stowarzyszenia naukowe – zestawienie strat 1939-1945/*

zawartość teczki:

1. zestawienia przybliżone kubatury budynków nadających się do odbudowy /grupa A i B kategoria I-V, VIII/ z podziałem na dzielnice

Szkolnictwo powszechne, specjalne, zawodowe, instytuty i stowarzyszenia naukowe

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tab. w podziale na dzielnice/
2. wykaz szkół /nazwa szkoły, adres, kat. zniszczeń/

Szkolnictwo średnie

1. przybliżone kubatury /adres – kubatura/

2. zestawienie ilościowe rodzaju zniszczeń w budynkach szkolnych i mieszkalnych w grupach mało lub nieuszkodzone, nadające się do odbudowy, nie nadające się do odbudowy z kat. zniszczeń, opisem kategorii ilością budynków
3. wykaz szkół na terenie Warszawy przed 1-09-1939 r. z opisem zniszczeń i stanu budynków /adres, przeznaczenie budynku, opis stanu, kategoria zniszczeń/
4. stopień zniszczeń nieruchomości /tab. w podziale na dzielnice/
5. wykaz szkół /nazwa szkoły, adres, kat. zniszczeń/

Szkolnictwo wyższe

1. stopień zniszczeń nieruchomości /tab. w podziale na dzielnice/
2. wykaz szkół /nazwa szkoły, adres, kat. zniszczeń/
5. zestawienie ilościowe i procentowe budynków z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze względu na rodzaj zniszczeń

BOS, 25/I, sygn. 2479

tytuł teczki: Naczelne władze państwowe /zestawienie strat budynków w l. 1939-1945, lokalizacja/

zawartość teczki:

1. prezydent i parlament - tabela kategorii zniszczeń /oznaczenie kwartału, władza, adres, kat zniszczeń/
2. ministerstwa – tab. stopień zniszczenia nieruchomości oraz podanie ilości ministerstw w Warszawie
3. przedstawicielstwa zagraniczne a) ambasady, poselstwa - tab. stopień zniszczenia nieruchomości; b) konsulaty – tab. stopień zniszczenia nieruchomości, c) ambasady, poselstwa i konsulaty – stopień zniszczenia nieruchomości
4. sądownictwo – a) sądy powszechne i szczególne – stopień zniszczenia budynków i ilość sądów powsz., szczeg., innych instytucji sądowych; b) palestra – jw.; d) więzienia – jw.
5. administracja państwowa – stopień zniszczeń i ilości budynków
6. administracja samorządowa – jw.
7. różne instytucje wyznaniowe /zestawienie nie obejmuje parafii/– jw.
8. różne instytucje społeczne – jw.
9. związki – jw.

na końcu teczki listy ww. rodzajów instytucji z nazwą, adresem i kategorią zniszczeń

BOS, 25/I, sygn. 2476

tytuł teczki: *Biuletyn Statystyczny Wydziału IS nr 1 /zestawienie zniszczeń budynków/
zawartość teczki:*

1. sumaryczne zestawienie zniszczeń m.st. Warszawy z rozdziałem na części budownictwo /mieszaniowe, szkolne, szpitalne, urzędy, świątynie itp./; elektrownia /wytwórnia, sieć, stacje transformatorowe itp./; gazownia /fabryka gazu, fabryka chemiczna, budynki itp./; wodociągi i kanalizacja /sieć wodociągowa, sieć kanałów ulicznych itp./; MZK /tory, jezdnie, kable, autobusy itp./; mosty /wymienione z nazwy/; drogi i jezdnie /jezdnie, chodniki, szosy, krawężniki/; zawiera w odniesieniu do ww. opis rozmiarów zniszczeń, wartość w miliardach zł na 1939 r. oraz średni % w stosunku do wartości, karty 5, 6
2. zestawienia zniszczeń dla dzielnic i wykazy np. świątyń, szpitali itp. – materiały robocze /brudnopisy/
3. uwagi dotyczące inwentaryzacji zniszczeń sieci ulicznej Warszawy wraz z zestawieniami – materiały robocze /brudnopisy/

BOS, 25/I, sygn. 2477

tytuł teczki: *zniszczenia ogólne i dzielnicowe budynków: budownictwo mieszkaniowe, urzędów – korespondencja/*

zawartość teczki:

1. zestawienia przybliżone kubatury budynków z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń z podziałem na dzielnice lewo i prawobrzeżnej Warszawy /wyszczególniono Getto/ 28-07-1945 r., karta 7
2. jw. dla lewobrzeżnej Warszawy 15-04-1945 r., karta 9
3. wykaz /sumaryczny/ zniszczeń z dziedziny: oświata, kultura, zdrowie i opieka społeczna w podziale na 3 grupy i 9 kategorii oraz poz. zrównane z ziemią, karty 10-12
4. tabele zniszczenia nieruchomości w Warszawie /3 grupy i 9 kategorii/ z podziałem na dzielnice, karta 13

5. tabela zniszczenia budynków w lewobrzeżnej Warszawie /3 grupy i 9 kategorii/ z podziałem na dzielnice, karta 14
6. tabela zniszczenia budynków w prawobrzeżnej Warszawie /3 grupy i 9 kategorii/, karta 15
7. tabela zniszczenia budynków w prawobrzeżnej i lewobrzeżnej Warszawie /3 grupy i 9 kategorii/, karta 16
8. tabela nieruchomości zniszczone pożarem w podziale na dzielnice /3 grupy i 9 kategorii/
9. wykaz budynków przeznaczonych do wyburzenia /adres, nr policyjny, kategoria zniszczenia, kubatura, uwagi/, karty 18-26
10. zestawienie porównawcze powierzchni terenów z podziałem w zależności od sposobu użytkowania /dzielnica, powierzchnia, powierzchnia terenów budowlanych, zaludnienie dzielnicy, szkoły, zaopatrzenie itp./
11. stosunek zagrożonych budynków, izb i mieszkańców do ogólnej liczby budynków, izb i mieszkańców Warszawy lewobrzeżnej, zestawiony na podstawie wyników lustracji przeprowadzonej w okresie od 04-08 do 01-09-1945 r. /sporządzony 07-12-1945 r./, karta 28
12. zestawienie ilości zagrożonych izb, sklepów, mieszkańców, przypadających średnio na 1 budynek zagrażających bezpieczeństwu publicznemu lewobrzeżnej Warszawy opracowane na podstawie lustracji budynków, wykonanej w okresie 04-08 do 01-09-1945 /sporządzony 29-11-1945 r./, karta 31
13. zestawienie ilościowe budynków zagrażających bezpieczeństwu publicznemu w dzielnicach: Południe, Północ, Śródmieście, Zachód oraz wykazy szczegółowe ilościowe i procentowe ww. dzielnic, karty 34-42
14. wykaz nieruchomości zagrażających bezpieczeństwu publicznemu na podstawie lustracji 05-09 do 15-10 1946 w dzielnicach Południe, Północ, Śródmieście, Zachód, karty 43-74
15. zestawienie ilości budynków i izb nadających się do odbudowy na terenie Warszawy lewobrzeżnej i Saskiej Kępy /01-09-1946 r./ zawiera: dzielnica, ogółem budynków spraw. w terenie, budynków nadających się do odbudowy, izb nadających się do odbudowy, karta 75
16. ogólny wynik sprawdzenia domów nadających się do odbudowy dla poszczególnych dzielnic /domy, izby/, karty 76-77

17. założenia statystyczne osoby na izbę /1931, 1939, 1946/, mieszkania 1, 2, 3, 4, 5, 6 i więcej izb itp., karta 84
18. zestawienie dla celów lustracji stosunki zagraniczne: ilość osób/izbę % ludności w mieszkaniach /dane przedwojenne/ dla m.in. Londynu, Kopenhagi, Rzymu i inne tezy wyliczeniowe, karty 84-87

BOS, 25/I, sygn. 2591

tytuł teczki: *Inwentaryzacja opisowa i rysunkowa ulic /1948 r./*

zawartość teczki:

Inwentaryzacja opisowa i rysunkowa ulic /plany ulic z zaznaczeniem zniszczeń/. Na kartach 1526 adresów:

- od kart 4-6 zawarto informacje: nr budowy, oznaczenie budynku, ilość kondygnacji, kategoria zniszczenia, stan budynku, sposób użytkowania, kubaturę, m3 gruzu istniejącego oraz z rozbiórki, ilość szt. cegły z rozbiórki, ilość zamieszkałych izb oraz lokali, uwagi np. ilość sklepów, itp.
- od kart 8 do 45 zawarto informacje: oznaczenie budynku, kat. zniszczeń, % uszkodzenia, znak inwentaryzacji BOS z 1945 r. nr orzeczenia komisji kwalifikacyjnej
- od kart 56 do 96 zawarto informacje: oznaczenie budynku, ilość kondygnacji, stan techniczny i kubaturę, ilość zamieszkałych izb i osób, ilość pomieszczeń o różnym przeznaczeniu, uwagi np. charakter budynku - hala, odlewnia

BOS, 25/I, sygn. 2681 – 1945 r., (1946 r.: 2682, 2683; 1947 r. - 2684)

tytuł teczki: *odbudowa stolicy komplet sprawozdań okresowych /miesięcznych/*

zawartość teczki m.in.:

1. legenda do oznaczeń zniszczeń
2. wykaz szczegółowy ilościowy i procentowy nieruchomości dla dzielnicy Śródmieście z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń
3. wykaz szczegółowy ilościowy i procentowy nieruchomości dla dzielnicy Północ z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń
4. wykaz szczegółowy ilościowy i procentowy nieruchomości dla dzielnicy Południe z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń

5. wykaz szczegółowy ilościowy i procentowy nieruchomości dla dzielnicy Zachód z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń
6. wykaz szczegółowy ilościowy i procentowy nieruchomości dla dzielnicy Wschód z podziałem na 3 grupy obejmujące 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń
7. zestawienie zbiorcze ww.
8. plan miasta z zaznaczeniem podziału na ww. dzielnice /plan 1938 ZM m.st. W-wy Wydział Planowania Miasta/

BOS, 25/I, sygn. 2645

tytuł teczki: *Preliminarze kwartalne kredytów budżetowych wraz z wnioskami Wydziałów i korespondencja*

zawartość teczki:

adres, nazwa obiektu, użytkownik, kat. zniszczeń, całkowita kubatura, stan budynku na 01-04-1946 r., preliminowany koszt

BOS, 25/I, sygn. 2738-2746

tytuły teczek: *Katalog budynków do odbudowy w dzielnicy Mokotów, Północ, Saska Kępa, Śródmieście, Ochota, Wola, Praga*

zawartość teczki:

w tym: m.in. kat. zniszczeń, kubatura zabudowy, ilość kondygnacji, ilość izb (ogólna, zamieszkałych, wyremontowanych, do remontu), czy rozpoczęto remont, czy zagraża bezpieczeństwu, czy dokonano robót wyburzeniowych, wyszczególnienie spec. dużych zniszczeń itd.

BOS, 25/I, sygn. 2826

tytuł teczki: *Rozdział na obiekty, sumy rozrachunku arbitrażowego BOS-SPB za roboty wykonane w roku 1945 i do 01-05-1946 r.*

zawartość teczki:

rubryki tabeli: adres obiektu, rodzaj robót, użytkownik, kwoty w rozbiciu na roboty budowlane, sanitarne, elektryczne i rozbiórkowe, razem

BOS, 25/I, sygn. 2641

tytuły teczek: Program odbudowy – sprawy ogólne (opis z wyłączeniem spraw kredytów i finansowania)

zawartość teczki:

1. zestawienie budynków wykonanych przez BOS z kredytów Min. Budownictwa, w tym: adres, stan zaawansowania robót, sumy potrzebne dla zamknięcia robót, kubatura, karty 394-407;
2. tabela – koszt remontu 1 metra sześciennego budynku (dla kat. I, II, III, IV, V, VIII – stan budynku oraz koszt w rozbiciu na rodzaj prac zleconych), karta 385;
3. roboty budowlane rozpoczęte, w tym: przeznaczenie budynku, kat. zniszczeń, kubatura, koszt ukończenia, kredyty, karty 351-352;
4. spis dodatkowe roboty w zakresie szkolnictwa, szpitalnictwa i rozbiórek zagrażających bezpieczeństwu, dot. szkół, szpitali i kąpielisk, karta 169;
5. spis dla nieruchomości Nowy Świat w odcinkach: I Al. Jerozolimskie-Chmielna, II Chmielna-Warecka, III Warecka-Świętokrzyska, zawiera: nr domu i hip., pow. Zabudowy, długość frontu, pow. użytk. mieszk., pow. użytk. handl., ilość izb mieszk., karty 144-146;
6. spis rozbiórki ulicy Nowy Świat w odcinkach: I Al. Jerozolimskie-Chmielna, II Chmielna-Warecka, III Warecka-Świętokrzyska, zawiera: nr domu i hip., metry sześciennie oficyn do rozbiórki, metry sześciennie gruzu uzyskanego, metry sześciennie gruzu istniejącego, karty 147-149.

BOS, 25/IV, sygn. 948

zawartość:

Warszawa. Mapa miasta w skali 1:20 000 wraz z inwentaryzacją zniszczeń popełnionych przez Niemców w latach 1939-1945;
mapa, 1:20 000, mapa propagandowa, 1945 r.

BOS, 25/I,V sygn. 951

zawartość:

1. Plan zniszczeń rejonu ul. Marszałkowskiej, 1:2500, plan i 2 części legendy;
2. Plan nowej zabudowy, 1:10 000, (1 arkusz planu i 1 ark. legendy);

3. Rejon ul. Marszałkowskiej (8 zdjęć);
4. Ulica Marszałkowska (opis i statystyki); plan 1:2500, 1:10 000; 8 zdjęć czarno-białych z oznaczeniem na mapie zniszczeń oraz miejsc wykonania i kierunków fotografowania.

BOS, 25/IV, sygn. 952

zawartość:

1. Żerań - mapa zniszczeń, 1:10 000, mapa (1 ark.) legenda (1 ark.);
2. Żerań - plan zagospodarowania, mapa (1 ark.), legenda (1 ark);
3. Żerań - plan zagospodarowania, (2 arkusze mapy);
4. Przekrój poprzeczny przez port na Żeraniu;
5. Sieć cieków wodnych w północnej części WZM;
6. Żerań - fotografie (11 fotografii);
7. Żerań - opis portu i statystyki; mapy (1:10 000), zdjęcia, tekst.

BOS, 25/IV, sygn. 953

zawartość:

1. Piaski - mapa zniszczeń (1 mapa i 2 części legendy), 1:2500;
2. Odbudowa Warszawy. Rejon Piaski;
3. Rejon Piaski (11 zdjęć);
4. Piaski - opis i statystyki; Warszawa - część. Piaski (faktycznie Żoliborz, oś Buraków - Słodowiec, Marymont); mapy 1:2500, 1:10 000, tekst, zdjęcia.

BOS, 25/IV, sygn. 954

zawartość:

1. Wierzbno - mapa zniszczeń (1 mapa i 2 części legendy), 1:2500;
2. Odbudowa Warszawy. Rejon Wierzbno;
3. Rejon Wierzbno (10 zdjęć);
4. Wierzbno - opis i statystyki; 1:2500, 1:10 000, tekst i zdjęcia.

BOS, 25/IV, sygn. 959

zawartość:

1. Warszawa - część. Dzielnica Ministerstw;
2. Mapa zniszczeń 1:2500;

3. Plan odbudowy;
4. Opis i statystyki - tekst; mapy, skale 1:2500, 1:10 000.

BOS, 25/IV, sygn. 982

zawartość:

Warszawa. Sieć kanałów. Uszkodzenia w czasie działań wojennych. Załącznik do planu odbudowy na rok budżetowy 1947/48.; mapa, 1:20 000; [1947].

BOS, 25/IV, sygn. 1002

zawartość:

Warszawa. Industrieanlagen in Warschau im Jahre 1941. Lokalizacja przemysłu w Warszawie w roku 1941; mapa, 1:20 000; 1941.

BOS, 25/IV, sygn. 1003

zawartość:

Warszawa. Ośrodki przemysłowe w Warszawie w roku 1941. Liczebność zatrudnionych w zakładach przemysłu poligraficznego i papierniczego; mapa, 1:20 000.

BOS, 25/IV, sygn. 1004

zawartość:

Warszawa. Ośrodki przemysłowe w Warszawie w roku 1941. Liczebność zatrudnionych w zakładach przemysłu metalurgicznego i elektrotechnicznego; mapa, 1:20 000.

BOS, 25/IV, sygn. 1005

zawartość:

Warszawa. Ośrodki przemysłowe w Warszawie w roku 1941. Liczebność zatrudnionych w zakładach przemysłu spożywczego; mapa, 1:20 000.

BOS, 25/IV, sygn. 1006

zawartość:

Warszawa. Ośrodki przemysłowe w Warszawie w roku 1941. Liczebność zatrudnionych w zakładach przemysłu mineralnego i chemicznego; mapa, 1:20 000.

BOS, 25/IV, sygn. 1007

zawartość:

Warszawa. Ośrodki przemysłowe w Warszawie w roku 1941. Liczebność zatrudnionych w zakładach przemysłu drzewnego i budowlanego; mapa, 1:20 000.

BOS, 25/IV, sygn. 1008

zawartość:

Warszawa. Ośrodki przemysłowe w Warszawie w roku 1941. Liczebność zatrudnionych w zakładach przemysłu tekstylnego, skórzanego i ubraniowego; mapa, 1:20 000.

BOS, 25/IV, sygn. 1009

zawartość:

Warszawa. BOS. Zniszczenia zabudowy Warszawy według inwentaryzacji przeprowadzonej w miesiącach lutym i marcu 1945; mapa, 1:20 000, nie opisana w legendzie treść rękopiśmienna na druku; 1945.

BOS, 25/IV, sygn. 1026

zawartość:

Warszawa. Sieć urzędzeń dziecięcych 1939-1945; mapa; 1:20 000; [1945].

BOS, 25/IV, sygn. 1029

zawartość:

Żoliborz. Inwentaryzacja zniszczeń.; mapa, skala 1:2500; [1945].

BOS, 25/IV, sygn. 1030

zawartość:

Żoliborz. Inwentaryzacja zniszczeń drogowych; mapa; skala 1:2500; [1945].

BOS, 25/IV, sygn. 1040

zawartość:

Warszawa. Inwentaryzacja zniszczeń; mapa, 1:2500, wielobarwna, [1945-1946]; 50 arkuszy.

BOS, 25/IV, sygn. 1041

zawartość:

Warszawa. Inwentaryzacja zniszczeń 1948; mapa, 1:2500, kalka-matryce, zachowane arkusze: 8-11, 15-20, 23-44, 46-48, 51-55, 59-62, 66-68, 73,74 oraz dublet arkusza 39. Rysownia JS; [1945].

BOS, 25/IV, sygn. 1042

zawartość:

Ogród Saski

1. Ogród Saski 1:2500. Plan wykonany na podstawie planu Działu Regulacji i pomiarów z 1936 roku z naniesionymi wartościami pomiarów alejek.
2. Ogród Saski 1:2500. Plan wykonany na podstawie planu Działu Regulacji i pomiarów z 1936 roku, 1:2500 z oznaczeniami z planu inwentaryzacji BOS (oryginał i światłokopia)
3. Ogród Saski 1:2500. Próbką graficzną barwnego ujęcia. 1945 (oznaczenia jak na mapie inwentaryzacyjnej Warszawy BOS)
4. Ogród Saski. Fragment w graficznym ujęciu 1:1000.
5. Ogród Saski - fragment osi - 1:1000.
6. Ogród Saski. Aleja główna. 1:1000.
7. Ogród Saski. Aleja główna - fragment. 1:1000.
8. Wycinek Ogrodu Saskiego (projekt graficznego ujęcia), lipiec 1945.
9. Plan ogrodu Saskiego z r. 1829. Monografię historyczną skreślił Aleksander Kraushar. [światłokopia]
10. Legenda dla terenów specjalnych (objaśnienie znaków do mapy inwentaryzacji).
11. Ogród Saski 1:1000. Szkic I fazy zadrzewienia. (2 arkusze).
12. Ogród Saski - inwentaryzacja zadrzewienia, 1:1000.
13. Miejsca i kierunki wykonania zdjęć pomników, fontanny, zegara i tablic w Ogrodzie Saskim.
14. Zdjęcia pomników, fontanny, zegara i tablic w Ogrodzie Saskim z zaznaczonymi zniszczeniami, 1946-1947] (42 szt.).
15. Opis do inwentaryzacji i planów rekonstrukcji Ogrodu Saskiego; mapy 1:1000 oraz 1:2500, zdjęcia, Opracowanie BOS, m.in. wydz. J.S., Pracownia T.S.; 1945-1946.

BOS, 25/IV, sygn. 1043

zawartość:

Śródmieście, inwentaryzacja zniszczeń; mapa, 1:2500, światłokopia; [1945].

BOS, 25/IV, sygn. 1044

zawartość:

Warszawa. Inwentaryzacja zniszczeń 1948; mapa; 1:2500, diapozytywy; zachowane arkusze 8-11, 15-20, 23, 25-47, 51-55, 59-62, 67-68 (lokalizacja arkuszy wg skorowidza 1:2500 BOS); 1948.

BOS, 25/IV, sygn. 1047

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Krasińskiego, Stołeczna, pl. Henkla,

Trentowskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1048

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Krasińskiego, Podstarościch, pl. Henkla,

Niegolewskiego, Kochowskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1049

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Krasińskiego, Kochowskiego, Kossaka, Hozjusza;

mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1050

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Kozińskiego, Niegolewskiego, Felińskiego;

mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1051

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Stołeczna, Henkla, pl. Henkla, Wyspiańskiego, Aleja Wojska Polskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1052

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Niegolewskiego, Brodzińskiego, Aleja Wojska Polskiego, Wyspiańskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1053

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Niegolewskiego, Brodzińskiego, Aleja Wojska Polskiego, Towiańskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1054

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Niegolewskiego, Towiańskiego, Aleja Wojska Polskiego, Kozińskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1055

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Niegolewskiego, Felińskiego, Górskiego, Kozińskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1057

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Aleja Wojska Polskiego, Felińskiego, Lisa Kuli, Rokitny; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1058

zawartość:

[Warszawa część - Żoliborz]

[Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Plac Inwalidów, Lisa Kuli, Felińskiego, Aleja Wojska Polskiego]; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1059

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Czarnieckiego, Plac Inwalidów, Mickiewicza, Zajączka; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1060

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Potocka, Urzędnicza, Słowackiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1061

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Urzędnicza, Siemiradzkiego, Szczepanowskiego, Słowackiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1062

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Słowackiego, Szczepanowskiego, Plac Lelewela, Krechowiecka; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1063

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Słowackiego, Cieszkowskiego, Plac Lelewela, Szajnochy; mapa;

BOS, 25/IV, sygn. 1064

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Słowackiego, Poczobutta, Stołeczna, Harcerska; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1065

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Stołeczna, Poczobutta, Sierpecka, Mościckiego, Płońska, Skarbiewskiego; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1066

zawartość:

Warszawa, część - Żoliborz

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Słowackiego, Krechowicka, Sierpecka, Poczobutta; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1067

zawartość:

Warszawa, część – Żoliborz.

Inwentaryzacja zniszczeń, kwartał Krasińskiego, Plac Wilsona, Mickiewicza, Książnica, Tucholska; mapa.

BOS, 25/IV, sygn. 1160

zawartość:

Gimnazjum i liceum oo. Marianów na Bielanych; Odbudowa w sytuacji niezmienionej; mapa, 1:10 000, rękopis na kalce.

BOS, 25/IV, sygn. 1163

zawartość:

"Atlas Warszawy BOS"; 1: 5 000; naniesione numery policyjne.

BOS, 25/IV, sygn. 1165

zawartość:

BOS. Tereny niezabudowane Warszawy według inwentaryzacji przeprowadzonej w maju i czerwcu 1945.; mapa, 1:10 000, BOS; 1945.

BOS, 25/IV, sygn. 1166

zawartość:

Warszawa. Inwentaryzacja zniszczeń; mapa wieloarkuszowa, 1:2500, światłokopia BOS; 50 arkuszy.

BOS, 25/IV, sygn. 1169

zawartość:

Klasyfikacja gruntów, Warszawa, mapa, 1:20 000
Zarząd Miejski w m.st. Warszawie, Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych.

BOS, 25/IV, sygn. 1188

zawartość:

Inwentaryzacja zniszczeń; mapa wieloarkuszowa, 1:2500, zachowane sekcje: 8-11, 15-20, 23-48, 51-55, 59-62, 66-68, 73, 74.

BOS, 25/IV, sygn. 1189

zawartość:

Inwentaryzacja zniszczeń; mapa wieloarkuszowa, 1:2500,
zachowane sekcje: 8-11, 15-20, 23-48, 51-55, 59-62, 66-68, 73, 74.

BOS, 25/IV, sygn. 1196

zawartość:

Zniszczenia zieleni wysokiej; mapa, 1:25 000
BOS, Wydział Urbanistyki, Pracownia Fizjograficzna; [1945].

BOS, 25/IV, sygn. 1303

zawartość:

Żoliborz. Inwentaryzacja zniszczeń drogowych; mapa, 1:2500, rękopis na światłokopii, BOS, Wydział "A", Pracownia Architektury, Pracownia Żoliborz.

BOS, 25/IV, sygn. 1312

zawartość:

Żoliborz. Inwentaryzacja zniszczeń; mapa, 1:2500, światłokopia, BOS, Wydział "AI", Pracownia Architektury.

BOS, 25/IV, sygn. 1315

zawartość:

Żoliborz. Inwentaryzacja zniszczeń.; mapa, 1:2500, światłokopia, BOS, Wydział "AI", Pracownia Architektury.

BOS, 25/IV, sygn. 1317

zawartość:

Żoliborz, inwentaryzacja zniszczeń - udział procentowy zniszczeń; mapa, 1:2500, światłokopia, BOS, Wydział "AI", Pracownia Architektury.

BOS, 25/IV, sygn. 1339

zawartość:

Mapa funkcji obiektów; Warszawa - część, Śródmieście, Marszałkowska, Pole Mokotowskie, filtry, A.. Jerozolimskie; mapa, rękopis na światłokopii.

BOS, 25/IV, sygn. 1354

zawartość:

Inwentaryzacja terenów niezabudowanych; Warszawa; mapa, 1:10000, rękopis na druku.

BOS, 25/IV

Odbitki radzieckich zdjęć lotniczych Warszawy z czerwca 1945 roku; (przypuszczalnie ok. 1:3000, 1:4000).

Akta Miasta Warszawy, 3/I

w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Wydział Strat Wojennych /ZM WSW, 3/I

ZM WSW, 3/I, sygn. 5

tytuł teczki: *Korespondencja z instytucjami miejskimi w sprawie rejestracji strat*

zawartość teczki:

1. sprawozdania i korespondencja w sprawie przebiegu akcji rejestracji strat;
2. straty wojenne w zwierzętach gospodarczych w Warszawie /karta 17/;
3. straty wywołane potrzebą uprzątnięcia gruzów /karta 18/;
4. straty wojenne w stanie samochodów, motocykli i rowerów /karta 18/

ZM WSW, 3/I, sygn. 14

tytuł teczki: *Korespondencja z Biurem Rewindykacji Ministerstwa Przemysłu i Handlu*

zawartość teczki:

1. korespondencja dot. zgłaszania strat;
2. wykaz majątku Zakładu Oczyszczania Miasta zniszczonego oraz wywiezionego w czasie działań wojennych i powstania

ZM WSW, 3/I, sygn. 18

tytuł teczki: *Zestawienie strat wojennych poniesionych przez obywateli polskich w czasie wojny*

zawartość teczki:

1. zestawienie ogólnych sum i wypadków przypadających na przemysł, rzemiosło i handel wg obliczeń i zestawień w wyniku rejestracji strat wojennych /03-08-1948/;
2. korespondencja do Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Administracji Publicznej zawierająca zestawienie strat wojennych poniesionych przez obywateli 1939-1945 /globalna suma 79.677.81.080 zł, tj. ok. 8 miliarda zł oraz w szacunku rzeczoznawców, w rozbiciu na rodzaje strat i sumie - 15.813.5 miliardów; wraz z wyjaśnieniem z czego wynikały różnice/ ;
3. korespondencja w sprawie rejestracji i dokumentacji strat wojennych;
4. wykaz szkód wojennych w majątku gminnym m.st. Warszawy /tabela: poszczególne działy administracji, rodzaj obiektów zniszczonych, szacunek

straty poniesionej w 1000 zł przedwojennych, ogółem w 1000 zł przedwojennych/

ZM WSW, 3/I, sygn. 19

tytuł teczki: *Zestawienie strat wojennych Izby Rzemieślniczej*

zawartość teczki:

Wykazy strat 1939-1944 sporządzone przez Izbę Rzemieślniczą w formie tabeli zawierającej rubryki: nazwisko i imię /czasem adres i nazwa firmy/, maszyny, silniki, pędnie i pary, narzędzia i przyrządy, urządzenia spec., urządzenia wszelkie inne, surowce i półfabrykaty, gotowe produkty, środki transportu.

1. grupa budowlana /cechy: budowlany, malarzy i lakierników, zdunów, szklarski, kamienny/;
2. grupa drzewna /cech stolarzy/;
3. grupa włókiennicza /cechy: krawców, kapeluszników i czapników, tapicerów i powroźników, bieliźniarzy i gorseciarek oraz rzemiosło farbiarskiego i chemicznego czyszczenia/;
4. grupa metalowa /rzemiosła: ślusarskie, kowalskie i kotlarskie, ślusarzy samochodowych i wulkanizatorów, zegarmistrzów i jubilerów; cechy: blacharzy, elektroinstalatorów/;
5. grupa skórzana /garbarstwo, rymarstwo, rękowicznictwo, białoskórnicstwo; rzemiosła: szewskie, kuśnierskie; cech introligatorów/;
6. grupa spożywcza /rzemiosło piekarskie; cechy: rzeźników i wędliniarzy, cukierników i piekarzy /;
7. grupa zbiorowo-usługowa /cechy: fryzjerów, fotografów/;
8. różni
9. zestawienie strat wojennych rzemiosła warszawskiego – w podziale grupa i zawód, ilość zgłoszeń, suma zgłoszonych strat w zł, przeciętna wartość zakładu w zł, ilość zakładów czynnych w 1939 r., ilość zakładów zniszczonych w okresie 1939-1944, suma poniesionych strat, ogólna suma poniesionych strat

ZM WSW, 3/I, sygn. 355

tytuł teczki: *Biuro Strat Wojennych*

zawartość teczki:

1. korespondencja w sprawie rejestracji strat wojennych;
2. zarządzenie Kierownika Resortu Odszkodowań Wojennych z dn. 21-09-1944 r. w sprawie zbadania i ustalenia szkód wojennych;
3. notatki i pisma w sprawie rejestracji szkód i sprawozdania;
4. straty niematerialne ludności m.st. Warszawy;
5. wykaz szkód wojennych w majątku gminnym m.st. Warszawy /tabela: poszczególne działy administracji, rodzaj obiektów zniszczonych, szacunek straty poniesionej w 1000 zł przedwojennych, ogółem w 1000 zł przedwojennych/

ZM WSW, 3/I, sygn. 357

tytuł teczki: *Komisje szacunkowe do spraw Strat Wojennych*

zawartość teczki:

1. pisma w sprawie powołania członków komisji szacunkowych, karty 88-89;
2. sprawozdanie z akcji szacowania szkód przez rzeczoznawców ze szczegółowym opisem metod szacunkowych karty 1-8, 35;
3. metody szacowania; karty 59-67;
4. metoda bezpośrednia, karty 79;
5. metoda podwójnej ekstrapolacji, karta 80;
6. analiza materiału statystycznego, karta 81;
7. notatka dot. obliczenia strat przemysłu w Warszawie, karta 82;
8. wykaz nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa z wyłączeniem wojskowych, w Warszawie lewobrzeżnej wg alfabetycznego spisu ulic /tabela: ulica, nr policyjny, kategoria, nieruchomość – przeznaczenie, wartość majątku - brak wpisów, karty 9-27;
9. tablica 1. ilość zakładów handlowych w Warszawie w latach 1935-1938-1939, karta 28;
10. tablica 2. wymiar podatku przemysłowego dla przedsiębiorstw handlowych wg kategorii świadectw w Warszawie dla 1935 r. /ilość zakładów, obroty w tys. zł, podatek zasadniczy w zł/, karta 29;
11. tablica 3. wymiar podatku przemysłowego dla przedsiębiorstw handlowych w 1935 r. wg branż handlu w Warszawie /ilość zakładów, obroty w tys. zł, podatek w zł, na jeden zakład w tys. zł obrót oraz podatek/, karty 30, 41;

12. prowizoryczne zestawienie materialnych strat wojennych powstałych w Warszawie, karty 31-33;
13. straty wojenne w szpitalach nie administrowanych przez państwo, gminę i wyższe uczelnie, karty 34;
14. pismo w sprawie oceny strat wojennych przedsiębiorstw handlowych w Warszawie, karty 35-41;
15. zestawienia ilości zakładów i pracowników: przemysłu państwowego, przemysłu prywatnego, rzemiosła, karty 42-44;
16. zestawienia przed i powojennej ilości zakładów: przemysłu państwowego, przemysłu prywatnego, rzemiosła, karty 45-48;
17. zestawienie ilości kart rzemieślniczych wydanych w czasie od 07-12-1944 r. do 31-10-1945 r., karta 49;
18. ankieta o właściwą ocenę strat wojennych w przemyśle, w tym: tabela współczynników do obliczenia finansowych i idealnych strat wojennych przemysłu w funkcji strat rzeczowych, uwagi o planie odszkodowań wojennych w przemyśle, zestawienie dla przemysłu /ilość pracowników w 1939 r.; wartość zabudowań, urządzeń technicznych, surowców, gotowych wyrobów; w tym wartość samych urządzeń technicznych i maszyn; przybliżone straty wojenne rzeczowe ogółem; przybliżone straty wojenne rzeczowe ogółem (rzeczowe, finansowe i idealne); odszkodowania wg alternatywy I, II, III/; karty 50-58, 86-87;
19. ceny jednostkowe budynków /w rozbiciu na przemysłowe i mieszkalne/ przyjęte przy obliczeniach strat wojennych /na podstawie danych Ministerstwa Administracji Publicznej/, karta 68;
20. ceny jednostkowe różnych ważniejszych artykułów, przyjęte przy obliczeniach strat wojennych, karta 69-71;
21. ceny jednostkowe ważniejszych surowców przemysłowych przyjęte przy obliczeniach strat wojennych, karta 72-73;
22. ceny jednostkowe maszyn przyjęte przy obliczeniach strat wojennych, karta 74-75;
23. wyliczenie rzeczowych strat wojennych w przemyśle w Warszawie, karta 76-78;

24. zestawienie strat przemysłu m.st. Warszawy wg wniosków rewindykacyjnych /przemysł, ilość zgłoszonych przedsiębiorstw, wywóz do Niemiec (wartość w kwotach)/
25. dane pomocnicze o górnictwie, hutnictwie i przemyśle województwa Warszawa za rok 1936 /dla każdego rodzaju przemysłu: ilość robotników 1939 r.; ogólna moc silników KM, zużycie prądu MWh; obrót opodatkowany w tys. zł; podatek przemysłowy zasadniczy w tys. zł; wartość zabudowań, maszyn, urządzeń, surowców i fabrykatów w tys. zł; orientacyjna wysokość strat wojennych w tys. zł/, karta 83-84;
26. zniszczenia zakładów przemysłowych czynnych przed 01-09-1939 r. /zestawienie opracowane na podstawie wyników inwentaryzacji zniszczeń budynków przeprowadzonej w miesiącach luty –kwiecień 1945 r., zaktualizowanych w sierpniu 1945 r. /w podziale na 3 grupy i 9 kategorii zniszczeń/;
27. pisma w sprawie weryfikacji wniosków rejestracyjnych strat wojennych, karty 90-102, 105-107;
28. zarządzenie Biura Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Ministrów w przedmiocie szacunku szkód wojennych osób prywatnych, karty 103;
29. regulamin Biura Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Ministrów dla powiatowych i wojewódzkich komisji szacunkowych, dokonujących szacunku strat wojennych poniesionych w zakładzie rzemieślniczym, karta 104;
30. wyjaśnienia dotyczące postępowania szacunkowego, karty 108-110

ZM WSW, 3/I, sygn. 359

tytuł teczki: *Akta (zasadnicze) dotyczące organizacji Wydziału Strat Wojennych oraz zasady rejestracji strat wojennych na terenie m.st. Warszawy*

zawartość teczki:

1. korespondencja oraz zarządzenie Kierownika Resortu Odszkodowań Wojennych z dn. 21-09-1944 r. w sprawie zbadania i ustalenia szkód wojennych;
2. korespondencja i wytyczne w sprawie organizacji wydziałów szkód wojennych i przeprowadzenia rejestracji szkód oraz opracowania wyników rejestracji w tym dezyderaty Kierownika Biura Odszkodowań wojennych przy Prezydium Rady Ministrów w sprawie ujednoczenia formy przedstawienia danych;

3. organizacja strat wojennych w Warszawie, schemat i regulamin organizacyjny Wydziału Strat Wojennych, plany prac wydziału;
4. okólnik nr 3 Ministerstwa Skarbu w sprawie rejestracji strat wojennych z dn. 15-05-1945 r.;
5. pisma do różnych instytucji w sprawie przystąpienia do rejestracji szkód wojennych;
6. pismo z dn. 30-07-1945 r. w sprawie przyjęcia definicji szkód wojennych uzgodnionej z Sądem Najwyższym *„W zasadzie rejestracji podlegają szkody spowodowane wskutek działań wojennych, przeprowadzonych zarówno przez wojska niemieckie, jak i wszelki inne wojska, oraz szkody poniesione wskutek bezprawnych zarządzeń władz okupacyjnych, względnie czynów bezprawnych funkcjonariuszy i żołnierzy niemieckich, oraz innych podległych dowództwu niemieckiemu, następnie czynów bezprawnych obywateli niemieckich i przynależnych do narodu niemieckiego, oraz wszelkich innych osób, będących w służbie niemieckiej, a wreszcie szkody spowodowane wskutek faktycznej konieczności opuszczenia domu, gospodarstwa, zakładu pracy przez poszkodowanego w związku z działaniami wojennymi.”*
7. straty biologiczne poniesione przez ludność m. Warszawy w latach 1939-1944;
8. straty niematerialne ludności m.st. Warszawy;
9. straty wojenne Biura Centrali i Ośrodków Zdrowia 1939-1945;
10. pismo /odpis/ w sprawie meldunku Dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji zawierającego informacje kto jest odpowiedzialny za grabieże majątku przedsiębiorstwa /jakie ruchomości, kto i kiedy/;
11. wykaz szczegółowy ilościowy i procentowy świątyń wszelkich wyznań w dzielnicy Śródmieście z podziałem na 3 grupy i 9 kategorii ze wzg. na rodzaj zniszczeń;
12. zestawienie strat wojennych szpitali i instytucji poległych Sekcji Szpitalnictwa /Zarząd Miejski m.st. Warszawy Resort Zdrowia i Opieki Społecznej/ w latach 1939-1945;
13. straty w majątku gminy m.st. Warszawy /1) opis; 2) zestawienie zawierające: poszczególne działy administracji, straty w budynkach, urządzeniach, ruchomościach, gospodarstwie rolnym, inne oraz sumę; 3) sposób wyliczenia i wyliczenie strat w przemyśle; 3) tabela straty w przemyśle: rodzaj przemysłu,

wartość przem. w mil. zł., wyliczenie wartości przem. dla zniszczeń do 20%,
do 60%, do 100% oraz w tym samym podziale wartość strat w zakładach/;
14. straty Warszawy z powodu zniszczeń wojennych

ZM WSW, 3/I, sygn. 31-119, 375, 376

tytuły teczek: I Biuro Rejonowe dla Dzielnicy Warszawa – Śródmieście.

Kwestionariusze rejestrowe od nr 1 do 40840,

ZM WSW, 3/I, sygn. 120-173

tytuły teczek: II Biuro Rejonowe dla Dzielnicy Warszawa – Południe. Kwestionariusze rejestrowe od nr 1 do 24741

ZM WSW, 3/I, sygn. 174-189

tytuły teczek: III Biuro Rejonowe dla Dzielnicy Warszawa – Północ. Kwestionariusze rejestrowe od nr 1 do 3985

ZM WSW, 3/I, sygn. 190-200

tytuły teczek: IV Biuro Rejonowe dla Dzielnicy Warszawa – Zachód. Kwestionariusze rejestrowe od nr 1 do 2784

ZM WSW, 3/I, sygn. 201-241

tytuły teczek: V Biuro Rejonowe dla Dzielnicy Warszawa – Praga-Północ.

Kwestionariusze rejestrowe od nr 1 do 19430

ZM WSW, , 3/I, sygn. 242-251

tytuły teczek: VI Biuro Rejonowe dla Dzielnicy Warszawa – Praga-Południe.

Kwestionariusze rejestrowe od nr 1 do 2465

ZM WSW, 3/I, sygn. 253-256, 258-260, 262, 264-265, 270-272, 278, 283, 286-287, 289-292, 294-295, 297-303

zawartość teczek: kwestionariusze złożone przez pracowników różnych instytucji /wymienionych w inwentarzu zespołu - nr inwentarza 22/

ZM WSW, 3/I, sygn. 252

tytuł teczeki: banki

ZM WSW, 3/I, sygn. 257

tytuł teczeki: Fabryki i wytwórnie

ZM WSW, 3/I, sygn. 261

tytuł teczeki: instytucje różne

ZM WSW, , 3/I, sygn. 266, 267, 268

tytuły teczek: Izba Rzemieślnicza /w podziale na grupy rzemiosł/

ZM WSW, 3/I, sygn. 269

tytuł teczki: kościoły

ZM WSW, 3/I, sygn. 273

tytuł teczki: Ministerstwo Apropowizacji i handlu /arkusze zakładów/

ZM WSW, 3/I, sygn. 274

tytuł teczki: Ministerstwo Komunikacji /arkusze zakładów/

ZM WSW, 3/I, sygn. 275

tytuł teczki: Ministerstwo Odbudowy /arkusze zakładów/

ZM WSW, 3/I, sygn. 276

tytuł teczki: Ministerstwo Oświaty /arkusze zakładów/

ZM WSW, 3/I, sygn. 277

tytuł teczki: Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej /arkusze zakładów/

ZM WSW, 3/I, sygn. 279, 280

tytuły teczek: Naczelna i Okręgowa Izba Aptekarska /arkusze aptek/

ZM WSW, 3/I, sygn. 281, 282

tytuły teczek: Okręgowa Izba Lekarsko-Dentystyczna /arkusze zakładów/

ZM WSW, 3/I, sygn. 284

tytuł teczki: Polski Czerwony Krzyż /1 arkusz sióstr PCK/

ZM WSW, 3/I, sygn. 285

tytuł teczki: Przedsiębiorstwo Budowlane Dąb

ZM WSW, 3/I, sygn. 288

tytuł teczki: Spółdzielnie Budowlano-Mieszkaniowe

ZM WSW, 3/I, sygn. 296

tytuł teczki: Towarzystwo Ubezpieczeń

ZM WSW, 3/I, sygn. 304

tytuł teczki: Zakłady Spożywcze i Gastronomiczne

ZM WSW, 3/I, sygn. 305

tytuł teczki: Związki i Stowarzyszenia

ZM WSW, 3/I, sygn. 306-310

tytuły teczek: domy opuszczone

ZM WS, 3/IW, 3/I, sygn. 311-312

tytuły teczek: kwestionariusze zebrane przez referat zamiejscowy

zawartość wszystkich z ww. teczek od sygn. 31-312

kwestionariusze w sprawie szkód wojennych zawierające rubryki:

1. poszkodowany – zawiera informacje takie, jak: nazwisko i imię /nazwa instytucji/, przynależność państwową, narodowość, data urodzenia /data założenia instytucji/, miejsce zamieszkania przez 01-09-1939 r. i obecne, zawód wykonywany przez 01-09-1939 r., zawód obecny, stan cywilny, ilość, wiek dzieci i innych osób pozostających na utrzymaniu poszkodowanego;
2. szkoda – zawiera informacje takie, jak: kiedy i gdzie powstała, jakie zdarzenie ją spowodowało;
3. świadkowie – zawiera informacje takie, jak: nazwisko, imię, zawód i miejsce zamieszkania świadka oraz jego stosunek pokrewieństwa, zależności służbowej lub materialnej od poszkodowanego;
 - I. Szkody niematerialne wywołane przez upośledzenie fizyczne, upośledzenie umysłowe, utratę życia żywiciela, straty moralne /jak utrata życia najbliższego członka rodziny, upośledzenia fizycznego czy prześladowań itp./ rozpisane w rubrykach:
 1. wiek poszkodowanego i jego stosunek pokrewieństwa do zgłaszającego szkodę;
 2. dochód miesięczny poszkodowanego;
 3. %niezdolności do pracy;
 4. wysokość renty;
 5. żądane odszkodowanie.
 - II. A. Szkody materialne
szkody w ruchomościach i w gospodarstwie, jak:
 1. Odzież: ubrania /męskie, damskie, dziecięce/, okrycia wierzchnie /futra, palta, kostiumy/, komplety bielizny, komplety pościeli, obuwie, różne;
 2. Mieszkanie: ilość izb wg stanu 01-09-1939 r., ilość izb zniszczonych, komplety mebli, biblioteka /ilość tomów/, zbiory naukowe, dzieła sztuki /obrazy, rzeźby, antyki, kryształy, dywany itp./, przedmioty i urządzenia techniczne /radia, patefony, telefony itp./, fortepian, pianino, różne;

3. Gospodarstwo domowe: zastawa stołowa, sprzęt gospodarczy, kuchenny; zapasy żywności; zapasy opału;
 4. Pojazdy: samochody osobowe, samochody ciężarowe, motocykle, rowery i inne;
 5. Inwentarz żywy: konie, trzoda chlewna, kozy owce itp.;
 6. Inwentarz martwy;
 7. Różne;
- rozpisane w rubrykach: ilość sztuk, kompletów, izb; cena wg cen 01-09-1939 r.; wysokość żądanego odszkodowania.

III. B Szkody materialne

szkody w nieruchomościach i zakładach pracy, jak:

1. Nieruchomości mieszkalne: domy czynszowe /należało podać każdy budynek wchodzący w skład nieruchomości oddzielnie jak front, oficyna itp./; domy jednorodzinne; zabudowania gospodarskie; wielkość domu /należało podać wielkość domu, ilość mieszkań, izb i wymiar domu/; numer hipoteczny; koszt i rok budowy; cena i rok nabycia;
2. Zakłady przemysłowe: rodzaj przemysłu; budynki /należało podać wymiar każdego z budynków/; urządzenia, maszyny, instalacje i ruchomości; fabrykanty, surowce, towary, itp.; koszty i rok budowy zakładu; cena i rok nabycia; kategoria świadectwa przemysłowego;
3. Zakłady rzemieślnicze: rodzaj rzemiosła; budynki /należało podać wymiar każdego z budynków/; urządzenia, maszyny i instrumenty, ruchomości; materiały, surowce, fabrykanty; różne; kategoria świadectwa przemysłowego;
4. Przedsiębiorstwa handlowe: rodzaj handlu; budynki /należało podać wymiar każdego z budynków/; urządzenia, ruchomości; towary; różne; kategoria świadectwa przemysłowego;
5. Wolne zawody: rodzaj zawodu; urządzenia, ruchomości gabinetu, biura; aparaty, instrumenty, zbiory; różne,

rozpisane w rubrykach: %zniszczenia, wysokość żądanego odszkodowania.

IV. Inne szkody spowodowane przez:

1. Wysiedlenie: z domu czynszowego, z mieszkania, z zakładu pracy. Rozpisane w rubrykach wielkość domu, mieszkania, rodzaj zakładu i adres; roczny dochód wysiedlonego; czas trwania wysiedlenia; wysokość żądanego odszkodowania;
2. Zniszczenie, konfiskaty i rabunek: złota, kosztowności; obcych walut; pieniędzy obiegowych; papierów wartościowych, akcji, obligacji, listów zastawnych itp.; weksli, czeków, rewersów; książeczek oszczędnościowych; wkładów bankowych; różnych wierzytelności; różnych przedmiotów wartościowych. Rozpisane w rubrykach: rodzaj złota, walut, pieniędzy, papierów; ilość; suma; wysokość żądanego odszkodowania;
3. Niewypłacenie należnych sum pieniężnych: poborów, emerytur, zapomóg, zaopatrzeń; należności z tytułu wykonywanej pracy; należności z tytułu wykonywanej dostawy; utraty zabezpieczenia wierzytelności hipotecznej wskutek zniszczenia nieruchomości. Rozpisane w rubrykach: wysokość należności, data dostawy; czas trwania zawieszenia wypłaty, wysokość sumy hip.; wysokość żądanego odszkodowania;
4. Przymusowe wykorzystanie: pracy; wierzytelności zlikwidowane niedostatecznie; innych umów, praw, patentów. Rozpisane w rubrykach: nazwa, adres zakładu pracy, rodzaj wierzytelności, umowy; wysokość straty; czas trwania niedostatecznego wynagrodzenia; wysokość żądanego odszkodowania;
5. Bezprawne pozbawienie wolności, kary pieniężne /kontrybucje, grzywny/. Rozpisane w rubrykach: jakie więzienie, obóz, powód grzywny; czas trwania więzienia,

data grzywny; wysokość rocznego zarobku, wysokość grzywny; wysokość żądanego odszkodowania.

Na końcu każdego arkusza rejestracyjnego znajduje się zestawienie żądanego odszkodowania. Czasem załączano świadectwa lekarskie, zaświadczenia szpitali, ośrodków zdrowia, władz skarbowych o dochodzie miesięcznym, rzeczoznawców itp., rachunki, wykazy hipoteczne, kosztorysy, fotografie itp.

ZM WSW, 3/I, sygn. 323-341

tytuły teczek: rejestr dla Biura Rejestracyjnego

zawartość wszystkich z ww. teczek od sygn. 323-341

Rejestry są w formie tabeli. Zawierają rubryki: nr wniosku /ww. kwestionariuszy/; nazwisko i imię poszkodowanego; adres zamieszkania w chwili składania wniosku; data złożenia wniosku; suma zgłoszonych szkód oraz wyszczególnione sumy szkód w rozbiciu na opisany powyżej podział.

Akta Miasta Warszawy, 3/I

w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Wydział Polityki i Inspekcji Mieszkaniowej /ZM WPiIM, 3//

ZM WPiIM, 3/I, sygn. 51

tytuł teczeki: Ogrody działkowe

zawartość teczeki: m.in. wykaz nieruchomości miejskich znajdujących się pod zarządem Wydziału Administracji Nieruchomości Zarządu Miejskiego na 03-01-1946 r. z wyszczególnieniem: ulicy, nr policyjnego, nr hipotecznego /podano kwoty/ rodzaju obiektu, jakości budynku, ilości pięter; karty 1-5.

Akta Miasta Warszawy, 3/I

w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Biuro Prawne /ZM BP, 3/I

ZM BP, 3/I, sygn. 49

tytuł teczeki: Korespondencja ogólna

zawartość teczeki:

1. Instrukcja dla Podkomisji Szacunkowych majątku Gminy m.st. Warszawy, karty 118-120;

2. Przepisy normujące inwentaryzację majątku ruchomego Gminy m.st. Warszawy /wraz z wzorcowym arkuszem/, karty 121-125.

Akta Miasta Warszawy, 3/I

w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Wydział Przemysłu /ZM WP, 3/I

ZM WP, 3/I, sygn. 30

tytuł teczki: Wykaz zakładów przemysłowych

zawartość teczki:

1. sprawozdanie ze spisu zakładów przemysłowych na terenie Warszawy (całej łącznie z Praga) /spisano: czynne, nieczynne; nie podlegające spisowi; nie można dotrzeć; duplik; do załatwienia ogółem; nowo spisane; w podziale na starostwa/;
2. wykazy zniszczeń zakładów przemysłowych w podziale na przemysł: metalowy, elektrotechniczny, budowlany, drzewny, spożywczy, chemiczny, litograficzny, papierniczy, szklany, ceramiczny, galanteryjno-odzieżowy, skórzany, transportowy, różny oraz zakłady użyteczności publicznej. Tabele zawierają rubryki: zakłady niezniszczone, zakłady czynne /zniszczone do 50%, pow. 50%, całkowicie/ i zakłady nieczynne /zniszczone do 50%, pow. 50%, całkowicie/.
3. listy zakładów wg ww. podziału na rodzaj przemysłu dla każdego starostwa/ także dla Pragi/ zawiera podział na zakłady czynne i nieczynne, nazwisko i imię właściciela, adres zakładu, nazwę zakładu, ilość pracowników, procent zniszczenia budynków, urządzeń np. techn./
4. plan miasta stołecznego Warszawy, z punktowym zaznaczeniem zakładów przemysłowych zatrudniających przed 01-09-1939 r. ponad 50 pracowników w rozróżnieniu na zniszczone ponad 50%, poniżej 50%, zakłady niezniszczone; skala 1:20000.

ZM WP, 3/I, sygn. 31

tytuł teczki: Zestawienie przedsiębiorstw przemysłowych na Pradze

zawartość teczki:

Lista zakładów przemysłowych w podziale na rodzaj przemysłu: metalowy, elektrotechniczny, chemiczno-budowlany, drzewny, lekki /skóra, włókno,

papier/,spożywczy. Tabela zawiera rubryki: nazwa firmy, stan prawny, główne wyroby, ogólne zniszczenia /budynki, instalacje, składy itp./ ilość pracowników w 1939 r. i w 1944 r., zapasy surowców /jakich, tonaż, na jaki czas produkcji/, zapasy paliwa /jakie, tonaż/, zapotrzebowanie miesięczne na surowce /jakie i ile/, paliwo /jakie i ile/, KWh, możliwość uruchomienia /np. istnieją. Po dostarczeniu energii elektrycznej/, uwagi /np. naprawienie uszkodzeń bud. i inst./

Akta Miasta Warszawy, 3/I

w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Wydział Statystyczny /ZM WS, 3/I

ZM WS, 3/I, sygn. 55

tytuł teczki: *wyniki spisu z dn. 14-02-1946 r. dot. nieruchomości, lokali, mieszkań*
zawartość teczki: *tabele*

1. nieruchomości, lokale i izby wg obwodów statystycznych: nieruchomości zabudowane użytkowe /zamieszkane, niezamieszkane/, lokale użytkowe zamieszkane .ogółem, w tym mieszkania/ lokale użytkowe niezamieszkane, izby w mieszkaniach o wiadomej liczbie izb, karty 4-7;
2. nieruchomości zamieszkane wg liczby lokali zamieszkałych, na każdy komisariat MO: w rozbiciu na liczbę lokali /1, 2, 3-5, 6-10, 11-20, 21-50, 51 i więcej, karta 12;
3. nieruchomości użytkowane zamieszkane i niezamieszkane wg głównego charakteru użytkowania, na każdy komisariat MO; w rozbiciu na charakter użytkowania: mieszkalny, przemysłowy, handlowy, użyteczności publicznej, gospodarstw zakładowych, inny /np. dyżurki, administracje/, karta 14;
4. lokale zamieszkałe, użytkowane wg głównego charakteru użytkowania, na każdy komisariat MO; w rozbiciu na charakter użytkowania: mieszkalny, przemysłowy, handlowy, użyteczności publicznej, gospodarstw zakładowych, inny /np. dyżurki, administracje.../, karty 15-16;
5. mieszkania wg liczby pięter, na każdy komisariat MO; w rozbiciu na liczbę pięter: I, II, III, IV, V, VI, VII i więcej, na poddaszu, na kilku piętrach, nie wiadomo, karta 17;
6. mieszkania wg zaopatrzenia w elektryczność, gaz i centralne ogrzewanie, na każdy komisariat MO; w rozbiciu ww. z dodatkowym podziałem na jest czynny, jest nieczynny, nie ma, nie wiadomo; karta 18;

7. mieszkania wg zaopatrzenia w wodociągi i ustęp, na każdy komisariat MO; w rozbiciu na ww. z dodatkowym podziałem: jest czynny, jest nieczynny, nie ma, nie wiadomo; karta 19;
8. mieszkania wg liczby izb, na każdy komisariat MO; w rozbiciu na ww.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 i więcej, nie wiadomo, ogółem izb w mieszkaniach o wiadomej liczbie; karta 20.

ZM WS, 3/I, sygn. 39

tytuł teczki: *Rejestracja nieruchomości przeprowadzona przez BOS w II-III 1945 r.*

zawartość teczki: materiały nadesłane przez BOS

1. plan miasta Warszawy procent całkowicie zniszczonych nieruchomości, w rozbiciu na procent całkowicie zniszczonych budynków: do 10%, 20%, 30%, 40%, 50%, 60%, 70%, 80%, 90%, powyżej 90%, skala 1:50000;
2. wykazy szczegółowe ilościowe i procentowe nieruchomości dla dzielnic Warszawy z podziałem na 3 kategorie obejmujące 9 grup ze wzg. na rodzaj zniszczeń.

Akta Miasta Warszawy, 3/I

w części Zarząd Miejski m.st. Warszawy Administracja Gospodarstw Rolnych i Leśnych /AGRiL, 3/I/

AGRiL, 3/I, sygn. 28

tytuł teczki: *Straty wojenne AGRiL-u*

AGRiL, 3/I, sygn. 29

tytuł teczki: *Straty wyrządzone przez wojsko /wykazy, raporty administratorów majątków, pokwitowania jednostek wojskowych/*

Towarzystwo Kredytowe Miejskie w Warszawie, nr zesp. 38/I /TKM w W-wie, 38/I

TKM w W-wie, 38/I, sygn. 18

tytuł teczki: *Stan uszkodzeń wojennych z 1939 roku w nieruchomościach obciążonych pożyczkami Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie*
zawartość teczki:

dokonano wpisów dla 1240 nieruchomości /skorowidz nieruchomości w załączonym pliku skorowidz nieruchomości do sygn. 18/;
rubryki zawierają: nieruchomość /nr hipoteczny, ulica, nr policyjny/, data ostatniego szacunku, szacunek w punktach /dla placu, budowli i suma, mnożnik/, szacunek w złotych /dla placu, budowli i suma/, wartość zniszczeń, % zniszczeń /podane w punktach i zł/, saldo szacunku /w pkt i zł/, obciążenie w zł, obciążenie w złotych przy różnych stopniach zabezpieczenia, uwagi – opis rodzaju i przyczyn uszkodzeń

TKM w W-wie, 38/I, sygn. 2

tytuł teczki/zawartość teczki: *Instrukcja dla komisji szczegółowych sprawdzających stan i wartość nieruchomości Towarzystwa Kredytowego w Warszawie, 1905 r.*

TKM w W-wie, 38/I, sygn. 16

tytuł teczki/zawartość teczki: *Regulamin szacowania nieruchomości, wyd. Towarzystwo Kredytowe Miejskie w Warszawie, 1937 r.*

TKM w W-wie, 38/I, sygn. 62-66, 68-76

tytuły teczek: *Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczą nieruchomości*

zawartość teczki: w części z teczek można odnaleźć m.in. protokoły lustracji nieruchomości; teczki te rozszerzają zakres nieruchomości z księgi o sygn. 18; szczegółowe numery hipoteczne nieruchomości /wyciąg z inwentarza do zespołu – inwentarz nr 213/:

sygn. 62 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego dotyczące domu nr 1762F (ul. Marszałkowska), 1898 – 1921;

sygn. 63 Akta Towarzystwa Kredytowego miasta Warszawy dotyczące nieruchomości Nr 792 (ul. Elektoralna 19), 1913 – 1940;

sygn. 64 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego dotyczące nieruchomości Nr 1475 (Praga), 1914 - 1946;

sygn. 65 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 2197 D, 1926 –1940;

sygn. 66 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 118 (Warszawa - Ochota), 1927 – 1943;

sygn. 68 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 6271 Warszawa, 1940 –1948;

sygn. 69 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 2777 B Warszawa, 1943 -1944;

sygn. 70 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 5025 Warszawa, 1943 – 1944;

sygn. 71 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 2999 Warszawa, 1943 – 1944;

sygn. 72 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 6894 Warszawa, 1944 – 1944;

sygn. 73 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 6721 Warszawa, 1944 – 1944;

sygn. 74 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 5380 Warszawa, 1944 – 1944;

sygn. 75 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości Nr 2787 Warszawa, 1944 – 1944;

sygn. 76 Akta Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie dotyczące nieruchomości „Warszawskich ” od Nr 416 do Nr 780; 1947 –1947.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, nr zesp. 1188/I /MPWiK, 1188/I,

MPWiK, 1188/I, sygn. 295

tytuł teczki: *zniszczenia wojenne i naprawy uszkodzonej sieci wodociągowej*

zawartość teczki:

1. zestawienie kubatur budynków dla całego MPWiK w roku 1939, 1947;
2. szkic sytuacyjny stacji Filtrów, 1:2500 /26-03-1942 r./;
3. odbudowa budynków wykaz z wyszczególnieniem: adresu budynku, jego przeznaczenia, kubatury, % zniszczeń, % odbudowy;
4. wykazy urządzeń, sprzętów i samochodów;
5. uszkodzenia wodociągów z wyszczególnieniem: miejsca uszkodzeń, długości, uwagi;
6. szkice na kalce napraw wodociągów.

Elektrownia Warszawska, nr zesp. 63/I /EW, 63/II

EW, 63/I, sygn. 251

tytuł teczki: Szacunek zniszczeń wojennych Elektrowni Miejskiej, 1939

EW, 63/I, sygn. 255

tytuł teczki: Rejestr księgowy strat wojennych, 1941-1942

EW, 63/I, sygn. 247

tytuł teczki: Statystyka uszkodzeń sieci kablowej w 1941 r. /z wykresami/

EW, 63/I, sygn. 256

tytuł teczki: Polisy ubezpieczeniowe, 1942-1944

EW, 63/I, sygn. 517

tytuł teczki: Oszacowanie wartości urządzeń mechanicznych i elektrycznych
Elektrowni Okręgu Warszawskiego

zawartość teczki:

1. protokół w sprawie oszacowania remanentu magazynów, narzędzi i wyposażenia zakładu i biura EOW wg stanu 20-01-1945 r.;
2. protokół w sprawie szacunku urządzeń sieci EOW na dz. 20-01-1945 r.;
3. protokół w sprawie szacunku placów i budynków EOW na dz. 20-01-1945r .;
4. wykaz urządzeń technicznych laboratorium licznikowego /podana liczba sztuk/;
5. spisy ruchomości /podana liczba sztuk/.

EW, 63/I, sygn. 518

tytuł teczki: Spis i ocena majątku Elektrowni Miejskiej na dzień 01-02-1945 wg cen z sierpnia 1939 r.)

/kopia spisu znajduje się w zespole Centralny Okręg Energetyczny w Warszawie, nr zesp. 2444, sygn. 28, 15/

Centralny Okręg Energetyczny w Warszawie, nr zesp. 2444/II /COE, 2444/III

COE, 2444/II, sygn. 122

tytuł teczki: *Zestawienie odpisów na zużycie i straty wojenne Elektrowni Warszawskiej*

COE, 2444/II, sygn. 22

tytuł teczki: *Spis wywiezionych przez Niemców aparatów, urządzeń i materiałów z wytwórni Elektrowni Warszawskiej, lipiec 1945 r.*

COE, 2444/II, sygn. 21

tytuł teczki: *Wykaz maszyn i urządzeń wywiezionych przez Niemców Elektrowni Warszawskiej, w latach 1940-1945*

COE, 2444/II, sygn. 24

tytuł teczki: *Plan terenów Elektrowni Warszawskiej na dzień 10-11-1945 r.*

zawartość teczki:

plan sytuacyjny z opisem budynków i opisem ich stanu /np. zniszczony, odbudowany, nie istnieje/

COE, 2444/II, sygn. 44

tytuł teczki: *Ankiety o stanie i uszkodzeniach wojennych elektrowni okręgu warszawskiego*

COE, 2444/II, sygn. 15

tytuł teczki: *Wartość majątku Elektrowni Warszawskiej wg cen 1939 r.*

zawartość teczki:

zestawienie wartości i strat w urządzeniach Elektrowni Warszawskiej w zł wg cen z 01-09-1939 r.; zawiera: wypisanie nieruchomości, ich wartość pierwotną, odpis na zużycie, wartość w dn. 01-08-1944 r., odpis na straty wojenne w r. 1944/45, wartość w dn. 01-02-1945 r.

COE, 2444/II, sygn. 23

tytuł teczki: *Wykazy strat wojennych Elektrowni Miejskiej w Warszawie w okresie od 01 do 30 września 1939 r., od 1 października 1939 do 17 stycznia 1945. Wykazy*

maszyn, aparatów, materiałów i urządzeń wywiezionych przez Niemców w Elektrowni Warszawskiej w latach 1940-1945

zawartość teczki:

straty elektrowni i rewindykacje

COE, 2444/II, sygn. 45

tytuł teczki: *Protokół Komisji Szacunkowej majątku ruchomego i nieruchomego Elektrowni Warszawskiej z dn. 21-02-1946 r.*

Kolekcja Materiałów Teledetekcyjnych, 2078/IV (KMT, 2078/IV)

KMT, 2078/IV, sygn. F3

zawartość:

Warszawa, fotoplan opracowany przez Biuro Fotogrametryczne Głównego Urzędu Pomiarów Kraju na podstawie radzieckich zdjęć lotniczych z czerwca 1945 roku; 1:2500, 104 arkusze.

KMT, 2078/IV, sygn. F2

zawartość:

Warszawa, fotoplan opracowany przez FOTOLOT – Wydział Aerofotogrametryczny PLL LOT; oryginał i aktualność: listopad 1935 roku; 1 :2500; 44 arkusze.

KMT, 2078/IV, sygn. F4

zawartość:

Bildplan Warschau, fotoplan opracowany przez Stabsarmee LKK Ostpreusse, Luftwaffe; oryginał i aktualność na dzień 24 września 1939 roku; 1 :10 000, 10 arkuszy.

KMT, 2078/IV, sygn. F5

zawartość:

Warschau, fotoplan, przypuszczalnie opracowany przez Luftwaffe; oryginał i aktualność na dzień 8-10 września 1939 roku; 1 :12 000; 7 arkuszy.

KMT, 2078/IV, sygn. F6

zawartość:

Warschau – Okęcie. Bildplan, fotoplan przypuszczalnie opracowany przez Luftwaffe; oryginał i aktualność na dzień 4 września 1939 roku; 1 :10 000; 3 arkusze.

KMT, 2078/IV, sygn. F9

zawartość:

Region Warszawski, fotoplan opracowany przez FOTOLOT – Wydział Aerofotogrametryczny PLL LOT; oryginał i aktualność na maj 1936 roku; 1 :10 000; 14 arkuszy.

Kolekcja I Map i Planów Warszawy, 1004/IV (K. I)

K. I, 1004/IV, sygn. 106

zawartość:

Plan Miasta Stołecznego Warszawy (z oznaczeniem dzielnic i agend Wydziałów Magistratu);

1933.04;

1:25 000;

kolorem czerwonym oznaczono granice i nazwy dzielnic, sygnaturami agendy wydziałów: Wodociągów i Kanalizacji, Tramwaje i Autobusy, Ewidencja Ludności, Wydział Wojskowy
wyróżnione granice dzielnic (komisariatów), dzielnice zabudowane, zieleńce i lasy, wody, koleje, granice miasta i osiedli, linie regulacyjne.; Tabelka z adresami wydziałów i agend: Wodociągów i Kanalizacji, Tramwaje i Autobusy, Ewidencja Ludności, Wydział Wojskowy.

K. I, 1004/IV, sygn. 107

zawartość:

Plan miasta stołecznego Warszawy (z naniesionymi granicami dzielnic i komisariatów); 1935;

1:20 000.

K. I, 1004/IV, sygn. 110

zawartość:

Plan sieci ulic Warszawy;

1939;

1:10 000;

Treść: kanały, ulice, sieć kolejowa, 3 mosty, granice miasta, stacja filtrów.

Regulacja miasta - projekt.

K. I, 1004/IV, sygn. 114

zawartość:

Plan części Powiśla z określeniem wartości zabytkowej budowli;

odrys z planu m.st. Warszawy. Część Powiśla położonego między ul. Tamka od Północy i ulicami Szarą i Wilanowską od Południa.;

1917;

1:2500.

K. I, 1004/IV, sygn. 115

zawartość:

. Plan Miasta Stołecznego Warszawy i okolic;

1939;

1:10 000;

Wisła, Wilanówka, jeziora, stawy.

Ulice, szosy, drogi, 4 mosty istniejące i 6 planowanych, sieć kolejowa.

Wsie - parcele, łąki, lasy, cegielnie.

Wsie, folwarki, kolonie, założenia pałacowo ogrodowe, cytadela.

Regulacja miasta.

Kościół, pałace, znaczniejsze budynki.

K. I, 1004/IV, sygn. 116

zawartość:

Plan starego miasta i okolic z określeniem wartości zabytkowej budowli;

1916.01;.

K. I, 1004/IV, sygn. 117

zawartość:

Plan miasta stołecznego Warszawy. Rozmieszczenie zakładów przemysłowych w 1941 r.; 1942; 1:20 000; plan ogólny zagospodarowania – przemysł; karton Stare Miasto w skali 1:10 000.

K. I, 1004/IV, sygn. 119

zawartość:

Plan miasta stołecznego Warszawy. Rozmieszczenie instytucji publicznych (...) stan z 1939 i projektowane gmachy publiczne.; 1941; 1:20 000; Do opracowania treści tematycznej wykorzystano jako podkład plan z roku 1935.

K. I, 1004/IV, sygn. 120

zawartość:

Stadtplan von Warschau. Plan miasta Warszawy.;

1940-1941;

1:20 000;

Wisła, Wilanówka, jeziora, stawy, kanały, porty.

Ulice, cztery mosty istniejące i trzy planowane, sieć kolejowa.

Granice miasta.

Parki, cmentarze, stacja filtrów, dworce kolejowe, lotnisko Okęcie.

Cytadela.

Linie regulacyjne, zabudowa blokowa.;

Karton - "Stare Miasto" ("Altstadt") w skali 1:10 000.

K. I, 1004/IV, sygn. 121

zawartość:

Der Stadtplan von Warschau. Plan miasta Warszawy.;

1941-1944 [ok.];

1:20 000;

Warszawa w granicach 1939;

Wisła, jeziora, stawy.

Drogi, ulice, koleje, kolejki, 4 mosty, port czerniakowski i praski.

Granice miasta, prawdopodobnie granica getta z około 1942 roku.

Parki, cmentarze, tereny sportowe, laski, stacja filtrów.;

Karton "Stare Miasto" 1:10 000.

Poza ramką reklamy w języku polskim i niemieckim.

K. I, 1004/IV, sygn. 154

zawartość:

Distrikt Warschau;

1941;

1:300 000;

Rzeki, jeziora, stawy, lasy, bagna, zarośla, punkty topograficzne.

Drogi, szosy, sieć kolejowa.

Nadleśnictwa, leśnictwa, kopalnie, wiatraki, fabryki.

Miasta, osady, wsie, kolonie.

K. I, 1004/IV, sygn. 181

zawartość:

Plan Miasta Stołecznego Warszawy [tereny państwowe i miejskie];

1922;

1:10 000;

Wisła ze starorzeczami, Wilanówka, jeziora, stawy, kanały, linie projektowanego portu praskiego;

skarpa przedstawiona rysunkiem kreskowym.

Drogi, ulice, nazwy ulic, sieć kolejowa, 3 mosty, 1 projektowany most kolejowy, zarysem oznaczone budynki tramwajów miejskich.

Granice miasta.

Tereny państwowe z oznaczoną powierzchnią, tereny miejskie nabyte do 1918 roku i po 1918 roku.

Pola, ogrody, parki, cmentarze.

Stacja pomp i stacja filtrów, stacja przepompowań, gazownie I i II, elektrownia, zakład państwowej rektyfikacji, tartak, cegielnia.

Przystań W.T.W., Towarzystwo Łyżwiarskie, Towarzystwo Botaniczne.

założenia pałacowo - ogrodowe, cytadela, forty, wsie, folwarki, kolonie.

Niektóre budynki oznaczono szrafurą i opisano: pałace, szpitale, wyższe uczelnie, szkoły, instytuty, siedziby urzędów, budynki sakralne, teatry, cyrk, muzea, dworce, straż ogniowa, hale targowe, budynki wojskowe.

K. I, 1004/IV, sygn. 194

zawartość:

1. PLAN MIESTA STOŁECZNEGO WARSZAWY I OKOLIC. SIEDZIBY
ODDZIAŁÓW I POSTERUNKÓW, GRANICE ODDZIAŁÓW STRAŻY OGNIOWEJ.;

1939;

1:10 000;

Wisła, Wilanówka, jeziora, stawy,

Skarpa wiślana oznaczona rysunkiem kreskowym,;

Drogi, ulice, koleje, 4 mosty;

Granice miasta, granice oddziałów Straży Ogniovej;

Pola, ogrody, lasy, parki, cmentarze,

gazownia, elektrownia, filtry, zakłady Ulrycha, Państwowy Monopol Spirytusowy,

mennica, zajezdnie tramwajowe i autobusowe, straż pożarna, hale targowe,

siedziby Oddziałów i Posterunków Straży Ogniovej;

Wsie, folwarki, kolonie, założenia pałacowo - ogrodowe, cytadela, forty.

projektowane ulice i place, 4 mosty.

Wybrane budynki oznaczone szrafurą i opisane, np.. szpitale, szkoły wyższe,
instytuty, urzędy, teatry. kościoły, budynki przemysłowe.

K. I, 1004/IV, sygn. 197

zawartość:

Plan Miasta Warszawy [podział na komisariaty];

1938;

1:50 000;

Wisła, Wilanówka, jeziora, stawy, skarpa wiślana oznaczona kreskami,.

Drogi, ulice, koleje, 4 mosty.

Granice miasta, granice komisariatów.

Pola, ogrody, parki, lasy, cmentarze;

Gazownia, elektrownia, filtry.

Linie regulacyjne dzielnic peryferyjnych, 3 projektowane mosty.

Niektóre budynki oznaczone zarysem.

K. I, 1004/IV, sygn. 252

zawartość:

Plan Zabudowania Miasta Stołecznego Warszawy;
1928-1930;
1:10 000;
plan zagospodarowania przestrzennego;
Wisła, jeziora, stawy, rowy;
Rzeźba terenu przedstawiona metodą poziomicową;
Pola, ogrody, parki, zabudowa;
Drogi, ulice, sieć kolejowa, mosty istniejące i projektowane;
Granice administracyjne miasta;
Własność miejska i własność państwowa;
Sygnatury punktowe: sztuka, szkolnictwo, nauka, domy ludowe, administracja i urzędy, aprowizacja miejska, higiena miejska, komunikacja miejska, wojsko (tereny ćwiczeń), sport;
Inne: linie regulacyjne, tereny kolejowe, tereny użyteczności publicznej, parki istniejące i projektowane, cmentarze istniejące i projektowane.

K. I, 1004/IV, sygn. 253

zawartość:

Plan Miasta Stołecznego Warszawy i Okolic;
1938;
1:10 000;
plan zagospodarowania przestrzennego;
Wisła, jeziora, stawy, rowy;
Drogi, ulice, mosty, sieć kolejowa;
Granice administracyjne miasta;
Przeznaczenie terenu:
1) Tereny budowlane:
a) strefy zabudowy:
city, zabudowa mieszana, zabudowa mieszkaniowa, Stare Miasto, wsie;
b) Przemysł i użyteczność publiczna:
przemysł, użyteczność publiczna (hale i targowiska, ośrodki zdrowia, szpitale, szkoły powszechne, gimnazja)
2) Tereny zielone: ogródki jordanowskie, tereny sportowe, zieleń urzędowa, zieleń specjalna, zieleń nieurzędowa, ogródki działkowe, cmentarze;

3) Tereny różne: tereny kolejowe, zalewowe, kanały, porty i tereny wodne, ulice zadrzewione, tereny uprawne (grunty orne, warzywnictwo, drugi).

K. I, 1004/IV, sygn. 254

zawartość:

Plan Miasta Stołecznego Warszawy. Podział na dzielnice wg zatwierdzonego Planu Zabudowania 1931.;

1931;

1:10 000;

plan zagospodarowania przestrzennego;

Wisła, jeziora, kanały

Ogrody, pola;

Drogi, ulice, mosty, koleje;

Granice administracyjne miasta i dzielnic;

Ważniejsze budynki, parki i cmentarze.

K. I, 1004/IV, sygn. 255

zawartość:

Podział na dzielnice;

1937;

1:10 000;

Wisła.

Drogi, ulice;

Granice dzielnic;

Strefy budowlane: city, mieszana, mieszkaniowa, Stare Miasto, przemysł, Warszawa w wieku XVII-XVIII.

K. I, 1004/IV, sygn. 256

zawartość:

Plan miasta stołecznego Warszawy i okolic.

Geografia Przemysłowa Warszawy.

Zakłady zatrudniające ponad 50 osób - rok 1936;

1936;

1:10 000;

Wisła, jeziora, stawy, kanały;

ogrody, pola

Drogi, sieć ulic, sieć kolejowa, mosty;

Granice administracyjne miasta;

Zakłady przemysłowe zatrudniające ponad 50 osób w klasach wg wielkości zatrudnienia (50-100, 100-200, 200-500, ponad 500) i wg struktury własności (prywatne i spółki akcyjne, instytucje społecznych, miejskie, państwowe).

Projektowane ulice i place.

Oznaczone ważniejsze budynki, m.in.. szpitale, teatry, muzea, instytuty, wyższe uczelnie, budynki wojskowe, Cytadela.

K. I, 1004/IV, sygn. 257

zawartość:

Plan Miasta Warszawy i Okolic.

Rozmieszczenie przemysłu w roku 1926;

1938;

1:10 000;

Wisła, jeziora, stawy, rowy,

pola, ogrody;

Drogi, ulice, sieć kolejowa, mosty;

Granice administracyjne miasta;

Zakłady przemysłowe wg ilości zatrudnionych i gałęzi przemysłu oznaczone sygnaturą kołową, wyróżnione zakłady zatrudniające do 16, 17-100, 101 -500 i powyżej 500 pracowników;

przemysł metalowy, maszynowy, włókienniczy, odzieżowy, drzewny, sportowy.

K. I, 1004/IV, sygn. 260

zawartość:

Sieć aprowizacyjna Warszawy;

1939;

1:10 000;

Wisła, jeziora;

Główne ulice i drogi;

Podział na strefy mieszkaniowe;

Hale centralne, składy hurtowe, hale rejonowe, targowiska;
Zaznaczone główne bloki zabudowy.

K. I, 1004/IV, sygn. 261

zawartość:

Ośrodek dyspozycji Warszawy.

Dyspozycja polityczno - administracyjna, gospodarcza, społeczna i kulturalna;
1939;

1:10 000;

Wisła, jeziora, stawy, rowy;

grunty orna, ogrody;

Drogi, ulice, mosty, koleje;

Granice administracyjne miasta (1931 i 1939);

Linie regulacyjne;

Budynki:

- 1) administracja i instytucje państwowe (ministerstwa, urzędy państwowe, starostwa, izby skarbowe, monopole państwowe, przedsiębiorstwa, urzędy, komisariaty, archiwa państwowe),
- 2) Instytucje finansowe (banki, towarzystwa ubezpieczeniowe, lombardy, kasy oszczędnościowo -kredytowe, zarządy przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, reprezentacje form, domy handlowe, biura)
- 3) samorząd terytorialny i gospodarczy (Zarząd Miejski, związki miast, powiatów, gmin, izby przemysłowo - handlowe i rzemieślnicze);
- 4) Przedstawicielstwa państw obcych (ambasady, poselstwa, konsulaty);
- 5) Instytucje społeczne (stowarzyszenia i związki opieki ogólnej i specjalnej, stowarzyszenia wyższej użyteczności, organizacje polityczne, związki zawodowe)
- 6) Instytucje rozrywkowe i prasa (teatry, teatryki, kina, sale widowiskowe, sale muzyczne, radio, dzienniki, czasopisma, wydawnictwa)
- 7) Hotele, pensjonaty;
- 8) Instytucje naukowe (wyższe uczelnie,, biblioteki, towarzystwa i instytucje naukowe)
- 9) Muzea (zbiory muzealne, wystawy);
- 10) Zabytki (pałace, kamienice, kościoły zabytkowe, klasztory);
- 11) Świątynie (kościół, klasztory, synagogi).

K. I, 1004/IV, sygn. 262

zawartość:

Ogólny plan zabudowania miasta stołecznego Warszawy;

1931 (1928);

1:10 000;

Wisła z oznaczeniem terenów zalewowych, jeziorka, stawy, rowy;

rzeźba terenu poziomicowa (poziomice kropkowane)

ogrody, pola;

Drogi, ulice, mosty, koleje i tereny kolejowe;

Granice administracyjne miasta, granice dzielnic wyłącznie mieszkalnych;

Tereny użyteczności publicznej, parki istniejące i projektowane, cmentarze istniejące i projektowane;

Linie regulacyjne;

Podział zabudowy na kategorie na podstawie następujących kryteriów:

sposób zabudowy (luźna, grupowa, zwarta);

ilość kondygnacji i powierzchnia zabudowy (wyrażona w %);

Plan zatwierdzony przez Dział Regulacji 14 VIII 1930;

Zatwierdzenie: Ministerstwo Robót Publicznych z 11 VIII 1931 z wyjątkiem skreślonych na planie niebieskim tuszem linii regulacyjnych oraz z wyjątkiem wyszczególnionych w reskrypcie MRP z dnia 11 VIII 1931. L-VIII-reg.-100/31 Kier. Departamentu B. Stawiński.

K. I, 1004/IV, sygn. 263

zawartość:

Plan miasta stołecznego Warszawy i okolic;

1939;

1:10 000;

Wisła (z różnymi stanami wód) , jeziorka, stawy, rowy, kanały;

Drogi i ulice, sieć kolejowa, porty rzeczne, lotniska;

Charakter zabudowy (wysoka, niska, rozproszona), parki, cmentarze, ogródki działkowe, tereny kolejowe i wojskowe.

K. I, 1004/IV, sygn. 264

zawartość:

Warszawa - strefa izolacyjna;

1938;

1:25 000;

Wisła, jezioro Czerniakowskie, jezioro Kamionkowskie, stawy, rowy.

Drogi, ulice, koleje, mosty;

treść tematyczna:

Tereny budowlane i przemysłowe bezpośrednio związane z miastem, osiedla o charakterze mieszkalnym, wsie, tereny o uprawie rolnej, warzywnej, ogrodniczej, leśnej oraz ogródki działkowe, parkowe i sportowe, tereny zielone w granicach administracyjnych miasta, tereny objęte planem rozbudowy zatwierdzone przez Urząd Wojewódzki, tereny objęte planem zabudowy sporządzonym przez Wydział Powiatowy, tereny własności państwowej, miejskiej, tereny kolejowe, granice strefy izolacyjnej wg propozycji Biura Region. Pl. Zab. Okr. warsz., granice administracyjne miasta, woda mała, średnia, wielka.

K. I, 1004/IV, sygn. 268

zawartość:

Die Karte des Kreises Warschau – Land;

1939-1944;

1:100 000;

Wisła, Bug, Narew, Świder, kanały;

Drogi, koleje;

Granice landu Warschau, granice powiatów;

Miasto główne, posterunki żandarmerii, policji.

K. I, 1004/IV, sygn. 277

zawartość:

Plan odbudowy Warszawy. Założenia sprzed planu Sześcioletniego.;

1946;

1:65 000;

Wisła, jez. Kamionkowskie, jez. czerniakowskie, stawy, zarośla.

Drogi, sieć kolejowa.

Granice miasta.

Terenu uprawne, lasy, parki publiczne, pas przyskarpowy, tereny wyższych uczelni,
tereny przemysłowe, tereny sportowe, cmentarze;
Tereny zabudowy wysokiej, tereny zabudowy niskiej, numerami oznaczone
ważniejsze budynki.

K. I, 1004/IV, sygn. 281

zawartość:

Poczta telegraf i telefon na terenie m.st. Warszawy;

1936;

1:30 000;

Wiśla, jez. czerniakowskie, Kamionkowskie, baseny portowe, stawy;

Ulice, koleje, linie tramwajowe (bez numerów), mosty;

Granica miasta, granice doręczeń dzielnicowych urzędów pocztowych;

Urzędy telekomunikacyjny, rozmównic urzędu telekomunikacyjnego, urzędy

dzielnicowe (oddawcze), urzędy oddawcze, urzędy i agencje pocztowo -

telekomunikacyjne, oddziały, pośrednictwa i kioski pocztowo - telekomunikacyjne,

skrzynki do korespondencji miejscowej, zamiejscowej i lotniczej.

Cytadela;

Oznaczone konturami ważniejsze budynki.;

spis ulic z oznaczenie przynależności do dzielnic pocztowych;

pocztowa służba nadawcza;

taryfa pocztowa, telegraficzna i telefoniczna.

przebieg linii tramwajowych i autobusowych.

K. I, 1004/IV, sygn. 307

zawartość:

Saska Kępa, inwentaryzacja zniszczeń;

1945;

1:2500.

K. I, 1004/IV, sygn. 308

zawartość:

Plan Wielkiej Warszawy;

1939/1940;

1:30 000;

Wisła, stawy, jeziora

Kolej, kolej elektryczna, tramwaje, autobusy, drogi, place, ulice, mosty;

Granice miasta.

Dzielnice zabudowane i projektowane.

K. I, 1004/IV, sygn. 309

zawartość:

Warszawa - mapa miasta wraz z inwentaryzacją zniszczeń popełnionych przez Niemców w latach 1939-1945; 1945; 1:20 000;

na podstawie zdjęć lotniczych wykonanych w 1945 roku.;

Wisła;

Ulice, kolej, mosty, zniszczone tunele;

Granica miasta;

Zaznaczono tereny zabudowane, obszary rolne, obszary łąkowe, nieużytki, zieleń parkowa, starodrzew zniszczony;

Zabudowa zniszczona przez systematyczne minowanie, zabudowa zniszczona przez systematyczne podpalanie, zabudowa nie zniszczona; spis ulic.

K. I, 1004/IV, sygn. 318

zawartość:

Okupacyjna mapa topograficzna; Mapa BOM;

1943;

1:25 000;

Treść tematyczna: tereny zajmowane przez Niemców.

K. I, 1004/IV, sygn. 378

zawartość:

Ogólny i szczegółowy plan zabudowania obszaru Nowego Bródna;

1938;

1:2500;

Plan zagospodarowania przestrzennego.

K. I, 1004/IV, sygn. 383

zawartość:

Mapy statystyczne opracowane wg spisu z dnia 9 grudnia 1931;
1931;
1:50 000;
Budynki mieszkalne zaopatrzone w gaz
Budynki mieszkalne zaopatrzone w elektryczność
Robotnicy czynni zawodowo
Wyznanie Mojżeszowe
Pracownicy umysłowi czynni i bierni zawodowo
Mieszkańców na 1 ha
Przemysł i rzemiosło - ludność utrzymująca się z przemysłu i rzemiosła
Samodzielni niezatrudniający sił roboczych czynni i bierni zawodowo
Budynki mieszkalne parterowe
Ludność w wieku 0-14 lat
Ludność w wieku 10 lat i wyżej – analfabeci
Dzieci w wieku 7-13 lat
Handel i ubezpieczenie - ludność utrzymująca się z handlu i ubezp.
Mieszkania z ustępem
Budynki mieszkalne zaopatrzone w kanalizację
Budynki mieszkalne 4 piętra i wyżej
Budynki mieszkalne o zrębie ogniotrwałym
Budynki mieszkalne zaopatrzone w wodociąg.

K. I, 1004/IV, sygn. 384

zawartość:

Mapy statystyczne opracowane wg danych 1919-1940;
1919-1940;
1:50 000;
Ceny placów z 1939 (Żoliborz: 10-75zł;
Izby mieszkalne. Przyrost od 1919 do 1931
Izby mieszkalne. Stopień zburzenia 1 1939r.
Przemysł "średni i wielki" [zakłady zatrudniające od 20 robotników wzwyż]
Rzemiosło. Liczba zakładów na ha - stan z 31 VII 1938
Rozmieszczenie chałupników w 1931 r.

Rzemiosło. Przyrost i ubytek liczby zakładów od 1926 do 1938

Odsetek ludności zajmującej mieszkania 1-izbowe w 1931r.

Izby mieszkalne. Przyrost i ubytek od 1931 do sierpnia 1939r.

Liczba mieszkańców na izbę w mieszkaniach 1-izbowych w 1931r.

Nieruchomości zabudowane na przedmieściach od 1931 do sierpnia 1939 r.

Nieruchomości zabudowane. Przyrost od 1919 do 1939r.

K. I, 1004/IV, sygn. 397

zawartość:

Przeznaczenie budynków fragmentu Śródmieścia Warszawy na podkładzie mapy z nadrukiem hipotecznym, sekcja 5; 1936.

Zaznaczone barwnie: świątynie, rozrywka (m.in.. Kina), administracja (instytucje państwowe), instytucje naukowe, instytucje finansowe, instytucje samorządowe, zabytki i muzea, przedstawicielstwa państw obcych, inne instytucje.

K. I, 1004/IV, sygn. 412

zawartość:

Warszawa. Mapa miasta wraz z inwentaryzacją zniszczeń popełnionych przez Niemców w latach 1939 - 1945; 1948; 1:20 000.

Archiwum Józefa Sigalina, 1559/IV (AS, 1559/IV)

AS, 1559/IV, sygn. 84

zawartość:

Sprawozdanie z prac przy wydobyciu z Wisły konstrukcji mostu Kierbedzia i konsekwencji mostu wysokowodnego. Kosztorys odbudowy mostu Poniatowskiego, 1945-1949.

AS, 1559/IV, sygn. 152

zawartość:

Korespondencja z Komitetem Wykonawczym Naczelnej Rady Odbudowy m.st. Warszawy w sprawach finansowych budowy Trasy W-Z oraz zestawienia kosztów budowy trasy i odbudowy obiektów zabytkowych, 1947-1950.

AS, 1559/IV, sygn. 162

zawartość:

Korespondencja w sprawie odbudowy kościoła Św. Anny, 1948-1949.

AS, 1559/IV, sygn. 164

zawartość:

Korespondencja w sprawie odbudowy Pałacu pod Blachą, 1947-1950.

AS, 1559/IV, sygn. 165

zawartość:

Korespondencja w sprawie odbudowy kolonii Mariensztadt, 1948-1950.

AS, 1559/IV, sygn. 172

zawartość:

Korespondencja w sprawie odbudowy obiektów zabytkowych przy Placu Zamkowym, Krakowskim Przedmieściu, ul. Miodowej i ul. Senatorskiej, 1947-1950.

AS, 1559/IV, sygn. 216

zawartość:

Zamek Królewski i Stajnie Królewskie, fotografie.

AS, 1559/IV, sygn. 750

zawartość:

Plan Warszawy i plany dzielnic miasta z naniesionym stanem zniszczeń budynków, terenów niezabudowanych i zieleni opracowane przez Wydział Inwentaryzacji i Statystyki BOS w skali 1 : 2500, 1945.

AS, 1559/IV, sygn. 835

zawartość:

Materiały dot. Zamku Królewskiego, 1948-1953.

AS, 1559/IV, sygn. 837

zawartość:

Plan etapowy wysiedleń i wyburzeń; Plan etapowy rozbiórki - Centrum; Ustalenia dot. Placu Stalina., 1951-1953.

AS, 1559/IV, sygn. 882

zawartość:

Trasa W-Z: schody ruchome dla Trasy W-Z; protokół z narady sztabu akcji ratowniczej zabezpieczenia kościoła Św. Anny; Trasa W-Z a zabytki; odbudowa Mostu Kierbedzia; konferencja "La Scala"; meldunki dzienne z budowy Trasy W-Z, 1945-1949.

AS, 1559/IV, sygn. 1017

zawartość:

Dokumenty różne [m. in. protokoły, uchwały, wytyczne, zdjęcia], plany sytuacyjne, fotografie m. in. mostów i budynków mieszkalnych, 1945-1972.